

Filmloven

*Betænkning afgivet af
det den 20. marts 1979 af kulturministeriet nedsatte
udvalg vedrørende revision af loven om
film og biografer*

ex. 2

BETÆNKNING NR. 943
KØBENHAVN 1982

ISBN 87-503-4005-0

Ka 00-33-bet.

Eloni Tryk . København

Indholdsfortegnelse.

	<u>Side</u>
I. <u>Indledning</u>	10
A. Udvalgets nedsættelse, kommissorium, sammensætning og virksomhed	10
B. Grundlag og forudsætninger	12
C. Betænkningens opbygning	17
D. Sammenfatning af udvalgets drøftelser og forslag	19
II. <u>Filmproduktion og støtte hertil</u>	28
A. <u>Spillefilm</u>	28
1. Historie	28
2. Nuværende situation	33
a. Lovbestemmelser	33
b. Funktion - organisation	35
1 Funktion	35
Særligt om børnefilm	37
2 Organisation	38
Repræsentantskabet	38
Bestyrelsen	38
Sekretariatet	39
Juryen	39
Filmkonsulenterne	39
Særligt om børnefilm	41
c. Økonomi	41
3. Udvalgets drøftelser og forslag	48
a. Funktion (ad 2.b.1 ^o)	48
Manuskriptstøtte	48
Produktionsstøtte	49
Tabsudligning	52
Særligt om børnefilm	52
b. Organisation (ad 2.b.2 ^o)	54
Repræsentantskabet	55
Bestyrelsen	56
Sekretariatet	56
Juryen	57

	<u>Side</u>
Filmkonsulenterne	57
Særligt om børnefilm	60
c. Økonomi (ad 2.c.).....	61
B. <u>Kortfilm</u>	64
1. Historie	64
2. Nuværende situation	67
a. Lovbestemmelser	67
b. Funktion - organisation	68
c. Økonomi	71
3. Udvalgets drøftelser og forslag	73
a. Funktion - organisation (ad 2.b.).....	73
1 Statens Filmcentrals opgaver m.v.....	73
2 De frie kortfilmproducenter	75
3 Statens Filmcentrals organisation	77
Bestyrelse	77
Repræsentantskab	78
Programredaktion	79
b. Økonomi (ad 2.c.)	81
III. <u>Filmdistribution</u>	83
A. <u>Spillefilm</u>	83
1. Historie	83
2. Nuværende situation	85
a. Lovbestemmelser	85
b. Funktion - organisation	86
Alternativ distribution	88
Støtte til import og distribution	88
c. Økonomi	89
3. Udvalgets drøftelser og forslag	89
Funktion - organisation (ad 2.b.).....	89
B. <u>Kortfilm (herunder forevisning)</u>	93
1. Historie	93
2. Nuværende situation	94
a. Lovbestemmelser	94
b. Funktion - organisation	94
c. Økonomi	98

	<u>Side</u>
3. Udvalgets drøftelser og forslag	99
a. Funktion - organisation (ad 2.b.).....	99
Video	99
Spillefilm	100
Forholdet til anden offentlig distribution	100
Decentral distribution	100
Enhver film?.....	101
Grønland	102
Hovedbiblioteksfunktion	103
b. Økonomi (ad 2.c.).....	104
<u>IV. Filmforevisning (spillefilm).....</u>	<u>106</u>
A. Historie	106
B. Nuværende situation	110
1. Lovbestemmelser	110
2. Funktion - organisation	111
a. Biografstrukturen	111
b. Alternativ filmforevisning	115
c. Lovens § 11, stk. 2, nr. 8: Forevisningsstøtte ...	117
d. Lovens § 11, stk. 2, nr. 9: Biograflån	117
3. Økonomi	118
C. Udvalgets drøftelser og forslag	119
1. Lovens kapitel 1: Tilladelse	119
2. Lovens § 11, stk. 2, nr. 8 og 9: Støtte	125
3. Bevarelsen af biograferne	125
4. Abonnementsordninger	127
5. Alternativ forevisning	129
<u>v. Det danske Filmmuseum .....</u>	<u>131</u>
A. Historie	131
B. Nuværende situation	132
1. Lovbestemmelser	132
2. Funktion - organisation	133
a. Arkivfunktionen	133
b. Forevisningsfunktionen	134
c. Biblioteksfunktionen	135

	<u>Side</u>
d.	Udstillingsfunktionen 135
e.	I øvrigt 135
3.	Økonomi 136
C.	Udvalgets drøftelser og forslag 136
1.	ad deponeringspligten (§ 2o, stk. 2) 136
2.	ad tilbudspligten (§ 2o, stk. 3) 137
3.	Kortfilm 137
4.	Ikke anvendt materiale 138
5.	Drejebøger 138
6.	TV-materiale 139
7.	Nationalmuseet 139
8.	Økonomi 139
<u>vI.</u>	<u>Den danske Filmskole</u> 141
A.	Historie 141
B.	Nuværende situation 142
1.	Lovbestemmelser 142
2.	Funktion - organisation 142
3.	Økonomi 144
C.	Udvalgets drøftelser og forslag 144
<u>VII.</u>	<u>Det danske Filmstudie</u> 147
A.	Historie 147
B.	Nuværende situation 147
1.	Lovbestemmelser 147
2.	Funktion - organisation 147
3.	Økonomi 148
C.	Udvalgets drøftelser og forslag 151
<u>VIII.</u>	<u>Workshop</u> 153
A.	Historie 153
B.	Nuværende situation 154
1.	Lovbestemmelser 154
2.	Funktion - organisation 155
3.	Økonomi 157
C.	Udvalgets drøftelser og forslag 157
1.	Workshoppen som "ytringskanal" 157

	<u>Side</u>
2. Workshoppen som ramme om aktiviteter af professionelt tilsnit	160
3. Sammenfatning	161
<u>IX.</u> <u>Øvrige lovbestemmelser</u>	162
1. § 11, stk. 2, nr. 10: Stipendier	162
2. § 11, stk. 2, nr. 11: Udlandsarbejde	163
3. § 11, stk. 2, nr. 12: Publikationsstøtte	164
4. § 11, stk. 3, nr. 2: Afholdelse af pensioner m.v.	165
5. § 11, stk. 4: Anden støtte. Idé-bank	165
6. § 21 og § 22: Danske og co-producerede film	168
7. § 23: Straffebestemmelser	170
8. Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	170
a. § 24: Ikrafttrædelse. Bevillingsafgift	170
b. § 25: Bevilling - tilladelse	171
c. § 26: Biograf i lejede lokaler	171
d. § 27: Ældre pensioner m.v.	171
e. § 28: Ægtefællepension	172
f. § 29: Understøttelse	173
g. § 30: Filminstitutts finansiering	174
h. § 31: Færøerne og Grønland	174
i. § 32: Lovens revision	174
<u>X.</u> <u>Forholdet til institutioner uden for filmlovens område</u>	175
<u>A.</u> <u>Danmarks Radio</u>	175
1. Danmarks Radio og spillefilmen	175
a. Publikumsinteressen	175
b. Radiolovens bestemmelser	176
c. Forbindelsen mellem Danmarks Radio og branchen	177
1° Indkøb af film	177
2 Entrepriser	178
3° Produktion	179
2. Danmarks Radio og kortfilmen	180
3. "Frikøb" af Danmarks Radios programmer	182

	<u>Side</u>
B. <u>Landscentralen for undervisningsmidler</u>	185
1. Historie og lovbestemmelser	185
2. Udvalgets drøftelser og forslag	188
a. Produktion	188
b. De nuværende distributioner	189
c. Distribution af TV-programmer	190
d. Distribution af videogrammer udefra	191
e. Sammenfatning	191
XI. <u>Udkast til lovændringer</u>	193
Forslag til lov om film	193
Bemærkninger til lovforslaget	199

Bilag.

1. Loven om film og biografer af 1972	223
(lovbekendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977)	
(lov nr. 585 af 19. december 1980)	
2. Filmlovudvalgets skrivelse af 7. juni 1979	229
Adressatliste	
3. Filmlovudvalgets skrivelse af 9. november 1981 ...	232
4. Manuskriptstøttevejledning (= tilsagn om manu- skriptstøtte), juni 1980	234
5. Produktionsstøttevejledning, januar 1981	236
6. Retningslinier for filminstituttets filmkon- sulenter, januar 1977	243
7. Beskrivelse af programredaktionens arbejds- og kompetenceområde, september 1979	246
8. Statsministeriets cirkulæreskrivelse af 31. august 1959 (om statsinstitutionernes samar- bejde med filmcentralen angående filmproduktion m.v.)	248
9. Vejledning vedr. støtte til import af kunstnerisk værdifulde film - herunder børnefilm - af 28. april 1981	249
10. Overenskomst mellem Det danske Filminstitut, Foreningen af danske Filmproducenter og Forenin- gen af filmudlejere i Danmark af 8. juni 1979 (om "ikke-offentlige visninger")	252
11. Vedtægter for den selvejende institution Det danske Filmstudie af 28. februar 1974	253

12.	Retningslinier for filminstituttets workshops Forretningsorden for workshops arbejdsudvalg Instruks for den daglige leder af workshop Retningslinier for workshops konsulenter - af 13. november 1981	256
13.	Overenskomst mellem Danmarks Radio og I/S Danske Filmproducenter af 17. december 1979 .... Protokollat til overenskomsten	263
14.	Co-produktionsudvalgets indstilling til kulturministeren af 24. april 1980	271
15.	Aftale mellem Danmarks Radio og Det danske Filminstitut om produktion af film og an- vendelse af disse af 26. januar 1981	276
16.	Udkast til standardaftale om co-produktioner mellem Det danske Filminstitut, Danmarks Radio og en privat producent	281
17.	Overenskomst mellem Danmarks Radio og Statens Filmcentral af 11. april 1973	284
18.	Aftale om samarbejde mellem Landscentralen for undervisningsmidler og Statens Filmcen- tral - mellem på den ene side undervisnings- ministeriet og landscentralen og på den anden side ministeriet for kulturelle anliggender og filmcentralen - af 29. maj 1978	286
	Protokollat til aftalen	
	<u>Lovregister</u>	292
	<u>Litteratur</u>	2 94

I. Indledning.

A. Udvalgets nedsættelse, kommissorium, sammensætning og virksomhed.

Filmlovudvalget blev nedsat den 20.marts 1979 med følgende kommissorium:

"Det påhviler udvalget at gennemgå loven om film og biografer af 1972 med henblik på lovens revision i folketingsåret 1980-81. Udvalget skal vurdere, hvorledes den gældende lov har virket, og om dens bestemmelser er tidssvarende.

Udvalget skal særlig overveje, hvilke former for støtte der er påkrævet for at opretholde dansk film, samt antallet af institutioner på filmens område, fordelingen af opgaver mellem dem og deres indbyrdes stilling.

Udvalget forventes under arbejdet at holde sig i kontakt med de i film- og biografforhold interesserede ministerier, institutioner, organisationer, foreninger m.v. og at give disse lejlighed til at fremføre deres synspunkter.

Såfremt udvalget som resultat af sine overvejelser finder, at den nugældende lov om film og biografer bør ændres, forventes det, at udvalget udarbejder udkast til lovforslag herom."

Gom medlemmer af udvalget beskikkedes:

Direktør Just Betzer

Filminstruktør Bent Christensen

Direktør, senere filmkonsulent Erik Crone

Kontorchef Bent Hedemand (formand)

Filmarkitekt Peter Højmark

Filminstruktør Børge Høst

Højskolelærer Niels Jensen

Som tilforordnede uden stemmeret beskikkedes direktøren for Statens Filmcentral Axel Jepsen og direktøren for Det danske Filminstitut Finn Aabye.

Som udvalgets sekretærer beskikkedes fuldmægtig i kulturministeriet Klaus Groos og fuldmægtig i undervisningsministeriet Inge Rostrup.

I denne betænkning vil loven om film og biografer af 1972 (lovbekendtgørelse n:r. 517 af 22. september 1977 som ændret ved lov nr. 585 af 19. december 1980) blive omtalt som "filmloven".) De årlige statslige bevillinger til filminstitutionerne findes på finanslovens § 21 under hovedafsnit 7. og 20.07.

Arbejdet med gennemgangen af filmloven skulle vise sig at blive så omfattende, at det ikke var muligt at afslutte det i tide til, at det kunne danne grundlag for en lovrevision i folketingsåret 1980-81 som forudsat i kommissoriet. Derfor blev det nødvendigt at udskyde revisionen til 1981-82.

Et af filmlovudvalgets første skridt var den 7. juni 1979 at sende en skrivelse til en lang række myndigheder, organisationer m. v., der indeholdt en opfordring til at fremkomme med kommentarer 2)

angående den gældende lov eller forslag om ændringer. Fra flere af adressaterne modtog udvalget svar, som kunne indgå i udvalgets arbejde.

Til den samme kreds af adressater sendte udvalget den 9. november 1981 udkast til betænkningens kapitel I. (ekskl. C. Sammenfatning), H.A. og B., III.A. og B., IV. og IX. Man udbad sig eventuelle kommentarer og stillede et møde i udsigt, hvis der skulle være ønske herom. Yderligere blev til de adressater, som ønskede det, den 3. december 1981 sendt udkast til kapitel V., VII., VIII. og X.A. og den 28. december udkast til kapitel VI. og X.B.

Se bilag 1. .

2) Se bilag 2.

Se bilag 3.

Også i anledning af disse udsendelser - navnlig den første - har udvalget modtaget en række kommentarer, der er indgået i arbejdet. Desuden har udvalget den 14. december 1981 haft møder med Foreningen Danske Film, Sammenslutningen af danske Video- og Kortfilmproducenter, Risby Studierne og Nordisk Films Studier, Sammenslutningen af danske Filminstruktører, Fællesforbundet for teater, film & tv., Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre samt Arbejdsgruppen om børn og kultur - og den 7. januar 1982 med Nordisk Films Kompagni.

De fremsatte udtalelser har indeholdt både tilslutning og kritik og har i en lang række tilfælde ført til ændringer af udkastene, især i form af en nuancering af udvalgets synspunkter, medens hovedlinierne ikke er blevet ændret.

Et udkast til kapitel XI., indeholdende udvalgets forslag til en ny filmlov med bemærkninger, har ikke været udsendt til høring. Kapitlet er baseret på gennemgangen af den bestående ordning i kapitlerne II. - X. Dette kapitel er afgivet særskilt til kulturministeren den 11. januar 1982, forud for den samlede betænkning.

Filmlovudvalget har holdt 47 møder, det sidste den 13. januar 1982. Kommentarer til det udsendte materiale modtaget af udvalget efter denne dag har ikke kunnet behandles, men er blevet videregivet til kulturministeriet.

B. Grundlag og forudsætninger.

Dansk film i krise. Dansk film på dødslejet. Biografdøden hærger landet. Er det ikke overskrifter, vi har set nogle gange før? Jo, adskillige gange i de sidste 25 år - og overskrifterne har hver gang været rigtige, og er det også nu. Der har ikke været tale om at råbe: "Ulven kommer."

Hvert af de efterfølgende kapitler indledes med et historisk afsnit. Udvalget har ikke med disse afsnit prætenderet at skrive filmens og biografernes historie. Det ville være en så stor og videnskabe-

ligt krævende opgave, at udvalget ikke har ment at kunne påtage sig den, hvor interessant den end kunne være. Det har heller ikke med de historiske afsnit været tanken at vise filmens udvikling i sammenhæng med samfundets udvikling - hvor interessant det end kunne være - men alene at give en nøgtern gennemgang af lovreglerne om film og biografer.

Men udvalget mener dog nok indledningsvis at kunne slå fast, at ændringerne i lovreglerne fra de første forsøg på reguleringer i århundredets begyndelse og til den senest gennemførte lovændring i 1977 ikke er sket tilfældigt, men nøje - om end som naturligt er, ofte med nogen forsinkelse - har afspejlet dels ændringer i samfundet, dels ændringer i samfundets holdning til filmen og kunstart.

Fra den nye kunstart slog igennem og op til 1950-erne havde filmen kun i særlige tilfælde brug for samfundets støtte, den brød frem med stor kraft, accepteredes af befolkningen og klarede sig selv på egne vilkår., Havde endda råd til uden så forfærdelig meget vrøvl at betale; til samfundet i form af forlystelsesafgift, bevillingsafgift og billetafgift.

Samfundets holdning til filmen var i mange år tøvende og usikker. Man anede, at filmen var og navnlig kunne blive en påvirkningsfaktor med stor gennemslagskraft, man frygtede de værdinormer, filmen kunne indgive børn, unge og andre ubefæstede sjæle, man søgte at lægge stramme tøjler på dette nye, stærke medie, og man fandt navnlig ud af - det har samfundet altid været dygtigt til - at det nye medie kunne bruges til at skaffe penge til de offentlige kasser.

Op til 1950'erne skete der vel ikke så store ændringer i disse tilstande, men dog en langsomt fremadskridende udvikling. Filmbranchen selv var længe splidagtig med sig selv: var det kunst eller benhård forretning, man beskæftigede sig med? En tvivl, som vel aldrig er blevet endeligt afklaret. I øvrigt behøver de to ting jo ikke at udelukke hinanden, de går vel side om side inden for alle kunstarter. Men man kan sikkert sige, at der i branchen efterhånden bredte sig en fornemmelse for, at det i hvert fald også var kunst, det drejede sig om - med den forpligtelse, det indebærer - som inden for alle kunstarter med vildskud, fiduser og pseudokunst uden om den kerne, der er kunst.

Også i samfundet og hos samfundets repræsentanter i folketinget gryede fornemmelsen af film som kunst. Film var stadig farlig, som al kunst er det, og der kunne stadig klemmes penge ud af film, men da filmen efter de mange gode år kom i nød, var man fra samfundets side parat til at træde hjælpende til. I første omgang ved at lette på afgifterne til fordel for biografer og filmproduktion. Man brugte vendinger: "Tjener til oplysningens fremme", "Kunstnerisk og kulturelt værdifulde films" osv., som måske i dag kan forekomme lidt pudsige, men som vel egentlig blot siger det samme som i dag, at der er tale om en kunstart, som samfundet skylder at sikre betingelserne for en udfoldelse i frihed.

I 1964 indså samfundet nødvendigheden af at afskaffe forlystelsesafgiften og at yde direkte støtte til filmproduktion, men dog stadig ved hjælp af afgifter på en anden af branchens grene, biograferne. Og endelig i 1972 afskaffede man alle afgifter og støttede film direkte ved bevillinger på finansloven.

Denne udvikling med et større offentligt engagement i filmvirksomhed skete i takt med, at de økonomiske forhold for filmbranchen stadig forringedes. Der er ikke tale om nogen enkelt årsag hertil, men om en række samvirkende faktorer. Vigtigst af disse er nok, at mens biffen om hjørnet i mange år havde været en billig og for mange "almindelige" mennesker den væsentligste form for underholdning - og lad der ikke være noget nedværdigende i, at kunst også er underholdende - så dukkede efter 2. verdenskrig et mylder af andre tilbud om underholdning op.

Blandt disse skulle fjernsynet blive den største konkurrent til biograferne. Faldet i antallet af biografgængere var i en del år nogenlunde proportionalt med stigningen i antallet af TV-licenser. Der er ikke noget at sige til, at filmfolk i 1960-erne så rødt, blot de tænkte på TV, og at TV vel stadig betragtes som dødsfjenden, selv om der nok i nyere tid kan iagttages nogle nuancer i denne opfattelse, et ønske om samarbejde med fjenden, hvis det kan være til gavn for begge parter.

I sammen retning har virket de nye former for ungdomskulturer, som har fået mange af biografernes traditionelt talstærkeste kunder til at søge sammen andre steder end i biograferne.

Video er den "alternative underholdning"s nyeste skud. Video med dettes stadig billigere tilbud om hjemmebiografer må på den ene side betragtes som en yderligere trussel mod den traditionelle filmforevisning, men giver på den anden side nye muligheder for de to andre led i filmsektoren: produktion og distribution. Som det fremgår af et senere kapitel, mener udvalget også, at video-udviklingen på lidt længere sigt vil kunne blive positiv for forevisningsleddet ved at muliggøre videreførelse af ellers dødsdømte biografer .

Filmbranchens udvikling afpejler på mange måder samfundets udvikling gennem de sidste 20 år. Samfundsudviklingen har været præget på en gang af decentralisering og af økonomisk magtkoncentration. Magtkoncentrationen genfindes i filmbranchens stærkeste led, distributionen, hvor efterhånden ganske få virksomheder behersker størstedelen af markedet. Omvendt er de tidligere faste mønstre i produktionsleddet, hvor 4-5 selskaber stod for næsten hele den samlede filmproduktion, gået i stykker, og film produceres nu i vidt omfang af grupperinger, der dannes med henblik på den enkelte produktion, og derefter opløses igen.

For biografernes vedkommende er der i takt med samfundsudviklingen - den stigende urbanisering og den øgede mobilitet - sket dels en koncentration i bykerneerne, dels en strukturændring fra færre større biografale til mange små.

Ovenstående betragtninger vedrører i det store og hele alene spillefilm. For kortfilmernes vedkommende er problemerne af en væsentlig anden, og næsten udelukkende økonomisk, natur. Problemet er her ikke en aftagende publikumsinteresse, men at et stigende publikumsbehov ikke kan imødekommes på grund af manglende økonomiske muligheder; man fristes til at sige, at Statens Filmcentral er ved at blive kvalt i succes.

Udvalget har nedenfor opdelt sin betænkning i tre hovedkapitler (II.-IV.) og en række andre kapitler, således at hovedkapitlerne behandler de tre led i filmvirksomheden: produktion, distribution

og forevisning af film. Man har opdelt stoffet således for over-skuelighedens skyld, men er sig fuldt bevidst, at de tre led er uløseligt forbundne og griber ind i hinanden. Gentagelser har derfor ikke kunnet undgås.

Ligesom de forskellige led af filmvirksomheden hører sammen, hører filmproblemerne hjemme i en større sammenhæng med de øvrige medier. Udvalget har derfor været noget tvivlende over for, om det overhovedet er relevant at behandle filmproblemerne isoleret, som det sker i denne betænkning. Det er nu imidlertid en gang den opgave, som udvalget har fået pålagt og har søgt at løse bedst muligt, og man må også nok sige, at filmproblemerne er så store og aktuelle, at der ikke er tid til at lade dem indgå i den store mediepolitiske sammenhæng. Det er imidlertid udvalgets håb, at dets betænkning vil kunne indgå i overvejelserne i den af statsministeren nedsatte mediekommission.

Udvalget mener i de følgende kapitler at have behandlet problemerne uddramatisk og nøgternt beskrevet den faktiske situation. Man vil imidlertid i dette indledningskapitel klart slå fast som udvalgets opfattelse, at udviklingen har medført, at skal en dansk spillefilmproduktion opretholdes, kan det kun ske ved en samfundsindsats med betydeligt forøgede midler. Det nytter ikke at foregøgle sig, at en tilbagevenden til tider, hvor filmproduktion var et lukrativt privat erhverv, er mulig.

Og skal det stigende behov for kortfilm imødekommes, kan dette heller ikke gøres uden en forøget offentlig indsats.

Om dansk filmproduktion skal bestå, er naturligvis en politisk afgørelse. Der skal imidlertid ikke være tvivl om, at det er udvalgets opfattelse, at den bør bestå. Der kan herfor fremføres økonomisk/valutariske argumenter - danske film i biograferne sparer fremmed valuta til udenlandske film - men væsentligst for udvalget er det, at det lille danske sprogområde, som trænges af udenlandske påvirkninger på mange felter, har hårdt brug for enhver dansk kulturel manifestation. Må dansk film ophøre, er det et udtryk for kulturel armod.

Dansk film bør bestå - det kræver en væsentlig samfundsindsats - og det er i 11. time.

C. Betænkningens opbygning.

Betænkningen er lagt således til rette, at udvalget som allerede berørt i de første kapitler behandler de forhold, som må anses for de centrale i den lovmæssige regulering og støtte af filmvirksomhed her i landet: produktion, distribution og forevisning af henholdsvis spillefilm og kortfilm - og dermed også filminstituttets og filmcentralens forhold (II. - IV.).

Derpå beskæftiger udvalget sig med de andre aktiviteter, der er hjemlede i filmloven, og til hvis varetagelse der er oprettet særlige institutioner - nemlig filmmuseet, der er en statsinstitution af sædvanlig art under kulturministeriet, samt filmskolen, Det danske Filmstudie og workshoppen, der er institutioner, som er knyttede til filminstituttet (V - VIII.).

Herefter afslutter udvalget sin gennemgang af filmloven med i et opsamlingskapitel at drøfte de bestemmelser, der ikke er særligt omtalt i det foregående og som har forholdsvis mindre betydning (IX.).

Fremstillingen ville dog have været ufuldstændig, hvis den ikke var blevet afrundet med en særskilt behandling af relationerne til to institutioner uden for filmlovens område - Danmarks Radio og Landscentralen for undervisningsmidler - der faktisk spiller en ikke ubetydelig rolle for dansk film og derfor også bliver nævnt forskellige steder i de øvrige kapitler. Disse spredte omtaler bringes i sammenhæng og udbygges (X.).

Betænkningens enkelte kapitler om filmloven følger en fælles disposition: Først gives der er et rids af den historiske udvikling med hovedvægten på de bestemmelser, der i tidens løb har været gældende på det pågældende område. Herefter gengives den gældende filmlovs bestemmelser angående kapitlets emne, og de eksisterende ord-

ningers indhold, den organisatoriske opbygning og de økonomiske forhold beskrives. Endelig foretager udvalget en vurdering af det bestående og redegør for sine overvejelser og forslag.

I overensstemmelse med kommissoriet ender betænkningen med et af udvalget på det tilvejebragte grundlag udfærdiget forslag til en ny filmlov (XI.).

Som et supplement til teksten har man tilføjet en række bilag, der i detaljer belyser væsentlige emner i betænkningen. Dels findes her på ét sted den gældende filmlov gengivet i sin helhed, dels har man her optrykt et antal retningslinier, aftaler m.v., hvoraf flere ikke uden videre vil være let tilgængelige for interesserede, idet der ikke har været grund til at publicere dem med henblik på brede kredse. I bilagssamlingen vil man finde indstillingen af april 1980 til kulturministeren fra udvalget vedr. samarbejdet mellem Danmarks Radio og filminstituttet om produktion af film (co-produktionsudvalget).

Efter bilagene følger et lovregister, som er en komplet oversigt over den gældende filmlovgivning med tilhørende ministerielle bekendtgørelser og cirkulærer, hvortil kommer forretningsordener og lignende udstedt af kulturministeriet i medfør af filmloven; hertil er føjet et udvalg af love og forskrifter inden for tilgrænsede områder.

Oversigten er udarbejdet af udvalgets sekretariat.

Til sidst bringes en litteraturliste, som både indeholder materiale, som har været stillet til rådighed for udvalget, og publikationer af nyere dato i øvrigt, som skønnes at have interesse i tilknytning til betænkningens emner.

Fortegnelsen er udarbejdet af kulturministeriets bibliotek.

D. Sammenfatning af udvalgets drøftelser og forslag.Kapitel II.A.

Filmlovudvalget er i det store og hele tilfreds med de former for støtte til produktionen af spillefilm, der efter den gældende lov står til rådighed for Det danske Filminstitut: manuskriptstøtte, produktionsstøtte - enten lån eller garanti for lån - og tabsudlig-ning. Det har for udvalget været et hovedsynspunkt, at den statslige støtte fortsat i videst muligt omfang skal være en hjælp til fremme af projekter, som udspringer af privat initiativ, og til hvis finansiering der er sikret et rimeligt indskud af privat kapital.

På grund af spillefilmens over en årrække stadigt forringede økonomi har den private investeringslyst længe været aftagende. Der bør derfor skabes øget incitament til privat deltagelse i finansieringen i form af en udvidelse af det budgetgrundlag, som støtten beregnes på, og en for de private indskydere mere favorabel fordeling af spilleindtægterne.

Filminstituttet bør have et stort register at spille på under hensyn til de eventuelt skiftende faktiske forhold, og udvalget mener derfor, at produktionsstøtte i givet fald ud over som lån eller garanti for lån skal kunne ydes i form af tilskud, ligesom muligheden fortsat bør holdes åben for, at instituttet ligefrem kan finansiere et værdifuldt projekt fuldt ud, hvortil det har vist sig umuligt at finde en privat producent.

I administrativ henseende stiller udvalget forslag, der bl.a. indebærer en klarere fordeling af kompetence mellem filminstituttets bestyrelse og filmkonsulenterne og en stramning af repræsentantskabets sammensætning.

Der bør tages kraftigt fat på et afhjælpe mangelen på gode børnefilm. Udvalget foreslår, at der imellem Det danske Filminstitut og Statens Filmcentral oprettes et børnefilmråd og ansættes en børnefilmkonsulent til at råde over de bevillinger, som de to institutioner afsætter til børnefilmformål - ikke kun produktion, men også import m.m.

Et flertal i udvalget mener, at der i henhold til loven automatisk skal tilgå børnefilmen en andel på mindst 25% af de midler, som de to bestyrelser afsætter til filmproduktion m.v., men tre af udvalgets syv medlemmer finder denne fremgangsmåde for bastant.

Udvalget anslår, at der bør være en kontinuerlig produktion af 15 å 20 danske spillefilm om året for at sikre tilstedeværelsen af et velfungerende produktionsapparat, uden hvilket en dansk filmproduktion af kvalitet ikke er mulig, og foreslår derfor en væsentlig forøgelse af støttemidlerne. Under forudsætning af en sådan forøgelse peger udvalget på den mulighed, at filminstituttets bestyrelse kan overlade filmkonsulenterne en vis del af midlerne til fordeling på projekter ved afgørelse i fællesskab, samtidig med at resten fortsat tildeles efter hver konsulents egen afgørelse. Også muligheden for at overlade producenter større samlede bevillinger til udvikling og gennemførelse af flere projekter i rækkefølge fremlægges til overvejelse.

Kapitel_II.B.

Med hensyn til produktionen af kortfilm foregår en stor del af den danske produktion i den private sektor - finansieret af erhvervsvirksomheder, organisationer m.v. Denne produktion falder uden for fremstillingen, dog kommer udvalget ind på de kortfilm, som produceres af private producenter for egen regning og risiko og derefter ønskes afsat til Statens Filmcentral og Danmarks Radio.

Det er udvalgets opfattelse, at ingen af de to institutioner er forpligtede til at "støtte" sådanne producenter, men at de bør betale en rimeligt høj pris, når de køber deres film.

Bortset herfra angår udvalgets drøftelser Statens Filmcentral og den produktion og anskaffelse i øvrigt af kortfilm, som finder sted i statslig regie.

Udvalget lægger vægt på, at kortfilmen er en kunststart på linie med spillefilmen, og at produktionen af forskellige typer kortfilm må betragtes som en helhed. Derfor går udvalget imod de tanker, der har været fremme, om at sammenlægge filmcentralen med enten filminstituttet eller Landscentralen for undervisningsmidler.

Filmcentralen bør organisatorisk strammes op bl.a. ved en i loven fastlagt kompetencedeling: repræsentantskab - bestyrelse - direktør - programredaktion. Repræsentantskabet er en nydannelse, bestyrelsens medlemstal foreslås reduceret, og programredaktionen ønskes lovfæstet med selvstændighed i de enkelte afgørelser. I det hele taget er der tale om en vis parallelisering til filminstituttets struktur, men med det forbehold, at filmcentralen skal betjene nogle brugergrupper, som må have indflydelse på virksomheden i en balance med de filmkyndige.

Filmcentralen producerer og indkøber for få kortfilm, og bevillingerne hertil må forøges ganske væsentligt.

Kapitel III.A.

Udlejning af spillefilm er et privat erhverv, der i alt væsentligt styres af forretningsmæssige hensyn, hvilket bl.a. har konsekvenser for den rækkefølge, hvori de enkelte biografer kan få leveret en film. Efter udvalgets opfattelse skal staten ikke selv beskæftige sig med filmudlejning i forretningsmæssig forstand, og man tror ikke på, at det: ad lovgivningens vej er muligt at påvirke distributionsmønsteret i en retning, der ville være til fordel for de mest udsatte biografer. Det må være udlejernes og biografernes sag i fællesskab at nå frem til løsninger, der i begge parter interesse kan holde flest mulige biografer i gang.

Dog kan og bør filminstituttet gennem vilkårene for støtte til produktion af danske film og til import af udenlandske film virke for, at disse kommer ud i landet så langt og så hurtigt det overhovedet er muligt. Særlig for de importstøttede film gælder det, at deres udbredelse erfaringsmæssigt er ringe - formentlig også ringere end den burde være - og at man her bør have filmcentralen i baghånden med henblik på en alternativ distribution, hvis biografdistributionen går i stå, uden at udlejeren selv sørger for alternativ distribution.

Kapitel III.B.

Der foregår her i landet en distribution af kortfilm fra private filmudlejere og forskellige myndigheder, som skønnes at være betydelig, men hvis nærmere omfang ikke er kendt. Udvalget antager dog, at Statens Filmcentral med sine ca. 250.000 udlån pr. år indtager en dominerende stilling, og det er denne distribution inden for filmlovens rammer, der har været genstand for udvalgets overvejelser.

Først og fremmest går udvalget ind for, at filmcentralen skal bestå som distributionsorgan for kortfilm. Herved gør man op med idéerne om en sammenlægning med landscentralen, hvis eventuelle fordele udvalget savner forståelse for, hvorimod man ser fordele ved den organisatoriske sammenhæng mellem distributionen - og dermed brugerkontakten - og produktionen. (Udvalget vedr. landscentralens fremtid er i januar 1982 ligeledes nået til, at kortfilmdistributionen passende kan blive hos Statens Filmcentral.) Dette uanset, at omkring 80% af filmcentralens udlån sker til undervisningsinstitutioner, medens resten går til biblioteker, foreninger m.v.

Endvidere mener man, at filmcentralen skal kunne distribuere på video, en udvikling som allerede er i gang, men som der bør tages højde for ved moderniseringen af lovens tekst. Dette giver imidlertid udvalget anledning til at foreslå, at den fremtidige filmlov udtrykkeligt bør omfatte også andre former for levende billeder end dem, som er fæstnet på fotografisk film, herunder videogrammer, hvilket hører hjemme i en formålsparagraf for hele loven.

Udvalget finder filmcentralens afslagstal - ca. 100.000 om året - meget for højt, men filmcentralen arbejder på flere fronter for at reducere det: gennem deponeringsordninger, ved at gå over til edb m.v. Det forekommer dog uundgåeligt også at forøge både personale og bevillinger for at opnå en afgørende reduktion.

Filmcentralens rolle som offentligt serviceorgan bør ikke strækkes så vidt, at enhver kortfilm af producenten kan kræves taget i distribution. Selv hvis programredaktionen skønner, at en tilbudt film i og for sig ud fra kvalitets- og/eller efterspørgselshensyn

kunne tages ind, mener udvalgets flertal, at en prioritering kan føre til, at dette afslås. Et medlem mener dog, at producenten i sådanne tilfælde skal kunne kræve, at filmen modtages, hvis producenten selv tilbyder at afholde omkostningerne, særlig med hensyn til levering og vedligeholdelse af kopier.

Spørgsmål angående forevisning af kortfilm er af udvalget blevet drøftet i tilknytning til distributionen uden at give anledning til forslag.

Kapitel IV.

Medens reglerne om offentlig forevisning af film, særlig med henblik på spillefilm, i ældre tid indtog en central plads i lovgivningen, er den nugældende ordning, hvorefter man har krav på at få polititilladelse, når man ansøger derom, i grunden blevet overflødig, fordi der idag alligevel i Det centrale Virksomhedsregister samles oplysninger om biograferne.

Alligevel vil udvalget foretrække, at tilladelsessystemet bevares, nemlig hvis det suppleres med bestemmelser om, at tilladelsen kan fratages indehaveren i to tilfælde af lovovertrædelser i forbindelse med forevisningsvirksomheden: ved overtrædelse af ophavsretlige bestemmelser - som specielt med videos eksplosionsagtige udbredelse kan tænkes at ville forekomme mere hyppigt - og ved overtrædelse af loven om filmcensur, dvs. reglerne om offentlig filmforevisning for børn - hvor et stærkere værn end bøder kunne være på sin plads.

Mange biografers eksistens er i fare. Reglerne om støtte fra film-instituttet til forevisning af film og til biografer som sådanne ønskes opretholdt, men er i sig selv utilstrækkelige til at sikre truede biografers overleven. Der bør gives hjemmel for kommunal støtte til biografer, hvilket efter udvalgets skøn er mere nærliggende end statslig støtte, men måske desuden et alternativ, som kan være at foretrække for egentlig kommunal overtagelse.

I øvrigt må branchens forskellige led arbejde sammen, og der peges på abonnementsordninger som en mulighed, der forudsætter et sådant samarbejde.

Med hensyn til alternativ forevisning af spillefilm - dvs. forevisning af ikke-kommerciel karakter - som man fra branchens side helst ser henvist til foreninger eller klublignende arrangementer, foreslår udvalget gennemført forsøg, der kan belyse effekten af sådanne forevisninger på biografernes drift.

Kapitel V.

Drøftelserne om Det danske Filmmuseums forhold munder ud i, at museets ret til mod betaling at rekvirere en ny kopi af danske film, der har været vist offentligt, skal udstrækkes til film, typisk kortfilm, der har været sat i distribution til bredere kredse. Negativmateriale til sådanne film må heller ikke længere kunne destrueres uden først at være blevet tilbudt museet.

Museet bør have øgede bevillinger til at rekvirere kopier, men desuden bør der over en årrække gives museet midler til at redde en del af filmbeholdningen, som trues af ødelæggelse.

Kapitel VI.

Af en statslig uddannelsesinstitution at være har Den danske Filmskole en særegen status ved at være henlagt under bestyrelsen for filminstituttet, men ordningen er tilsyneladende hensigtsmæssig og foreslås ikke ændret.

Der bør arbejdes videre med de problemer, der er vedr. stillingsstrukturen, efteruddannelsernes omfang, studiestøtte m.v., og specielt bør forskning nævnes i loven som en af skolens opgaver. Udvalget påpeger, at Danmarks Radio som storaftager af de færdiguddannede elever burde overveje at bidrage til finansieringen af skolen.

Kapitel VII.

Blandt de tre eksisterende studier for produktion af spillefilm indtager Det danske Filmstudie en særstilling. Det ejes af staten, er organiseret som en selvejende institution og modtager tilskud fra filminstituttet, når årsregnskabet viser underskud.

For at holde en dansk spillefilmproduktion på et rimeligt kunstnerisk og teknisk niveau mener udvalget, at alle tre studier må søges bevaret, og at der derfor ikke er noget vundet ved at forringe det statslige studies forhold, men at der bør gives de private studier forbedrede lånemuligheder i filminstituttet. Herudover bør samarbejdet imellem studierne udbygges, bl.a. således at studierne med henblik på udlån indbyrdes med hjælp fra instituttet anskaffer sjældnere anvendt teknisk udstyr.

Kapitel VIII.

Filmlovudvalget konstaterer, at filminstituttets workshop, der oprindeligt var tænkt som en ramme om professionelle film- og TV-folks eksperimenter med medierne, efterhånden udviklede sig til også at være et tilbud til ikke-professionelle om bistand til at udtrykke sig på film eller video og til professionelle, som vil producere film, der ikke har kunnet finde plads inden for den almindelige kortfilm- eller videoproduktion.

Også i fremtiden bør der af filminstituttet kunne drives en eller flere workshops - eller filmværksteder - med dette indhold, hvor der er en væsentlig brugerindflydelse på, hvilke projekter der realiseres, parret med en kontrol fra instituttets side med hensyn til overholdelsen af reglerne for statslige institutioners drift.

Udvalget skønner, at det ligger uden for instituttets økonomiske muligheder at drive flere værksteder end det eksisterende i København og aflæggeren i Haderslev, som er oprettet i samarbejde med kommunen.

Man opfordrer imidlertid andre kommuner til at være lydhøre over for eventuelle ønsker fra lokalt hold om oprettelse af specielt video-værksteder, idet man mener, at der rundt omkring på mange institutioner faktisk findes udstyr, som kombineret med den fornødne vejledning til de interesserede burde kunne danne grundlag for nye værksteder.

Kapitel IX.

Ud over hvad der er sagt i det foregående, giver den gældende filmlovs bestemmelser kun udvalget anledning til få og spredte bemærkninger.

Udvalget så gerne, at der kunne ydes stipendier til studier i videre omfang, end tilfældet er idag. Man peger på, at arbejdsstipendier er helt ukendte, men gør også opmærksom på, at der i det hele taget burde tages skridt til at skaffe de centrale ophavsmænd på filmens område bedre vilkår, evt. ved en afgift på filmenes brug.

I forbindelse med et forslag om, at den bestemmelse bør videreføres, som giver filminstitutts bestyrelse hjemmel til med tilslutning fra kulturministeren at støtte andre filmformål end dem, som er opregnet i loven, ventilerer udvalget den mulighed, at der kunne oprettes en idé-bank til indsamling af materiale om løsningen af filmtekniske problemer til brug i den danske filmproduktion.

Reglerne om pension i henhold til filmloven til afdøde biografindehaveres ægtefæller samt om understøttelse til biografindehavere, der mod deres vilje må opgive driften af en biograf i lejede lokaler, kunne i 1972 med rimelighed forsvares som overgangsregler på baggrund af sådanne reglers tilstedeværelse i den ældre lovgivning.

Både bortfaldet af den oprindelige begrundelse i biografernes særlige afgiftsmæssige stilling og de i samfundet almindeligt forbedrede sociale sikringsordninger taler for, at disse overgangsbestemmelser bringes til ophør i ti-året for deres indførelse.

Kapitel X.A.

Der kan siges at påhvile Danmarks Radio et ikke juridisk, men moralsk medansvar for den hjemlige filmproduktions fremtid, nemlig som en dansk kulturinstitution, der principielt må præstere størst mulig national egenproduktion.

Ikke mindst på spillefilmens område ser udvalget gerne, at fjernsynet placerer endnu flere ordrer i filmbranchen, end man allerede gør, ligesom udvalget håber, at fjernsynet vil fastholde sin hidtidige linie i konkurrenceforholdet til biograferne, hvor man pålægger sig selv tilbageholdenhed med hensyn til både repertoirevalg og udsendelsestidspunkter.

På kortfilmens område opfordrer udvalget Danmarks Radio til at betale de danske producenter bedre priser og opfordrer til et samarbejde mellem Statens Filmcentral og Danmarks Radio om frikøb af TV-programmer til brug i filmcentralens distribution.

Kapitel_X.B.

Under drøftelsen af samarbejdet mellem Landscentralen for undervisningsmidler og Statens Filmcentral peger udvalget på, at man måske kunne forenkle forretningsgangene angående kortfilmproduktionen for undervisningsministeriets regning; man går ind for, at den nuværende distributionsordning ikke skal slås i stykker, dvs. at filmcentralen fortsat skal være det statslige organ for distribution af kortfilm, bl.a. på undervisningsområdet; filmcentralen skal forsyne landscentralen med data om sine film til kataloger og andre oplysende materialer, der skal bruges i undervisningssektoren.

Kapitel XI.

Betænkningens sidste kapitel udmønter i et udkast til en ny filmlov de betragtninger, som de øvrige kapitler indeholder, dels i en lovtekst, dels i de bemærkninger, der ledsager et lovforslag til belysning af baggrunden for dette.

København, den 15. februar 1982

JuEit Betzer	Bent Christensen	Erik Crone
	B. Høedemand (foumand)	Peter Høimark
	Børge Høst	Niels Jensen
Tilforordnede:	Axel Jepsen	Finn Aabye
	/ K. Groos	Inge Rostrup

II. Filmproduktion og støtte hertil.

A. Spillefilm.

1. Historie.

Der skulle gå mange år, efter at de første "fremvisninger af levende billeder"- som det hed dengang i århundredets begyndelse - havde fundet sted, før det afspejledes i lovgivningen, at det var en ny kunstart, der her var dukket op for at indtage sin plads ved siden af de allerede eksisterende. At yde støtte til en kunstnerisk filmproduktion tænkte der fra det offentliges side slet ikke på, hvorved dog retfærdigvis må bemærkes, at filmproduktionen faktisk i mange år klarede sig storartet uden støtte.

Igennem mange år må samfundets holdning til film siges hovedsagelig at være karakteriseret ved to ting: 1) Film betragtedes som noget farligt, som samfundet måtte have kraftigt hånd i hanke med gennem censurregler og snævre biografbevillingsregler, og 2) filmforevisninger var et fortræffeligt afgiftsobjekt.

Censurreglerne falder uden for denne betænkningens rammer, men det skal dog nævnes, at de i tidens løb er blevet liberaliseret i takt med den stigende anerkendelse af filmen som en kunstart eller måske snarere med den ændrede moralopfattelse i samfundet. Film betragtes ganske vist stadig som noget farligt, men dog nu kun for børn.

Afgiftsregler fik vi første gang ved lov nr. 112 af 13. maj 1911 om afgift af offentlige forestillinger og fremvisninger m.m. Også tidligere havde der dog administrativt været opkrævet afgifter. Ved loven fastsattes afgiften for "fremvisning af levende billeder, panoramaer, voksfigur- og naturaliekabinetter, marionetteatre, menagerier o.lign." til lo øre pr. påbegyndt 50 øres billetpris. For andre mere estimerede forestillinger, der fandt sted i henhold til lov eller bevilling, betaltes kun den halve afgift. Af afgiften tilfaldt 2/3 statskassen, 1/3 vedkommende kommune.

Reglerne om Statens Filmcensur findes i loven om filmcensur (lovbekendtgørelse nr. 211 af 30. maj 1980).

Til denne forlystelsesskat føjedes ved den første danske filmlov, lov nr. 101 af 17. marts 1922 om biografteatervæsenets ordning, en afgift på biografdrift som sådan: bevillingsafgift. Denne afgift udgjorde i den laveste klasse 100 kr. årlig (indtil 150 forestillinger, maximal grænse for billetpriser 1,00 kr.), i den højeste, 7. klasse 15.000 kr. årlig (ubegrænset antal forestillinger, ubegrænset billetpris).

Men ikke nok hermed. Samtidig afløstes loven af 1911 af lov nr. 104 af 1. april 1922, der forhøjede afgiften for filmforevisninger til 20 øre pr. påbegyndt 50 øres billetpris for billetter til over 2 kr. For billetter til under 2 kr. var afgiften noget mindre.

Disse afgifter fandt staten imidlertid ikke i længden tilstrækkelige, og ved lov nr. 105 af 31. marts 1933 om biografteatervæsenets ordning blev der dels pålagt en bevillingsafgift, der - ud fra biografens forestillinger og pladser - udgjorde et fast beløb, i den højeste, 8. klasse således 5.000 kr. Dels bemyndigede justitsministeren til yderligere at pålægge biografer en afgift på indtil 10% af deres overskud over 20.000 kr. Provenuet heraf skulle anvendes som tilskud til institutioner med almennyttigt formål under justitsministeriets forretningsområde.

Ved lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteatervæsenets ordning viser der sig første gang i lovgivningen tegn på, at lovgivningsmagten ser en kulturel værdi i filmen. Ganske vist forhøjedes 10%-afgiften fra 1933-loven kraftigt, idet den faste bevillingsafgift afskaffedes, og afgiften nu alene lagdes på overskuddet (ud over de første 12.000 kr.). Afgiften fastsattes nu efter en skala, stigende til 65% af overskud over 35.000 kr. Men denne afgift skulle nu indbetales til en filmfond, som blandt mange andre støtteformål som f.eks. teater, idræt, kunstneriske og videnskabelige formål m. v., dog også kunne bruges til inden for en ramme på 150.000 kr. at yde støtte "til fremme af filmens udnyttelse i undervisningsmæssig, kulturel og kunstnerisk henseende", herunder ydelse af tilskud til fremstilling af danske film af kunstnerisk og kulturelt værdifuld karakter.

Nok så stor praktisk betydning for støtten til filmproduktion fik imidlertid en anden af 1938-lovens bestemmelser, der som noget nyt tillod, at filmproducenter, herunder produktionsselskaber, fik bevilling til at drive biograf, betinget af opretholdelsen af en produktion af kulturelt og kunstnerisk værdifulde film. Sådanne bevillingshavere fritoges for at betale overskudsafgiften til filmfonden.

Ved lov nr. 102 af 1. april 1943 fastsattes forlystelsesafgiften til 40% af billetprisen.

Ved lov nr. 389 af 12. juli 1946 forhøjedes den yderligere til 60%.

Ved lov nr. 499 af 8. december 1949 indførtes som en ny støtteforanstaltning for dansk filmproduktion en bestemmelse om, at der af forlystelsesafgiften af forestillinger, hvor der kun vist danske film, kun skulle indbetales 3/4, medens den sidste fjerdedel tilfaldt producenten. Der var her altså tale om en automatisk støtte, som favoriserede producenterne af succes-film.

Ved lov nr. 260 af 27. maj 1950 nedsattes forlystelsesafgiften til 3/8 af entréindtægten ved filmforevisninger (den var dog stadig højere end for alle andre forlystelser). Bestemmelsen om, at 1/4 af afgiften af danske film tilfaldt producenten, opretholdtes, og finansministeren bemyndiges til at forhøje denne brøkdel for film, der "tjener til oplysningens fremme."

Ved lov nr. 150 af 9. juni 1956 ændredes afgiften af filmforevisninger til 7/17 af entréindtægten.

Ved lov nr. 293 af 21. december 1957 fastsattes, at 25% af forlystelsesafgiften af danske film - for farvefilm 40% - tilfaldt producenten. En større del af afgiften kunne tillægges producenten, når filmen tjente oplysningens fremme eller var udtryk for en bemærkelsesværdig kunstnerisk indsats.

Endelig ophævede lov nr. 132 af 1. maj 1964 forlystelsesafgiften med virkning fra 1. januar 1965 og som en overgangsbestemmelse fastsattes, at der af den del af forlystelsesafgiften, som i finansåret 1964-65 tilfaldt staten, skulle overføres 4 mill. kr. til ministeren for kulturelle anliggender - som fra 1961 havde overtaget filmsager fra justitsministeren - til støtte af dansk film eller dermed sidestillet filmproduktion.

Ved denne overgangsbestemmelse, som bortset fra den ovennævnte filmfondsbestemmelse i 1938-loven var den første lovbestemmelse, som gav hjemmel til udbetaling af en direkte økonomisk støtte efter en kvalitetsvurdering til filmproduktion, foregreb man støtteordningerne i henhold til den nye filmlov, lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer, som ligeledes trådte i kraft den 1. januar 1965.

Ved denne lov afløstes den hidtidige forlystelsesafgift af en billetafgift på 15% af entréindtægterne og den hidtidige overskudafgift, hvis skala i tidens løb havde gennemgået en række ændringer efter de skiftende konjunkturer for biograferhvervet, afløstes af en bevillingsafgift, som blev lagt på biografoverskud på mere end 40.000 kr. De hidtidige automatiske støtteformer opretholdtes, idet billetafgiften af danske film tilfaldt producenterne, som også stadig kunne få biografbevilling og fritages for bevillingsafgiften af sådanne biografers overskud.

Billetafgiften af udenlandske film og bevillingsafgiften indgik i en filmfond, som imidlertid fik en helt anden karakter end 1938-lovens filmfond, idet dens midler - bortset fra 200.000 kr., som skulle overføres til undervisnings- og kulturministerierne - alene skulle anvendes til filmiske formål. Inden for de områder, som behandles i dette kapitel, nævnte loven ydelse af støtte til udarbejdelse af filmmanuskripter, ydelse af garantier for lån til produktion af danske film og ydelse af kvalitetsbidrag til danske film.

Filmfonden lededes af en bestyrelse på 8 medlemmer, hvoraf 4 skulle repræsentere det offentliges interesser, 1 var repræsentant for bevillingshaverne, 1 for filmproducenterne, 1 for filminstruktørerne og 1 for filmudlejerne.

Som rådgivende organ navnlig for filmfondens bestyrelse oprettede loven et filmråd, bestående af 7 medlemmer, heraf 1 som repræsentant for forfatterne, 1 for komponisterne, 1 for filminstruktørerne og 1 for skuespillerne.

Filmrådet var kun rådgivende, men loven bestemte dog, at kvalitetsbidrag skulle uddeles "i overensstemmelse med en af filmrådet herom afgiven erklæring", og at garantier for lån til produktion af film kun af bestyrelsen kunne ydes, hvis den færdige film ifølge en af filmrådet foretaget vurdering måtte antages at kunne komme i betragtning ved ydelse af kvalitetsbidrag.

Ved lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer indførtes endelig den nugældende ordning.

De i relation til de i dette kapitel behandlede emner væsentligste ændringer i forhold til 1964-loven, som gennemførtes ved loven af 1972, var, at filmfonden afløstes af et rent statsfinansieret filminstitut, at de automatiske støtteformer i kraft af fritagelse for af billet- og bevillingsafgift bortfaldt og afløstes af rent selektive støtteformer, at der blev givet hjemmel til, at instituttet udover garanti for lån til filmproduktion kunne yde direkte lån, at filminstituttet i særlige tilfælde selv kunne producere eller deltage i produktionen af film, at de hidtidige kvalitetsbidrag afløstes af bidrag til udligning af tab, jf. filmfondens 8 medlemmers bestyrelse afløstes af en bestyrelse på 5 medlemmer, at filmrådet afskaffedes og afløstes af en konsulentordning og for så vidt angår uddelingen af tabsudligningsbidrag af en selvstændig filmjury på 3 medlemmer, og at der oprettedes et repræsentantskab.

Ved lov nr. 238 af 8. juni 1977 tilpassedes en række bestemmelser til EF-reglerne om etableringsret og tjenesteydelser, og endelig udskød lov nr. 585 af 19. december 1980 lovens revision fra folketingsåret 1980-81 til folketingsåret 1981-82.

2. Nuværende situation.

a. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelser om de i dette kapitel omhandlede spørgsmål er følgende:

Kapitel 4.

Det danske filminstitut
og dets administrative organer.

§ 11. Det danske filminstitut har til opgave at virke til fremme af filmkunsten i Danmark.

Stk. 2. Filminstituttets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

- 4) udarbejdelse af filmmanuskripter,
- 5) lån eller garanti for lån til produktion af danske film og co-producerede film, jfr. §§ 21 og 22,
- 6) i særlige tilfælde produktion eller medproduktion af danske film,
- 7) hel eller delvis udligning af tab ved produktion af danske film og co-producerede film af kunstnerisk kvalitet, jfr. §§ 21 og 22,

Stk. 3. Af filminstituttets midler afholdes endvidere:

- 1) udgifterne ved instituttets administration og de med repræsentantskabets og filmjuryens virksomhed forbundne udgifter

§ 12. Der nedsættes en bestyrelse for instituttet, bestående af 5 medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. 2 medlemmer beskikkes som filmfaglige repræsentanter efter indstilling af de organisationer, der udgør den almindelige repræsentation for filmproducenterne, filminstruktørerne, biograferne, filmudlejerne og filmarbejderne. For hvert af disse medlemmer udpeges en suppleant. 2 medlemmer beskikkes efter indstilling af det i § 15 omhandlede repræsentantskab, og 1 medlem udpeges af ministeren, alle 3 blandt personer, der ikke er repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næstformand.

Samtlige beskikkelser gælder for 4 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan kun ske for én periode. Ingen kan samtidig være medlem af bestyrelsen og af filmjuryen eller repræsentantskabet eller beklæde de i § 13 omhandlede konsulentstillinger.

Stk. 2. Til instituttets virksomhed er knyttet et sekretariat, hvis leder efter indstilling af bestyrelsen ansættes af ministeren for kulturelle anliggender for 4 år ad gangen. Genansættelse kan finde sted.

§ 13. Efter indstilling fra filminstituttets bestyrelse ansætter ministeren for kulturelle anliggender mindst 2 filmkonsulenter, der ikke må være repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film.

Stk. 2. Filmkonsulenterne har til opgave at fremkomme med indstilling til filminstituttets bestyrelse om fordelingen af de midler, der af bestyrelsen afsættes til anvendelse efter § 11, stk. 2, nr. 4, 5 og 6.

Stk. 3. Konsulenterne ansættes for indtil 2 år. Umiddelbar genansættelse kan kun ske for indtil 2 år.

§ 14. De midler, der af filminstituttets bestyrelse stilles til rådighed til anvendelse efter § 11, stk. 2, nr. 7, administreres af en filmjury.

Stk. 2. Filmjuryen består af 3 filmkyndige medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender efter indhentet udtalelse fra filminstituttets bestyrelse og repræsentantskab. Medlemmerne må ikke være repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand. Medlemmerne beskikkes for 2 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan ikke finde sted. Ingen kan samtidig være medlem af filmjuryen og af instituttets bestyrelse eller repræsentantskabet eller beklæde de i § 13 omhandlede konsulentstillinger.

§ 15. Der nedsættes et repræsentantskab, som har til opgave at følge instituttets virksomhed, foretage indstilling af 2 medlemmer til bestyrelsen, jfr. § 12, afgive udtalelse om beskikkelse af medlemmer til filmjuryen, jfr. § 14, modtage indberetninger og regnskaber fra filminstituttets bestyrelse og filmjuryen og forelægge disse for ministeren for kulturelle anliggender med de bemærkninger, det ønsker at knytte dertil.

Stk. 2. I repræsentantskabet skal de betydende institutioner, organisationer og interessegrupper inden for dansk film være repræsenteret.

Stk. 3. Medlemmerne af repræsentantskabet beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender for 4 år. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næst formand.

§ 16. Ministeren fastsætter efter indstilling fra henholdsvis repræsentantskabet, filminstituttets bestyrelse og filmjuryen forretningsordenen for de pågældende organer.

b. Funktion - organisation.

1 Funktion.

Filmstøtteordningen hviler på tanken om en blandingsøkonomi. Ved lovens ikrafttræden i 1972 var det hovedreglen, at støttebeløbet i form af lån eller garanti for lån udgjorde en mindre del af filmens budget, og prisudviklingen siden og den dalende investeringslyst fra privat side har imidlertid medført, at den offentlige støtte nu sædvanligvis udgør 75 - 80 % af produktionsbudgettet. I et enkelt tilfælde har filminstituttet fuldfinansieret en film - altså stået som producent af filmen.

Den forudgående støtte ydes i form af manuskriptstøtte og lån eller garanti for lån til selve produktionen. Både manuskriptstøtte og produktionsstøtte ydes af bestyrelsen efter indstilling fra en af de til instituttet i henhold til lovens § 13 knyttede 2 filmkonsulenter, som hver råder over halvdelen af de til disse støtteformål afsatte midler.

Manuskriptstøtte udbetales i 3 rater efterhånden som arbejdet skrider frem. Hvis manuskriptet derefter danner grundlag for en produktion, indgår manuskriptstøtten i produktionsstøtten og tilbagebetales som en del af denne. Som specielt udviklede former for manuskriptstøtte kan nævnes treatmentstøtte - til udviklingen af en filmidé - og researchstøtte - til gennemførelse af undersøgelser i forbindelse med udarbejdelsen af et manuskript. Hvis manuskriptet ikke

bliver anvendt som grundlag for en film, tilbagebetales manuskriptstøtten ikke, med mindre forfatteren på anden måde anvender manuskriptet økonomisk, f.eks. som grundlag for en TV-produktion. I så fald skal støttebeløbet tilbagebetales af forfatterens honorar. ²⁾

Når produktionsstøtten ydes som garanti for lån, kautionerer filminstituttet for et banklån. Kautionen omfatter foruden lånets hovedstol normale bankrenter og udgifter i forbindelse med lånet. Den del af lånet, som ikke er indfriet af producenten 6 måneder efter filmens premiere - eller 12 måneder efter første optagelsesdag - indfries af filminstituttet over for banken på grundlag af regnskaber over filmens indtægter og udgifter i den nævnte periode.

Når produktionsstøtten ydes som direkte lån, udbetales den i rater efter aftale med den indstillende filmkonsulent. Umiddelbart efter afslutningen af filmproduktionen og senest 2 måneder efter udbetalingen af sidste rate påhviler det producenten at indsende et endeligt regnskab for filmen.

Det første halve år efter filmens premiere indsendes månedlige opgørelser over filmens indtægter, de følgende to år kvartalsvise opgørelser og derefter årlige opgørelser til filminstituttet, indtil instituttets støtte er tilbagebetalt.

Tilbagebetalingen foregår således, at filmens nettoindtægter (bruttoindtægter med fradrag af normale salgs- og distributionsomkostninger) først anvendes til dækning af den indskudte privatkapital med tilskrivning af et finansieringstillæg på 20% og et fortjenestetillæg på yderligere 20%. Hvad der herefter indkommer, fordeles med 90% til filminstituttet og 10% til producenten, indtil filminstituttets støtte er fuldt tilbagebetalt.

Den "efterfølgende produktionsstøtte" i form af tabsudligning tildeles selvstændigt af den i lovens § 14 omtalte filmjury. Det be-

2)

Filminstitutets manuskriptstøttevejledning er optrykt som bilag 4.

Filminstitutets produktionsstøttevejledning er optrykt som bilag 5. - De 20% + 20% er nu ændret til 100% og indtægtsfordelingen gjort forholdsmæssig (februar 1982).

løb, der tildeles som tabsudligning for en film, indgår i produktionsstøtten og tilbagebetales på samme måde som denne.

Gennem de senere år har bestyrelsen afsat mindre beløb til tabsudligning, idet man har fundet det væsentligt i størst muligt omfang at anvende de begrænsede ressourcer til forudgående støtte for at sikre, at der overhovedet opretholdes en produktion. I 1981 har bestyrelsen dog i den interne fordeling af instituttets samlede bevilling forhøjet beløbet til tabsudligning til 1,1 mill. kr. fra de seneste års 800.000 kr.

Særligt_orn_børnefilm.

Udvalget har i sine drøftelser om den fremtidige filmstøtteordning beskæftiget sig meget med specielt børnefilm, og det findes derfor naturligt også at omtale denne specielle filmkategori i dette beskrivende afsnit. Ved børnefilm har udvalget forstået film beregnet for børn. Loven nævner kun børnefilm i § 11, stk. 2, nr. 8, hvor der tales om støtte til import, distribution og forevisning af bl.a. film, der skønnes særligt egnede for børn. At børnefilm ikke er specielt nævnt i bestemmelserne om manuskript- og produktionsstøtte er naturligvis ikke til hinder for, at disse støtteformer anvendes til børnefilm, og det er da også i bemærkningerne til forslaget til 1972-lovens § 11, stk. 2, nr. 3, om manuskriptstøtte anført, at det er hensigten, at konsulenterne "udover at bedømme indsendte forslag skal virke aktivt og opsøgende for at stimulere fremkomsten af egnede manuskripter, ikke mindst til børnefilm."

Der er heller ikke tvivl om, at de skiftende bestyrelser for film-instituttet har haft opmærksomheden rettet mod børnefilm og haft de bedste hensigter om at støtte en kvalitetsproduktion af sådanne film. Det må imidlertid konstateres, at resultaterne ikke har stået mål med de gode hensigter, dels på grund af de for private producenter almindeligvis ringe udsigter til fortjeneste af sådanne film, dels på grund af en mangel på kvalificerede projekter.

2 Organisation.

De organer, som efter filmloven varetager støtteordningerne angående spillefilmproduktionen, er et repræsentantskab, filminstitutets bestyrelse, filminstituttets sekretariat, filmkonsulenterne og filmjuryen.

Repræsentantskabet (§ 15) har til opgave at følge instituttets virksomhed, medvirke ved indstilling af 2 bestyrelsesmedlemmer og juryen samt modtage beretninger og regnskaber fra bestyrelsen og juryen og forelægge ministeren disse med eventuelle bemærkninger. Repræsentantskabet, som er sammensat af repræsentanter for "de betydende institutioner, organisationer og interessegrupper inden for dansk film" og består af godt 30 medlemmer, indkaldes, når instituttets årsberetning foreligger og i øvrigt, når bestyrelsen på grund af konkrete sager finder det ønskeligt at trække på repræsentantskabets særlige sagkundskab. Bortset fra de år, hvor indstilling af bestyrelsesmedlemmer og udtalelse om beskikkelse af juryen har skullet foretages, har der som hovedregel været afholdt 2-3 repræsentantskabsmøder årligt.

Bestyrelsen (§ 12) er det centrale led i filminstituttets organisation, idet bestyrelsen inden for rammerne af de i § 11 opregnede formål træffer endelig beslutning om anvendelsen af instituttets midler. Bestyrelsens sammensætning af lige dele filmfaglige medlemmer og uafhængige kulturpersonligheder samt et af ministeren udpeget medlem skulle sikre bestyrelsens samtidige sagkundskab og uafhængighed af gruppeinteresser og politiske interesser. Dette har også været tilfældet, omend der undertiden har været voldsom kritik af både bestyrelsens beslutninger og af den gældende ansvarsordning, der afskærer ministeren fra at gribe ind over for bestyrelsen.

Medens bestyrelsen således har fungeret efter lovens hensigt udadtil, har den herskende forståelse af kompetenceforholdet mellem bestyrelsen og konsulenterne kunnet volde problemer. Efter den forståelse af loven, som har været gældende siden dens ikrafttræden, er filmkonsulenterne suveræne for så vidt angår anvendelse af midler til manuskript- og produktionsstøtte, medens bestyrelsen er ansvarlig for fordelingen af instituttets midler til de enkelte støt-

teformål og for midlernes anvendelse til andre støtteformål end manuskript- og produktionsstøtte. Når en konsulent vurderer et projekt som kunstnerisk bæredygtigt og inden for den tildelte bevillingsramme indstiller det til støtte, kan bestyrelsen som systemet fungerer, ikke uden at krænke konsulentens kompetence undlade at tiltræde instillingen.

Dette systems funktionsduelighed forudsætter et tillidsforhold mellem bestyrelse og konsulenter, som vel i hvert fald ikke uden videre kan forventes at være til stede, navnlig når en nytiltrådt bestyrelse overtager konsulenter, som er ansat efter en tidligere bestyrelses indstilling.

Der afholdes som hovedregel mindst et månedligt bestyrelsesmøde.

Sekretariatet (§ 12, stk. 2), ledes af en direktør, der efter loven ansættes for 4 år ad gangen, men med mulighed for genansættelse. Direktøren ansætter det fornødne personale til udførelse af bestyrelsens beslutninger og forelægger sagerne for bestyrelsen, bortset fra konsulentindstillinger. Med baggrund i sin faglige indsigt og erfaring formidler direktøren den praktiske tilrettelæggelse af de projekter, som konsulenterne ønsker at støtte.

Udover direktøren og de to filmkonsulenter er der til sekretariatet knyttet et personale på 12 heltidsansatte personer.

Juryen (§ 14), som består af tre filmkyndige medlemmer, administrerer selvstændigt de midler, der af bestyrelsen stilles til rådighed for udligning af tab ved produktion af kvalitetsfilm. Juryen beskikkes af ministeren efter indhentet udtalelse fra bestyrelsen og repræsentantskabet.

Juryens virksomhed har kun i sporadisk omfang givet anledning til kritik, bl.a. fordi juryen ved sin fordeling har bestræbt sig på at "fylde huller" over en bred bank og undladt at tage markant stilling ved at give en enkelt film fuld tabsudligning.

Filmkonsulenterne (§ 13) er et bærende element i den gældende filmstøtteordning, idet manuskript- og produktionsstøtte forudsætter, at det er lykkedes ophavsmanden at overbevise en konsulent om pro-

jektets kunstneriske værdi. De to konsulenter ansættes af ministeren for indtil to år efter indstilling fra instituttets bestyrelse, men med mulighed for genbeskikkelse én gang af indtil to års varighed. Af hensyn til kontinuiteten i instituttets virksomhed har man gennem genbeskikkelse forsøgt at forskyde konsulenternes ansættelsesperiode, således at de ikke begge afgår samtidig.

Det har vist sig at være vanskeligt at få tilstrækkeligt mange kvalificerede ansøgere til konsulentstillingerne, fordi det for professionelle (instruktører m.v.) er problematisk at være væk fra miljøet i længere tid - og navnlig at skulle vende tilbage og virke i det efter i nogle år at have sat sig til doms over kollegers projekter. For en konsulent, der ikke selv har professionel erfaring fra filmproduktion, tager det erfaringsmæssigt det meste af det første konsulent-år at sætte sig ind i systemet, hvilket har måttet søges afhjulpet gennem sekretariatets formidler-rolle.

Filmkonsulenternes suverænitæt med hensyn til indstilling af et projekt til støtte eller afslag giver dem naturligvis en stor magt. Denne magtstilling modereres dog ved, at en forfatter eller producent kan søge en anden konsulent, hvis den første afviser at støtte. I praksis er dette dog kun forekommet med resultat en enkelt gang. Derimod må konsulenterne ofte afvise projekter alene på grund af pengemangel, og kontakten mellem konsulenterne kan så føre til, at de "splejser" til et projekt, som de begge ønsker at fremme, men ikke har tilstrækkelige midler til hver for sig.

Konsulenterne forudsættes at udøve en opsøgende virksomhed ved siden af deres vurdering af forslag, der fremkommer på ophavsmandens eget initiativ. Da film-miljøet her i landet er lille og konsulenternes midler få i forhold til omkostningerne ved filmproduktion, vil situationen ofte være den, at en konsulent ved sin tiltræden stort set møder de projekter, han kan overkomme at fremme, og meningen med og mulighederne for en opsøgende virksomhed er begrænsede.

Man må i det hele taget nok sige, at de generelt forværrede konjunkturer kombineret med prisudviklingen har reduceret konsulenter-

nes økonomiske muligheder så meget, at en konsulents mulighed for at "sætte særpræg" på sin funktionsperiode er blevet begrænset.

Særligt om børnefilm. I erkendelse af, at der er tale om et specielt område, som de to filmkyndige konsulenter ikke på forhånd ! an forventes at beherske, har der siden 1976 været tilknyttet instituttet en børnefilmedarbejder ("konsulent") på halvdagsbasis. Denne har ikke samme status som filmkonsulenterne, og hans indstilling om anvendelse af midler **til** produktion af børnefilm skal således passere en af de andre konsulenter, som kan indstille projektet til støtte af den sum, den pågældende konsulent råder over.

c. Økonomi.

De senere års udvikling med hensyn til omfanget af den danske spillefilmproduktion og statens økonomiske engagement - specielt efter filmlovens ikrafttræden i 1972 - skal søges belyst gennem oversigterne i det følgende.

Antal danske spillefilmpremierer 1970 - 1980

År	Støttede	Uden støtte	I alt	Antal støttede i procent
1970	9	12	21	43
1971	16	16	32	50
1972	8	12	20	40
1973	4	11	15	27
1974	5	10	15	33
1975	9	9	18	50
1976	9	11	20	45
1977	11	6	17	65
1978	13	4	17	76
1979	8	2	10	80
1980	12	0	12	100

Bem: Ved støtte forstås i perioden 1970-1972: produktionsstøtte, kvalitetspræmie og tabsudligning.

Ved støtte forstås i perioden 1973-1980: produktionslån og tabsudligning.

- 4) Filminstituttets retningslinier for filmkonsulenterne er optrykt som bilag 6.

Produktionsstøtte 1973-74 - 1980

Finansår	Støttede film	Produktionsstøtte kr.	Tabsudligning kr.
1973-74	9	4.980.853	1.000.000
1974-75	14	7.725.180	402.344
1975-76	10	8.302.650	602.729
1976-77	17	5.441.630	614.251
1977-78	16	8.484.000	600.000
1978 (3/4 år)	10	6.688.387	800.000
1979	12	15.202.645	800.000
1980	12	16.445.891	800.000
1980 (co-prod)	2	4.339.576	-

Bem: Antallet af støttede film i de enkelte finansår kan indeholde film, som er støttede over flere finansår.

Manuskriptstøtte 1973-74 - 1980

Finansår	Bevilget i alt kr.	Treatment Stk. kr.	Manus Stk. kr.	Research Stk. kr.	Oversættelse Stk. kr.	Igangsætning Stk. kr.	Uspecificeret Stk. kr.
1973-74	471.284						21 471.284
1974-75	545.501						27 545.501
1975-76	675.960						28 675.960
1976-77	681.530						35 681.530
1977-78	1.089.417						43 1.089.417
1978 (3/4 år)	361.064						22 361.064
1979	645.339	4 20.000	28 448.394	10 161.296	2 15.649	0 0	0 0
1980	1.090.447	20 175.000	28 403.088	5 87.649	1 10.000	3 414.710	0 0

Bem: Antallet af projekter i de enkelte finansår kan indeholde projekter, som er støttet over flere finansår.

Det skal herved bemærkes, at filminstituttets bestyrelse i det enkelte finansår frit kan overflytte midler mellem hovedkontiene § 21.7.03. Det danske Filminstitut, hvorunder bl.a. manuskriptstøtte og tabsudligning er opført, 7.04. Den danske Filmskole og 7.05, Workshop, ligesom besparede beløb under hovedkontiene 7.03., 7.04. og 7.05. kan overføres til udlån til filmproduktion under anlægs- og udlånsafsnittet, hvor også garantibeløbene for lån til filmproduktion er opført (§ 21.20.07.).

Om udviklingen i omkostninger og indtægter ved filmproduktion kan oplyses, at en gennemgang af tallene for tilbagebetaling af produktionsstøtte, dvs. efter at producenterne har modtaget refusion af deres indskud med tillæg af 20 pct. finansieringstillæg og 20 pct. fortjenestetillæg, over en 6 års periode viser følgende:

Afdrag på produktionslån 1975-76 - 1980

Finansår	Produktionsstøtte	Afdrag på lån
1975-76	8.302.650	343.659
1976-77	5.441.630	163.063
1977-78	8.484.000	199.576
1978 (3/4 år)	6.688.387	668.552
1979	15.202.645	1.861.688
1980	16.445.891	961.854
I alt	60.565.203	4.198.392

Der er ingen umiddelbar sammenhæng mellem den samlede produktionsstøtte i det enkelte finansår og afdrag på lån, idet støtten i det ene finansår får virkning for både det indeværende og det følgende finansår. Når man betragter 6 finansår, vil denne virkning være udlignet (støtten i 1980 forventes ikke at give særlig høje afdrag), og man kan beregne en gennemsnitlig afdragsprocent, som for årene 1975-76 - 1980 er 6,9.

En opstilling, som indicerer forløbet af omkostning- og indtægts-udviklingen, kunne være følgende:

Omkostnings- og indtægtsudviklingen 1977-78 - 1980

Udviklingen i produktionsomkostninger og i støtteprocent for film støttet af Det danske Filminstitut

Finansår	Antal spillefilm	Samlede produktionsomkostninger i 1000 kr.	Gennemsnitlige produktionsomk. i 1000 kr.	Gennemsnitlig egenkapital i 1000 kr.	Gennemsnitlig støttepct.
1977-78	7	13.577	1.940	746	45
1978 (3/4 år)	3	8.220	2.740	1.370	50
1979	6	14.630	2.438	780	68
1980	8	23.650	2.960	828	72

Bem: De udvalgte spillefilm er produktioner, som er typiske filminstitutstøttede film. Eksperimenterende film, tegnefilm og film med ekstremt lave eller høje produktionsomkostninger er udeladt.

1977-78 er beregnet på produktionsregnskaber
1978-1980 er beregnet på produktionsbudgetter

Det fremgår, at produktionsomkostningerne for typiske støttede film fra 1977-78 til 1980 er steget med 53% i løbende priser, svarende til ca. 15% p.a. Den gennemsnitlige egenkapital i løbende priser er stort set uændret (1978 er atypisk). Dette medfører, at den gennemsnitlige støtteprocent stiger, idet den typiske producent kommer med ca. 750.000 kr. i egenkapital.

Markedsmekanismen viser producenten, at dette beløb er den "rigtige" egenkapital. Egenkapitalens uændrede størrelse viser dermed, at indtægtsudviklingen i løbende priser for den enkelte film er faldende.

Der foreligger en undersøgelse af omkostnings- og indtægtsudviklingen for årene 1974 - 1977 udarbejdet på initiativ af Foreningen af danske Filmproducenter. Samtidig med afslutningen af udvalgets arbejde har filminstituttet igangsat en undersøgelse af udviklingen 1978 - 1980 vedrørende støttede film.

Sammenfattende kan om udviklingen fra lovens ikrafttræden i 1972 til 1979 siges, at den har været præget af et meget kraftigt stigende omkostningsniveau og samtidig faldende entréindtægter, og at den regulering for pris- og lønstigninger, som skete på de årlige finanslove, ikke på langt nær var i stand til at opveje denne uheldige udvikling.

Efter det for udvalget oplyste er filmproduktionen specielt ramt af prisstigningerne på sølv- og olieprodukter, medens lønomkostningerne har været påvirket af, at man nu også inden for dette fag har den arbejdsuge på 40 timer, som er normal på det øvrige arbejdsmarked.

En følge af udviklingen var, at der fra privat side udvistes en stadig større utilbøjelighed til at investere i filmproduktion med en næsten sikker udsigt til økonomisk tab, og at de private inve-

"Dansk films økonomiske udvikling 1974 - 1977" af
Jacob Eriksen (juni 1978).

steringer, som stadig forekom, dækkede stadig mindre dele af de producerede films samlede udgifter. Filminstituttet måtte derfor med de i realværdi stadigt forringede midler dække stadigt større dele af den enkelte films omkostninger.

Instituttets bestyrelse søgte på forskellig måde at animere til en øget privat indsats, men uden noget større resultat på grund af de begrænsede midler, der var til rådighed.

I 1979 måtte det forudses, at situationen i løbet af meget kort tid ville blive katastrofal og dansk spillefilmproduktion simpelthen standse, hvis der ikke blev grebet ind og tilført yderligere kapital. I erkendelse af situationens alvor bevilgedes derfor ved aktstykke nr. 345 af 25. april 1979 en engangsbevilling på 5 mill. kr. i finansåret 1979 til forøgelse af støtten til spillefilmproduktion. I finansåret 1980 videreførtes rammeforøgelsen, dog kun med 3 mill. kr., og i 1981 forøgedes rammen med yderligere 9 mill. kr.

I finanslovtallet for 1981, 21.575.300 kr., indgår 4 mill. kr., som inden for filminstituttets budget er afsat til co-produktioner med Danmarks Radio. Dette beløb er afsat i henhold til den i 1980 mellem Det danske Filminstitut og Danmarks Radio indgåede co-produktionsaftale, hvorefter hver af parterne indskyder et hvert år aftalt lige stort beløb i en fond, der skal anvendes til filmproduktion. Til forskel fra, hvad der er tilfældet med filminstituttets egne støttemidler, hvor tilbagebetalinger indgår i statskassen, indgår indtægter fra de co-producerede film i fonden og kan genanvendes til senere filmproduktion.

Til de 21.575.300 kr., som er til rådighed i 1981 til støtte af filmproduktion, kan altså for at fuldstændiggøre billedet lægges yderligere 4 mill. kr., som er Danmarks Radios indskud i co-produktionsfonden i 1981.

6) Se kapitel X.A.1.c.3° med bilag 15.

3. Udvalgets drøftelser og forslag.

a. Funktion (ad 2.b.1).

Udvalget har indledningsvis drøftet de i den gældende lov udtrykte hovedprincipper: princippet om loven som en kunststøttelov, jfr. formålsbeskrivelsen i § 11, stk. 1, og at støtte ydes selektivt efter en kvalitetsvurdering, samt princippet om blandingsøkonomien, hvorefter hovedreglen er, at den statslige støtte ydes til en privatfinansieret filmproduktion.

Der er i udvalget enighed om at ønske begge principper opretholdt, idet man i denne forbindelse er tilbøjelig til at supplere udtrykket "filmkunsten" med udtrykket "filmkulturen".

Man anser det hverken for muligt under hensyn til de gældende EF-regler eller ønskeligt at vende tilbage til en form for automatisk erhvervsstøtte. Med hensyn til blandingsøkonomiprincippet finder udvalget det ønskeligt at opretholde dette i videst muligt omfang, jfr. nedenfor, men man erkender samtidig, at udviklingen har medført, at det nok vil være realistisk at se i øjnene, at instituttet i videre omfang end nu vil blive nødsaget til at enefinansiere visse film og altså stå som egentlig producent. Som konsekvens heraf foreslår udvalget i § 11, stk. 2, nr. 6, ordene "i særlige tilfælde" strøget.

Udvalget har herefter gennemgået de enkelte støtteformer, manuskriptstøtte, produktionsstøtte og tabsudligning.

Manuskriptstøtte.

Der er i udvalget enighed om, at medvirken til fremskaffelse af egnede filmmanuskripter er et meget betydningsfuldt led i den statslige filmstøtteordning. Man finder en intensivering af bestræbelserne herfor meget ønskelig og vil i denne forbindelse understrege, at der på et sådant område må være en vid margin for eksperimenter. Man kan ikke forvente, at alle manuskripter vil resultere i færdige film, og midler, der bruges til støtte af udarbejdelse af manuskripter, som ikke resulterer i film, må ikke betragtes som spildt, men

som nødvendige omkostninger ved indvindingen af erfaringer, som kommer den danske filmproduktion som helhed til gode.

Udvalget betragter spørgsmålet om realisering af ønsket om en intensivering af manuskriptstøtten som alene et økonomisk problem og finder ikke anledning til at foreslå loven ændret på dette punkt.

Produktionsstøtte.

Som indledningsvis nævnt finder udvalget det ønskeligt i videst muligt omfang at opretholde det nuværende blandingsøkonomisystem, og man har drøftet, hvilke foranstaltninger der kunne tænkes i værksat for at animere til en øget indsats af privat kapital i filmproduktion.

Som ovenfor beskrevet er reglen i øjeblikket den, at indtægter af en støttet film først anvendes til dækning af det private indskud med tillæg af 2 x 20 %, og indtægter derudover fordeles med 10% til den private producent og 90% til filminstituttet (statskassen), indtil filminstituttets lån er fuldt tilbagebetalt, hvorefter indtægter fuldt ud tilfalder den private producent. Dette system har tidligere også omfattet salgsindtægter fra filmenes afsætning i udlandet, men dette er for at animere til en øget indsats for at sælge filmene i udlandet fra 1. januar 1979 ændret, således at indtægten fra udlandet efter dækningen af det private indskud fordeles med 50% til hver side.

Udvalget er ikke utilbøjelig til at mene, at man for så vidt angår udlandsindtægter burde gå endnu videre og lade disse ubeskåret tilfalde den private producent.

Også for så vidt angår indenlandske indtægter kan det nuværende system, hvor indtægterne fordeles med 10% til den private og 90% til staten uanset forholdet mellem den private og statens indsats, nok i visse henseender siges at virke mindre hensigtsmæssigt. Dels opfordrer det ikke i særlig høj grad til en større kapitalindsats fra den private side, når den eventuelle gevinsts størrelse er uafhængig af egenindsatsens størrelse, dels kan begrænsningen til

7) Nu: 100%.

10% af indtægterne, når det egne indskud først er dækket, næppe siges at opfordre til en særlig energisk indsats for at skaffe filmen yderligere indtægter.

Det ville i begge henseender efter udvalgets opfattelse være en mere hensigtsmæssig ordning, hvis filmenes indtægter fordeltes mellem parterne i forhold til kapitalindsatsen, således at en privat kapitalindsats på f.eks. 40% af filmens omkostninger også medførte, at den private producent fik en andel på 40% af filmens indtægter.

Til gengæld kunne det nok forekomme naturligt, hvis også indtægter efter den fulde dækning af filminstituttets støtte fordeltes i samme forhold, navnlig hvis indtægter kunne genanvendes til ny filmstøtte (jfr. nedenfor under b.). Efter at udviklingen har medført, at filminstituttet ofte må gå ind i en støtte på 75 - 80 % af filmens omkostninger, kan det forekomme mindre rimeligt, at den private producent for en ret minimal kapitalindsats fuldt ud kan hæve indtægterne af en succes, efter at filminstituttets støtte er dækket.

En ordning som den beskrevne er gennemført ved den i 1980 mellem Danmarks Radio og Det danske Filminstitut indgåede co-produktionsaftale.

Som reglerne nu praktiseres, kan der i det produktionsbudget, som danner grundlag for instituttets bevilling af lån eller garanti for lån, kun medregnes udgifter til 10 kopier af filmen, medens lanceringsomkostninger (reklame m.v.) ikke kan medregnes. Udgifter til kopier ud over 10 og til lancering må altså bæres af den private producent ved siden af hans andel i selve produktionsomkostningerne.

Som et led i bestræbelserne for at gøre investering i filmproduktion mere attraktiv for private, bør det efter udvalgets opfattelse overvejes at lade udgifter til et større antal kopier (15-20) og til lancering indgå i filmens budget.

I fortsættelse af denne drøftelse har udvalget endvidere overvejet, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt at åbne mulighed for ved siden af støtteformerne lån eller garanti for lån at kunne yde støtte i form af tilskud.

Det er udvalgets opfattelse, at tilskudmuligheden - idet man her ved tænker sig en kombination af lån og tilskud til den enkelte film - i visse tilfælde vil kunne stimulere den private investeringslyst, og man foreslår derfor, at der ved en lovændring skabes hjemmel for anvendelse af denne støtteform.

I denne forbindelse har udvalget drøftet, om der er grundlag for at opretholde mulighederne for ydelse af såvel direkte lån som garanti for lån. Efter 1964-loven var støttemuligheden alene garanti for lån. De første år efter 1972-loven, som gav hjemmel for begge støtteformer, afsattes lige store beløb til de to støtteformer, men siden er de direkte lån steget kraftigt i forhold til garantibeløbene og udgør nu langt størstedelen af de samlede støttemidler. Spørgsmålet er, om der i dag overhovedet er grundlag for at opretholde støtteformen garanti for lån med de omkostningsfordyrkede renter, der her løber på.

Det er dog udvalgets opfattelse, at selv om de direkte lån oftest vil være at foretrække som enklere og billigere at administrere, indeholder garantimuligheden dog også i visse tilfælde sådanne fordele, at der ikke er grund til at afskaffe den, men at det fortsat bør stå åbent for institutbestyrelsen at anvende denne støtteform.

I forbindelse med drøftelsen af de forskellige støtteformer har udvalget været inde på spørgsmålet om indførelse af en "producerordning", som skulle indebære, at en producent, et filmstudie eller en gruppe af filmfolk i stedet for støtte til enkelte filmprojekter for en periode fik tildelt en bevilling, for hvilken der kunne gennemføres en række produktioner. Ordningen ville altså svare til, hvad der kendes; inden for f.eks. teater- og musikstøtten, og vil kunne tjene til at sammenbinde et filmhold gennem en periode, hvor ellers nu efter opløsningen af det tidligere produktionsselskabsmønster hovedreglen er, at en filmgruppe sammensættes omkring produktionen af den enkelte film og opløses igen efter produktionens afslutning.

Udvalget finder, at det ville være interessant at afprøve denne mulighed, og at det bør stå filminstituttets bestyrelse åbent at anvende denne støtteform. Dette kræver imidlertid ingen lovændring.

Det er i det hele udvalgets opfattelse, at lovens bestemmelser om produktionsstøtte bør være så tilpas åbne, at det vil være muligt for filminstituttets bestyrelse at praktisere dem smidigt efter behov under hensyn til den løbende udvikling og til de krav og muligheder, som det enkelte projekt rummer.

Tabsudligning.

Som det fremgår af en af oversigterne under 2.c., har bevillingerne til tabsudligning siden 1972-lovens ikrafttræden undergået en forholdsvis stærk reduktion, formentlig som udtryk for, at filminstituttets bestyrelser har tillagt denne støtteform mindre vægt end de øvrige.

Udvalget er enig i denne vurdering, men finder dog, at støtteformen bør opretholdes som en af foranstaltningerne til at animere til en privat kapitalindsats i kvalitetsfilm. I bemærkningerne til et forslag til ny filmlov bør det som retningslinie for juryen angives, at der hermed sigtes til film med intentioner om kvalitet.

Særligt om børnefilm.

Som ovenfor nævnt definerer udvalget børnefilm som film, der er beregnet for børn. Selv inden for denne ret snævre definition er børnefilm flere ting. Groft taget kan man inddele børnefilmene i de biografegnede film, navnlig spillefilm, som er blevet støttet gennem filminstituttet, og de kortere, evt. dokumentarprægede film, som væsentligst distribueres ad andre veje end gennem biograferne - børnefilmklubber, biblioteker m.v. - og som navnlig produceres og distribueres gennem Statens Filmcentral. Grænserne mellem de forskellige kategorier børnefilm er dog naturligvis flydende.

Udvalget finder det indledningsvis overordentlig vigtigt, at der fortsat opretholdes en produktion af danske børnefilm, og at produktionen intensiveres fra det i øjeblikket meget beskedne stade.

I fuld anerkendelse af den indsats, der gøres af TU for at forsyne børn med filmoplevelser, finder man det vigtigt, at børn ikke vænnes til, at TU er den eneste mulighed for sådanne oplevelser.

Det er udvalgets opfattelse, at hverken TV eller dansk filmproduktion alene vil kunne dække det faktiske behov. Børn er ikke nogen ensartet gruppe, men i virkeligheden flere grupper differentieret efter alder, der dog med hensyn til film har ét fælles træk, nemlig et stort og langt fra dækket behov for fælles oplevelser. Da fjernsynets udsendelser falder uden for udvalgets arbejdsopgave, skal man imidlertid her holde sig til spørgsmålene om den egentlige filmproduktion, men dog ikke undlade at gøre opmærksom på, at TV-produktioner for børn distribueret på video eller 16 mm-film, ville være som regn på tørre enge,,

Udvalget forudsætter, at børnefilmproblemer fortsat behandles i begge de statslige filminstitutioner, og finder som udgangspunkt, at reglerne for støtte til børnefilm gennem filminstituttet, som behandles i dette afsnit, ikke bør være anderledes end reglerne for støtte til andre film. Man er imidlertid opmærksom på, at det formentlig indtil videre vil være endnu vanskeligere at opnå privat investering i børnefilmproduktion end i anden filmproduktion, og at det sandsynligvis i adskillige tilfælde vil være nødvendigt at benytte bestemmelsen i lovens § 11, stk. 2, nr. 6, om filminstituttets adgang til selv at fungere som producent, når det drejer sig om børnefilm. Det er da også ikke midst med tanke på børnefilm, at udvalget ovenfor har foreslået ordene "i særlige tilfælde" fjernet i denne bestemmelse.

Udvalget har endvidere drøftet hensigtsmæssigheden af at indføre en kvoteringsordning, hvorefter en vis procentdel af den afsatte filmproduktionsstøtte skal anvendes til børnefilm, således som det er tilfældet i den mellem filminstituttet og Danmarks Radio indgåede co-produktionsaftale, hvori det er fastsat, at 25% af midlerne indtil videre skal anvendes til produktion af børnefilm.

8)

Der henvises i øvrigt til den af Arbejdsgruppen om børn og kultur udsendte publikation "Kulturens børn" s. 131-151 og 199-219. Se også kapitel X.A.3.

Hele udvalget har stillet sig noget tøvende over for tanken om en sådan kvoteringsordning. Principielt føler man et vist ubehag over for en "øremærkning", der kan opfattes, som om denne art film kunstigt skal opdyrkes, uanset om der er ønsker om at producere dem, og uanset om der er behov for dem.

Udvalgets flertal er imidlertid overbevist om, at der findes et meget betydeligt behov for børnefilm, selv om filmene henvender sig til et publikum, der normalt ikke formulerer sit behov, og man frygter at det uden en fast kvoteringsordning trods alle gode intentioner vil gå 30m hidtil og børnefilmene stadig blive for- sømt. Flertallet (fire medlemmer) foreslår derfor, at det fast- slås i loven, at både filminstituttet og filmcentralen af de sam- lede midler til støtte af filmproduktion og indkøb af film afsæt- ter mindst 25% til børnefilm under forudsætning af, at der frem- kommer egnede projekter.

Hertil udtaler et mindretal (Betzer, Bent Christensen og Niels Jensen) følgende:

"Vi påpeger nødvendigheden af en intensiveret produktion af børne- og ungdomsfilm, men finder det betænkeligt, at en målsætning kate- gorisk præciseres som en given procentandel af den samlede årlige produktionsbevilling, selv om det er under forudsætning af, at der fremkommer egnede projekter. Faren er, at den procentuelle normering kan komme til at distrahere fra det absolut eneste rele- vante kriterium: kvalitetens."

b. Organisation (ad 2.b, 2).

1964-loven organiserede filmstøtten inden for rammerne af en fond, hvilket indebar, at indtægter - også i form af tilbagebetalte lån - indgik i fondens formue og kunne genanvendes til ny støtte, og at besparede beløb i et finansår overførtes til anvendelse i senere fi- nansår. 1972-loven henlagde støtteordningerne til en ren statsin- stitution, som følger de for statsinstitutioner gældende budgette- ringsregler, herunder bruttoudgiftsrammesystemet, som indebærer, at der alene kan disponeres inden for de på finansloven opførte ud-

giftsbevillinger, medens tilbagebetalte lån og andre indtægter indgår i statskassen uden at kunne anvendes til filminstitutts støt-teformål. Endvidere følger det af de almindelige budgetteringsreg-ler, at ikke-forbrugte bevillinger i et finansår tilfalder statskassen.

Udvalget finder principielt, at filminstitutts indtægter af støt-tede film og af film, produceret af instituttet, burde kunne anvendes til ny filmproduktion, også fordi det ville skabe en forøget interesse i filmenes afsætning og det vil være hensigtsmæssigt, at man ikke er tvunget til at opbruge bevillingerne i det enkelte finans-år. En sådan ordning er da også etableret i forbindelse med den i henhold til co-produktionsaftalen mellem filminstituttet og Dan-marks Radio oprettede fond. Udvalget har drøftet mulighederne for en tilbagevenden til en fondsorganisation for så vidt angår bevil-lingerne til produktionsstøtte eller en organisation af filminsti-tuttet som en selvejende institution, hvorved samme mål ville kun-ne opnås. Ingen af disse løsninger forekommer helt naturlige, og udvalget vil i stedet anbefale en ordning, hvorefter der - for-mentlig ved en tekstanmærkning på finansloven - skabes hjemmel for, at indtægter af instituttstøttede eller -producerede film i et fi-nansår kan anvendes i følgende år til ny støtte eller produktion, og at besparede beløb fra et finansår kumulativt kan overføres til anvendelse i senere finansår.

Udvalget har i øvrigt gennemgået de enkelte organer under filmin-stitutttet.

Repræsentantskabet.

Der er i udvalget enighed om, at der er behov for et repræsentant-skab, hvorigennem bredere kredse kan skaffe sig indsigt i anvendel-sen af offentlig midler til filmformål, ligesom repræsentantska-bets rolle som kontrollant af bestyrelsen, kontakt mellem denne og branchen og forum for en inspirerende filmdebat forekommer åben-bar.

På den anden side er det udvalgets indtryk, at repræsentantskabet i dets nuværende skikkelse næppe kan siges at leve op til disse in-tentioner, navnlig på grund af dets størrelse og noget diffuse sam-mensætning.

Udvalget anbefaler, at medlemstallet begrænses til 15-20, og at det fastsættes, at alle medlemmer skal have tilknytning til filmmediet. I øvrigt finder man ikke anledning til at foreslå ændringer i bestemmelsen om dets opgaver m.v.

Bestyrelsen.

Det er udvalgets opfattelse, at bestyrelsen i sin nuværende skikkelse er hensigtsmæssigt sammensat af en blanding af brancherepræsentanter og andre sagkyndige, og at medlemstallet 5 ligeledes er hensigtsmæssigt for en arbejdsdygtig bestyrelse.

Udvalget har derfor i det hele ikke bemærkninger til de nugældende regler om bestyrelsens sammensætning, idet man dog henviser til bemærkningerne nedenfor om forholdet mellem bestyrelsens og filmkonsulenternes kompetence.

Sekretariatet.

Under dette punkt har udvalget navnlig drøftet spørgsmålet om direktørens åremålsansættelse. Det må betegnes som usædvanligt, at åremålsansættelse for en bestemt stilling foreskrives i en lov, og det kan diskuteres, hvilket reelt indhold der er i åremålsansættelse, når der som her ikke er tale om en tjenestemandsstilling, men om en ansættelse på kontrakt uden særlige begrænsninger med hensyn til afskedigelse.

Det er dog udvalgets opfattelse, at åremålsbestemmelsen kan virke hensigtsmæssigt ved den omhandlede stilling, idet den bevirker, at direktørens fortsatte ansættelse med mellemrum må tages op til overvejelse.

Udvalget har derfor ikke forslag om ændringer af bestemmelsen om instituttets sekretariat.

Juryen.

De skiftende juryers virksomhed har som nævnt ovenfor ikke givet anledning til særlig kritik. Udvalget går som nævnt under a. ind for opretholdelsen af en tabsudligningsordning. Det er udvalgets opfattelse, at fordelingen af tabsudligningen bør foretages af andre end dem, som har bevilget den forudgående støtte, og man finder, at den i loven beskrevne jury er et velegnet organ til at administrere denne ordning. Man vil derfor kun foreslå en enkelt ændring i bestemmelsen, idet det forekommer uhensigtsmæssigt, at udpegningen af jurymedlemmerne sker af ministeren "efter indhentet udtalelse fra filminstituttets bestyrelse og repræsentantskab", hvilket skulle indebære, at ministeren selv finder frem til egnede emner og forelægger disse for bestyrelse og repræsentantskab. I praksis er det foregået sådan, at ministeriet efter underhåndsdrøftelser med instituttet har forelagt de navne, man har kunnet blive enige om, officielt for bestyrelse og repræsentantskab til udtalelse. Det forekommer naturligere, hvis beskikkelse i stedet foretages af ministeren "efter indstilling fra bestyrelse og repræsentantskab."

Filmkonsulenterne.

Som nævnt under 2.b.2 kan kompetencefordelingen mellem bestyrelse og filmkonsulenter volde problemer. Efter lovens formulering er bestyrelsen ansvarlig for anvendelsen af filminstituttets midler, og konsulenterne er alene indstillende over for bestyrelsen med hensyn til anvendelsen af midlerne til manuskriptstøtte, produktionsstøtte og produktion. Som bestemmelserne har været praktiseret siden filmlovens ikrafttræden er konsulenterne imidlertid faktisk blevet betragtet som suveræne i deres kunstneriske vurdering af indsendte filmprojekter, og bestyrelsen har ikke ment sig beføjet til at anfægte denne vurdering. Det forhold, at bestyrelsen efter loven ubetinget er ansvarlig for midlernes anvendelse og dermed for den gennem praktiseringen af støtteordningerne førte filmpolitik, men i praksis uden indflydelse på denne politiks indhold, kan naturligvis virke frustrerende på en bestyrelse.

Det er udvalgets opfattelse, at den kunstneriske afgørelse fortsat bør ligge hos konsulenterne, og at dette for at undgå kompetence- tvivl udtrykkeligt bør fastslås i loven, således at det samtidig fastslås, at bestyrelsens indflydelse består i indstillingsretten med hensyn til udnævnelse af konsulenter og i retten til at fordele midlerne til de forskellige formål. Endvidere bør det fastslås, at bestyrelsen har ansvaret for, at de støttede filmprojekter ikke strider mod gældende lov.

Udvalget har endvidere drøftet selve konsulentordningens organisation. Loven fastslår i dag, at der ansættes "mindst 2 filmkonsulenter." I praksis har der (bortset fra en kort periode, da der også var 1/2 børnefilmkonsulent) kun været ansat 2 konsulenter, som har virket hver for sig og haft rådighed over hver halvdelen af støtte- midlerne. Desuden har der siden 1. januar 1980 i en periode været ansat en filmkonsulent på halv tid med særligt henblik på dramatur- giske opgaver, dvs. udviklingen af idéer til færdige filmegnede ma- nuskrifter.

Udvalget har drøftet fordele og mangler ved en sådan flerstrengt ordning ctr. en kollegial behandlingsform, jfr. 1964-lovens film- råd. Den nuværende ordning indebærer, at hver af filmkonsulenterne kan lægge deres egen filmkunstneriske linie, som kan gennemføres suverænt, medens en kollegial behandling kunne indebære fare for ansvarsforflygtigelse.

Omvendt ville debatten i et kollektivt organ omkring et filmpro- jekt kunne give mulighed for en mere nuanceret bedømmelse end "den ensomme konsulents" overvejelser, ligesom den omstændighed, at en konsulent er tvunget til at forsvare et projekt over for de øvrige medlemmer af kollektivet, ville indebære en kontrol af hans syns- punkters bærekraft.

Udvalget finder, at en kombination af de to systemer burde forsø- ges, og foreslår indført en ordning, hvorefter der ansættes 3 film- konsulenter, som tilsammen danner et råd, der i fællesskab træffer afgørelse om anvendelsen af en nærmere af bestyrelsen fastsat del af de til rådighed værende midler, medens resten fordeles med 1/3 til hver enkelts disposition. Det er en forudsætning for en sådan

ordnings funktionsduelighed, at der sker en betydelig udvidelse af støttemidlerne. Ansøgere bør kunne henvende sig til hvem af de 3 konsulenter de ønsker.

Udvalget finder, at filmkonsulenterne - trods rekrutteringsvanskeligheder - som nu bør være uafhængige af økonomiske filmbrancheinteresser. Endvidere finder man, at den nuværende funktionsperiode - 2 år, omend med mulighed for forlængelse - er for kort. Man foreslår i stedet en 3 års periode, med mulighed for forlængelse efter opslag for indt. il 3 år ad gangen. Endvidere vil man af hensyn til kontinuiteten finde det heldigst, at ikke alle 3 konsulents periode udløber samtidig.

I forbindelse med problemerne omkring konsulentordningen har udvalget drøftet den situation, der er opstået ved den delvise opløsning af det traditionelle producentmønster, hvor et projekt blev præsenteret af producent og instruktør med anmodning om en bestemt økonomisk støtte. Udviklingen har bevirket, at konsulenterne i langt højere grad er medvirkende under finansieringsfasen sammen med instruktøren, og de har således overtaget en del af producentfunktionen. Da konsulenterne rekrutteres fra en ret begrænset personkreds, vil det være sandsynligt, at det nødvendige branche- og finansieringskendskab ikke vil være til stede hos de kvalificerede konsulentemner, hvorfor det vil være ønskeligt, at der af instituttet efter behov kunne tilknyttes en "producer", som kunne varetage instituttets interesser i den tekniske og økonomiske tilrettelægning af det enkelte projekt.

Under de generelle drøftelser om filmstøttens organisation har udvalget endelig overvejet den af socialdemokratiets kulturudvalg i februar 1979 fremlagte plan om etablering af et blandet statsligt, amtskommunalt og kommunalt "Dansk Film A/S" for filmproduktion ved siden af filminstituttet.⁹⁾

9)

"Dansk spillefilm ud af krisen". Socialdemokratiets kulturudvalgs indstilling om dansk spillefilm (februar 1979).

Udvalget vil se med velvilje på ethvert initiativ til at hjælpe dansk filmproduktion, men er tilbøjelig til at mene, at støtten til spillefilmproduktion indtil videre mest hensigtsmæssigt betragtes som en central, statslig opgave. Man kunne endvidere befrygte, at kommunalt engagement i spillefilmproduktion ville indebære en risiko for en afledning af interessen fra det, som efter udvalgets opfattelse (jfr. nedenfor IV.C.3.) i en overskuelig periode må være den dominerende kommunale filmopgave: at drage omsorg for, at der i de enkelte kommuner findes et tilstrækkeligt antal filmforevisningssteder for kommunernes beboere.

Særligt om børnefilm.

Udvalget finder problemet om tilvejebringelse af et rimeligt antal film for børn så væsentligt, at flertallet, som nævnt ovenfor under a. ligefrem finder det nødvendigt, at der funktionsmæssigt tilrettelægges en særordning for disse film. Det er hele udvalgets opfattelse, at børnefilmene organisatorisk bør underkastes en særordning. Den nuværende ordning, hvorefter der til varetagelse af børnefilmernes interesser alene er ansat en halvdagsmedarbejder i filminstituttet, er efter udvalgets opfattelse klart utilstrækkelig.

Børnefilminteresser varetages - med flydende grænser - af såvel filminstituttet som Statens Filmcentral, og udvalget finder dette naturligt og ønsker ikke børnefilmene henlagt udelukkende under den ene eller anden institution. Derimod ønsker man det allerede eksisterende samarbejde mellem institutionerne udbygget og formaliseret samt udvidet til at omfatte også Danmarks Radio.

Endelig finder man, at der specielt for børnefilmernes vedkommende er en så nær sammenhæng mellem produktions-, import-, distribution- og forevisningsmuligheder, at disse funktioner også organisatorisk bør behandles som en helhed.

Man har i tidens løb organisatorisk søgt børnefilmernes problemer løst ad forskellige veje. Man har tidligere haft et børnefilmnævn, under filminstituttet har der i en periode været nedsat et børnefilmudvalg, og man har som nævnt nu en børnefilmmedarbejder.

Idet man erkender, at det afgørende spørgsmål i forbindelse med børnefilm er problemet om tilstrækkelige bevillinger til produktion, indkøb, distribution og forevisning, foreslår udvalget, 1) at der som initiativtagende på børnefilmområdet i almindelighed og som indstillende over for et børnefilmråd af ministeren for kulturelle anliggender ansættes en børnefilmkonsulent. Ansættelsen sker efter fælles indstilling fra filminstituttets og filmcentralens bestyrelser, men i øvrigt efter samme regler som vedr. filmkonsulenterne ved instituttet;

2) at der af ministeren nedsættes et 3-mands børnefilmråd, bestående af én af filminstituttets konsulenter - udpeget af filminstituttet bestyrelse - én af filmcentralens programredaktører - udpeget af filmcentralens bestyrelse - samt den omtalte børnefilmkonsulent selv. Dette råd skal træffe afgørelse om anvendelsen af de samlede midler, der af filminstituttet og filmcentralen særligt afsættes til produktion, indkøb, distribution og forevisning af børnefilm.

c. Økonomi (ad 2.c.).

I debatten om dansk films fremtid har det ofte været anført - således også i socialdemokratiets kulturudvalgs i februar 1979 fremlagte plan - at det som en forudsætning for opretholdelsen af et dansk produktionsapparat med en kunstnerisk og teknisk stab, et distributionsapparat og et rimeligt antal biografer uden for de største byer er nødvendigt at opretholde en årlig produktion på mindst 15-20 spillefilm.

Udvalget er enig i denne vurdering, og dette forudsatte antal svarer til, hvad der tidligere gennem mange år blev produceret af danske film. Udvalgets vurdering er baseret på ønsket om bevarelsen af de 3 i øjeblikket bestående filmstudier (Nordisk Films Studier, Risby Studierne og Det danske Filmstudie). For at kunne opretholde en stab af rimeligt omfang må disse studier kunne gennemføre hver mindst 3-4 produktioner årligt, og endvidere forudsættes uden for studierne gennemført 3-8 produktioner årligt.

Ved en produktion af denne størrelse vil der i kontinuerlig beskæftigelse kunne fastholdes et personale på ca. 150 personer, hvilket må anses for minimum, hvis der skal være mening i oprettholdelsen af en dansk spillefilmproduktion.

Kapitalbehovet for en produktion på 15-20 film årligt er naturligvis svært at opgøre, men anslås - under forudsætning af de under a. stillede forslag om forbedring af de private producenters vilkår og under b. om filminstituttets muligheder for genanvendelse af indtægter til ny filmproduktion - til ca. 52,5 - 70 mill. kr. årligt, idet gennemsnitsprisen pr. film i 1981 er ca. 3,5 mill. kr.

Udvalget forestiller sig, at dette beløb kunne tilvejebringes således:

	<u>15 film</u>	<u>20 film</u>
Privat kapital	10,5 mill.kr.	14 mill.kr.
Danmarks Radio (incl. coproduktioner, excl. entrepriser)	4 mill.kr.	4 mill.kr.
Offentlige midler	38 mill.kr.	52 mill.kr.

Til belysning af skønnet over den private kapitalandels størrelse skal det oplyses, at biografernes årlige omsætning ifølge Danmarks Statistiks opgørelse andrager (excl.moms) ... ca. 240 mill.kr.

Dansk Films markedsandel udgør med de nuværende omkring 10 årlige premierer 13-15 pct., men forventes med 15-20 premierer at stige til de tidligere kendte ca. 25 pct. dvs. ... ca. 60 mill.kr. Heraf vil producenterne provener udgøre 15-16 mill.kr.

På denne baggrund forekommer det realistisk at regne med en privat kapital i filmproduktionen på de nævnte ... ca. 14 mill.kr. - idet indskud af denne størrelse i hvert fald nok vil kunne forudses fra de enheder inden for erhvervet, som har interesse i både producent-, (udlejnings-) og biografledet.

De nuværende statsudgifter til produktionsstøtte udgør som ovenfor nævnt ca. 21,5 mill. kr., og ovenstående finansieringsplan forudsætter således en forøgelse af de offentlige udgifter til produktionsstøtte med mellem 16,5 og 30,5 mill. kr.

Herudover ville de efter udvalgets opfattelse nødvendige merudgifter til realisation af de i dette kapitel fremsatte forslag være: Udvidelse af filmkonsulenterne med 1. januar 1976 200.000 kr.
Teknisk-økonomisk produktionsledelse, pr. film anslået 50.000 kr. 1976-77 300.000 kr.

I forbindelse med behandlingen af spørgsmålene angående støtte til filmproduktion er udvalget blevet opmærksom på spørgsmålet om afskrivning af statens tilgodehavender på film, som ikke har udsigt til at blive afdraget.

Det ses af oversigten Afdrag på produktionslån 1975-76 - 1980 under 2.c., at tilbagebetalingen af lånene som helhed er overordentlig beskedent, og som ordningen administreres i dag, akkumuleres tilgodehavenderne i Kongeriget Danmarks Hypotekbank år for år.

Erfaringen viser imidlertid, at skal en film indspille sine produktionsomkostninger, vil dette normalt ske i løbet af de første 9 måneder efter premieren, og at det i det hele taget er usædvanligt, at der er spilleindtægter af betydning efter 1 a 2 års forløb. Over 90 pct. af de støtte film når i praksis overhovedet ikke til at afdrage på statslånene, hvorfor den eksisterende ordning indebærer en nyttesløs rykning for indsendelse af spilleopgørelser fra producenten, edb-behandling m.v. Under 10 pct. af filmene afdrager faktisk på lånene, men dog sjældent efter 3 års forløb.

På denne baggrund foreslår udvalget, at der i forbindelse med lovens revision skabes mulighed for en afskrivning på statslånene, og at filminstituttsbestyrelse i de fremtidige støttevilkår indsætter bestemmelse herom.

B. Kortfilm.

Den type film, som omhandles i dette afsnit og i kapitel III.B., har i tidens løb haft mange benævnelser: Oplysningsfilm, kulturfilm, kortfilm, dokumentarfilm. Ingen af betegnelserne kan vel siges at være fuldt dækkende, men rummer på den anden side hver for sig noget generelt karakteriserende. Betegnelsen "kortfilm" kan lede tanken hen på, at en films længde skulle være eneafgørende for dens henførelse til den ene eller anden kategori, og sprogligt er denne betegnelse ikke det logiske modstykke til betegnelsen "spillefilm". Udvalget vil alligevel her og i det følgende bruge "kortfilm" som det nu mest almindeligt anvendte samlebegreb for den lange række filmtyper, det drejer sig om: rent dokumentariske film, debatskabende film, samfundsoplysende film, eksperimentelle film med handlingsindhold, portrætfilm osv. Som et fælles træk for disse film kan nævnes, at de primært produceres til visning andre steder end i biograferne.

Statsligt-organisatorisk hører kortfilmene under Statens Filmcentral, spillefilmene under Det danske Filminstitut. I grænsetilfældene foregår der et samarbejde mellem de to institutioner. For så vidt angår børnefilmene, som særlig ofte vil være i grænsepositioner, er der ovenfor under H.A. foreslået et formaliseret samarbejde mellem institutionerne. Børnefilm behandles derfor ikke særskilt her.

I. Historie.

Som det for spillefilmernes vedkommende er nævnt ovenfor under II. A.1. gælder det også for kortfilmene, at støtte til disse film i mange år først og fremmest skete ad inddirekte vej, nemlig ved en nedsættelse af den afgift, som ellers var pålagt forevisning af film og anden forlystelse. Allerede i lov nr. 112 af 13. maj 1911 om afgift af forestillinger og fremvisninger m.m. hed det, at afgiften kunne eftergives eller nedsættes "for de i nærværende lov omhandlede forestillinger og fremvisninger m.v., når disse iværksettes i undervisningsøjemed ved foranstaltning af eller aftale

med skoler, eller de have et videnskabeligt formål eller tjene til oplysningens fremme." Denne bestemmelse omfattede ikke alene kortfilm, men sigtede dog særligt på disse film.

En tilsvarende bestemmelse findes i lov nr. 104 af 1. april 1922 om afgift af offentlige forestillinger m.m., medens bestemmelsen i lov nr. 260 af 27. maj 1950 om afgift af forlystelser ændredes til, at biografforestillinger, hvortil der kun var adgang for skoleelever med fornødent læreropsyn, kunne fritages for afgift, når arrangementet træffes i undervisningsøjemed eller for at skaffe skoleungdommen en for den egnet lødig filmsunderholdning. Endvidere kunne fortsat film, der tjente til oplysningens fremme, helt eller delvis fritages for afgift.

Endvidere kom den under II.A.1. refererede ordning, hvorefter 25% af forlystelsesafgiften tilfaldt producenten, også kortfilm til gode, og en større andel af afgiften kunne tillægges producenten, når filmen tjente til oplysningens fremme.

Tilsvarende bestemmelser vedrørende forlystelsesafgiften opretholdes indtil denne afgifts afskaffelse.

En bestemmelse om direkte støtte til produktion af kortfilm findes første gang i lov nr. 105 af 31. marts 1933 om biografteatervæsenets ordning, hvori det hedder, at det ved censureringen af film indvundne afgiftsbeløb med fradrag af de til driften af statens filmcensur medgåede udgifter vil være at anvende som tilskud til fremstilling eller anskaffelse af skolefilm eller til andre foranstaltninger til fremme af filmens anvendelse i undervisningens tjeneste samt til fremstilling eller anskaffelse af film, der tjener til oplysningens fremme eller til almindelig propaganda for Danmark eller dansk erhvervsliv.

Fordelingen af tilskud foretoges af justitsministeren efter forhandling med undervisningsministeren, handelsministeren og udenrigsministeren.

Støtte i henhold til denne bestemmelse ydedes navnlig til den selvejende institution Dansk Kulturfilm.

Ved lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteater væsenets ordning oprettedes som refereret under II.A.1. en filmfond med bl.a. det formål at virke til fremme af filmens udnyttelse i undervisningsmæssig, kulturel og kunstnerisk henseende. Af fonden skulle anvendes indtil 150.000 kr. til bl.a. ydelse af tilskud til fremstilling eller anskaffelse af skolefilm eller til andre foranstaltninger til fremme af filmens anvendelse i undervisningens tjeneste, og til fremstilling eller anskaffelse af film, der tjener til oplysningens fremme eller til almindelig propaganda for Danmark eller dansk erhvervsliv.

I henhold til denne bestemmelse ydedes fortsat tilskud til Dansk Kulturfilm og fra 1941 til det da oprettede statslige organ Ministeriernes Filmudvalg.

Af største betydning for kortfilmens udvikling blev 1938-lovens oprettelse af en Statens Filmcentral med den opgave at fremskaffe og udleje skolefilm og film, der tjener til oplysningens fremme.

Statens Filmcentral fremtrådte altså ikke i 1938-loven som produktionsorgan for kortfilm, men kom fra slutningen af 1950'erne til at forestå produktionsledelsen for de af Dansk Kulturfilm og Ministeriernes Filmudvalg iværksatte produktioner.

Lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografteater tilsigtede at samle den størst mulige indflydelse på danske filmforhold i filmfondens bestyrelse, og loven bestemte derfor ganske kortfattet, at fondens midler blandt andre formål af bestyrelsen skulle anvendes til "produktion af kortfilm."

Samtidig nedlagdes Ministeriernes Filmudvalg, og bevillingerne til Dansk Kulturfilm ophørte.

I praksis administreredes filmfondens midler til produktion af disse film af et af kulturministeriet i 1965 nedsat kortfilmråd, som virkede fra 1965 til 1969. Herefter blev det besluttet, at ansvaret for kortfilmproduktionen fuldt ud skulle overgå til filmfondens bestyrelse, som dog pr. 1. januar 1970 nedsatte sit eget kortfilmråd til at administrere bevillingerne til kortfilmproduktion.

Under begge kortfilmråd fungerede Statens Filmcentral som teknisk-administrativ produktionsledelse for den statslige kortfilmproduktion.

Ved lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer overførtes ansvaret for produktionen af kortfilm til Statens Filmcentral, som i forvejen havde ansvaret for anskaffelse og distribution af sådanne film. Ved loven gennemførtes sådanne organisatoriske ændringer af Statens Filmcentral, som ansås for hensigtsmæssige for institutionens fremtidige varetagelse af produktionsfunktionen.

2. Nuværende situation.

a. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelser om de i dette kapitel behandlede spørgsmål er følgende:

Kapitel 5.

Statens filmcentral.

§ 17. Statens Filmcentral har til opgave at producere og indkøbe kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål og kortfilm med overvejende kunstnerisk sigte samt distribuere sådanne film i det omfang, distributionen ikke varetages af andre organer.

§ 18. Filmcentralen ledes af en bestyrelse bestående af 11 medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. Af medlemmerne udpeges lo efter indstilling fra henholdsvis undervisningsministeriet, udenrigsministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, film-instituttets bestyrelse, Danmarks Radio, Danmarks Biblioteksforening, Dansk Kulturfilm, Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre og fra Sammenslutningen af danske Kortfilmproducenter i samråd med Sammenslutningen af danske Filminstruktører. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næstformand. Medlemmerne beskikkes for 4 år.

Stk. 2. Filmcentralens daglige ledelse forestås af en direktør, ansat af ministeren for kulturelle anliggender efter indstilling fra bestyrelsen for 4 år ad gangen. Genansættelse kan finde sted.

Stk. 3. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter efter indstilling fra bestyrelsen forretningsordenen for denne.

b. Funktion - organisation.

Som beskrevet under 1. havde Statens Filmcentrals indsats på produktionssiden før film- og biografloven af 1972 været begrænset til den teknisk-administrative produktionsledelse vedr. kortfilmprojekter, som blev besluttet af andre statslige eller halvstatslige organer. Det var derfor en nydannelse, at filmcentralen fra 1972 skulle stå for egne produktioner og således overtage en funktion, som hidtil havde været varetaget af den daværende filmfond og det dertil knyttede kortfilmråd. I særlig grad med henblik på denne del af filmcentralens virksomhed indfører loven af 1972 en bestyrelse som øverste ledelse.

Ansvar for Statens Filmcentrals egen produktion ligger således hos bestyrelsen. Bestyrelsens afgørelser er endelige i den forstand, at kulturministeren ikke anser sig for berettiget til at behandle klager over indholdet af de enkelte film, der produceres, og den programpolitiske linie, der følges. (Tilsvarende er stillingen med hensyn til de film, som indkøbes, og med hensyn til distributionen, herom nedenfor i kapitel III.B.2.b.) Der er således overensstemmelse mellem den selvstændighed i forhold til ministeren, som filmcentralen og filminstituttet nyder. Der er dog ikke tale om, at bestyrelsen tager stilling til hvert enkelt filmprojekt, der kommer til udførelse, endsige til behandling i filmcentralen. I praksis har bestyrelsen indtil videre valgt at overlade det løbende arbejde til en programredaktion, der ikke skal søge enkeltafgørelser stadfæstet, med mindre der er et ønske herom inden for programredaktionen selv. Bestyrelsen har afstukket retningslinier for programredaktionens arbejde, og der holdes årlige drøftelser om programpolitikken. I henhold til vedtagelse i bestyrelsen skal programredaktionen bestå af institutionens direktør, 1 fast medarbejder samt 2 "program-

redaktører" , der ansættes for 2 år ad gangen.

Det er altså programredaktionen, der tager stilling til, hvilke film Statens Filmcentral selv skal producere. Ud fra sin vurdering af, hvilke film der er (mest) behov for, kan den både selv stille opgaver og fremme indsendte projekter.

At filmcentralen producerer, betyder ikke, at det er egne medarbejdere, der gennemfører produktionen. Opgaverne lægges ud til private virksomheder. Foruden denne egenproduktion tager programredaktionen også stilling til andre projekter, hvor der kan være tale om, at man skal gå ind i delvis finansiering. Med Danmarks Radio har filmcentralen et formaliseret co-produktionssamarbejde.²⁾ Men fælles finansiering af et projekt kan også aftales i den enkelte sag med andre myndigheder eller private, eller mindre tilskud kan ydes til kvalificerede projekter. Normalt vil Statens Filmcentral i tilfælde, hvor man bidrager økonomisk, betinge sig ret til at tage den færdige film i distribution, hvis den skønnes egnet dertil. Filmcentralen er således ikke noget egentligt støtteorgan, idet man betinger sig en modydelse for sit indskud.

Ifølge et statsministerielt cirkulære af 1959 skal statslige myndigheder søge bistand hos filmcentralen bl.a. i spørgsmål om produktion af film og ydelse af bidrag hertil. I de tilfælde, hvor Statens Filmcentral i henhold til dette cirkulære påtager sig produktionsledelsen, f.eks. på et ministeriums vegne eller for en anden myndighed, som selv sørger for finansieringen, er der tale om en teknisk bistand vedr. udformning af kontrakter, kontrol af produktionsforløb m.v., som klares af filmcentralens almindelige administration. Programredaktionen kommer kun ind i billedet, hvis den eller den pågældende myndighed selv er interesseret i at få distribueret den færdige film gennem filmcentralen, hvilket de pågældende myndigheder i øvrigt normalt ønsker.

Filmcentralens beskrivelse af programredaktionens arbejds- og kompetenceområde er optrykt som bilag 7.

2) Se kapitel X.A.2. med bilag 17.

3) Se bilag 8.

Et specielt samarbejde af denne art foregår inden for rammerne af en aftale mellem på den ene side undervisningsministeriet og Landscentralen for undervisningsmidler og på den anden side kulturministeriet og Statens Filmcentral. ⁴⁾

Ud over de ovennævnte opgaver stiller filmcentralen i henhold til en aftale med Grønlands Oplysningsforbund som en særordning personale og faciliteter til rådighed til anskaffelse og versionering af spillefilm til Grønland.

For fuldstændighedens skyld skal nævnes, at der også uden om Statens Filmcentral i helt privat regie foregår en ret omfattende produktion af kortfilm, dels sådanne, som produceres på bestilling af private erhvervsvirksomheder, organisationer m.v. - sponsorfilm - dels - omend i mindre omfang - film, som optages på vedkommende kortfilmproducents egen regning og risiko ("frie kortfilm"). Udvalget vil nedenfor (3.a.2) drøfte mulighederne for støtte til den sidstnævnte kortfilmproduktion, men vil i øvrigt ikke gå nærmere ind på den kortfilmproduktion, der ikke har tilknytning til filmlovens bestemmelser.

⁴⁾ Se kapitel X.B. med bilag 18.

c. Økonomi.

I 1980 rådede Statens Filmcentral, efter at bevillingen i 1979 og 1980 var blevet forhøjet, over ca. 6 mill. kr. til produktion og indkøb af film. Inden for det formaliserede samarbejde med Danmarks Radio tilgik der yderligere 750.000 kr., og undervisningsministeriet/Landscentralen for undervisningsmidler stillede 1.250.000 kr. til rådighed for produktion og indkøb af undervisningsfilm.

Inden for denne ramme satte Statens Filmcentral 15 produktioner i gang, idet der også til nogle af filmene blev indskudt beløb fra andre myndigheder, som ønskede film produceret. Samtidig blev der taget skridt til indkøb af forevisningsrettigheder til film producerer uden for Statens Filmcentral, danske og udenlandske. Antallet af indkøb var i 1980 15.

Nedenfor følger en oversigt over udviklingen i Statens Filmcentrals bevillinger, produktioner og anskaffelser fra 1973-74 til 1980:

Produktion og indkøb af kortfilm 1973-74 - 1980

Finansår	SFC's egen bevilling, ca. kr.	Produktion			Indkøb			Titler i alt
		SFC	SFC med tilskud	SFC-DR	SFC-LFU	Udenl.		
						SFC	SFC-LFU	
1973-74	3.315.000	12	2	2		16	14	46
1974-75	4.330.000	17	1	9		7	16	50
1975-76	4.630.000	17	7	7		9	4	44
1976-77	3.850.000	6	10	6	4	8	1	47
1977-78	4.580.000	3	6	3	3	9	1	33
1978 (3/4 år)	3.260.000	3	9	3	2	10	1	29
1979	5.030.000	2	20	5	2	7	5	43
1980	5.900.000	5	5	3	2	11	3	30

Bem: Titler modtaget gratis til distribution er ikke medregnet.

Landscentralens (LFU) bevilling udgjorde: 1976-77: 1.000.000, 1977-78: 1.000.000.

1978 (3/4 år) 862.500, 1979: 1.297.200, 1980: 1.249.900.

3. Udvalgets drøftelser og forslag.

a. Funktion - organisation. (ad 2.b.).

1 Statens Filmcentralers opgaver m. v.

Udvalget har indledningsvis drøftet, hvorvidt det må betragtes som hensigtsmæssigt at opretholde Statens Filmcentral som en selvstændig institution,, I forbindelse med lovgivningen om undervisningsministeriets Landscentral for undervisningsmidler har det været på tale helt eller delvis at sammensmelte de to institutioner, i de senere faser dog kun for så vidt angår distributionsvirksomheden. Endvidere har den daværende kulturminister Niels Matthiasen i 1978 i en udtalelse til folketingets kulturudvalg givet udtryk for, at det muligvis i forbindelse med filmlovrevisionen ville vise sig hensigtsmæssigt at foretage en sammenlægning af Det danske Filminstitut og filmcentralen.

Udvalget vil som sin opfattelse meget klart slå fast, at det anser kortfilmen som en selvstændig kunstart og anbefaler filmcentralen opretholdt som en selvstændig institution til varetagelse af det statslige engagement i denne kunstart.

Set i forhold til spillefilmene er der efter udvalgets opfattelse en klar forskel i kortfilmens mere målrettede sigte, som bevirker, at man her på en ganske anden måde end Det danske Filminstitut må have forbindelse til filmens brugere. Dette taler for at bevare filmcentralens selvstændighed i forhold til filminstituttet. I øvrigt finder udvalget ikke, at der er særlige argumenter, som taler for en sammenlægning.

I relation til Landscentralen for undervisningsmidler må udvalget tage kraftigt afstand fra enhver tanke om henlæggelse af filmproduktion til landscentralen. Teoretisk kunne man vel tænke sig produktionen af de specielle undervisningsfilm som de mest målrettede udskilt og henlagt til landscentralen. Udvalget finder imidlertid en sådan udskillelse uklog, idet man anser det for mest frugtbart at betragte alle kortfilm - undervisnings-, oplysnings- og friere kunstneriske film - som en helhed. Hertil kommer, at film, som ef-

terspørges stærkt af skolen, ofte er produceret uden undervisning for øje.

For langt de fleste af filmcentralens film gælder, at de kan siges at have en eller anden faglig relevans og kan indgå som supplement i undervisning og debat - men de adskiller sig fra den programproduktion, som normalt foregår i Danmarks Radios undervisningsafdeling med sigte på bestemte undervisningsforløb.

Det er i det hele udvalgets indstilling, at der bør ske en ligestilling og i størst muligt omfang en parallelisering af kortfilm og spillefilm. Dette giver sig udslag i udvalgets forslag nedenfor om en delvis parallel organisatorisk opbygning af filmcentralen og filminstituttet, men udvalget finder også, at ligestillingsprincippet bør finde udtryk ved beskrivelsen af filmcentralens formål, så at det ligesom for filminstituttets vedkommende fremgår, at Statens Filmcentral har til opgave at virke til fremme af filmkunst og filmkultur i Danmark. Da dette med rette kan siges at være hele lovens fælles formål, vil det være hensigtsmæssigt at lade "fremme af filmkunst og filmkultur" indgå i én fælles formålsparagraf for loven. Endvidere bør det siges, hvordan filmcentralen nærmere løser sin del af denne opgave, nemlig gennem produktion, indkøb og distribution af kortfilm. Ordvalget bør vise, at bestyrelsen har den samme grad af selvstændighed i forhold til kulturministeren som filminstituttets bestyrelse, ligesom der - på linie med, hvad der foreslås vedr. filminstituttet - bør gives børnefilmen en særstilling.

Det vil antagelig også være bedst stemmende med den vægt, som bør lægges herpå, i selve loven at foreskrive, at al statslig kortfilmproduktion skal foregå igennem eller i samråd med filmcentralen. Herudover forekommer det rimeligt i loven at give en udtrykkelig hjemmel for, at Statens Filmcentral kan yde kommuner bistand vedr. filmproduktion, såfremt dette er et ønske, da der næppe inden for den kommunale sektor kan tænkes opbygget et organ med samme ekspertise på området, og behovet for sagkyndig bistand må være det samme, hvad enten en statsmyndighed eller en kommune ønsker en film produceret.

Med hensyn til børnefilm henvises generelt til de ovenfor i kapitel II.A.3.a. og b. om spillefilm stillede forslag om en kvoteringsordning, et børnefilmråd og en børnefilmkonsulent, der også skal dække kortfilmens område.

Statens Filmcentral er centralt placeret, når det gælder forsyningen med kortfilm til brug inden for den grundlæggende undervisningssektor, højskolerne, fritidsundervisningen, foreninger og klubber samt folkebibliotekerne. Da filmene overvejende anvendes i forbindelse med vidt forskellige emner, der behandles de pågældende steder af undervisningsmæssige eller interesse-mæssige grunde, siger det sig selv, at Statens Filmcentrals programudbud ideelt - ud over at omfatte friere kunstneriske kortfilm - bør være lige så varieret som folkebibliotekernes samlinger af faglitteratur. Dette er meget langt fra opnåeligt med de nuværende bevillinger. Selv hvis man indskrænker ønsket om en rimelig filmdækning til at gælde emner, hvor filmen har ganske specielle muligheder i sammenligning med skriftlige materialer - f.eks. geografi, etnografi, biologi og aktuelle temaer indenfor samfundsdebatten som ny teknologi, miljø- og trivselsspørgsmål - er det udbud, Statens Filmcentral kan præstere under de nugældende vilkår, helt utilstrækkeligt i forhold til behovet.

2° De frie kortfilmproducenter.

Som berørt undejr 2.b. produceres der kortfilm på producenternes egen regning og risiko. Groft taget kan produktionsmønsteret i Danmark opdeles således

1. De af Statens Filmcentral fuldt finansierede film.
2. De af andre offentlige myndigheder (herunder Danmarks Radio) eventuelt sammen med filmcentralen fuldt finansierede film.
3. De af private virksomheder, organisationer m.v. finansierede film.
4. De af kortfilmproducenter selv - eventuelt i forbindelse med filminstituttets workshop - finansierede film.

For så vidt angår kategori 4 må det erkendes, at producenterne i kraft af filmcentralens og Danmarks Radios faktisk monopolagtige stilling med hensyn til indkøb af kortfilm herhjemme ofte vil have meget vanskeligt ved at få dækket deres produktionsomkostninger. Fjernsynet betaler i øjeblikket en pris på 100-500 kr. pr. minut, hvilket kun dækker en lille brøkdel af disse omkostninger. Filmcentralen betaler ofte en bedre pris, individuelt aftalt, men heller ikke af en størrelse, som tilnærmeligvis dækker produktionsomkostningerne. Under alle omstændigheder vil det være usikkert for producenterne, om de vil kunne få deres film afsat til Danmarks Radio og Statens Filmcentral, og andre afsætningsmuligheder af betydning findes normalt ikke på det danske marked. Fra Danmarks Radios side er det tidligere blevet hævdet, at man ikke har som opgave at "fremme filmkunsten i Danmark", men at skaffe film til TV-udsendelserne på de for licensbetalerne gunstigste vilkår, og at man ikke vil betale væsentligt mere for danske produktioner end for udenlandske, som ofte kan erhverves særdeles billigt.

For Statens Filmcentral gælder det, at de sparsomme bevillinger først og fremmest har måttet udnyttes til finansiering af de egne produktioner, og at man herudover ligesom fjernsynet har måttet sætse på film - danske eller udenlandske - som billigst muligt kan opfylde de givne behov.

Udvalget finder det meget værdifuldt, at der fortsat opretholdes en "fri" kortfilmproduktion, uden at man kan pege på nogen patentløsning til at sikre dette. Det må efter udvalgets opfattelse være udgangspunktet, at filmproducenter, som på egen regning og risiko producerer film, og som måske netop ikke ønsker at være bundet af de betingelser, som følger med bestillingsopgaver fra de to institutioner, naturligvis ikke kan forvente den samme sikkerhed for at få deres omkostninger dækket og opnå en fortjeneste, som når det drejer sig om bestillingsopgaver.

En tabsudlignings- eller en præmieringsordning for kortfilm, som fandtes under 1964-lovens filmfond, kan udvalget ikke anbefale, idet man erkender, at de knappe midler må sættes ind på produktion og anskaffelse af film.

Der forhandles om nye priser (januar 1982).

6)

Se også kapitel X.A.2.

Ej heller kan udvalget anbefale nogen form for forpligtelse for filmcentralen til at indkøbe privatproducerede film. Om disse skal indkøbes, må afhænge af deres kvalitet og behovet for dem.

På den anden side er det udvalgets opfattelse, at både filmcentralen og Danmarks Radio i kraft af deres monopolstilling burde gøre en mere aktiv indsats for at sikre en fortsat opretholdelse af en fri dansk kortfilmproduktion ved, når de indkøber sådanne film, at betale en pris, der i større omfang dækker de faktiske produktionsomkostninger. Således burde Danmarks Radio ikke i så vidt omfang som hidtil sammenligne med prisen for udenlandske kortfilm, men i højere grad betale for at være fritaget for omkostninger til oversættelse og versionering og for, at der næppe er tvivl om, at et dansk publikum foretrækker en dansk kortfilm frem for en udenlandsk om det samme emne.

Det er ligeledes udvalgets håb, at en del af problemerne for de frie kortfilmproducenter kan løses ved, at Statens Filmcentrals bevillinger forøges så meget, at det vil være muligt i højere grad end nu at give talentfulde filminstruktører mulighed for udfoldelse uden alt for snævre bindinger til forud fastlagte opgaver.

3 State;ns Filmcentrals organisation.

Udvalget finder, at der er nærliggende grunde til at parallelisere den organisatoriske opbygning af filminstituttet og filmcentralen mest muligt, men naturligvis med skyldig hensyntagen til forskellene i opgaver og de målgrupper, de to institutioners virksomhed er rettet mod.

Bestyrelse .

En bestyrelse for filmcentralen institueredes som ovenfor beskrevet først ved 1972-loven. I den gældende lov siges det alene om bestyrelsens opgave, at den "leder" filmcentralen. Det er beskrevet, hvorledes denne ledelse i praksis har udviklet sig, navnlig at den kunstneriske ledelse i vidt omfang er blevet overladt til en pro-

gramredaktion. Det er udvalgets opfattelse, at denne udvikling har været hensigtsmæssig og rimelig, og man mener derfor, at det som konsekvens heraf bør fastslås, at bestyrelsens opgaver skal være af en klart overordnet og principiel karakter: at indstille programredaktørerne til ministerens ansættelse, at godkende målsætningen for produktion og indkøb for 1 år ad gangen, at fordele budgettet mellem de enkelte formål, at tage stilling til eventuelle principspørgsmål angående samarbejdet mellem Statens Filmcentral og andre myndigheder (Danmarks Radio, landscentralen) m.v.

Den nuværende bestyrelse på 11 medlemmer synes både for stor og noget skævt sammensat set i lyset af disse opgaver. Den foreslås derfor reduceret, men samtidig suppleret med et repræsentantskab, som tilfældet er ved filminstituttets ledelse. Til dels med forbillede i den gældende lovs § 12 om filminstituttet anbefaler udvalget, at bestyrelsen sammensættes af 5 medlemmer, således at repræsentantskabet udpeger 4 - 2 af disse under hensyn til deres indsigt i brugerforhold, de 2 andre ud fra deres sagkundskab i kortfilmproduktion - og ministeren selv udpeger 1 medlem. Desuden foreslås det, at ministeren som nu udpeger et af medlemmerne til formand, funktionsperioden foreslås som nu fastsat til 4 år.

Repræsentantskab.

Samtidig med at bestyrelsen foreslås formindsket til en mere arbejdsdygtig enhed sammensat ud fra ønsket om en afbalancering af filmfaglig og brugerorienteret sagkundskab, mener udvalget, at der bør findes et noget bredere forum for drøftelse af filmcentralens og kortfilmens forhold. Det foreslås derfor, at der indføres et repræsentantskab, jfr. at man også går ind for, at det eksisterende repræsentantskab for filminstituttet bevares, blot noget reduceret i størrelse (se II.A.3.b.). Med forbillede i den gældende lovs § 15 anbefales det da i loven at bestemme, at der nedsættes et repræsentantskab, der har til opgave at følge filmcentralens virksomhed, indstille 4 medlemmer til bestyrelsen, modtage beretninger og regnskaber fra denne samt at forelægge disse for ministeren med de bemærkninger, repræsentantskabet ønsker at knytte til dem.

Med hensyn til repræsentantskabets sammensætning skønner man, at der blot i selve loven bør stå, at de betydende brugergrupper, forskningsorganisationer samt organisationer og interessegrupper inden for dansk kortfilm skal være repræsenteret. Desuden bør det maksimale antal medlemmer formentlig lovfæstes udtrykkeligt. Udvalget mener, at tallet kan sættes til 15-20 medlemmer, og at repræsentantskabet bør nedsættes for 4 år ad gangen af ministeren. Medens lovens tekst på denne måde bliver forholdsvis ubestemt vedr. sammensætningen, men også muliggør en løbende tilpasning til eventuelle ændringer af de organisatoriske forhold på området, finder udvalget det vigtigt, at bemærkningerne til lovforslaget præciserer, hvorledes udpegningen af medlemmer vil blive praktiseret. Således bør det generelt udtales, at der skal tilstræbes en rimelig balance mellem filmbrugere og filmskabere - ligesom i bestyrelsen - samt en forbindelse til forskningen.

Udvalget kan anbefale, at man udbeder sig indstillinger blandt følgende organisationer, institutioner m.v.:

Undervisningsministeriet, Udenrigsministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, bestyrelsen for Det danske Filminstitut, Danmarks Radio, Danmarks Biblioteksforening, Sammenslutningen af danske Video- og Kortfilmproducenter, Sammenslutningen af danske Filminstruktører, Dansk Filmfotograf Forbund, Filmarbejderforeningen, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Danmarks Lærerforening, film lærerforeningerne, Danske Børnefilmklubber, Dansk Kunstnerråd, Forskningsrådene samt Socialforskningsinstituttet.

Programredaktion.

Efter at filmcentralen nu i en årrække i henhold til bestyrelsens beslutning har haft en programredaktion, der tager stilling i produktions- og anskaffelsesspørgsmål, finder udvalget tiden inde til i selve loven at instituere forholdet. Det er hermed tanken at nå til en funktionel kompetencefordeling mellem bestyrelse, programredaktion og direktion.

Den store spredning i interesseområderne for filmcentralens lånerkreds sammenholdt med de meget begrænsede midler, gør det nødven-

digt at styre produktion og indkøb ud fra en nøje overvejet programpolitik. Det er derfor væsentligt, at programredaktionen ud over et nøje kendskab til de kreative filmfolk har løbende kontakt med såvel pædagogiske kredse som forskning og samfundsdebat.

Programredaktionen bør efter udvalgets opfattelse under hensyn til arbejdsopgavernes omfang bestå af indtil 3 medlemmer, der ansættes for 3 år ad gangen af ministeren efter bestyrelsens indstilling. Genansættelse bør - efter opslag - kunne ske. På linie med filminstituttets konsulenter bør de pågældende være uafhængige af brancheinteresser.

Det foreslås at definere programredaktionens opgaver således, at den inden for en af bestyrelsen hvert år godkendt programpolitik disponerer over de midler, som bestyrelsen afsætter til produktionsformål. Et af medlemmerne skal indtræde i det ovenfor (II.A. 3.b.) omtalte råd for den fælles børnefilmkonsulent, der tænkes ansat under filminstituttet og filmcentralen.

Det er udvalgets opfattelse, at hverken filmcentralens direktør - svarende til filminstituttets direktør i forhold til filmkonsulenterne - eller nogen anden fast medarbejder i fremtiden bør være medlem af programredaktionen. Men det bør i retningslinierne for programredaktionens virksomhed fastslås, at filmcentralens direktør deltager i møderne, således at det nuværende effektive samspil mellem den besluttende programredaktion og den udførende administration bevares både på produktionens og indkøbenes område, og kontakten til distributionen opretholdes.

På linie med den ordning, som udvalget forestiller sig for kompetencefordelingen mellem filminstituttets bestyrelse og konsulenter (II.A.3.b.), anbefaler man, at det for klarhedens skyld skrives i loven, at afgørelser om finansiering (eller bidrag til finansiering) og anskaffelse af film endeligt træffes af programredaktionen. Dog skal ansvaret for lovligheden ligge hos bestyrelsen.

Endelig bemærkes, at programredaktionen fortsat skal være et kollektivt organ, hvor filminstituttets konsulenter i princippet arbejder uafhængigt af hinanden.

b. Økonomi. (ad 2.c.).

Omkostningerne ved filmproduktion - herunder kortfilmproduktion - viser over en årrække meget betydelige stigninger. Gennemsnitsprisen for en dansk kortfilmproduktion ligger idag på ca. 400.000 kr., mens det koster ca. 50.000 kr. at indkøbe og versionere en udenlandsk film. I 1980 udgjorde Statens Filmcentrals bevilling til produktion og indkøb knap 6 mill. kr. og trods tilskud fra og/eller samproduktionsaftaler med Det danske Filminstitut, Danmarks Radio, undervisningsministeriet og andre samt meget billige indkøb af film, der er produceret på privat initiativ med apparaturstøtte fra filminstitutttets workshop, lykkedes det kun at igangsætte eller indkøbe 26 danske og 4 udenlandske film.

For at give Statens Filmcentral bedre mulighed for at dække nogle af de mest påtrængende behov hos brugergrupperne finder udvalget, at Statens Filmcentrals kortfilmproduktion fremtidig i al fald bør fordobles. Dette vil også være af betydning for realiseringen af den fra flere sider ønskede forøgelse af den danskproducerede andel af Danmarks Radios IV-programmer, idet kortfilmene fungerer som et alternativ til egenproduktionen.

Denne foreslåede forøgelse vil kræve en forhøjelse af produktionsbevillingen på ca. 5 mill. kr.

Hertil kommer, at det kulturpolitisk virker meget uheldigt, at kun en meget ringe del af den udenlandske produktion af kortfilm af høj faglig kvalitet når frem til det danske publikum. Dette gælder ganske særligt de udenlandske film, der på grund af emne eller niveau ikke egner sig for TV, men som til gengæld kan have stor betydning i forbindelse med f.eks. faglige studier.

Videoteknikkens udvikling betyder, at man fremtidig kan fremstille dansktekstede videokopier for et væsentligt mindre beløb end de hidtidige omkostninger, hvor det har været nødvendigt at fremstille kopierne på film. Dette skulle give mulighed for, at mindre brugergrupper specielt indenfor undervisningssektoren fremtidig selv helt eller delvis kan betale for de direkte omkostninger ved indkøb og og versionering af film inden for deres fagområde.

For at gøre dette økonomisk realisabelt foreslår udvalget, at der ydes Statens Filmcentral en engangsbevilling til anskaffelse af videokopierings- og tekstningsudstyr på 600.000 kr. samt en årlig merbevilling på ca. 1 mill. kr., nemlig ca. 250.000 kr. til drift og vedligeholdelse af dette udstyr og 750.000 kr. til øget egenimport af kortfilm. En sådan forholdsvis beskeden bevillingsforøgelse skulle kunne betyde en mangedobling af importen af udenlandske kortfilm.

Endelig indebærer den foreslåede styrkelse af programredaktion og børnefilmarbejde merudgifter af følgende størrelse:

1 ny programredaktør	200.000 kr.
1/2 børnefilmkonsulent	100.000 kr.

III. Filmdistribution.

A. Spillefilm.

1. Historie.

Bortset fra, at de under II.A.1. nævnte støtteordninger i form af fritagelse for eller lempelse i afgifterne for filmforevisninger også er kommet filmudlejerne til gode, har lovgivningen med hensyn til filmdistribution væsentligst været præget af, at filmudlejning altid er blevet betragtet som et privat erhverv, over for hvilket man har villet fastsætte visse regulerende og kontrollerende regler, men hvis udøvelse i øvrigt ikke fra lovgivningsside har villet blande sig i.

Regler om støtte til filmudlejning var også indtil den nyeste lovgivning noget ukendt.

Hverken den første biograflov, lov nr. 101 af 17. marts 1922 om biografteatervæsenets ordning eller den følgende, lov nr. 105 af 31. marts 1933 med samme titel, nævner overhovedet filmudlejning.

Først ved lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteatervæsenets ordning indførtes regler om filmudlejning. Disse fastslog, at filmudlejervirksomhed kun kunne drives af personer, som opfyldte de for biografbevillingshavere gældende objektive betingelser:

Udlejeren måtte have dansk indfødsret, bopæl her i landet, være over 21 år og ikke umyndiggjort, ikke være ude af rådighed over sit bo og være i besiddelse af de borgerlige rettigheder.

Medens bevillingshaverne skulle godtgøre at have de fornødne kunstneriske og forretningsmæssige forudsætninger for at kunne lede en biograf, stille:des der ikke tilsvarende krav til indehaverne af filmudlejningsvirksomheder.

I loven fastsat:tes i øvrigt, hvem der i filmudlejningsvirksomheder drevet i selskabsform skulle opfylde de objektive betingelser. Endvidere, at danske film ikke måtte udlejes af filialer eller agenter for udenlandske produktionsselskaber, men kun af vedkommende

danske producent, Statens Filmcentral eller en selvstændig dansk udlejer. Herudover indførte loven forbud mod, at udlejning af en enkelt film fra udlejerens side betingedes af aftageisen af flere film(block-booking), og endelig fastslog den, at den nyoprettede Statens Filmcentral "skulle bidrage til udviklingen af filmforevisningen her i landet ved indkøb og udleje af kulturelt og kunstnerisk værdifulde film", hvorved der også tænkes på spillefilm.

Den sidstnævnte bestemmelse, som aldrig i praksis fik nogen betydning, vakte i sin tid en meget voldsom debat, fordi bestemmelsen betragtedes som en statslig indtrængen på et traditionelt privat erhvervsområde.

Lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer opretholdt bestemmelsen om, at der stilledes de samme objektive betingelser for retten til at drive filmudlejning som til at være biografbevillingshaver. Endvidere bevaredes forbudet mod block-booking, og om Statens Filmcentral hed det nu, at den "ved indkøb og distribution af kulturelt og kunstnerisk værdifulde film og på anden måde (skal) bidrage til udvikling af filmkulturen her i landet". Af 1938-lovens bestemmelser bortfaldt de særlige regler om danske film. 1964-loven indførte for første gang en egentlig støtte for filmudlejere, dog kun i form af efterfølgende præmiering, idet loven bestemte, at filmfondens midler kunne anvendes til "præmiering af filmudlejere, der har ydet en særlig indsats ved indførsel af værdifulde børnefilm, eller som ved deres virksomhed på anden måde har bidraget til en styrkelse af de danske biografers repertoire".

I lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer opretholdtes bestemmelserne om de objektive betingelser for at drive filmudlejningsvirksomhed. Derimod bortfaldt forbudet mod block-booking, og den udtrykkelige bestemmelse om, at Statens Filmcentral skulle distribuere spillefilm, udgik. Endelig ændredes bestemmelsen om efterfølgende præmiering af filmudlejere til en bestemmelse om støtte til "import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film og film, der skønnes særligt egnede for børn". Man gik altså fra en efterfølgende præmiering af filmudlejere ud fra en samlet vurdering af deres indsats til en forudgående støtte til enkelte film.

Endelig frafaldt; lov nr. 238 af 8. juni 1977 om ændring af lov om film og biografer det i 1972-loven opretholdt krav om bopæl eller hjemsted her i landet som betingelse for filmudlejningsvirksomhed "i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt", dvs. at bopælskrav og tilsvarende krav ikke kan gøres gældende over for EF-landenes borgere og selskaber.

2. Nuværende situation.

a. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelser om de i dette kapitel behandlede spørgsmål er følgende:

§ 5. Virksomhed som filmudlejer kan kun udøves af personer, der opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 2. Ansvarlige interessentskaber og kommanditselskaber kan udøve virksomhed ved filmudlejning, hvis hver enkelt personligt ansvarlig deltager opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 3. Aktieselskaber, der er registreret her i landet, kan udøve virksomhed ved filmudlejning. Det samme gælder andre her i landet hjemmehørende selskaber med begrænset ansvar (herunder selskaber med vekslende medlemstal eller vekslende kapital), foreninger, stiftelser og andre selvvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 4. Udenlandske aktieselskaber kan kun drive virksomhed ved filmudlejning her i landet, såfremt selskabet har indregistreret filial i aktieselskabsregistret. Det kræves endvidere for disse selskaber og andre udenlandske selskaber med begrænset ansvar, at filialbestyreren opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m.v. her i landet, jfr. stk. 1-4, bortfalder i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

(§ 2. Personer har ret til at få tilladelse, hvis de:

- 1) har bopæl her i landet,
- 2) er myndige og
- 3) ikke er under konkurs.)

§ 11.

Stk. 2. Filminstitutets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

8) import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film, og film, der skønnes særligt egnede for børn.

b. Funktion - organisation.

Udlejning af film har som omtalt altid været betragtet som et privat erhverv, som man fra lovgivningens side højst har forsøgt at sætte enkelte begrænsninger for - det førnævnte forbud mod blockbooking og det i kapitel IV.A. nævnte forbud mod placering af udlejerkapital i biografejendomme - inden for den i øvrigt gældende frie markedsmekanisme. Forholdet er stadig således, og ovenikøbet er de begrænsende regler bortfaldet i den nyeste lovgivning. Udlejning af spillefilm er organiseret i form af private virksomheder, der indgår aftale med aftagerne, biograferne, om pris og andre vilkår for en handel. Selv om det er en kunstart, der forhandles, kan det ikke undre, at markedsmekanismerne under disse forhold i vidt omfang er domineret af kommercielle hensyn.

Der har indtil for få år siden bestået en aftale mellem Foreningen af filmudlejere i Danmark og Fællesrepræsentationen for Danmarks biografteatre om forskellige satser for leje af film, afhængigt af biografens beliggenhed og omsætning. Denne aftale er udløbet og er ikke fornyet, dog har en gruppe af "uafhængige" udlejere -uden for kredsen af amerikanske selskaber - indgået en ny aftale med biograferne, der stort set svarer til den gamle, men også herudover handles der fortsat i overensstemmelse med de tidligere fastsatte reg-

ler. Filmlejen sættes i forhold til billetindtægten og ligger mellem 34 og 25% af denne, bortset fra de såkaldt "frit forhandelige" film, herunder alle danske film, hvor lejen dog maksimalt kan udgøre 57% af billetindtægten. Gennemsnitslejen ligger på ca. 40%.

Biograferne er inddelt i kategorier, og distributionen foregår efter et bestemt mønster, således at biograferne i de større byområder får filmene først; der er i øvrigt knyttet en række vilkår om pligt til at spille en film en vis tid, ret til prolongation etc. til en udlejningsaftale. Systemet giver udlejeren en central placering i forhold til såvel aftagerne - biograferne - som til producenten, og der er fra mindre biografer og også fra publikum rejst en del kritik af det. bestående stive distributionsmønstre, som bevirker, at succesfilm altid kommer sidst til de samme biografer.

Udlejerne begrundet det bestående system med, at en rentabel udnyttelse af det antal kopier, som det kan betale sig at fremstille til det danske marked, nødvendiggør en distribution, der sikrer en hurtig indtjening - derfor må nyhedens interesse udnyttes der, hvor det største publikum er. Eksempelvis kan omsætningen vedr. en dansk film udgøre 22% i København og 60% i de 30 største provinsbyer og vedr. en udenlandsk film 48% i København og 38% i de 30 største provinsbyer.

Endvidere forklares systemet med, at udlejere i deres varesortiment har større og mindre trækplastre; ved placeringen af de meget attraktive film kan det være nødvendigt også at sikre placeringen af mindre attraktive, således at indtægterne fra disse film kan bidrage til en rimeligt økonomisk drift af udlejerens virksomhed.

Et forsøg på at bryde det traditionelle mønster for filmudlejning er gjort af "Kommunefilm ApS", som er en af Kommunale Biografers Samvirke etableret udlejningsvirksomhed. Det har været hensigten med dette selskab at sikre samvirkets forsyning med kvalitetsfilm og at bryde den rangfølge mellem biograferne, som følges af de kommercielle udlejningsselskaber. Kommunefilm tager film i kommission og udlejer dem til samvirkets medlemmer og andre. Hvis der er konkurrence om en bestemt film, har samvirkets medlemmer fortrinsret, og filmene distribueres så vidt muligt efter følgende mønster:

1 kopi til premiere-biografen (som bestemmes af udlejeren), et antal til de københavnske omegnsbiografer og et antal til provinsen. Efter 2-3 ugers spilletid i de respektive biografer går kopierne videre til andre biografer inden for sammen område. 2/3 af Kommune-films omsætning sker med medlemmer, hvis omsætning med selskabet imidlertid kun udgør ca. 1/10 af deres samlede årsomsætning - dvs. at Kommunefilm ikke i øjeblikket er nogen konkurrent af betydning for de almindelige udlejere, og det er vel også et spørgsmål, om selskabet indtil videre har formået at bryde det kendte distributionsmønster.

Alternativ distribution.

Ved alternativ distribution forstår udvalget en distribution med henblik på forevisning uden for biograferne eller for lukkede kredse i biograferne. Der er således trods betegnelsen tale om alternative forevisningssteder og -former, og den alternative distribution behandles derfor nedenfor i kapitel IV. om filmforevisning.

Støtte til import og distribution.

Filminstituttets støtte til import og distribution af kunstnerisk værdifulde film administreres af institutbestyrelsen, der efter forslag fra et import-støtteudvalg kan bevilge støtte til dækning af omkostninger, der er forbundet med hjemtagning og distribution af en udenlandsk film. Det vil være film, som ikke har tilstrækkelig interesse for de kommercielle udlejere, og som på grund af omkostninger til licens, tekstning til dansk m.v. ville være uopnåelige for de mindre distributører, medmindre filminstituttet havde mulighed for at træde til. Støtten gives som tilskud.

Erfaringsmæssigt får importstøttede film en meget begrænset udbredelse, hvilket kan hænge sammen med, at importørerne ikke har det administrative apparat, der skal til for at skaffe disse lidt specielle film en tilfredsstillende distribution, at biograferne kan

Filminstituttets importstøttevejledning er optrykt som bilag 9.

have grund til at tvivle på, at disse film indebærer sådanne økonomiske muligheder, at de tør give dem en chance, og vel også med biografernes afhængighed af deres faste leverandører.

c. Økonomi.

Udlejning af spillefilm er som tidligere beskrevet udelukkende baseret på privat virksomhed. Udvalget har ingen mulighed for at give en beskrivelse af udlejerbranchens økonomiske situation ud over, at man kan fastslå det selvfølgelig, at den almindelige afmatning i biografbranchen har haft en tilsvarende virkning på filmudlejerbranchen som helhed med lukninger og sammenlægninger til følge.

Statsstøtte til filmudlejning ydes som nævnt kun i henhold til bestemmelsen i filmlovens § 11, stk. 2, nr. 8, om støtte til import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film og særligt egnede børnefilm. I henhold til denne bestemmelse er der i finansåret 1981 under filminstitutts budget afsat ca. 1,6 mill. kr., hvoraf ca. 500.000 kr. anvendes til støtte af import af kunstnerisk værdifulde (voksen)film.

3. Udvalgets drøftelser og forslag.

Funktion - organisation (ad 2.b.).

Indledningsvis skal udvalget pege på, at der idag ikke synes at være nogen begrundelse for en særlig bestemmelse som lovens § 5 om, hvilke personer, selskaber m.m. der kan udøve virksomhed ved filmudlejning.

Udvalget har ganske vist drøftet, om der burde gælde en tilladelsesordning for filmudlejning - jfr. nedenfor i kapitel IV.C.1. om baggrunden for, at udvalget foreslår ordningen med polititilladelse til offentlig filmforevisning opretholdt - men er nået til, at de praktiske vanskeligheder ved en ordning for udlejere vil over-

skygge den nytte, man eventuelt kunne opnå. Man anbefaler herefter, at filmudlejning skal betragtes som anden sædvanlig forretningsvirksomhed (handel, håndværk, industri osv.), der i henhold til næringsloven (lov nr. 601 af 10. december 1975) kan udøves uden næringsbrev.

Det efter udvalgets opfattelse væsentligste problem angående udlejningen af spillefilm er det stive distributionsmønster, tilrettelagt efter kommercielle hensyn, der begrundes med kopiernes høje fremstillingspris, og som medfører, at filmene kommer meget sent til tyndt befolkede egne af landet. I dag bringer denne praksis de små biografer i fare for lukning - til skade for en del af befolkningen, der ideelt set burde have mulighed for at se filmene på et lige så tidligt tidspunkt som de store byers befolkning.

Udvalget har ikke noget enkelt forslag, som radikalt vil kunne afhjælpe dette problem. Man finder det hverken hensigtsmæssigt eller ønskeligt at lade staten (filminstituttet eller filmcentralen) gå ind på den kommercielle filmudlejnings område, og i det hele taget anser man det ikke for realistisk at tro, at man ad lovgivningsvejen vil kunne øve indflydelse på distributionsmønsteret i almindelighed. I det omfang filminstituttet yder støtte til produktion af danske og import af udenlandske film, har instituttet dog mulighed for at påvirke distributionen af de pågældende film.

Først og fremmest må en ændring af de bestående forhold imidlertid bero på, at filmudlejere og biografer i fælles interesse finder frem til løsninger.

Udvalget anser den af Kommunefilm iværksatte distribution for et sympatisk supplement til den kommercielle udlejning. Lovgivningen bør derfor ikke indeholde nogen hindring for kommunal aktivitet på distributionens område. Som en mulig aktivitet af denne art skal man særlig pege på, at der kunne ydes tilskud til fremstilling af kopier - f.eks. regionsvis og evt. via biograferne i den pågældende region.

Herudover er det udvalgets opfattelse, at forslag fremsat i andre kapitler af betænkningen vil kunne befordre en hurtigere og geografisk mere ligelig spredning af film. Dette gælder således for-

slaget under kapitel II.A.3.a. om at lade beregningsgrundlaget for produktionsstøtten omfatte et større antal kopier end nu og de i kapitel IV.C.4. omtalte rabatordninger for billetkøb.

På længere sigt vil muligvis en omstrukturering af biograferne til videobiografer og den deraf følgende billigørelse af distributionen til en vis grad afhjælpe problemet.

På kortere sigt vil udvalget pege på filminstituttets mulighed for ved støtte til produktion af film at fastsætte vilkår for disses distribution. Instituttet fastsætter i øjeblikket vilkår om en maksimering af filmlejen for de såkaldte C-biografer (dvs. biografer med en årsomsætning på mindre end 3 2 5. 0 0 0 kr.) og om alternativ distribution af de støttede film. Det forekommer rimeligt, også under hensyn til at støtten udgør stadig større dele af filmenes produktionsomkostninger, at tage under overvejelse at fastsætte yderligere betingelser til sikring af en rimelig hurtig og ligelig udbredelse af filmene.

Udvalget foreslår, at denne mulighed tydeliggøres ved, at det i lovens bestemmelse om produktionsstøtte udtrykkelig fastslås, at filminstituttets bestyrelse fastsætter vilkårene.

Med hensyn til filminstituttets støtte til import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film og særligt egnede børnefilm er det udvalgets opfattelse, at disse film oftest får en for ringe udbredelse i forhold til de dog ikke ganske små bevillinger, som bruges til formålet. Dette hænger sammen med, at de pågældende film må forventes at have et forholdsvis lille publikum, og at støtten ofte søges af små udlejningsselskaber, som ikke har kapacitet og muligheder for at lancere disse film, som derfor tit kun spilles i en enkelt lille biograf. Det bør af filminstituttet overvejes, hvorledes der kan sikres et bedre udbytte - i form af et større publikum - i forhold til de investerede midler, evt. ved at indsatsen på distributionens område effektiviseres og fremmes med de fornødne bevillinger.

Endelig skal udvalget i denne forbindelse komme ind på et standardvilkår i kontrakter om import af film, der går ud på, at filmen i de første fem år ikke kan vises i fjernsynet, Dette vilkår har indlysende grunde for normalt importerede films vedkommende.

For importstøttede films vedkommende kan vilkåret virke urimeligt. Faktisk vil disse film typisk i det højeste kunne påregne en biografdistribution af to års varighed, og ikke sjældent er den langt kortere.

Da det ofte drejer sig om film, der direkte har TV's interesse, bør det i filminstituttets overvejelser indgå, hvorledes en lempelse af beskyttelsen mod TV-udsendelse mest hensigtsmæssigt kan indgå i importstøttevilkårene. Muligvis bør denne beskyttelse ophøre fra det tidspunkt, da den klausul i vilkårene træder i virksomhed, som handler om filmens overgang til alternativ distribution.

B. Kortfilm (herunder forevisning).

Forevisningen af kortfilm rummer ikke stof til et selvstændigt kapitel i denne betænkning og behandles derfor her sammen med distributionen.

1. Historie.

Lovbestemmelser om udlejning af specielt kortfilm findes første gang i lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteatervæsenets ordning, der fastsatte som hovedopgave for den ved loven oprettede Statens Filmcentral "at fremskaffe og udleje skolefilm og film, der tjener til oplysningens fremme".

Lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer gentog ordret denne bestemmelse, medens lov nr. 236 af 7. juni 1972 ændrede bestemmelsen til den nugældende ordlyd,, hvorefter filmcentralen skal distribuere de producerede og indkøbte film i det omfang, distributionen ikke varetages af andre organer.

Forbeholdet i formålsbestemmelsen for Statens Filmcentral sigter på den da planlagte landscentral for undervisningsmidler, som senere oprettedes ved lov nr. 419 af 13. juni 1973 med bl.a. den opgave at foretage distribution af film, bånd og lignende undervisningsmaterialer til skoler og andre undervisningsinstitutioner.

Der har siden denne lovs vedtagelse været forhandlet mellem undervisningsministeriet og kulturministeriet om en hel eller delvis sammenlægning af filmcentralens og landscentralens distributionsvirksomhed, uden at disse forhandlinger har resulteret i nogen ændring af de bestående forhold. Distributionen af film også til skoler og andre undervisningsvirksomheder varetages således fortsat af filmcentralen, i det store og hele uafhængigt af Landscentralen for undervisningsmidler, jfr. aftalen om de to institutioners samarbejde.

Se kapitel X.B.1. med bilag 18.

Spørgsmålet om landscentralens fremtid er blevet behandlet i et af undervisningsministeriet nedsat udvalg, hvis arbejde er tilendebragt i januar 1982.

Forevisning af kortfilm har ikke været omtalt specielt i lovgivningen. I det omfang der har været tale om offentlige forevisninger, har disse været omfattet af de i kapitel IV.A. omhandlede bestemmelser, ligesom de har været underkastet de i kapitel II.A.1. nævnte afgiftsregler, herunder reglerne om hel eller delvis fritagelse for afgifter af forevisninger af film, som tjente oplysningens fremme.

2. Nuværende situation.

a. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelse om de i dette kapitel omhandlede spørgsmål er følgende:

§ 17. Statens Filmcentral har til opgave at producere og indkøbe kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål og kortfilm med overvejende kunstnerisk sigte samt distribuere sådanne film i det omfang, distributionen ikke varetages af andre organer.

Filmloven indeholder således ikke bestemmelser om forevisning specielt af kortfilm. Derimod indgår filmen selvsagt blandt de materialer, der i henhold til uddannelses- og bibliotekslovgivningerne kan eller skal stilles til rådighed for brugerne.

b. Funktion - organisation.

Loven taler alene om distribution af kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål og af kortfilm med overvejende kunstneriske sigte. Lovbestemmelsen er imidlertid blevet forstået således, at den dels ikke er til hinder for en distribution af filmene over-

spillet på videobånd, dels ikke udelukker en distribution også af film af spillefilmlængde, når de enten skønnes egnede til at indgå i filmcentralens form for distribution af indholdsmæssige grunde eller, for filminstitutstøttede produktioners vedkommende, fordi de kommercielle mulighed er udtømte, dels heller ikke afskærer filmcentralen fra at medvirke som serviceorgan ved distribution i øvrigt, som det er tilfældet med hensyn til forsyningen af Grønland med spillefilm.

Anskaffelse og (distribution af kortfilm har siden starten i 1939 været den dominerende opgave for Statens Filmcentral. Filmene udsendes til bogstavelig talt enhver form for undervisning og oplysningsarbejde, ældreklubber, biblioteker, museer m.m.

Medens anskaffelsen - ligesom produktionen - af film af bestyrelsen er lagt i hænderne på programredaktionen, foregår distributionen under ledelse af direktøren fra hovedkontoret i København og fra et kontor i Århus. Af filmcentralens 60 medarbejdere er over halvdelen beskæftiget med distributionen. I året 1980 rådede man over 1.263 filmtitler, fordelt på en overordentlig bred kreds af emner. Antallet af kopier udgjorde i alt 14.092, dvs. i gennemsnit 11 kopier af hver titel,, men dette dækker dog over fra 1 til 66 kopier af de enkelte titler, idet man inden for de økonomiske muligheder forøger antallet af kopier af de mest efterspurgte film, samtidig med at der løbende sker en inddragelse af udslidte kopier. Når en film indlægges i distributionen, vil den forefindes i mindst 5 kopier.

Total kassation af en titel foretages af programredaktionen dels ud fra en vurdering af filmens indholdsmæssige forældelse og efter spørgslen, dels under hensyn til rettighedsmæssige spørgsmål. Således udgik i 1980 84 titler, medens der indgik 56 nye titler. Dette tal omfatter produktioner, indkøb af danske og udenlandske film samt film modtaget gratis til distribution. Alle de omtalte titler er med i de nævnte 1.263 titler. På grund af mandskabsknaphed ekspereres kun skriftlige bestillinger på film. Antallet af udlån, som kunne effektueres af de to kontorer, var i 1980 256.703, hvilket skal sammenlignes med et antal på 100.996 afslag. Årsagen til det meget høje afslagstal er i første række mangel på kopier. Afslag betyder i denne forbindelse, at filmen ikke kan leveres på det ønskede

tidspunkt, men siger altså intet om, at ventetiden på en efterspurgt film i nogle tilfælde har været et halvt år. Afslagstallet fortæller heller ikke, hvor mange det får til på forhånd at afstå fra at bestille film.

Antallet af ekspeditioner fordeler sig med 54% på Københavnskontoret og 46% på Århuskontoret, der betjener området vest for Lillebælt. Ad forskellige veje søger man at reducere det store antal afslag.

En måde er gennem deponering. Amtscentraler, biblioteker m.fl. har mulighed for at erhverve en filmkopi til videre "intern" brug mod at betale fremstillingsomkostningerne for kopien. I 1980 var 598 titler i 2.200 kopier deponeret hos 374 lånere.

Herudover er filmcentralen idag ved at stille om til en edb-styret distribution, der forventes at forøge kopiernes cirkulationshastighed. Denne hastighed kan i øjeblikket anslås til mellem 24 og 35 udlån pr. år som maximum pr. kopi, idet der til lårnernes forevisningsdage (op til 6) må lægges 6 forsendelsesdage. Yderligere skal der ved en kopis hjemkomst foretages et teknisk gennemsyn af hensyn til vedligeholdelse.

Endelig har man med virkning fra august 1981 indført en ny deponeringsordning omfattende 90 stærkt efterspurgte titler, der nu også tilbydes som videokassetter, ligesom nogle få titler yderligere tilbydes i Super 8 mm udgave. Prisen for disse former for kopier ligger langt under de ca. 3.000 kr. for en 30 minutters film, som den hidtil tilbudte filmkopi i 16 mm formatet koster, i nogle tilfælde så lavt som 500 kr, pr. styk.

Statens Filmcentral udgiver hvert andet år et katalog i 25.000 eksemplarer, der udsendes gratis til brugerne. I løbet af katalogets gyldighedsperiode udsendes 2 supplerende hæfter med oplysning om nye og udgåede titler.

Med hensyn til børnefilm skønnes mellem 10 og 15% af filmbeholdningen at være særligt egnet for børn i aldersgruppen op til 13 år. Efterspørgslen på disse film udgør dog ikke mindre end ca. 24% og afslagstallet 40% mod gennemsnittet for den samlede beholdning på 28%.

Uden for Statens Filmcentral foregår der også en betydelig udlejning/udlån af kortfilm. Således har Erhvervenes Filmcenter ca. 670 titler stillet til rådighed af tilsluttede erhvervsvirksomheder i gratis udlån. Nævnes kan også Folkefilmen med ca. 1935 titler i udlejning. Hertil kommer mange ambassader og kulturinstitutioner, erhvervsvirksomheder med eget udlån, visse statsinstitutioner, bl. a. Det danske Filmmuseum (120 titler), DSB (90 titler), Hjemmeværnets Filmtjeneste (100 titler), foreninger osv., ialt omkring 80 udlejere med ca. 8.400 titler i distribution. Amtscentralerne er ikke medtaget i denne summariske oversigt. Tal for de pågældende distributørers antal udlejninger/udlån er ikke tilgængelige. Men til trods for det store antal titler er deres samlede udlån langt mindre end filmcentralens.

Bibliotekscentralen udgiver hvert år et register over film, der udlejes eller kan købes her i landet, og som ikke er bestemt til forevisning i biograferne. Dette katalog har på grund af sin pris en begrænset udbredelse og er i øvrigt ikke fuldstændigt.

For forevisningen af kortfilm er det karakteristisk, at den i helt overvejende grad foregår for et publikum, der i forvejen er samlet om en aktivitet. Det anslås således, at omkring 80% af forevisningerne sker i uddannelsessektoren - taget i videste forstand - som led i undervisningen. De øvrige forevisninger fordeler sig på biblioteker, børnehaver, fritidshjem, filmklubber, fagforeninger og andre foreninger m.m.

I 1980 effektueredes som nævnt 256.703 udlån. Hvert udlån antages erfaringsmæssigt i gennemsnit at betyde 50 tilskuere, dvs. at der til de direkte fra filmcentralens to kontorer udlånte film var ca. 13 mill. tilskuere. Hertil kommer det publikum, som har kunnet udnytte de ved deponering og filmformidlingsaftaler udstationerede film.

Yderligere vises ca. 10 titler fra filmcentralens produktion årligt i dansk fjernsyn.

Forevisning af kortfilm i biografer som forfilm er i nutiden, i modsætning til hvad der var tilfældet for 20-30 år siden, overordentlig sjældent. Det forekommer dog i de senere år mere hyppigt, at mindre, specialiserede biografer tager forevisning af kortfilmpro-

grammer op. Alligevel kan man nok sige, at den "offentlige" forevisning (hvor i princippet enhver har adgang) af disse film i helt overvejende grad er blevet folkebibliotekernes domæne. Statens Filmcentral opstiller som normalt vilkår ved sine udlån alene, at forevisning ikke må ske mod entré, hvilket er i overensstemmelse med bibliotekernes "gratisprincip". Forbudet mod annoncering m.v., som håndhæves af branchen inden for den alternative distribution gælder naturligvis ikke på dette felt, og de eneste restriktioner for bibliotekernes virksomhed - ud over de økonomiske - er altså de almindelige regler om børns adgang i henhold til filmcensurans afgørelser.

c. Økonomi .

En total opgørelse af Statens Filmcentrals udgifter med en fordeling på henholdsvis produktion (og indkøb) og distribution, der nødvendigvis i nogen grad må bero på et skøn, vil vise, at ca. 30% falder på produktion og ca. 70% på distribution. Stærkt belastende omkostninger er for distributionens vedkommende ud over lønudgifter, porto, omkring 2,3 mill. kr., materialeanskaffelser - herunder indkøb af kopier - 3,5 mill. kr. og reparationsarbejder, ca. 700.000 kr. (1980).

Lånerne betaler et meget beskedent beløb for at låne en film, nemlig 15 kr. (+ moms) for et enkelt lån eller 485 kr. (+ moms) for et abonnement, der giver ret til maksimalt 45 lån på et år. Statskassens indtægter er på dette grundlag ca. 3,6 mill. kr. om året, dvs. en dækning på godt 30% af de faktiske udgifter (1980). Statens Filmcentral betaler portoen ud, mens låneren betaler portoen hjem.

Prisen for at låne er ikke fastsat med henblik på at dække udgifterne ved virksomheden - Statens Filmcentral kan i denne forbindelse betragtes som et serviceorgan på linie med folkebibliotekerne - men prisen skal sikre, at filmene ikke hjemtages "i udvalg" og altså kun, når de virkelig skal vises.

2) Se kapitel IV.B.2.b. med bilag 10.

3. Udvalgets drøftelser og forslag.

a. Funktion - organisation. (ad 2.b.).

Udvalget har indledningsvis drøftet om - og i hvilket omfang - Statens Filmcentral fortsat skal være det statslige organ for tilvejebringelse og ikke-kommerciel distribution af film, specielt kortfilm.

Det er efter udvalgets opfattelse ganske afgørende, at man bevarer det hidtidige sammenfald mellem den anskaffende/producerende og den distribuerende myndighed, således at der fortsat fra brugernes side gives impulser direkte til den institution, som står for forsyningen med film. Dette afspejles da også i de forslag om Statens Filmcentrals funktion m.v., der er omtalt i forbindelse med kortfilmproduktionen (se kapitel II.B.3.a.1).

Specielt med hensyn til udformningen af den lovbestemmelse der bør afløse den nuværende lovs § 17 om Statens Filmcentrals opgaver, ønsker udvalget om distributionsfunktionen at stille følgende forslag:

Video .

Det vil være hensigtsmæssigt udtrykkeligt i lovens tekst at give Statens Filmcentral hjemmel for at distribuere video.

Denne hjemmel anses i og for sig allerede at være til stede, men under hensyn til videogrammernes nu langt større aktualitet end førhen, forekommer det rimeligt i selve loven at klargøre forholdet.

Der tages hermed ikke noget skridt til ændring af den hidtidige retstilstand, at Statens Filmcentral ved produktion eller anskaffelse af en film ved aftale må sikre sig rettighederne til videodistribution, hvilket idag også er det normale.

Spillefilm.

Det bør endvidere i lovens tekst indsættes, at Statens Filmcentral i visse tilfælde kan påtage sig at distribuere spillefilm. Det må i denne forbindelse straks slås fast, at filmcentralen ikke skal træde i konkurrence med de private filmudlejere.

Specielt gælder det for spillefilm for børn - et felt, hvor udvalget jo anbefaler en forstærket statslig indsats (se kapitel II.A. 3.a. og b.) - at publikumsunderlaget ofte er for spinkelt til at gøre en biografdistribution rentabel, samtidig med at der klart er grundlag for en distribution af ikke-kommerciel karakter til børnefilmklubber, biblioteker, børneinstitutioner m.v. Men det kan også ske for andre spillefilm, som er produceret eller importeret med støtte af filminstituttet, at distributionen til biograferne går i stå, uden at der etableres nogen effektiv alternativ distribution.

I tilfælde af denne art skal en distribution gennem filmcentralen med andre ord tjene til en fornuftig udnyttelse af de statsmidler, som er sat i produktion eller import af de pågældende film.

Forholdet til anden offentlig distribution.

Uden at udvalget på dette sted skal gå i enkeltheder vedrørende forholdet til Landscentralen for undervisningsmidler (se kapitel X.B.2.b.), vil det dog være rigtigt allerede nu at omtale, at udvalget tilråder en ophævelse af den passus i den nuværende lovs § 17, hvorefter Statens Filmcentral kun skal foretage distribution "i det omfang, distributionen ikke varetages af andre organer".

Herudover har udvalget drøftet en række spørgsmål angående distributionen.

For så vidt angår forholdet mellem central og decentral distribution, mener udvalget, at der gør sig en væsentlig forskel gældende, alt efter om materialet distribueres på film eller på video. Er der tale om film, forekommer det mest hensigtsmæssigt som almindelig ordning at fortsætte under den nuværende form, hvor langt

de fleste udlån foretages fra filmcentralen selv, så at der løbende foretages den fornødne tekniske kontrol af kopiernes tilstand. Den igangværende udvikling vedr. deponering af 16 mm film bør imidlertid fortsætte, navnlig i et samarbejde mellem filmcentralen og amtscentralerne.

Er der tale om video, forekommer det sandsynligt, at deponering - f.eks. på biblioteker, amtscentraler og enkelte undervisningsinstitutioner - bliver den mest almindelige ordning. Specielt for amtscentralerne vedkommende bør Statens Filmcentral arbejde henimod, at der på disse kan ske en deponering af master-kopier, således at en videre kopiering kan foretages decentralt. Det må dog være en forudsætning, at der kan opnås sikkerhed for, at brugskopierne bliver af en acceptabel kvalitet. Udvalget ser ikke nogen modsigelse i, at det sammemateriale forefindes både centralt og decentralt. Man finder det rigtigt, at efterspørgselen - i det omfang lokale forskelle gør sig gældende - på denne måde vil kunne få afgørende indflydelse på, hvor og i hvilken teknisk form et materiale skal være tilgængeligt, som dog under alle omstændigheder vil kunne skaffes til veje fra centralt hold.

Et andet spørgsmål har været, om filmcentralens distribution burde "åbnes" fuldstændigt, således at enhver film, der ønskes distribueret på ikke-kommercielle vilkår, skal tages i distribution. En sådan ordning ville imidlertid være ensbetydende med, at statens kortfilmorgan ikke længere stod som garant for et produkt af en vis indholdsmæssig og teknisk standard. Således ville både helt dilettantiske amatørfilm og rene reklamefilm skulle optages. Bortset fra den økonomiske side af sagen mener udvalget, at det ikke kan være nogen statsopgave at sikre en sådan distribution og finder således, at det fortsat bør overlades til filmcentralens programredaktion at lade en kvalitetsmæssig vurdering være afgørende for, om en film skal indgå i distributionen.

Under drøftelsen af dette spørgsmål har ét medlem (Bent Christensen) tilkendegivet som sin mening, at befolkningen i visest muligt omfang bør have adgang til at ytre sig gennem samfundets totale mediesystem, og at SFC har et ganske særligt ansvar. Trods andre distri-

butionssystemer indtager SFC en dominerende monopolstilling, når det drejer sig om formidling af information, der kan påvirke den offentlige mening.

SFC bør derfor være åben over for producenter, der har behov for distribution af film og videogrammer gennem SFC, forudsat det kan ske på disse betingelser:

1.

Film og videogrammer kan kun antages, når de opfylder samme kriterier for indholdsmæssig og teknisk standrad, som er gældende for SFCs egne produktioner.

2.

Distribution skal ske på ikke-kommerciel basis.

3.

Distribution, herunder fremstilling og vedligeholdelse af kopier, skal ske uden omkostninger for SFC.

I tilknytning til spørgsmålet har udvalget som en anden mulighed overvejet, om filmcentralens katalog burde stå åbent for oplysninger om enhver her i landet tilgængelig kortfilm, som man fra anden side måtte ønske optaget. Heller ikke denne tanke finder man det dog rimeligt at søge virkeliggjort, men man henstiller til Statens Filmcentral og Bibliotekscentralen at samarbejde om deres kataloger.

Den eksisterende ordning med hensyn til Grønlands forsyning med spillefilm, hvorunder filmcentralen idag stiller 1 medarbejder for uden anden kapacitet til rådighed i et samarbejde med Grønlands Oplysningsforbund om tilvejebringelse af forevisningsrettigheder, kopier, versionering og forsendelse, og der stilles grønlandske midler til rådighed for denne erhvervelse af rettigheder m.v., anbefaler udvalget videreført, så længe dette er et ønske fra grønlandsk side.

Se også angående landscentralens kataloger
kapitel X.B.2.b.

I praksis virker Statens Filmcentral allerede i dag som en art hovedbibliotek på filmens område ved, ud over sine primære opgaver med produktion og distribution, i så stort omfang som praktisk muligt at assistere den meget omfattende brugergruppe med informationer og materialer i tilknytning til de filmkategorier, den beskæftiger sig med.

Det må forudses, at behovet for en sådan hovedbiblioteksfunktion vil stige fremover i takt med udbredelsen af videoapparat og den dermed øgede mulighed for en mere decentraliseret distribution. Selv om den almene økonomiske situation vel ikke tillader større udvidelser af det offentliges kulturtilbud, må det forudses, at videobåndene - eller på lidt længere sigt videopladerne - i et vist omfang finder vej til bibliotekerne, særlig på de faglige områder, hvor de levende billeder giver et meget væsentligt supplement til den skriftlige fremstilling. Som tidligere berørt har filmcentralen allerede et velfungerende samarbejde med folkebibliotekerne, og det vil være naturligt, at lovgivningen giver mulighed for at øge dette samarbejde i takt med de nye behov.

Udvalget forestiller sig ikke i nærmeste fremtid en tilsvarende udvikling med spillefilm til låns på folkebibliotekerne, men kan dog ikke undlade at erindre om bibliotekernes betydning for udbredelsen af den lødige litteratur. Hvis man fra det offentliges side ønsker at gøre en indsats mod den forholdsvis store andel af underlødige voldsfilm på det private videomarked, kan det næppe gøres mere effektivt end ved at give befolkningen et alternativt tilbud om lån af kvalitetsfilm på bibliotekerne. Selv om filmcentralen i øjeblikket kun i meget lille omfang beskæftiger sig med spillefilm, ville det være oplagt at benytte dens faglige og tekniske ekspertise til at forestå formidlingen af en sådan indsats.

b. Økonomi. (ad 2.c.).

Der kan påpeges store mangler i Statens Filmcentrals beholdning af titler. Der er ingen tvivl om, at man er bagud med hensyn til børneegnede film. Det samme gælder film, der beskæftiger sig med samsundsanliggender i bred forstand, dvs. film der særlig egner sig for voksenundervisning, ældreklubber m.v. Nævnes kunne også film, der formidler videnskabens resultater.

Det er hensigten at komme nogle af disse mangler til livs med den samlede forøgelse af produktions- og anskaffelsesbevillingerne, der er foreslået tidligere (se kapitel II.B.3.b.). Hvad selve distributionen angår, må udvalget finde det nuværende afslagstal omkring 100.000 helt uantageligt - så meget mere, som det må understreges, at det er en daglig erfaring på skoler, institutioner osv., at man på grund af de hyppige afslag opgiver at benytte filmcentralen. Kunne denne kendsgerning registreres, ville det efter al sandsynlighed forøge de 100.000 afslag til over det dobbelte.

Man er opmærksom på, at filmcentralen har taget skridt til at reducere afslagstallet. En edb-styring må forventes at nedsætte tallet en hel del, måske med 10.000. Man kan imidlertid ikke se bort fra, at en hurtigere cirkulation af de forhåndenværende kopier medfører en hurtigere nedslidning, og at edb-styring vil medføre endnu flere henvendelser. Edb løser ikke problemet, som er mangelen på kopier, men der er grund til at tro, at edb sætter filmcentralen i stand til at (gen)åbne for telefoniske bestillinger, hvad der betyder en stor lettelse i brugerledet.

Større tiltro har man til deponeringen på video af stærkt efterspurgte film. Heraf må givetvis følge et fald i afslagene, som på nuværende tidspunkt endnu er ukendt, men dog måske kan ligge i størrelsesordenen mellem 10.000 og 40.000 over 2-3 år, afhængigt af hvor mange titler der er tale om. Video-deponering må kunne virke som en effektiv permanent dæmper på afslagstallet, endda uden andre omkostninger for Statens Filmcentral end engangsudgifterne til basismaterialet.

Man kommer derudover, hvis afslagstallet skal bringes ned på et acceptabelt niveau, næppe uden om at forøge filmcentralens kopibeholdning og distributionspersonale. Omkostningerne hertil kan pr. 10.000 udlån anslås til følgende engangsudgift (kopianskaffelse): 1.200.000 kr. Årlig forøget driftsudgift (incl. 1 1/4 medarbejder) 365.000 kr. At afskaffe 50.000 afslag skulle således koste 6 mill. kr. i investering og 1.825.000 kr. i årlige driftsudgifter.

Det har endelig været overvejet, om man burde afskaffe betalingen for at låne filmcentralens film. Dette ønsker udvalget ikke at foreslå trods en vis lighed med folkebibliotekernes virksomhed. Betalingen er ringe og bør fortsat være lav, men filmkopiernes kostbarhed og ønsket om at undgå en ukritisk hjemtagning af filmtitler taler for, at der bør opkræves et gebyr.

Med hensyn til forevisningen af kortfilm er det udvalgets indtryk, at der ikke består problemer, der kan løses igennem lovgivningen om film. Denne opfattelse hænger sammen med, at der er tale om en aktivitet inden for rammerne af en anden aktivitet med et typisk bredere formål (undervisning, biblioteksvirksomhed osv.). Spørgsmål om f.eks. tilvejebringelse af lokaler, tekniske forbedringer m.v. må løses som led i denne bredere aktivitet.

IV. Filmforevisning (spillefilm).

A. Historie

Som nævnt i kapitel II.A.1 betragtedes film gennem lang tid i lovgivningen væsentligst som et afgiftsobjekt og som en farlig virksomhed, som det var nødvendigt at kontrollere og dæmme op imod gennem censurregler og stramme regler om udøvelse af filmforevisning.

Afgiftsreglernes historie er gennemgået i kapitel II.A.1, og censurreglerne falder uden for denne betænkningens emneområder.

Filmforevisning lovreguleredes første gang ved lov nr. 101 af 17. marts 1922 om biografteatervæsenets ordning. Indtil da var tilladelser til filmforevisninger blevet givet i form af et-årige bevillinger fra de lokale politimestre efter regler fastsat i de enkelte politivedtægter.

Den ret kortfattede 1922-lov centraliserede systemet, idet den fastsatte, at biografbevillinger udstedtes for 3 år ad gangen af justitsministeren, som kunne fastsætte vilkår i forbindelse med bevillingsudstedelsen. Bevillinger kunne gives til enkeltpersoner, foreninger, stiftelser, institutioner og kommuner. Ved en bevillingshavers død kunne hans enke få tilladelse til at videreføre bevillingen.

I de følgende love udbyggedes systemet. Lov nr. 105 af 31. marts 1933 om biografteatervæsenets ordning henlagde kompetencen til at udstede biografbevillinger uden for København, Frederiksberg og købstæderne, hvor justitsministeren stadig var bevillingsmyndighed, til vedkommende amtmand. Det bestemtes videre, at bevilling kun kunne gives til én enkeltperson, ikke til flere i forening, hvad man havde kunnet efter 1922-loven. Hvis bevillinger tildeltes kommuner, foreninger m.v., skulle der antages en leder af biografen, og denne og aftalen med vedkommende skulle godkendes af bevillingsmyndigheden. Ingen kunne få bevilling til eller godkendes som leder af mere end én biograf. Man indførte en række objektive betingelser for at få biografbevilling - dansk indfødsret, 21 år, ikke umyndiggjort, ikke ude af rådighed over sit bo, ikke ved dom fundet skyldig i vanærende behandling eller frakendt borgerlige rettigheder. Herudover krævedes det, at en ansøger skulle godtgøre at have fornøden indsigt i biograf forhold.

1933-loven indførte også et forbud mod producenter og udlejere som bevillingshavere og mod producent- eller udlejerkapital i biografbygninger og bestemte, at bevillingshaveren skulle drive biografen for egen regning. Udover disse økonomiske betingelser stilledes der krav om, at bevillingshaveren skulle drage omsorg for, at de kulturelt og kunstnerisk mest værdifulde film forevist, og han måtte ikke ved nogen aftale være forhindret i frit og uafhængigt at bestemme over biografens repertoire. Loven indførte endelig regler om, at en bevillingshaver, som på grund af sygdom eller anden ham utilregnelig årsag blev forhindret i at lede biografen, kunne få godkendt en leder, og om, at enken efter en bevillingshaver under visse betingelser havde ret til at indtræde i afdødes bevilling. Bevillingsperioden fastsattes til 5 år.

Dette system bestod i store træk uændret indtil 1973.

Lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteatervæsenets ordning indskrænkede kredsen af bevillingshavere til som hovedregel alene kommuner og enkeltpersoner, men gav mulighed for i enkelte tilfælde at give bevilling til filmproduktionsselskaber eller filmproducenter på betingelse af opretholdelsen af en nærmere angiven produktion af kulturelt og kunstnerisk værdifulde film. Endvidere kunne der nu i særlige tilfælde gives bevilling til landsorganisationer af samfundsnyttig og folkeopdragende karakter.

1938-loven strammede endvidere yderligere kontrolbestemmelserne ved at kræve lejekontrakter vedrørende biograflokaler godkendt af bevillingsmyndigheden, og endelig oprettede loven et filmsråd som blandt andre opgaver skulle være rådgivende for bevillingsmyndigheden i biografbevillingsspørgsmål.

Også lov nr. 135 af 27. maj 1964 om film og biografteater opretholdt i det store og hele bevillingssystemet uændret. Indfødsretsbestemmelserne ophævedes ganske vist, og man lovfæstede en hidtil administrativt gennemført praksis, hvorefter kommuners biografbevillinger skulle betinges af, at et eventuelt overskud anvendtes til kulturelle formål, og filmsrådet afløstes af et biografråd, men ellers var der i lovens bestemmelser om bevillingssystemet kun tale om sproglige moderniseringer.

Herudover fastsatte 1964-loven, at der af filmfondens midler kunne ydes lån til biografbevillingshavere til fornyelse eller modernisering af biografers inventar og tekniske udstyr.

Om bevillingssystemet kan man sammenfattende sige, at det var en ordning, der gjorde det muligt for staten at bestemme, hvor mange biografers der skulle være, hvor de skulle ligge, og hvem der kunne få lov at drive dem. I bevillingssystemet indgik, at bevillingen automatisk bortfaldt, hvis bevillingshaveren ikke længere opfyldte kravene om bopæl, myndighed og rådighed over sit bo, og at ministeren kunne tilbagekalde den, hvis bevillingshaveren ikke udnyttede den eller tilsidesatte lovreglerne om biografernes særlige kapital-, drift- og afgiftsforhold, men hertil kom, at der i bevillingen kunne fastsættes yderligere vilkår, og at overtrædelse af disse ligeledes kunne medføre tilbagekaldelse. Som eksempel på vilkår, der altid blev fastsat, skal nævnes, at reglerne som filmcensur skulle overholdes, og at der ikke måtte fremføres musik, uden at bestemmelserne i lovgivningen om beskyttelse af komponisters rettigheder var iagttaget, dvs. at der afregnedes afgift til Koda (Selskabet til forvaltning af internationale komponistrettigheder i Danmark).

Først den nugældende lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografers brød radikalt med den hidtidige ordning. Bevillingssystemet og de dermed sammenhængende kontrolregler afskaffedes, og biografdrift gjordes til et frit erhverv. Man opretholdt af registreringsmæssige grunde et system, hvorefter offentlig forevisning af film kræver en tilladelse, som udstedes af den stedlige politimyndighed, men enhver, som opfylder de objektive betingelser om bopæl her i landet, myndighed og ikke at være under konkurs, har krav på en sådan tilladelse. Biografdrift står foruden for personer åben for aktieselskaber, foreninger, stiftelser, selvejende institutioner, kommuner og statslige og kommunale institutioner. Loven stiller kun det ene krav, at der skal antages en leder, hvis biografen drives af andre end enkeltpersoner.

1972-loven udvidede hjemmelen til at yde lån til biografers fra alene at omfatte fornyelse og modernisering af inventar og teknisk udstyr til også at omfatte lån eller garanti for lån til indretning eller modernisering af biografers. Endvidere indførtes en hjemmel til ydel-

se af støtte til import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film og film, der skønnes særligt egnede for børn.

Endelig ophævede lov nr. 238 af 8» juni 1977 om ændring af 1972-loven kravet om bopæl her i landet i det omfang, EF's regler gør det nødvendigt, dvs. at bopælskrav/ og tilsvarende krav ikke kan gøres gældende over for EF-landenes borgere og selskaber.

B. Nuværende situation.

1. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelser om de i dette kapitel omhandlede spørgsmål er følgende:

Kapitel 1.

Tilladelser.

§ 1. Offentlig forevisning af film må kun ske efter tilladelse. Tilladelsen gives af politimesteren på det sted, hvor offentlig filmforevisning agtes gennemført, i København af politidirektøren, i overensstemmelse med §§ 2-4. Tilladelsen giver ret til offentlig forevisning i politikredsen.

Stk. 2. Tilladelsen gives enten i enkeltforestillinger eller til fast biografdrift.

Stk. 3. Den af politimesteren, i København politidirektøren, truffne afgørelse af, om en filmforevisning må anses for offentlig, kan indbringes for ministeren for kulturelle anliggender.

Stk. 4. Ministeren for kulturelle anliggender kan bestemme, at visse former for filmforevisning ikke kræver tilladelse, og kan fastsætte vilkårene herfor.

§ 2. Personer har ret til at få tilladelse, hvis de:

- 1) har bopæl her i landet,
- 2) er myndige og
- 3) ikke er under konkurs.

Stk. 2. Ansvarlige interessentskaber og kommanditselskaber har ret til at få tilladelse, hvis hver enkelt personligt ansvarlig deltager opfylder betingelserne i stk. 1.

Stk. 3. Aktieselskaber, der er registreret her i landet, har ret til at få tilladelse. Det samme gælder andre her i landet hjemmehørende selskaber med begrænset ansvar (herunder selskaber med vekslende medlemstal eller vekslende kapital), foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i stk. 1.

Stk. 4. Kommuner, statslige og kommunale institutioner har ret til at få tilladelse.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m.v. her i landet, jfr. stk. 1-3, bortfalder i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

§ 3. Tilladelse til andre end personer skal betinges af, at der antages en leder, som opfylder betingelserne i § 2, stk. 1, jfr. stk. 5.

Stk. 2. Der skal gives politimesteren, i København politidirektøren, meddelelse om, hvem der antages som leder.

§ 4. Tilladelsen bortfalder, hvis betingelserne i § 2 ikke længere er opfyldt.

Stk. 2. Tilladelsen kan tilbagekaldes af politimesteren, i København politidirektøren, såfremt indehaveren af tilladelsen ikke overholder bestemmelserne i § 3.

Kapitel 4.

Det danske Filminstitut
og dets administrative organer.

§ 11.

Stk. 2. Filminstitutts midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

8) import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film, og film, der skønnes særligt egnede for børn,

9) ydelse af lån eller garanti for lån til indretning eller modernisering af biografer samt til anskaffelse, fornyelse eller modernisering af biografers inventar og tekniske udstyr.

2. Funktion - organisation.

a. Biografstrukturen.

Forevisningsleddet er som distributionsleddet i alt væsentligt baseret på privatøkonomisk virksomhed. Dog drives ca. 30 biografer som kommunale. Størstedelen af disse er fortsat som sådanne siden bevillingssystemets periode, men der er dog også i de senere år forekommet enkelte kommunale overtagelser af private biografer, som ellers var i fare for lukning. Ligeledes er enkelte af de organisationer, som før 1972 havde biografbevilling, fortsat biografere.

Det mest karakteristiske træk i udviklingen inden for biografhvervet i nyere tid har været en stadig nedgang i tilskuertallet. Biografbesøget kulminerede i 1959 med 59 mill. solgte billetter og har siden været dalende med kortere stabile perioder ind imellem, således at man i 1980 nåede helt ned på 15,9 mill. solgte billetter. De væsentligste årsager til denne stadige nedgang må søges i 1960-ernes og 1970-ernes ændrede forbrugsmønster og det stærkt forøgede antal andre tilbud inden for underholdnings/kulturområdet, herunder især fra TU.

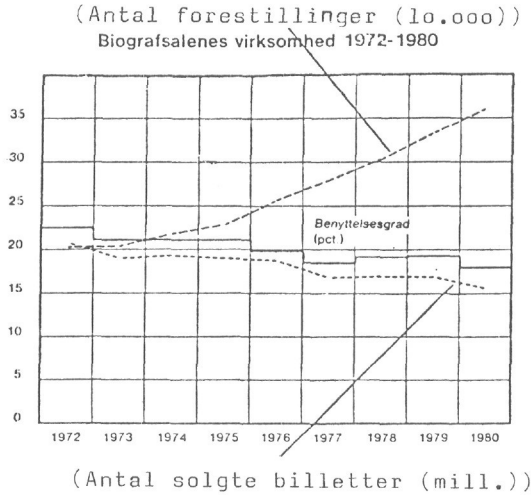
Udviklingen har navnlig ramt landbiografer, biografer i de mindre provinsbyer og i de større byers omegn, hvilket igen hænger sammen med den stigende motorisering og deraf følgende mobilitet igennem denne periode. Det er blevet nemmere at tage til den bedre udstyrede og bekvemmere storbybiograf, som får de gode film på et tidligere tidspunkt end den lokale biograf.

Stærkt medvirkende til biografkrisen i de senere år har også været den formindskede produktion af danske film. Hvor man tidligere gik ud fra, at ca. 1/3 af biografernes entréindtægter stammede fra danske film, er disses andel af de samlede indtægter faldet til i 1979 og 1980 at udgøre henholdsvis ca. 22 og ca. 23 %, og denne udvikling har igen især ramt landbiograferne og de store byers omegnsbiografer, hvis repertoire traditionelt i særlig grad har været baseret på danske film.

Endelig må som en væsentlig faktor i dagens biografkrise nævnes de kraftige udgiftsstigninger for biograferne til husleje, varme, lønninger m. v. og i denne forbindelse, at biograferne i forsøget på at modvirke det dalende besøgstal i væsentligt omfang har forøget antallet af forestillinger (og dermed filmudbudet). På grund af den svigtende publikumstilgang har omkostningsstigningerne ikke kunnet kompenseres ved højere billetpriser. Billetpriserne har i Danmark traditionelt været lave, og hvis de i de senere år skulle have været forhøjet, så forhøjelserne dels dækkede omkostningsstigningerne, dels kompenserede for det ringere publikumsbesøg, ville det have medført priser, som hurtigt ville have resulteret i en yderligere katastrofal nedgang i publikumsbesøget.

Udviklingen i antallet af viste forestillinger og solgte billetter belyses af følgende grafiske fremstilling (Statistiske Efterretninger, 1981.A.s.1059):

Resultatet af udviklingen har været lukning af en lang række biografer, navnlig provinsbiografer og biografer uden for storbyernes centre, men også biografer i storbycentrene er bukket under.

Et af de væsentligste formål for lovgivningen op til 1972-loven var gennem bevillingssystemet og forbudet mod producent- og udlejerkapital i biografejeendomme at hindre kædedannelser med deraf følgende forventet ensretning i repertoiret. Fra visse sider næredes der store betænkeligheder ved opgivelsen af disse restriktioner i 1972. Disse betænkeligheder må i det store og hele siges at have vist sig ubegrundede. Der er vel opstået visse kædedannelser, som regel med en produktions- og/eller udlejningsvirksomhed som baggrund, men kæderne er ikke blevet af dominerende omfang og kan næppe siges at have nogen negativ indflydelse på repertoiret, men synes tværtimod visse steder i kraft af deres økonomiske formåen at have skabt mulighed for bedre visningsforhold og et mere varieret repertoire og derved bevaret biografer, hvis eksistens ellers ville have været truet. Kæderne kan således i et vist omfang betragtes som en positiv faktor i bestræbelserne på at afhjælpe biograferhvervets økonomiske vanskeligheder.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at udenlandske kæder ikke - som nogle befrygtede - er gået ind på markedet.

Biografejerne har, til dels med held, søgt at modvirke tilbagegangen ved forskellige foranstaltninger.

Et væsentligt led i biograferhvervets kamp for at overleve har således været ændringen af biografmønsteret gennem de senere år i København og de større provinsbyer, hvor en række store biografsale er blevet ombygget til flere, i et enkelt tilfælde mange, mindre sale, ofte af forskellig størrelse. Disse ombygninger har ofte været kombineret med andre moderniseringer, indretning af cafeteria, bar, udstillinger m.v.

Indretningen af flere biografer - multibiografer - i samme bygning har medført, at en film ofte kan holdes på plakaten betydeligt længere end tidligere, idet den fra den større sal, hvor den har premiere, flyttes til en mindre, når nyhedens interesse har fortaget sig. Biografens indtjening på den pågældende film bliver derfor betydeligt højere end i den biograf, hvor der kun er én stor sal at spille i, og hvor filmen ofte må tages af plakaten efter kort tid på grund af en for lav belægningsprocent i den store sal.

I hvert fald i det københavnske city-område har biografombygningerne tillige virket stimulerende på publikumsbesøget, fordi man ved, at der inden for en lille radius findes et meget stort udbud af forskellige film for enhver smag. Man behøver ikke længere at planlægge sit biografbesøg på forhånd, men kan blot tage ind til centrum og se sig om.

Denne biografombygning har bevirket, at der i dag findes flere biografsale end nogensinde tidligere - ved udgangen af 1980 475. Det laveste tal nåedes i 1972 med 350. Af de 475 biografsale indgik 230 - mod henholdsvis 147 og 203 ved udgangen af de foregående år - i multibiografer.

Denne udvikling viser, at der ved initiativ og utraditionel tankegang stadig er visse muligheder for rentabel biografdrift, men da filmkopierne er optaget længere tid på multibiograferne, har prisen måttet betales af biograferne og publikum uden for Københavns og de øvrige større byers centrum. Udviklingen har yderligere forstærket den ovenfor beskrevne skævhed i befolkningens adgang til filmfore-

visninger. Biografer og publikum i landdistrikterne og de mindre provinsbyer er gennem de senere år blevet betydeligt dårligere stillet. Ved udgangen af 1980 havde 75 (27 %) af landets 275 kommuner ingen biograf.

Der er gennem de senere år forsøgt forskellige former for abonnementsordninger. Det væsentligste af disse forsøg er foretaget af Lademanns forlag, som en overgang ud over produktionsvirksomhed drev en kæde af biografer. Abonnementsforsøgene var for så vidt vellykkede, som de stimulerede biografbesøget. De var dog af begrænset omfang, idet de alene omfattede Lademanns biografer og kun stod åbne for medlemmer af forlagets bogklub, og de blev bekostelige for igangsætteren, fordi udlejerne forlangte normal filmleje trods nedsatte billetpriser. Tiden var vel ikke moden til sådanne ordninger, som forudsætter, at der hos såvel udlejere som biografer er en forståelse for, at en ændring i begge parter traditionelle forretningsmønster og indbyrdes forhold kan være en forudsætning for, at begge kan overleve. En sådan forståelse er lagt for dagen i det samarbejde om et forsøg med abonnementsordninger på Fyn, som omtales nærmere nedenfor.

b. Alternativ filmforevisning.

Ved alternativ filmforevisning - eller alternativ distribution, som det ofte kaldes - forstås udvalgte forevisninger andre steder end i biograferne eller for lukkede kredse i biograferne.

Udover forevisninger i TV, som omtales særskilt nedenfor i kapitel X.A., er der her navnlig tale om forevisninger i biblioteker, filmklubber, foreninger, skoler m.v.

Bibliotekernes mange steder stigende interesse for filmforevisninger - også af spillefilm - har skabt, eller er i hvert fald fra biografside antaget at have skabt, problemer for biograferne på grund af den konkurrence, der påføres biograferne, navnlig i medfør af bibliotekernes gratis-princip.

Det offentliges principielle ønske om, at i hvert fald de offentligt støttede film bliver set af det størst mulige publikum, kolli-

derer her med ønsket om, at der ikke lægges hindringer i vejen for de i forvejen belastede distributions- og forevisningsled, hvis beståen er en forudsætning for opretholdelsen af den indtil videre normale adgang for publikum til at se spillefilm.

Filmklubbernes virksomhed volder normalt ikke biograferne bekymringer. Der vises i klubberne oftest film, som den lokale biograf ikke er interesseret i at vise, og medlemsskaren er så klart afgrænset, at der normalt ikke er tale om nogen reel konkurrence for biografen. Andre alternative forevisninger kan tænkes på skoler, i foreninger o.l. Også her er traditionen for sådanne visninger så indarbejdet, at der næppe kan siges at være noget modsætningsforhold over for biograferne. Tværtimod vil både filmklubber og foreninger m.v. ofte samarbejde med den lokale biografefjer, som ved udlejning af biograflokalet også får et vist økonomisk udbytte af disse alternative forevisninger.

For at begrænse mulige skadevirkninger for biograferne ved den alternative filmforevisning er der i 1979 indgået en overenskomst mellem filminstituttet, producentforeningen og udlejerforeningen, der fastsætter regler for alternative filmforevisninger. Disse må ifølge aftalen ikke annonceres overfor en ubestemt kreds, der må ikke opkræves entré, der må ikke være offentlig adgang, og visningen må ikke omtales i pressen.)

Der er fra biblioteksside tilkendegivet utilfredshed med denne aftale, som hævdes at lægge snærende bånd på bibliotekernes filmarbejde, der ikke bør opfattes som en konkurrence over for biograferne, men som et supplement inden for felter, der ikke dyrkes af biograferne.

Omvendt har filminstituttet ud fra den betragtning, at det er urimeligt, at støttede film, der er udspillet i biograferne, ikke skal have en udbredelse i de særligt interesserede kredse, gjort det til et vilkår for produktionsstøtte, at der sikres filmene alternativ distribution på et givet tidspunkt, afhængigt af filmens gang i biografdistributionen.

Se bilag 10.

c. Lovens § 11, stk. 2, nr. 8: Forevisningsstøtte.

Denne bestemmelse, som foruden støtte til import og distribution af kunstnerisk værdifulde film og særligt egnede børnefilm også hjemler støtte til forevisning af sådanne film, er i nyere praksis kun blevet anvendt indirekte til forevisningsstøtte, nemlig i form af støtte til tekstning, lancering m.v. vedrørende disse film. Driftsstøtte til biografer, som spiller de af bestemmelsen omfattede film, har der på grund af manglende midler ikke været tale om.

d. Lovens § 11, stk. 2, nr. 9: Biograflån.

Denne bestemmelse om lån eller garanti for lån til biografer er som ovenfor nævnt videreført fra 1964-lovens bestemmelser om anvendelse af filmfondens midler. Bestemmelsen har været anvendt dels til hjælp til ombygning af store biografer til flere mindre sale, og dels til udskiftning af nedslidt inventar og materiel i biografene.

I begyndelsen under denne bestemmelses funktionsperiode afsattes der af filmfondensbestyrelsen, senere institutbestyrelsen, betydelige midler til ydelse af biograflån. I de senere år har indsatsen på dette område imidlertid beskrevet en stærkt nedadgående kurve, og lånene er i de seneste år blevet indskrænket til kun at omfatte lån til de tekniske ændringer, der var nødvendige i forbindelse med en beslutning om at distribuere film på en eller to store spoler i stedet for flere små spoler.

Fra og med finansåret 1981 har instituttets bestyrelse besluttet helt at ophæve bevillingen til biograflån. Dette er sket ud fra den betragtning, at biografernes helt påtrængende behov måtte anses for dækket gennem investeringerne i de foregående år, at der under alle omstændigheder på grund af midlernes knaphed ville blive tale om meget ubetydelige lån til den enkelte biograf, at det også måtte være i biografernes interesse, at indsatsen koncentreredes omkring produktionsstøtten, og at kommunerne som ansvarlige for de kulturelle aktiviteter i videste forstand i de enkelte kommuner måtte overtage en del af ansvaret for den lokale biografers anvendelighed. I stedet yder instituttet nu et antal mindre tilskud til tekniske forbedringer i biografer (i henhold til § 11,

stk. 2, nr. 8 . I 1981 er til dette formål afsat 630.000 kr.

Institutbestyrelsens holdning er foreståeligt nok blevet kritiseret af biograforganisationerne, som dels har henvist til, at det har været lovens intention, at der skulle ydes lån til biografernes indretning, og dels til, at bestemmelserne om kommunernes virksomhed indtil videre forhindrer, at der fra kommunal side ydes egentlige tilskud til private erhvervsvirksomheder, herunder biografier.

3. Økonomi.

Som det fremgår af det foregående er biografierhvervet ligesom filmudlejererhvervet som absolut hovedregel baseret på privatøkonomisk virksomhed i modsætning til f.eks. i Norge, hvor der er tradition for kommunal biografdrift. For i hvert fald en del af de få kommunale biografier i Danmark gælder endda nok, at de snarere end som udtryk for en erkendt kommunal kulturel forpligtelse må ses som levn fra en periode, hvor biografdrift var en god økonomisk forretning.

Den statslige økonomiske indsats har i altovervejende grad været koncentreret om produktionssiden, og de midler, som via filmloven direkte er kommet biograferne til gode, har været yderst beskedne.

De økonomiske vanskeligheder, som skyldes svigtende publikumstilstrømning og stigende produktionsomkostninger for film, er fælles for alle tre led af filmbranchen, men herudover har biografleddet samtidig haft sine egne vanskeligheder i form af stærkt stigende driftsomkostninger til lønninger, husleje, varme, elektricitet m. v. De stigende lønninger er mange steder søgt kompenseres gennem rationaliseringer med deraf følgende personalenedskæringer - som til gengæld har medført forringet service for publikum og måske yderligere har medvirket til nedgangen i besøget.

Der har vel gennem de senere år kunnet konstateres en voksende kommunal forståelse - som også filminstituttet har søgt at fremme - for, at biografdrift er en kulturel aktivitet, som bør interessere en kommunalbestyrelse på linie med andre aktiviteter inden for musik, teater, museumsaktivitet, idræt m.v. Dette har givet sig

udslag dels i opretholdelsen af kommunale biografer trods under-skud eller overtagelsen af private, dels i foranstaltninger til stimulering af den private biografis økonomi. Direkte driftstilskud kan som nævnt ikke ydes, men det er muligt for en kommune f.eks. at leje biografsalen til møder eller til forevisninger for pensionister, skoler og børnefilmklubber, der organiseres på kommunalt initiativ. Der er i øvrigt også eksempler på, at en kommune ved at lukke sin biograf har sikret grundlaget for private biografers eksistens.

For mange kommuner synes imidlertid stadig at gælde, at biografer alene eller hovedsagelig betragtes ud fra en rent økonomisk synsvinkel eller som noget kommunen uvedkommende.

C. Udvalgets drøftelser og forslag.

1. Lovens kapitel 1; Tilladelse.

Det er ovenfor beskrevet, hvorledes bestemmelserne om de formelle betingelser og forudsætninger for at drive biograf fra at indtage den helt dominerende plads i biograflovgivningen har indskrænket sig til en sekundær betydning.

Der er i udvalget enighed om, at bevillingssystemets ophævelse med 1972-loven ikke har medført de skadevirkninger for publikum som nogle havde frygtet i form af altdominerende biografkæder og en almindelig sænkning af niveauet, men at biograferhvervets frigivelse nok tværtimod har været til gavn for publikum. Ganske vist kan man forudsiges ved den magtkoncentration, som er sket i hvert fald i København, men næppe nogen idag - i hvert fald ikke nogen i udvalget - ønsker bevillingssystemet eller andre begrænsninger i den frie adgang til at drive biograf genindført.

Som omtalt ovenfor under A. afløstes ved 1972-loven det hidtidige stramme bevillingssystem af et tilladelsessystem, der gjorde biografdrift til en fri næring, idet enhver person, der opfylder betingelserne: at have bopæl her i landet (betingelsen bortfalder endog efter EF's regler), at være myndig og ikke være under konkurs, har krav på at få udstedt tilladelse til offentligt at fore-

vise film. Er det et selskab eller lignende, der ønsker tilladelse, gælder tilsvarende regler for en række ansvarlige personer i selskabet. Yderligere gælder det for selskaber m.v. ligesom for kommuner og statslige og kommunale institutioner, at de skal antage en leder til biografen, der også skal opfylde betingelserne.

Tilladelsen kan ikke fratages nogen, der opfylder de omtalte "personlige" betingelser, men bortfalder automatisk, hvis dette ikke er tilfældet. Tilbagekaldelse kan alene ske, hvor kravet om at ansætte en leder ikke efterleves.

I 1972-loven kunne tilbagekaldelse dog også ske, hvis indehaveren forsømte at indsende opgørelse af entréindtægten til amtsskatteinspektoratet. Tilbagekaldelse var således et tvangsmiddel vedrørende billetafgiften og bortfaldt som sådant sammen med afgiften, da den efter en aftrapning ophørte i 1975.

Den praktiske betydning af det gældende tilladelsessystem er derfor efter udvalgets opfattelse begrænset. Når en tilladelse udstedes, indsender politiet rutinemæssigt kopier til kulturministeriet og filminstituttet, der således løbende får kendskab til oprettelsen af nye forevisningssteder. Kulturministeriet sørger for, at der tilgår Koda, Foreningen af filmudlejere i Danmark og Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre oplysning om de nye tilladelser, og giver derved disse organisationer lejlighed til at varetage deres interesser over for nye biografer m.v.

For kulturministeriet selv såvel som for filminstituttet har den modtagne underretning ingen særlig betydning, så meget mere som der ikke er nogen pligt til at tilbagelevere tilladelsen i de tilfælde, hvor indehaveren enten helt undlader at benytte den eller ophører dermed. Specielt i de tilfælde, hvor filminstituttet har lånt ydet til modernisering m.v. stående i en biograf, vil der i øvrigt alligevel ad anden vej tilgå instituttet meddelelse om, at den hidtidige indehaver opgiver driften.

Udvalget vil ikke afvise, at det kan have en vis politimæssig betydning, at der skal søges tilladelse til at oprette et nyt, forlystelsesetablisement i politikredsen, og at det kan være nyttigt,

at indehaveren i tilladeIsesdokumentet, som det faktisk sker, gøres opmærksom på, at brandlovgivningens og filmcensurlovgivningens krav skal iagttages. Alligevel må man konkludere, at udviklingen i dag har overhalet den rene registrering af nye forevisningssteder, som der er tale om. Udvalget kan ikke anbefale, at tilladelsessystemet videreføres, hvis det blot sker som en uændret forlængelse af den nugældende ordning, fordi der alligevel på anden måde sker en registrering af forevisningsvirksomheder. Denne sker - som for andre næringers vedkommende - i Det centrale Virksomhedsregister under Danmarks Statistik, der er baseret på de oplysninger, som tilvejebringes ved toldvæsenets registrering af momspligtige virksomheder og skattemyndighedernes og ATP-fondens arbejdsgiverregistreringer. Interesserede organisationer og myndigheder har mulighed for ved udtræk fra Det centrale Virksomhedsregister at skaffe sig oplysning om de biografer, der findes på et givet tidspunkt.

Udvalget vil imidlertid foreslå, at der fortsat skal udstedes tilladelse til biografdrift eller med lovens ord "offentlig forevisning af film" - dvs. til at give forestillinger, hvortil i princippet enhver har adgang, i øvrigt uanset om dette sker mod betaling. Men samtidig bør der indføres regler, hvorefter ministeren for kulturelle anliggender kan tilbagekalde tilladelsen og afskære tilladelsens indehaver fra i fremtiden at opnå tilladelse, hvor dette findes begrundet i en tilsidesættelse af bestemmelser, som har direkte sammenhæng med offentlig filmforevisning.

For det første mener udvalget, at den igangværende udvikling på video-området må tilskynde dels til udtrykkeligt i lovens tekst at lade reglerne om offentlig forevisning af film også omfatte offentlig forevisning af video-optagelser, dels til at indføre en regel om, at tilsidesættelse af bestemmelserne i ophavsretsloven (lovbekendtgørelse nr. 130 af 15. april 1975 med senere ændringer) om retten til at udnytte et værk skal kunne føre til, at retten til offentligt at vise film bliver tilbagekaldt.

Med hensyn til at sidestille forevisning af video med forevisning af film, kan det oplyses, at kulturministeriet i tilfælde, hvor ministeriet er blevet spurgt, om det krævede tilladelse i henhold til loven om film og biografer at foretage offentlig forevisning af videogrammer,, har svaret bekræftende på dette spørgsmål. Man er

således gået ud fra, at der ikke burde gøres forskel på forevisning af film og video, idet der er tale om to iøvrigt meget ligeartede former for forevisning af levende billeder; ministeriet har ment at måtte drage denne konsekvens af, at det idag er praktisk muligt at vise video-optagelser under samme forhold, som når film vises i biografen, og at det ikke bør føre til forskelsbehandling af de to i snæver teknisk forstand forskellige medier, at video-forevisning under biografforhold var uden enhver praktisk betydning i 1972, da film- og biografloven blev vedtaget.

Ministeriets opfattelse vedrørende spørgsmålet om tilladelse til offentlig forevisning af videogrammer er den samme, som man tidligere har fulgt vedrørende spørgsmålet om censurering af video til offentlig forevisning. Også på dette område fandt man, at video måtte sidestilles med film, selv om dette ikke fremgik af ordlyden af filmcensurloven fra 1969. I 1980 blev det ved en ændring af denne lov udtrykkeligt fastsat, at de to medier sidestilles med hensyn til censurering.

Udvalget mener, at den nævnte fortolkning af film- og biografloven bør indarbejdes i lovens tekst. Regler om ret til offentlig forevisning af film bør også gælde for offentlig forevisning af video.

Videre finder udvalget, at regler om udstedelse af tilladelser bør følges op af en bestemmelse om, at fratagelse af retten til forevisning skal kunne bringes i anvendelse over for den, der findes skyldig i at have vist film eller video offentligt i strid med ophavsretslovens bestemmelser.

Som nedenfor omtalt er det udvalgets opfattelse, at video-biografen i de kommende år vil få voksende betydning i takt med den tekniske udvikling på video-området. Videogrammer må forventes at ville kunne vises på stadig større skærme og med stadig bedre billedkvalitet. Samtidig hermed bliver den uberettigede kopiering og anvendelse af såvel traditionelle filmoptagelser overført på video som originale video-optagelser et stadig større problem for rettighedshaverne. Dette gælder både for uafhængige producenter og for fjernsynsforetagender.

Imidlertid er overtrædelser af ophavsretsloven normalt kun undergivet privat påtale, og det kan derfor være både tidrøvende og be- kosteligt for rettighedshaveren at søge at komme den såkaldte pi- ratvirksomhed til livs. Udvalget skønner, at det vil kunne med- virke til at skabe respekt om de ophavsretlige bestemmelser i almindelighed, hvis det gøres til lov, at retten til offentlig fo- revisning kan fratages den, der overtræder dem. Dog er det selv- sagt ikke udvalgets hensigt, at fratagelse af tilladelsen skal bringes i anvendelse i tilfælde af isolerede eller i øvrigt godar- tede overtrædelser.

Offentlig forevisning uden tilladelse er undergivet offentlig på- tale og straffes efter gældende lov med bøde. Det skulle derfor være en forholdsvis enkel sag at afholde den fra fortsat at vise video-optagelser uberettiget, som én gang har mistet retten til offentlig forevisning overhovedet. Uberettiget ikke-offentlig fo- revisning i film- og biografioveris forstand, f.eks. i forenings- form, vil ikke blive berørt af den foreslåede stramning af regler- ne, men er der tale om en camoufleret offentlig forevisning, omfat- tes den jo også.

For det andet vil udvalget nævne bestemmelserne i loven om film- censur (lovbekendtgørelse nr. 211 af 30.maj 1980). Censurreglerne som sådanne ligger uden for udvalgets kommissorium. Man ønsker dog at pege på, at bøde idag er den eneste sanktion, der ifølge filmcensurloven findes for tilsidesættelse af denne lovs forbud mod offentligt at vise film for børn i strid med censurens afgø- relser. Det samme gælder for tilsidesættelse af den lovfæstede pligt til tydeligt i annoncer og på forevisningsstedet at oplyse publikum om eventuelle aldersgrænser for adgangen til at se en film. Da det nødvendigvis ofte må bero på tilfældigheder og ty- pisk på, at politiet modtager en anmeldelse af forholdet fra en biografgænger, om politiet får kendskab til overtrædelser af cen- surbestemmelserne, synes det faktisk at være muligt med en for- holdsvis begrænset økonomisk risiko systematisk at overtræde disse bestemmelser.

Udvalget har ikke grund til at antage, at overtrædelser af censur-reglerne fra biografindehaverens side er noget hyppigt forekomme-
de. Dog vil man finde det på sin plads, at man genindfører den op
til 1972 bestående mulighed for at fratage den, der forsynder sig
mod loven om filmcensur, retten til offentligt at forevise film.
Man anser en tilbagekaldelse af tilladelsen for en passende reak-
tion over for den, der findes skyldig i flere gange eller groft at
have overtrådt filmcensurlovens bestemmelser.

I forbindelse med disse betragtninger om opretholdelsen af tilladel-
sessystemet skal udvalget henlede opmærksomheden på, at det følger
af den fortolkning af den gældende lov, som kulturministeriet anlæg-
ger ved at sidestille offentlig visning af video med offentlig vis-
ning af film, og af udvalgets forslag om udtrykkeligt at indsætte
denne sidestilling i loven, at en række efterhånden hyppigt fore-
kommende offentlige forevisninger kræver politiets tilladelse, selv
om de ligner biografforevisninger meget lidt.

Lovens § 1, stk. 4, giver kulturministeren hjemmel til at bestem-
me, at visse forevisninger, som er offentlige, kan foregå uden til-
ladelse. Med denne hjemmel er der udstedt en bekendtgørelse (nr.
249 af 20. maj 1974) om visse offentlige filmforevisninger, der gør
det lovligt uden først at indhente tilladelse at vise film i
tilknytning til foredrag.

Udvalget har ikke nærmere overvejet, hvilke atypiske offentlige fo-
revisninger af film og video der med rimelighed bør friholdes for
kravet om tilladelse.

Udvalget foreslår den eksisterende hjemmel til at gøre generelle
undtagelser opretholdt. Desuden henstiller udvalget til kulturmini-
steriet, at det - under skyldig hensyntagen til bevæggrundene for
at bevare tilladelsessystemet- tages op til drøftelse med de berør-
te organisationer, i hvilket omfang der skal kræves tilladelse på
områder, hvor der foregår offentlig visning som et underordnet led
i anden virksomhed, eksempelvis hos forhandlere af video-udstyr og
på messer og udstillinger.

2. Lovens § 11, stk. 2, nr. 8 og 9: Støtte.

Udvalget finder ikke anledning til at foreslå disse bestemmelser ændret. Nr. 8 har som ovenfor beskrevet kun indirekte været anvendt til støtte af biograferne, men udvalget finder ikke, at muligheden for, hvis omstændighederne tilsigter det, at kunne gå ind i direkte støtte af forevisningen af film bør opgives. Således ønsker man ikke at afskære filminstituttet fra at medvirke til gennemførelse af abonnementsordninger som det nedenfor beskrevne forsøg på Fyn.

Lånebestemmelsen i nr. 9 er som nævnt af institutbestyrelsen tillagt mindre betydning, og fra 1981 er bestyrelsen ophørt med at bevilge midler til dette formål. Udvalget finder ikke at kunne kritisere denne disposition, som forholdene har udviklet sig, men mener ikke, at muligheden for ydelse af lån til ombygning og fornyelse af teknisk udstyr bør fraskrives, hvis forudsætningerne ændrer sig. Man tænker herved navnlig på en ændring af biograferne til video-udstyr, hvor en central indsats kan blive nødvendig, selv om det er udvalgets opfattelse, at indsatsen på dette felt først og fremmest bør gøres fra kommunal side.

3. Bevarelsen af biograferne.

Bevarelsen af forevisningsstederne - biograferne - er en nødvendig forudsætning for opretholdelsen af de øvrige led i filmvirksomheden - produktion og distribution. Og en befolkningsinteresse af et rimeligt omfang er igen en forudsætning for en bevarelse af biograferne. Det er uomtvisteligt, at publikums interesse i at se film i biograferne af mange grunde er dalet, og mange steder har nået eller er kommet faretruende nær det punkt, hvor man må konstatere, at der ikke længere er grundlag for at opretholde en biografdrift i hidtidig forstand.

Kunstigt at opretholde biografer, som ikke har noget eller kun et meget lille publikumsunderlag, kan ikke være rimeligt. Men udviklingen har medført, at biografdrift mange steder ikke er rentabel, selv om der i og for sig er et rimeligt publikumsunderlag, og sådanne steder bør der efter udvalgets opfattelse træffes foranstaltning-

ger til fortsat biografdrift, for så vidt dette overhovedet er muligt.

Nogen trylleformel, der kan løse problemerne, har udvalget ikke på dette så lidt som på andre områder.

Man har tidligere kunnet støtte økonomisk ringere stillede biografer gennem lempelser eller fritagelse for afgift, men efter at alle specialafgifter på biografdrift generelt er fjernet, står denne udvej ikke længere åben. En massiv statslig indsats med økonomiske tilskud til opretholdelse af biografdrift anser udvalget med den herskende økonomiske tilstand ikke for realistisk mulig. Man må på dette område først og fremmest appellere til en øget kommunal forståelse for, at biografer ikke blot er forretningsforetagender, men en del af det lokale kulturelle liv, og at det at sikre eller bidrage til at sikre kommunens beboere adgang til at se film i en biograf bør høre til en kommunalbestyrelses naturlige kulturelle forpligtelser.

Udvalget vil ikke stille forslag om, at der - som det er tilfældet for bibliotekernes vedkommende - pålægges kommunen nogen forpligtelse til at sikre beboerne adgang til en biograf, men man finder, at det i loven som hidtil bør fastslås, at kommuner kan drive biograf, og at det herudover bør fastsættes, at der af kommuner kan ydes tilskud til driften af private biografer.

Den hastigt fremadskridende video-teknik vil efter udvalgets opfattelse både - og mest iøjnespringende - betyde en ny konkurrence for biograferne i kraft af den billige adgang til at købe eller leje spillefilm til hjemmebrug, men også på længere sigt kunne medvirke til en videreførelse af biograferhvervet i ændrede former. Video-teknikken tillader allerede i dag projektion på skærme af en antagelig størrelse og med en nogenlunde rimelig teknisk kvalitet. Der er al grund til at tro, at teknikken vil udvikle sig yderligere, og at små video-biografer mange steder vil kunne overtage den rolle, som hidtil er blevet spillet af traditionelle biografer, og i kraft af det billigere udstyr og de i forhold til filmkopierne langt billigere videokassetter vil have økonomiske muligheder for at opfylde biografbehovet i de ovennævnte "marginal-

områder", hvor publikumsinteressen nok er til stede, men ikke i et sådant omfang, at en biograf i traditionel forstand er rentabel.

Fremtiden vil vise, om denne strukturændring vil kunne klares ad den traditionelle hovedsagelig privatøkonomiske vej, eller om det ikke netop på dette felt vil være nødvendigt med en almindelig, men også økonomisk overkommelig, kommunal indsats til at sikre befolkningen adgang til filmiske oplevelser også uden for de store byers centre.

Dette fremtidsperspektiv rummer i kraft af videokassetternes prisbillighed i forhold til filmkopierne det tillokkende moment, at det vil kunne medvirke til at bryde det i kapitel III.A. omtalte stive distributionsmønster. En distribution på video kan vel indebære en forbedring af det økonomiske grundlag for drift af små biografteatre, men det har også stor interesse, at den eventuelt vil tilføre producent- og udlejerleddet øgede indtægter og således forbedre grundlaget for filmproduktionen.

Udvalget henstiller til filminstituttet at være opmærksom på video-perspektivet i biografteatrets sammenhæng og at medvirke til eksperimenter, herunder ved anvendelse af lovens § 11, stk. 2, nr. 9, hvis erfaringer kan udnyttes i almen sammenhæng.

4. Abonnementsordninger.

Udvalget har drøftet og har med repræsentanter for filmudlejerne og biografteatrene haft et møde om muligheden for indførelse af abonnementsordninger ved salg af biografbilletter. Under mødet fremlagdes af fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre en skitse til en ordning, som i hovedtræk gik ud på en sænkning af billetprisen for danske film, ved at prisen for adgangen til alle danske film fastsattes ensartet over hele landet, at der udbydes hæfter med billetter til 10 film til halvdelen af normal pris + et mindre beløb til administration og PR-udgifter, og at den anden halvdel af billetprisen betales af staten.

Selv om en sådan abonnementsordning af forslagsstillerne antoges at ville medføre en sådan stigning i tilskuertallet til danske film, at det også ville medføre en meget væsentlig stigning i tilbagebetalingen af lån til statskassen for de statsstøttede film, anså udvalget det ikke for realistisk at stille forslag om en i hvert fald i første omgang så betydelig forøgelse af statens udgifter, som en gennemførelse af dette forslag ville medføre.

Der fremlagdes i stedet af udvalget andre skitser til abonnementsordninger, og mødet resulterede i nedsættelsen af et udvalg med repræsentanter for filmudlejere, biografer og filminstituttet. Udvalgsarbejdet har givet anledning til et forsøg med en abonnementsordning i et begrænset område i efteråret 1981, "Filmklub Fyn". I en af filminstituttet, Fyns amtskommune og kulturministeriet finansieret husstandsomdelt tryksag blev der tilbudt 2 abonnementsordninger, enten adgang til 5 danske premierefilm for 65 kr. (5 x 10 kr. + moms + 4 kr. administrationsomkostninger) eller adgang til 7 danske film - de 5 premierefilm + 2 andre - for halv pris ved indbetaling af 10 kr. til dækning af administrationsomkostninger.

Skal en abonnementsordning af denne type blive en succes for biografer, filmudlejere og producenter forudsætter det naturligvis, at ordningen tiltrækker et betydeligt publikum, som ellers ikke ville have set de pågældende film.

Ved affattelsen af dette kapitel har resultaterne af det fynske abonnementsforsøg ikke kunnet gøres endeligt op, men de foreløbige tal viser klart en succes, som opfordrer til en fortsættelse ad dette eller lignende spor. En ting synes forsøget imidlertid i alt fald at vise: Vil filmbranchen overleve, må dens forskellige grene arbejde sammen til fælles gavn.

Ud over de ovennævnte muligheder kan udvalget kun anbefale, at biografierne stadig har øjnene åbne for mulighederne for indtægter ved andet end de traditionelle filmforestillinger, f.eks. ved forestillinger af anden længde end den traditionelle ved brug af utraditionelle filmtyper (novellefilm, børnefilm) eller på andre tidspunkter end de sædvanlige, ved udnyttelse af muligheder for udlejning af sal til alternative filmforevisninger og til andet end forevisninger.

5. Alternativ forevisning.

Udvalgets drøftelser har koncentreret sig om problemerne vedrørende bibliotekernes filmforevisninger. Dilemmaet er, at det på den ene side må anses for ønskeligt, at filmene - og det vil i bibliotekssammenhæng oftest sige film, som ikke (mere) har kommercielle muligheder i biograferne - ses af det størst mulige publikum, men på den anden side må anses for uønskeligt, at der påføres de i forvejen hårdt trængte biografer en yderligere konkurrence, som i alt fald visse steder fra biografside antages at kunne blive følelig på grund af bibliotekernes gratisprincip. Som forholdene er nu under den forannævnte aftale mellem filmbranchen og filminstituttet, er bibliotekerne henvist til at vise spillefilm inden for en art filmklubmønster.

Hvis man ønskede at gennemføre offentlige forevisninger med bibeholdelse af gratisprincippet, kunne dette formentlig gøres ved at udlevere billetter til publikum og for bibliotekets midler at afregne sædvanlig filmleje over for vedkommende filmudlejer på grundlag af de udleverede billetter. Der er grund til at antage, at det ville være muligt for bibliotekerne at aftale en rimelig filmleje med udlejerne. Det fortjener i denne forbindelse at blive gentaget, at 27 pct. af landets kommuner overhovedet ikke har nogen biograf-sal.

Udvalget ser ingen mulighed for ad lovgivningens vej at skaffe bibliotekerne de af dem ønskede bedre vilkår med hensyn til filmforevisninger. Det er imidlertid for udvalget et spørgsmål, om antagelsen om, at filmforevisninger på bibliotekerne udgør en egentlig konkurrence for biograferne, i det hele taget er korrekt, eller om det snarere er sådan, at forevisninger i bibliotekerne tiltrækker et helt andet publikum end biografforevisningerne, og at dette publikum måske kunne tænkes at blive stimuleret af forevisningerne på biblioteket til et filmforbrug også i biograferne, således at et fornuftigt samarbejde mellem biograf og bibliotek måske kunne tænkes at være til glæde for begge parter.

Udvalget vil finde det vigtigt, om der kunne skaffes lidt fastere grundlag for en diskussion om disse teoriers holdbarhed, og har

foreslået filminstituttet at tage initiativ til et forsøg med åbne forevisninger på bibliotekerne inden for et geografisk afgrænset område, fulgt op af en spørgeskemaundersøgelse af tilskuernes biografvaner. Et sådant forsøg har imidlertid endnu ikke kunne gennemføres.

V. Det danske Filmmuseum.A. Historie.

I slutningen af 1930'erne opstod tanken om herhjemme at oprette et filmmuseum, og i 1941 oprettede den selvejende institution Dansk Kulturfilm et filmarkiv. Dansk Kulturfilm var oprettet 1932, især for at forestå produktionen af danske kortfilm til brug i skole og oplysningsarbejde, herunder i udlandet - funktioner som idag i statsligt regie varetages af Statens Filmcentral.

Fra 1946 udskiltes museets budget fra Dansk Kulturfilm, og i 1950 godkendtes museet som en selvstændig selvejende institution med egen bestyrelse.

I 1958 blev museet administrativt underlagt filmcentralen. Begge institutioner finansieredes på daværende tidspunkt af filmfonden.

Dette var fortsat tilfældet, efter at museet ved lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer pr. 1. januar 1965 var blevet omdannet til en selvstændig institution under kulturministeriet.

Ved lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer ophørte finansieringen gennem filmfonden (nu Det danske Filminstitut), og finansieringen sker direkte over det almindelige statsbudget, ligesom tilfældet er for de øvrige filminstitutioners vedkommende.

Fra 1964 lededes museet af en direktør, som støttede sig til et af kulturministeriet udpeget tilsynsråd, der dog ikke var nedsat i henhold til nogen bestemmelse i loven. Dette råds rolle var navnlig at være et forum for drøftelse af de problemer, der kunne være forbundet med museets overtagelse og eventuelle brug af danske spillefilm. Selvsagt var man fra branchens side på vagt over for, om der kunne opstå nogen konkurrence mellem museets egen forevisning af film og udlån af film til filmklubber på den ene side, og filmproducenters, -udlejerers og biografers interesser på den anden side. Branchen var da også stærkt repræsenteret i tilsynsrådet.

Museets placering i forholdet til filmbranchen blev efterhånden sådan, at opretholdelsen af et tilsynsråd ikke fandtes nødvendig, og i januar 1978 besluttede kulturministeriet derfor i forståelse med de berørte organisationer at nedlægge det. For det tilfælde, at der på ny skulle opstå problemer eller dog spørgsmål af fælles interesse, har museet dog oprettet et udvalg - ligeledes med repræsentation for producenter, udlejere og biografer - hvor sådanne forhold straks kan tages op til drøftelse, hvis det måtte vise sig nødvendigt.

B. Nuværende situation.

1. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelser om de i dette kapitel omhandlede spørgsmål er følgende:

Kapitel 6.

Det danske' Filmmuseum.

§ 19. Det danske filmmuseum har til opgave at sikre bevarelsen af film, filmbilleder og andet materiale vedrørende film, at indsamle og udlåne filmlitteratur og at udvide kendskabet til filmens historie, bl.a. ved forevisning af film.

Stk. 2. Filmmuseet ledes af en direktør ansat af ministeren for kulturelle anliggender.

§ 20. Af enhver dansk film, der forevises offentligt, skal producenten på begæring aflevere en ubrugt kopi til det danske filmmuseum samt et fuldstændigt sæt af de til reklamebrug fremstillede billeder fra filmen mod godtgørelse af udgifterne ved fremstillingen af kopi og billeder.

Stk. 2. To år efter en dansk films første offentlige forevisning i Danmark skal producenten vederlagsfrit deponere en god brugt kopi af filmen på det danske filmmuseum.

Stk. 3. Negativer til danske film, der har været forevist offentligt, må ikke tilintetgøres, forinden de vederlagsfrit har været tilbudt museet og dette har erklæret ikke at ville overtage dem.

Stk. 4. Kopierne, billederne og negativerne må ikke udnyttes forretningsmæssigt af museet.

Stk. 5. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter regler om afleveringspligten.

De i § 2o, stk, 5, nævnte regler om afleveringspligten har det ikke været nødvendigt at udstede.

2. funktion - organisation.

Museets virksomhed kan for overskuelighedens skyld opdeles i fire hovedområder: virksomheden som dansk filmarkiv, forevisningsvirksomheden, virksomheden som hovedfagbibliotek for film- og fjernsynslitteratur samt virksomheden som museum for genstande, der har forbindelse med produktion og forevisning af film i Danmark.

a. Arkivfunktionen.

Samlingende omfattede ved udgangen af 198o ca. 9.000 film (negativer og positiver i 35, 16 og 8 mm-film). Museets hovedfelt er selvsagt danske film af alle typer: spillefilm, dokumentarfilm, reportager, eksperimentalfilm, tegne-, dukke- og trickfilm osv., og samlingen dækker filmens udvikling fra de første dage indtil idag. Den indeholder således ca. 25o danske stumfilm, dvs. alt hvad der er bevaret af produktionen mellem 190o og 193o, der var på ca. 1.7oo film. Praktisk taget alt, hvad der siden 193o er produceret af spillefilm, findes ligeledes på museet.

I alt rummer samlingen som nævnt ca. 9.000 film, men heri indgår også et stort antal udenlandske film. Loven pålægger alene danske producenter enten at aflevere en ubrugt kopi af offentligt foreviste film (med tilhørende reklamefotos) mod fuld betaling eller to år efter den første offentlige forevisning at deponere en god kopi vederlagsfrit. Men takket være et godt samarbejde med udlejere af udenlandske film herhjemme modtager museet også regelmæssigt

kopier af udenlandske film, som har været vist i Danmark. Herudover benytter museet sit samarbejde med filmarkiver i udlandet til gennem udveksling at sikre sig film, som det har interesse at indlemme i samlingen.

Da kortfilm ofte kun anvendes til ikke-offentlig forevisning, har museet ikke krav på aflevering eller deponering af alle danske kortfilm, men i praksis kan museet i kraft af sit samarbejde med Statens Filmcentral og Danmarks Radio om opbevaringen af kortfilm sikre, at der kun sjældent går værdifulde danske kortfilm tabt for eftertiden.

b. Forevisningsfunktionen.

En vigtig side af museets arbejde er forevisningsvirksomheden. Da museets materiale ikke må udnyttes forretningsmæssigt, sker forevisningen kun ved forestillinger, hvortil der ikke er offentlig adgang. Interesserede må altså i forvejen for at få adgang tegne abonnement. Yderligere må der i hvert tilfælde, hvor der sker forevisning for flere end blot nogle få særligt interesserede enkeltpersoner, f.eks. filmstuderende, indhentes særskilt tilladelse fra det selskab, som måtte ligge inde med forevisningsrettighederne for Danmark.

I 1980 viste museet i sin biograf 283 film fordelt over 25 serier ved ialt 414 forestillinger. Medlemstallet var ved årets udgang 3.885, tilskuertallet 26.428, et tal som i øvrigt er i fortsat stigning.

Som en slags filial af museet virker i Århus "Århusstudenternes Filmklub", hvor 35 film fordelt over 8 serier vist ved 47 forestillinger, overværet af 2.515 tilskuere.

Yderligere har museet i 1980 haft ca. 1.300 udlån af film til brug i filmklubber og ved lignende ikke-offentlige forevisninger, ligesom man har stillet ca. 100 film til rådighed for undervisning og forskning ved Københavns Universitets Institut for Filmvidenskab.

c. Biblioteksfunktionen.

Samlingen omfattede ved udgangen af 1980 ca. 31.400 bøger (og tidsskriftårgange) og ca. 34.600 udklipsmapper, hvoraf årets tilvækst udgjorde ca. 1.000 bøger (og tidsskriftårgange) og ca. 1.000 mapper. Hertil kommer en del drejebøger og noder.

Antallet af benyttede opgjordes til ca. 5.300. Antallet af direkte registrerede ekspeditioner (udlån, fremtageiser, kopiudleveringer m.v.) androg ca. 23.500.

d. Udstillingsfunktionen.

På loftet i filmhuset har museet en lille permanent udstilling af genstande, der illustrerer dels filmens tekniske og kunstneriske udvikling, dels de former for billedfremvisning, der kan betragtes som historiske forløbere for filmen.

I 1980 havde denne udstilling ca. 8.500 besøgende, og der var ca. 40 rundvisninger for grupper.

Hertil kom, at museet som sædvanlig bidrog med en række særudstillinger rundt om i landet i forbindelse med andre arrangementer.

e. I øvrigt.

Museet udsender tidsskriftet "Kosmorama" og diverse andre publikationer med tilknytning til virksomheden.

3. Økonomi.

Filmmuseets budget udgjorde i 1980 4.305.000 kr.; heraf udgjorde lønninger alene 2.868.000 kr. Der er således tale om en lille institution, der er ramt forholdsvis hårdt af de økonomiske stramninger, som i en årrække har været nødvendige overalt på de kulturelle institutioners budgetter.

Dette har navnlig bevirket, at museet i de senere år kun har haft mulighed for at anvende lovens § 20, stk. 1, om køb af ubrugte kopier af danske film i væsentlig mindre omfang end i årene efter bestemmelsens indførelse.

Indtægterne fra forevisningerne og salget af "Kosmorama" udgjorde 478.000 kr.

C. Udvalgets drøftelser og forslag.

1. ad deponeringspligten (§ 20, stk. 2).

Udvalget har overvejet, om det kan lade sig gøre at udstrække den nu for danske producenter gældende pligt til efter to år at deponere en godt brugt filmkopi til også at gælde importører af udenlandske film. For danske producenter er denne pligt reelt ikke byrdefuld, fordi der normalt efter to år ikke længere er brug for alle de kopier, der har cirkuleret på det danske marked, og der i øvrigt vil være mulighed for at få kopien udleveret, hvis der skulle blive brug for den. Man opnår med andre ord omkostningsfrit at få den opbevaret under betryggende forhold uden at miste brugsretten.

I den vestlige verden findes så vidt vides ikke eksempler på, at der stilles krav om deponering af importerede film. Da kopierne er tekstede på dansk, har de dog næppe stor værdi uden for Danmark, og man skulle derfor mene, at det i de enkelte tilfælde normalt vil være muligt ad frivillighedens vej at nå frem til en deponering, hvor denne af museet findes ønskelig, hvilket bekræftes af

museets erfaringer med de fleste selskaber.

Udvalget vil på denne baggrund ikke anbefale en deponeringspligt for udenlandske film i almindelighed.

Noget mere nærliggende forekommer en sådan pligt for importstøttede films vedkommende, hvor det offentlige sætter penge i at få en film frem i Danmark og i og for sig har mulighed for at gøre deponering på et senere tidspunkt til et vilkår. Heller ikke i disse tilfælde mener udvalget dog, at en bestemmelse i loven herom er den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde.

Man ser hellere, at filminstituttet i importstøttesagerne (fortsat) bestræber sig på i de enkelte aftaler af få indsat en deponeringsbestemmelse og således om muligt efterhånden skaber en tradition.

2. ad tilbudspligten (§ 20, stk. 3).

Et ønske fra filmmuseets side om, at pligten til at tilbyde museet vederlagsfrit at overtage filmnegativer, som påtænkes tilintetgjort, skal udstrækkes til også at omfatte negativer til fotografier (stills) anvendt til reklamebrug, finder udvalget bør imødekommes.

3. Kortfilm,.

Reglerne omfatter kun film, der har været vist offentligt. Dette vil ikke altid være tilfældet for kortfilms vedkommende, da de normalt vises ved forestillinger, der er ikke-offentlige i film- og biograflovens forstand.

En dansk kortfilm kan være lige så bevaringsværdig som en spillefilm, uden at den nødvendigvis erhverves af filmcentralen og derved sandsynligvis vil blive bevaret for efterverdenen. Derfor an-

befaler udvalget vedrørende kortfilm, som sættes i distribution med henblik på at nå ud til bredere kredse, en tilføjelse til de nugældende regler, der giver museet ret til mod dækning af fremstillingsomkostningerne at rekvirere en ubrugt kopi og forbyder producenterne at tilintetgøre negativmateriale, uden at dette først har været tilbudt museet.

4. Ikke anvendt materiale.

Reglerne om aflevering, deponering og tilbudspligt gælder kun den offentligt viste filmversion og - for afleveringens vedkommende - de faktisk i reklamen brugte fotografier.

Det har været drøftet, om reglerne kunne udvides til at gælde de filmoptagelser og de fotografier, der ikke er kommet til anvendelse, men udvalget mener ikke at kunne anbefale en sådan ordning, der ville stille filmskabere i en anden situation end andre ophavsmænd, hvis ret til at holde kasserede udkast m.v. for sig selv ingen ville drømme om at antaste.

5. Drejebøger.

Det har interesse for forskningen i dansk film, at drejebøgerne bevares, og det kunne derfor være ønskeligt, at filmmuseet får ret til at kræve et eksemplar afleveret. En sådan aflevering sker i øvrigt ofte ganske frivilligt.

Da drejebogen ikke offentliggøres, må udvalget dog ud fra hensynet til den ophavsretlige beskyttelse af drejebogen som selvstændigt værk være betænkelig ved, at det i loven skulle pålægges forfatteren at aflevere et eksemplar.

Problemet synes ikke at være stort, også fordi eftertiden i film-instituttets arkiv vil finde drejebøgerne til de støttede spillefilm.

6. TV-materiale.

Der knytter sig samme interesse til bevaringen af TV's optagelser af spillefilm- og kortfilmkarakter som til bevaringen af de traditionelle filmoptagelser.

Udvalget finder dog ikke grundlag for at inddrage dem under filmmuseets arbejdsområde. Spørgsmålet om deres bevaring må finde sin løsning inden for rammerne af den ordning, der i det hele taget skal nås vedrørende oprettelsen af et arkiv for radio- og fjernsynsudsendelser, som forudset i § 2o i loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 421 af 15. juni 1973).

7. Nationalmuseet.

Fra Nationalmuseets side er det blevet foreslået i filmloven at indsætte en hjemmel for, at dette museum skal kunne rekvirere en kopi af kortfilm af dokumentarisk karakter.

Udvalget kan dog ikke se rettere,, end at det må være muligt for museet i de enkelte tilfælde at forhandle sig til rette med vedkommende producent.

8. Økonomi.

Det kan ikke undgås, at den gode brugte kopi, som producenten efter to år skal deponere hos filmmuseet, af og til vil vise sig at være meget slidt. Udvalget mener, at museets bevilling til at rekvirere en ny kopi bør forøges så meget, at der hvert år kan indkøbes kopier af alle nye danske spillefilm.

Merudgiften hertil vil være ca. 150.000 kr. om året.

Herudover mener udvalget, at der over fem år bør gives museet en særbevilling til at omkopiere beholdningen af danske tonefilm fra

årene 1930-1952. Disse gamle film er fremstillet på nitratbasis, dvs. at de undergår en langsom kemisk nedbrydning, der skyldes materialets sammensætning, og som vil ende i fuldstændig ødelæggelse. Desuden er disse film yderst brandfarlige.

Det grundlæggende og uundgåelige arbejde, der skal gøres med hensyn til de ca. 250 film, det drejer sig om, er at fremstille 35 mm masterkopier på sikkerhedsmateriale efter de eksisterende negativer. I de tilfælde, hvor negativet ikke længere eksisterer, men der kun findes brandfarlige kopier, skal der trækkes et såkaldt dupnegativ på sikkerhedsmateriale. Dermed er filmene sikret. Man vil senere kunne fremstille et nyt dupnegativ efter masterkopierne.

Kopier til forevisning trækkes fra dupnegativer. Med det omtalte arbejde er filmene altså sikrede, men ikke gjort tilgængelige for offentligheden, fordi dette forudsætter, at der fremstilles en brugskopi.

De samlede udgifter vil udgøre ca. 9 mill. kr., dog kun det halve heraf, hvis man i første omgang undlader at trække brugskopier. Til gengæld vil det i det lange løb samlet blive dyrere, hvis brugskopierne skal fremstilles individuelt, efterhånden som der bliver brug for dem.

VI. Den danske Filmskole.

A. Historie.

En offentlig filmuddannelse etableredes første gang med hjemmel i § 18, stk. 2, nr. 1, i lov nr. 132 af 1. maj 1964 om film og biografer, hvorefter filmfondens bestyrelse kunne anvende midler til uddannelse på filmkunstneriske og filmtekniske områder. Fra sin start medio 1966 til medio 1973 drev skolen en 2-årig uddannelse inden for hovedfagene instruktion, filmfotografering og lydteknik, fra 1970 udvidet med yderligere en linie inden for produktionsledelse.

Fra undervisningsårets start september 1972 påbegyndtes en kursusvirksomhed til afløsning af den hidtidige 2-årige uddannelse. Tanken var, at kurserne hver for sig skulle fremtræde som selvstændige kursustilbud, men i sammenhæng udgøre en hel filmuddannelse. I undervisningsårene 1973-74 - 1974-75 fungerede filmskolen således som ren kursusvirksomhed, nu med hjemmel i § 11, stk. 2, nr. 1, i lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer, hvorefter filminstitutets midler kunne anvendes til drift af filmskolen eller etablering af anden uddannelse på filmkunstneriske og filmtekniske områder.

På baggrund af erfaringerne fra årene 1973-74 og 1974-75 besluttede filminstitutets bestyrelse i foråret 1974 at ændre uddannelsesstrukturen, således at man gik tilbage til tre 2-årige linier (instruktion, foto og lyd), og ved siden af gennemførtes en kursusvirksomhed rettet mod mere specifikke behov.

Endelig omlagdes linierne i 1977 til 3-årige, fra 1979 suppleret med to linier (manus og klip), således at filmskolens uddannelses-tilbud i øjeblikket omfatter:

1. En 3-årig grunduddannelse (delt i 5 hovedfaglige linier)
2. Kursusvirksomhed
3. Seminarer.

B. Nuværende situation.

1. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelse om de i dette kapitel behandlede spørgsmål er følgende:

§ 11

Stk. 2. Filminstituttets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

1) drift af filmskolen eller etablering af anden uddannelse på filmkunstneriske og filmtekniske områder, eventuelt samordnet med tilsvarende uddannelser på beslægtede områder.

2. Funktion - organisation.

Skolens status er særegen, idet dens virksomhed administreres af filminstituttets bestyrelse, der tager stilling til studieplaner og godkender budget for filmskolens drift. Samarbejdet mellem filmskolens ledelse og de hidtidige institutbestyrelser har formet sig således, at bestyrelserne har vist forståelse for udviklingen i uddannelsen, og skolens status har bevirket, at uddannelsesstrukturen og opfyldelsen af uddannelsens økonomiske behov har kunnet ændres med en smidighed, som næppe havde kunnet forventes, hvis skolen fuldt ud havde været underlagt de almindelige statslige regler.

Skolens struktur og tilknytning til filminstituttet har dog i visse henseender givet anledning til usikkerhed. Skolen er i personalemæssig henseende undergivet de for statsinstitutioner gældende regler, og det har frembudt vanskeligheder at skabe forståelse hos de bevilgende myndigheder for skolens specielle behov for lærerkræfter og godkendelse af en løn, der kan tiltrække professionelle. Da skolen i forståelse med institutbestyrelsen lægger vægt på forbindelsen til produktionsmiljøet uden for skolen, foretrækker man at knytte professionelle til skolen som lærere for en kortere periode - med de pædagogiske problemer i formidling af undervisningen, som dette kan give - frem for at opbygge en fast lærerstab, der besættes med varigt ansatte.

Filmskolens status som en del af filminstituttets virksomhed giver - bortset fra ovennævnte eksempel - i almindelighed ikke anledning til vanskeligheder, selv om der ikke imellem sekretariatet og skolen er nogen formaliseret arbejdsdeling. Denne hviler formelt på bestyrelsens bestemmelser, men på grund af den nære lokalemæssige forbindelse og det interessefællesskab, der består imellem filminstituttets og skolens virksomhed, har der ikke hidtil været behov for fastlæggelse af nærmere retningslinier.

Filmskolens grunduddannelse, de 5 faglige linier (instruktion, foto, lyd, manus og klip) søges for tiden af ca. 45 elever.

I 1979 udgik det første hold elever efter den 3-årige uddannelse fra skolen - 6 instruktører, 3 filmfotografer og 4 lydfolk - og i 1980 var de tilsvarende tal 5, 3 og 3. Der synes i branchen at være tilfredshed med elevernes kvalifikationer, hvilket afspejles i en høj beskæftigelsesprocent selv under de herskende ugunstige konjunkturer.

I 1981 har instituttets bestyrelse tiltrådt en forlængelse af grunduddannelsen til 3 1/2 - 4 års varighed, navnlig for at praktik i højere grad skal kunne indgå.

Kursusvirksomheden omfatter basiskursus i 16 mm filmproduktion og videoproduktion, produktionsledelse for produktionsassistenter med basal erfaring, kursus for eleverne på Statens Teaterskole, kameraelektronik, dramaturgi, og en række lydkurser med emner som "Ulineære forstærkere", "Akustik" og "Lydmiksere". Alle har haft stor søgning.

Seminarerne er dels snævert fagrettede, f.eks. vedrørende ny teknik, dels af mere almen karakter, f.eks. omkring en bestemt instruktør. Denne virksomhed har også vakt interesse uden for landet, idet der af midler, som hidrører fra Nordisk Råd, har været finansieret et nordisk seminar med ca. 120 deltagere, heraf halvdelen fra de andre nordiske lande.

I begyndelsen af 1970'erne nåedes store forventninger til samordning af filmskoleuddannelsen med beslægtede uddannelser - Danmarks

Radios personalekursus, Statens Teaterskole og i et vist omfang Musikkonservatoriet og Kunstakademiets arkitektskole. Det overvejes at etablere en fælles basisuddannelse for film, teater og radio/TV ud fra en forventning om gensidig inspiration og i tillid til, at der i et sådant samarbejde kunne ligge en rationaliseringsgevinst. Siden er optimismen blegnet og samordningstanken er standset ved et samarbejde med Statens Teaterskole, hvorved filmskolen giver skuespillereleverne det eneste kendskab til filmmediet, som de får i løbet af deres uddannelse. Med Danmarks Radio bestræber man sig på at finde et grundlag for uddannelsen, som af Danmarks Radio accepteres som kompetencegivende.

3. Økonomi.

Omkostningerne ved drift af filmskolen udgjorde i 1980 4.122.000 kr. - en svag stigning fra 1979: 3.756.000 kr. Heraf udgør lønninger til leder og lærere knap 2 mill. kr.

C. Udvalgets drøftelser og forslag.

Udvalget har ikke fundet grundlag for at foreslå en ændring af filmskolens status som en del af filminstituttets virksomhed. Denne giver som foran nævnt i almindelighed ikke anledning til vanskeligheder og anses under de herskende forhold som den mest hensigtsmæssige, i betragtning af de muligheder der ellers måtte foreligge - enten med en opbygning som en højere læreanstalt eller som en ren fagskole.

En officiel beskrivelse af uddannelsens niveau med markering af forskningselementet har dog undertiden været savnet, jfr. de ovenfor omtalte problemer med godkendelse af stillinger.

Ud fra den betragtning, at filmskolen ikke er en fagskole for teknikere og håndværkere, men har til opgave at formidle den uddannelse, der kan virke til fremme af filmkunsten i Danmark, lægger skolens ledelse vægt på, at der tilvejebringes mulighed for at etablere et antal faste lærerstillinger ad modum lærerstillinger ved de

højere læreanstalter (incl. forskningsforpligtelse). For tiden skønnes behovet at være:

- a. 1 lærerstilling i teoretisk dramaturgi.
1 lærerstilling på det teknologiske område
(dette område dækkes for tiden af 4 lærerstillinger på et niveau, der lønmæssigt er for lavt placeret).
- b. 5-6 andre faste lærerstillinger og
- c. mulighed for efter behov midlertidigt at knytte free-lance medarbejdere til skolen - professionelle, som skal kunne aflønnes til markedspris.

For så vidt angår omfanget af skolens virksomhed må det anses for ønskeligt, at der skabes mulighed for at udbygge efteruddannelsen på de områder, der dækkes af den 3-årige grunduddannelse, ligesom der er konstateret et behov for uddannelse på områder, der ikke dækkes af grunduddannelserne, f.eks. scenografi. Skolen bør i denne forbindelse være lydhør over for kursusønsker fra de i branchen beskæftigede faggrupper.

Udvalget finder det endvidere på linie med skolens ledelse ønskeligt, at der tilvejebringes mulighed for forskning og teknologisk udvikling, eventuelt i samarbejde med Det danske Filmstudie. De eksisterende studier har i dag ikke i samme grad som før i tiden den faste stab af medarbejdere, der tidligere stod for oplæring af nye folk og ajourføring af viden. Det er udvalgets opfattelse, at der bør kompenseres for dette tab, ved at filmskolen og Det danske Filmstudie i fællesskab får mulighed for at arbejde med udvikling af produktionsmiljø og -metoder og for at bevare indvundne erfaringer og resultater.

Udvalget kommer nærmere tilbage til dette spørgsmål i kapitel IX. 5., hvor det foreslås, at filminstituttets bestyrelse skal kunne lade oprette en "idé-bank".

Da uddannelsen er baseret på ikke helt unge elever - gerne med en vis erfaring fra anden virksomhed, evt. andre studier - kan der opstå særlige problemer for eleverne med hensyn til finansiering af uddannelsen. Ikke sjældent vil de tidligt under filmskoleuddannelsen have opbrugt deres muligheder for at få hjælp fra Statens Uddannelsesstøtte. Udvalget anbefaler derfor, at spørgsmålet om

forbedring af støttemulighederne for filmskolens elever tages op over for Statens Uddannelsesstøtte.

En betragtelig del af dem, der bliver uddannet på filmskolen, finder ansættelse ved fjernsynet. Udvalget vil anse det for rimeligt, at Danmarks Radio overvejer at deltage i finansieringen af skolen.

VII. Det danske Filmstudie.

A. Historie.

Indtil gennemførelsen af lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer var al filmateliervirksomhed baseret på ren privatøkonomisk virksomhed. I begyndelsen af 1960'erne fandtes seks private spillefilmstudier, hvoraf de fem var fast tilknyttet de dengang eksisterende produktionsselskaber.

I de følgende år lukkedes tre af studierne, således at der i 1972 tilbage kun var Nordisk Films Studier, Risby-studierne og ASA-studierne. Da også ASA-studierne stod i fare for lukning, hvilket ville bringe filmatelierkapaciteten ned under det rimeligt forsvarlige, indledtes der i 1971 forhandlinger mellem filmfonden og de daværende ejere om køb af studierne. Finansudvalget gav ved aktstykke nr. 397 af 1. juni 1972 tilslutning til filmfondens erhvervelse af studierne, og den nuværende formulering af 1972-lovens § 11, stk. 2, nr. 2, indføjedes ved et ændringsforslag til lovforslaget under dettes behandling i folketinget.

B. Nuværende situation.

1. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelse om de i dette kapitel behandlede spørgsmål er følgende:

§ 11.

Stk. 2. Filminstituttets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

2) drift af filmateliervirksomhed.

2. Funktion - organisation.

Bestemmelsens formulering i 1972 sigtede på en drift af filmstudiet som en egentlig statsinstitution under filminstituttet, men overvejelserne om driftsformen efter købet resulterede i en organisa-

tion i form af en selvejende institution. Det erklærede formål - at virke på forretningsmæssige vilkår uden ubillig konkurrence over for de private studier - fandtes bedst at kunne opfyldes i denne form.

Det danske Filmstudie fungerer under en selvstændig bestyrelse, udpeget af ministeren for kulturelle anliggender, og iøvrigt i henhold til de af ministeren fastsatte vedtægter. Bestyrelsen består af syv medlemmer, hovedsagelig med filmfaglig baggrund.

Et eventuelt underskud på studiets driftsregnskab dækkes af film-instituttets midler, ligesom studiet for så vidt angår ansættelse af personale er undergivet de for statsinstitutioner gældende regler. Studiet er i 1980 normeret med et fast personale på ialt otte medarbejdere, men inkl. timelønnede og løs medhjælp svarer det samlede personaleforbrug til ca. 20 heltidsansatte.

3. Økonomi.

Det danske Filmstudie har i tiden fra statens overtagelse af de tidligere ASA-studier i 1972 - bortset fra et enkelt år, 1979, - haft behov for et årligt driftstilskud af filminstituttets midler.

Det danske Filmstudies over-/underskud 1975-76 - 1980

	Overskud før inve- steringer & tilskud	Investe- ringer	Tilskud fra Det danske Filmin- stitut
1975-76	÷ 358.545	272.902	634.447
1976-77	÷ 379.972	783.207	1.163.180
1977-78	211.407	361.908	150.501
1978 (3/4 år)	100.663	617.649	516.986 2)
1979	610.408	1.112.630	502.222
1980	÷ 221.045	532.288	753.333

Bern.: I alle finansår fra 1977-78 har Det danske Filminstitut bevilget tilskud til investeringer. Disse tilskud er indregnet i kolonne Tilskud fra Det danske Filminstitut.

1) Se bilag 11.

2) Omregnet til 1/1 år.

Forventningerne ved overtagelsen om, at den selvejende institutions økonomi skulle hvile i sig selv, er på grund af den generelle ugunstige konjunkturudvikling for filmproduktion ikke blevet indfriet. At dette ikke er sket, har været en torn i øjet på de to tilbageblevne private studier. Det danske Filmstudie har kunnet hente dækning for sit underskud af filminstituttets kasse - og nødvendig modernisering af bygninger og produktionsapparat er blevet finansieret over instituttets finanslovbevilling, medens de private studier er henvist til dyre banklån. Dog blev der i 1975-76 af instituttet ydet et lån på 700.000 kr. til et af de private studier. Påstande om ubillig konkurrence, begrundet med at studiets økonomiske vilkår sætter dette i stand til at udbyde ydelser gunstigere end de andre studier, har kun til dels kunnet manes i jorden med henvisning til, at studiets priser afstemmes med de private studiers. I de senere år er der imidlertid etableret et uformelt samarbejde mellem ledelsen af de tre studier, som garanterer åbenhed omkring priser og andre vilkår.

Studiets virksomhed omfatter dels udlejning af udstyr, faciliteter og personale til filmproduktioner (omsætning 1980 4,014 mill. kr.), dels administration af film- og TV-produktioner (omsætning 1980 ca. 9 mill. kr.)

Det danske Filmstudie er endvidere siden 1978, ligesom de to private studier gåendt ind i egenproduktion, og studierne har således gennem de senere år selv været ansvarlig producent af 1 til 2 film årligt.

På studiet er der i tiden 1977-78 - 1980 gennemført følgende produktioner:

Spillefilm og kortfilm

1977-78	12
1978 (3/4 år)	9
1979	8
1980	8

Reklamefilm

1977-78	9
1978 (3/4 år)	7
1979	4
1980	6

TV-produktioner

1979	3
1980	5

Udviklingen i Det danske Filmstudies omsætning 1975-76 - 1980 fremgår af følgende opstilling:

Det danske Filmstudies omsætning 1975-76 - 1980

	<u>Kr.</u>	<u>Index</u>	
1975-76	1.611.675	94	
1976-77	1.716.930	100	
1977-78	3.537.416	206	
1978 (3/4 år)	3.119.340	242	3)
1979	4.293.864	250	
1980	4.013.926	234	

Kapaciteten skønnes for tiden at række til 10 produktioner pr. år.

Omregnet til 1/1 år

C. Udvalgets drøftelser og forslag.

Udvalget finder ikke indvendinger imod den valgte organisationsform, den selvejende institution» og finder i det hele taget, at Det danske Filmstudie fungerer tilfredsstillende, og mener at kunne konstatere, at det på filmstudiet har været muligt at opbygge et miljø, som har virket tiltrækkende på filmfolk.

Det danske Filmstudies organisationsform - selvejende institution med en selvstændig bestyrelse, som ved sine dispositioner kan påføre institutionen et underskud, der efter gældende praksis skal dækkes af filminstituttet - kan imidlertid i visse henseender synes uhensigtsmæssig, set fra institutbestyrelsens side, idet der kan påføres instituttet økonomiske forpligtelser, som dets bestyrelse ingen reel indflydelse har på. Dette problem anses dog for løst ved, at filminstituttets direktør overværer møderne i filmstudiets bestyrelse, en ordning der er fastsat i den for bestyrelsen udfærdigede forretningsorden.

Udvalget finder det, som også fremhævet i kapitel H.A., afgørende nødvendigt for bevarelsen af en dansk filmproduktion, at de nuværende tre filmstudier opretholdes.

Med hensyn til forholdet mellem de to private og det halvstatslige filmstudie kan det ikke afvises, at selv om der ikke kan påvises ubillig konkurrence fra Det danske Filmstudie i form af billigere priser eller andre favørordninger, har dette studie i forhold til de to private en privilegeret stilling i kraft af det økonomiske sikkerhedsnet, som filminstituttets underskudsdækning giver det, og i kraft af, at bygningsforbedringer og materiefornyelser også betales af statsmidler.

Faciliteterne for dansk filmproduktion bør i alles interesse være de bedst mulige, og at foreslå forskellene mellem det halvstatslige og de private studier ophævet ved en fjernelse af Det danske Filmstudies økonomiske særstilling kan ikke være i nogens interesse.

Omvendt at foreslå det samme økonomiske sikkerhedsnet under de to private studier som under det halvstatslige med den deraf følgende

afhængighed og styring fra offentlig side forekommer heller ikke rimeligt. Der bør være plads til alle tre studier med forskellig organisations- og driftsform.

Det forekommer derimod udvalget rimeligt, at der gives filminstituttet mulighed for at yde lån til de private studier til moderniseringer og apparaturanskaffelser. Dette er da også sket under den gældende lov, men hjemmelen hertil foreslås nu direkte lovfæstet.

Herudover anbefaler udvalget, at det allerede nu stedfindende samarbejde mellem de tre studier om apparaturudlån og ydelse af anden teknisk bistand udvikles og gøres så snævert som muligt. For særlig kostbart og sjældnere anvendt apparaturs vedkommende bør det være regelen, at et af studierne skal kunne anskaffe udstyret med støtte fra filminstituttet, hvorefter det i påkommende tilfælde stilles til rådighed for produktioner, der foregår ved de andre studier.

VIII. Workshop.

A. Historie.

I 1970 oprettede Filmfonden og Danmarks Radio i fællesskab en såkaldt "workshop" med det formål at skabe muligheder for filmiske eksperimenter, der ikke lod sig gennemføre i et almindeligt produktionsmønster. Denne nye institution, der i høj grad var tænkt som et tilbud **til** medarbejdere i filmbranchen og inden for fjernsynet, som her kunne få stillet apparatur og råfilm m.v. til rådighed, stod under ledelse af to repræsentanter for henholdsvis Filmfonden og Danmarks Radio, ligesom de to institutioner delte udgifterne.

Loven om film og biografer af 1972 gav på denne baggrund filminstituttets bestyrelse en udtrykkelig hjemmel til at finansiere en "workshop for filmiske forsøg". Pr. 1. april 1974 trak Danmarks Radio sig ud af samarbejdet med henvisning til, at DR's medarbejdere faktisk kun havde deltaget i workshop-virksomheden i meget beskeden omfang, hvorfor DR's midler med større fordel ville kunne anvendes ved eksperimenter inden for DR's egen uddannelsesvirksomhed.

Da filminstituttet nu alene havde ansvaret for workshoppen, udfærdigede bestyrelsen nye retningslinier for virksomheden, hvori det bl.a. bestemtes, at medlemmer af workshoppen var alle, som havde indgivet ansøgning om støtte til et projekt eller arbejdet på et projekt, og at ledelsen af workshoppen lå i hænderne på et arbejdsudvalg bestående af fire personer, valgt af medlemmerne, og én repræsentant for instituttet. I 1975 skete der en vis stramning, således at medlemskab blev betinget af, at støtte til et projekt var opnået, og begrænset til ét års varighed efter produktionens afslutning.

Siden oprettelsen i 1970 havde workshoppen efterhånden i nogen grad ændret karakter. Fra primært at have været en ramme om professionelle film- og TV-folks eksperimenter med medierne af kunstnerisk eller teknisk art udviklede den sig til i nok så høj grad at være en tumleplads for folk, som uden nødvendigvis at have særlig professionel baggrund ønskede at benytte film- og videomedierne

til at udtrykke tanker og synspunkter.

Men der var ikke lige stor begejstring for workshoppens virksomhed overalt. Antagelig skal det ses i sammenhæng hermed, at det som led i et forlig om den økonomiske politik ("septemberforliget") mellem fire partier som en besparelse på finansloven for 1976-77 blev aftalt, at der ikke i dette finansår skulle kunne anvendes midler til drift af workshoppen. Det drejede sig om ca. 1 mill. kr. Vedtagelsen gennemførtes ved en tekstanmærkning nr. 57 til finanslovens § 21, der således satte institutbestyrelsens hjemmel i filmloven ud af kraft. Herefter var workshoppen lukket i finansåret 1976-77.

I december 1976 offentliggjorde statsrevisorerne i øvrigt en beretning fra rigsrevisionen, der viste, at regnskabsaflæggelsen for workshoppen havde været mangelfuld på en række punkter, ligesom der var sket visse tilsidesættelser af de bevillingsretlige regler.¹⁾

Finansloven for 1977-78 gentog ikke tekstanmærkningen fra 1976-77, og der bevilgedes på ny midler til drift af workshoppen, ligesom lov nr. 238 af 8. juni 1977 ikke ændrede bestemmelsen om anvendelse af filminstituttets midler til drift af en workshop.

B. Nuværende situation.

1. Lovbestemmelser.

Filmlovens bestemmelse om de i dette kapitel behandlede spørgsmål er følgende:

§ 11.

Stk. 2. Filminstituttets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

3) drift af en workshop for filmiske forsøg.

Beretning om en gennemgang af regnskaberne for filminstituttets Workshop. Nr. 1 1975-76.

2. Funktion - organisation.

Ved genåbningen af workshoppen i 1977 fandt den sin nuværende form. Bestyrelsen for filminstituttet har udformet retningslinier for driften, der på én gang skal tilgodese nødvendigheden af en styring af institutionen, som er i overensstemmelse med statens regler, især de bevillingsmæssige, og muliggøre en betydelig grad af åbenhed og brugerindflydelse på den indholdsmæssige side: de projekter, som skal virkeliggøres inden for workshoppen. ²⁾

Af disse retningslinier fremgår det med større tydelighed, end det tidligere var tilfældet, at workshoppen skal danne rammen om to typer projekter - dels skal den gøre en produktion af film- og videoprojekter mulig, som ikke kan gennemføres som kommerciel produktion, hvormed der særlig tænkes på projekter af professionelt tilsnit, dels skal den yde teknisk assistance til ikke-professionelle, der ønsker at ytre sig gennem film- og videomedierne. I den sidstnævnte henseende skal der både være plads til projekter, der har en rent lokal karakter, og til projekter vedrørende bredere emner.

Medlemskab har enhver, der får godkendt et projekt, i to år fra bevillingens dato. Medlemsmødet vælger et arbejdsudvalg på fem personer, der tager stilling til, hvilke ansøgninger om projektstøtte der kan imødekommes, og hvilke vilkår vedrørende gennemførelsen der skal gælde for det enkelte projekt, f.eks. økonomiske og tidsmæssige.

Driften forestås i det daglige af en produktionsleder ansat af instituttets bestyrelse, og der er fastsat en række bestemmelser angående budgetlægning, regnskabsføring og løbende indberetning til bestyrelsen om aktiviteterne m.v.

Støtten til et projekt kan bestå i, at der stilles optage- og redigeringsudstyr samt råfilm/videobånd til rådighed, at der ydes teknisk rådgivning (et nærmere angivet antal konsulenttimer), at der eventuelt betales for laboratoriearbejde, ligesom der kan blive tale om at betale for fremstillingen af en standardkopi, når

²⁾ Se bilag 12.

det færdige resultat foreligger.

Kort efter genåbningen af workshoppen i København åbnedes en afdeling i Haderslev i et samarbejde mellem kommunen, der stiller en daglig leder og lokaler til rådighed, og instituttet, som dækker de øvrige omkostninger. Bestyrelsen fandt det ikke rimeligt, at workshoptilbudet kun skulle findes i København, og man havde forestillet sig en "mobil" afdeling i provinsen, som efter nogle få år ét sted skulle flytte videre til et nyt. Indtil videre har denne tanke ikke vist sig praktisk gennemførlig.

Københavnsafdelingen er teknisk bedst udrustet, idet den både råder over udstyr for 16 mm-film, samt noget Super 8 og andet foto-udstyr, hvortil kommer videomateriel foreløbig anvendt til tekniske eksperimenter. I 1980 indkom 160 egentlige ansøgninger, idet der ses bort fra et stort antal henvendelser og forespørgsler om mulighederne. Der gennemførtes 28 fuldt ud støttede produktioner (heraf 24 på 16 mm-film), hvortil kom 8 delvis støttede. 10 personer eller grupper fik støtte til videoeksperimenter.

Haderslevafdelingen råder kun over udstyr til arbejde med video-produktioner. Her modtog man i 1980 knap 100 ansøgninger. Der gennemførtes 21 fuldt ud støttede produktioner, hvortil kom 11 delvis støttede.

To spørgsmål har i workshops levetid navnlig tiltrukket sig interesse, nemlig om der i støtten skal kalkuleres med løn under arbejdet med et projekt, og om der skal sikres en distribution for de færdige produktioner.

Med hensyn til det første spørgsmål har det været den faste opfattelse, som også er nedfældet i retningslinierne, at om løn i gængs forstand kan der ikke være tale. Støtten består som ovenfor beskrevet i, at workshoppen bistår med udstyr, materialer, vejledning m.v. Samtidig har det imidlertid også været opfattelsen, at man ikke udelukker efterfølgende indtægter, hvis der igennem salg eller udlejning skulle opstå nogen. Der udarbejdes derfor efter produktionens afslutning en kalkule, der indeholder værdien af produktionsholdets egen indsats og workshoppens indsats. Eventuelle indtægter fordeles, således at produktionsholdets indsats dækkes forud for workshoppens.

Med hensyn til spørgsmålet om at sikre distributionen af de færdige film og video-optagelser blev det i sin tid fremført, at Statens Filmcentral og/eller fjernsynet burde have en pligt til at distribuere eller vise produktionerne, al den stund staten jo havde finansieret fremstillingen.

At udvalget ikke deler denne opfattelse, fremgår af bemærkningerne ovenfor i kapitel III.B.3.

For så vidt som det derfor ikke lykkes for producenten at afsætte det færdige produkt til Statens Filmcentral eller Danmarks Radio på normal måde, har han dog den mulighed at lægge det ind i Dansk Filmcentrum, der i foreningsform varetager udlejningen af såkaldt "alternative" kortfilm. Filmcentrum oprettedes i 1976 af kredsen af workshopbrugere og har med mellemrum modtaget økonomisk støtte fra filminstituttet.

3. Økonomi .

Workshoppen finansieres efter bestyrelsens beslutning inden for filminstituttets samlede ramme. I 1980 anvendtes ialt 2.176.200 kr., fordelt med 1.810.400 kr. til København og 365.800 kr. til Haderslev, hvor yderligere kommunen afholdt lederens løn og loka-leudgifterne .

Endvidere støttede bestyrelsen i 1980 Dansk Filmcentrum med 50.000 kr .

C. Udvalgets drøftelser og forslag.

1. Workshoppen som "ytringskanal".

Det er udvalgets opfattelse, at den stedfundne udvikling, hvorefter der kan stilles udstyr og vejledning til rådighed for mennesker, der har behov for at ytre sig filmisk (herunder i video), uden at de selv er i besiddelse af de professionelle og økonomiske forudsætninger for at anvende teknisk avancerede og kostbare produktionsformer, har været i høj grad positiv. Man mener, at denne form for "demokratisering" af medierne både tjener til at give ytringsfri-

heden indhold og til at demonstrere, at beherskelsen af teknikken ikke er forbeholdt en lille gruppe af specialister.

Udvalget anbefaler derfor, at denne side af workshoppen virksomhed videreføres og om muligt styrkes. I særlig grad må man anbefale en geografisk spredning af workshoppen, således at der flere steder oprettes workshops.

Man må imidlertid nok erkende, at det af økonomiske grunde vil være umuligt for filminstituttet under hensyn til de andre opgaver, der skal løses, at gå ind i flere workshops med den samme udgiftsfordeling, som tilfældet er i workshoppen i Haderslev. Dette forekommer dog heller næppe at være nødvendigt.

Grundlaget for oprettelsen af lokale workshops må nødvendigvis være lokal interesse og lokale ressourcer.

At der er en interesse synes veldokumenteret bl.a. gennem erfaringer fra de to eksisterende institutioners "opsøgende virksomhed", herunder deltagelsen i filmuger rundt om i landet, hvor de har medvirket som arbejdende værksteder til rådighed for publikum. Den registrerede interesse for at komme med i forsøgsordningen med lokal fjernsyn, som den seneste ændring af loven om radio- og fjernsyns virksomhed (lov nr. 249 af 27. maj 1901) nu giver grundlag for, taler også sit tydelige sprog om, at der mange steder er vilje til at gå i gang med en videoproduktion, som falder helt i tråd med workshopidéen.

Om denne vilje holder i længden, når der regelmæssigt i forsøgsperioden skal produceres nye programmer til udsendelse, vil tiden vise; men netop en lokal workshop, hvor man kan tilegne sig den nødvendige viden om, hvordan teknikken skal bruges, og hvor åbenhed over for interesserede er en central ting, synes at kunne være en indgang til lokal fjernsynet og et center for tilvejebringelse af lokalorienteret stof.

Hertil kommer, at der ikke kan være tvivl om, at der mange steder i landet findes offentligt ejet video-udstyr - både til optagelse og redigering - og at dette endda ikke sjældent bruges forholdsvis

lidt. Dette gælder i hvert fald inden for uddannelsesvæsenet, hvor et antal amtscentraler for undervisningsmidler, kommunale video-båndcentraler, teknika og andre institutioner for videregående uddannelse råder over, hvad man tør betegne som studiefaciliteter.

To problemer synes at stille sig i vejen for en større nyttiggørelse af de givetvis ikke små summer, der må være investeret i video-udstyr af det offentlige, dels at dette udstyr er anskaffet med et andet formål for øje og derfor ikke uden videre kan stilles til rådighed for workshop-aktiviteter, dels at udstyret er værdiløst for de eventuelle brugere, hvis det udlånes, uden at der følger fornøden sagkyndig vejledning med, ja, i værste fald kan beskadiges i ukyndiges hænder.

Udvalget mener imidlertid, at der må en nytænkning til på dette område. Det må være muligt at nå frem til aftaler om benyttelse af faktisk inden for et lokalt område eksisterende udstyr mellem den institution, der råder over det, og eksempelvis en kommunal kultur- og fritidsforvaltning, der registrerer en lokal interesse for at benytte udstyret, som tilfældet vil kunne være i forbindelse med et TV-forsøg.

Med hensyn til den nødvendige tekniske og pædagogiske vejledning er det vel ikke umuligt, at filminstituttets workshops i et vist omfang og måske i en begrænset periode efter bestyrelsens beslutning som en slags igangsætningsstøtte kunne yde bistand. Hvis workshop-idéen slår an, vil en sådan bistand dog sikkert være utilstrækkelig. Der vil være behov for, at der permanent på stedet er den fornødne sagkundskab til rådighed. På grund af den interesse, der generelt manifesterer sig for video-mediet i disse år, forekommer det sandsynligt, at man blandt allerede ansatte i skolevæsenet eller andre beslægtede grene af forvaltningen har medarbejdere, der vil være indstillede på at gå ind i dette arbejde, eventuelt efter gennemførelse af et videokursus på filmskolen. Også professionelle eller amatører inden for feltet kan tænkes inddraget.

Alt i alt mener udvalget, at der her foreligger et spørgsmål, som kunne fortjene nærmere overvejelser på kommunalt plan, eventuelt i første omgang således at man for en vis periode anstillede nogle

forsøg, der ikke nødvendigvis behøver at ligge tæt op ad filminstituttets workshop. Derimod kunne dennes to afdelinger ud fra de indhøstede erfaringer yde rådgivning, hvor man måtte ønske det.

Endelig skal man nævne, at det forekommer udvalget uforståeligt, at der ikke inden for Danmarks Radio ved siden af båndværkstedet er fundet plads for et TV-værksted, Det ville være ikke være nogen skade **til**, om DR ved at lukke op for en sådan aktivitet ydede sit bidrag til afmytologiseringen af TV-mediet eller i det mindste præsenterede et korrektiv til den tekniske perfektion, som man kræver i de normale udsendelser.

2. Workshopen som ramme om aktiviteter af professionelt tilsnit.

Den oprindelige tanke med oprettelsen af filminstituttets (og Danmarks Radios) workshop var som omtalt i første række at give plads for professionelle eksperimenter af teknisk og kunstnerisk art med film- og videomediet. I nogen grad blev denne idé fortrængt til andenpladsen af den stærke efterspørgsel efter spillerum for produktioner af en anden art, nemlig de nedenfor omtalte.

Der er dog altid foregået eksperimenter af professionel karakter i workshopen, således arbejdedes der før lukningen i 1976 en del med udviklingen af udstyr.

Workshopen har vist sig at opfylde et efter udvalgets opfattelse meget væsentligt behov for at få produceret kortfilm på professionelt niveau, som kunstnerisk eller teknisk dårligt kan betegnes som forsøg, men som alligevel ikke har fundet plads i den almindelige produktion. Årsagen hertil kan være, både at Statens Filmcentral ikke har haft midler til at finansiere produktionen, og at de indholdsmæssigt ikke har passeret ind i SFC's planer, samt at projekterne heller ikke har fundet finansieringsmuligheder hos fjernsynet eller sponsorer.

I sådanne tilfælde kan man kun tale om forsøg i den forstand, at produktionshold eller producent gennemfører projekterne ved en mak-

simal personlig indsats med et minimum af direkte omkostninger.

Projekter af denne art optager en ikke helt lille del af workshop-pens kapacitet, men hverken disse eller projekter af ikke-professionel karakter må fortrænge de forsøg af kunstnerisk og teknisk art, som oprindeligt var hovedformålet.

En særlig side af indsamlingen og nyttiggørelsen af teknisk erfaring, foretaget systematisk over en bred front med henblik på professionel filmproduktion, vil blive behandlet nedenfor i kapitel IX.5.

3. Sammenfatning.

Udvalget vil foreslå, at lovbestemmelserne om workshop-aktiviteterne udformes på en måde, der med fuld klarhed afspejler den udvikling, som er sket. Det bør fremgå, at filminstitutets bestyrelse kan drive flere workshops, således at workshoppen i Haderslev - eventuelt andre steder - ikke nødvendigvis skal være en afdeling af den i København. Ligeledes bør det præciseres, at workshopvirksomheden dels er den omtalte ikke-professionelle produktion, dels er det professionelle arbejde, som der ikke er fundet plads til som kommerciel produktion. Endelig skal udvalget pege på, at man måske i lovens tekst burde foretrække ordet "værksted" frem for "workshop" - på linie med Danmarks Radios "båndværksted".

IX. Øvrige lovbestemmelser.

I dette kapitel afsluttes udvalgets behandling af den gældende lov om film og biografier med en gennemgang af de bestemmelser, som ikke er blevet taget op i de foregående kapitler.

1. § 11, stk. 2, nr. lo; Stipendier.

§ 11.

Stk. 2. Filminstituttets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

lo) stipendier til studier på filmkunstneriske og filmtekniske områder.

Hjemmelen til ydelse af stipendier indførtes ved lov nr. 155 af 27. maj 1964 og videreførtes i den nugældende lov med en let ændring, idet 1964-loven talte om stipendier til filmkunstnere og -teknikere, medens den nugældende formulering åbner mulighed for, at stipendier også kan tildeles f.eks. journalister, videnskabsmænd og andre, som beskæftiger sig med film.

Der er på finansloven for 1981 til stipendier afsat 100.000 kr.

Mulighederne for at yde studiestøtte inden for et beløb af denne størrelse er naturligvis begrænsede, og bestemmelsen er i de senere år hovedsagelig anvendt til støtte til studierejser til udlandet for filminstruktører og andre filmarbejdere.

Udvalget ville finde det ønskeligt, om der kunne afsættes tilstrækkelige midler til uddannelsesstøtte i et væsentligt større omfang end nu. Man ville endvidere finde det værdifuldt, om der inden for filmområdet kunne etableres arbejdsstipendieordninger svarende til de fra Statens Kunstfond kendte.

I den øjeblikkelige økonomiske situation finder udvalget imidlertid ikke at kunne stille forslag om tilvejebringelse af de nød-

vendige ikke ubetydelige midler til gennemførelse af sådanne forslag, men mener, at indsatsen må koncentreres om de centrale produktionsstøtteområder.

Man foreslår bestemmelsen opretholdt uændret med en lidt bredere formulering, men i det håb, at det på et senere tidspunkt vil vise sig muligt at give den et væsentligt udvidet indhold.

løvrigt håber udvalget, at det i forbindelse med en revision af ophavsretsloven vil vise sig muligt at sikre de centrale ophavs-mænd på filmens område bedre vilkår, f.eks. gennem en form for "biblioteksafgift".

2. § 11, stk. 2, nr. 11; Udlandsarbejde.

§ 11.

Stk. 2. Filminstituttets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

11) foranstaltninger, der kan tjene til udbredelse af kendskabet til kunstnerisk værdifulde danske og co-producerede film i udlandet, herunder eksport af sådanne film.

Filmloven af 1964 gav hjemmel for ydelse af støtte til dansk films deltagelse ved udenlandske filmfestivaler, og bestemmelsen fik sin nuværende bredere formulering i 1972-loven, således at man ikke længere var bundet til alene at yde støtte til arrangementer i forbindelse med filmfestivaler i snæver betydning.

På finansloven for 1981 er til dette formål afsat 780.000 kr.

Af bevillingen til dette formål anvendes størstedelen til tekstning og kopiering af danske film, som deltager i filmfestivaler og filmuger, og til selve deltagelsen i festivalerne, hvoraf Cannes- og Berlin-festivalerne er de betydeligste. Et større beløb anvendes også til dækning af fragtomkostninger ved danske films delta-

gelse i festivaler, og endelig anvendes et mindre beløb til udgivelse af en publikation om danske film på engelsk, tysk og fransk.

Udvalget har ingen bemærkninger til denne lovbestemmelse eller til administrationen af den og foreslår den opretholdt uændret med en sproglig ajourføring.

3. § 11, stk. 2, nr. 12: Publikationsstøtte.

§ 11.

Stk. 2. Filminstituttets midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

12) udgivelse af publikationer vedrørende film.

Denne bestemmelse er først indført i 1972-loven, som lovfæstede en praksis, som havde dannet sig i henhold til 1964-lovens bestemmelse om, at filmfondens bestyrelse med ministerens samtykke kunne yde støtte til andre formål end de specielt opregnede, og hvorefter der i en årrække var ydet støtte til filmpublikationer.

Der er på filmloven for 1981 afsat 100.000 kr. til dette formål.

Den årlige bevilling anvendes af institutbestyrelsen til at støtte en række filmtidsskrifter som Tusind Øjne, Levende Billeder, MacGuffin m.fl. og i enkelte tilfælde til støtte til udgivelse af bøger om film med henblik på nedbringelse af udsalgsprisen.

Udvalget har intet at bemærke til denne lovbestemmelse eller dens administration og foreslår bestemmelsen opretholdt uændret.

4. § 11, stk. 3, nr. 2: Afholdelse af pensioner m.v.

§ 11.

Stk. 3. Af filminstituttets midler afholdes endvidere:

2) de i §§ 27-29 nævnte pensioner og understøttelser.

Bestemmelsen omhandler pensioner til enker efter bevillingshavere, som er udredt i henhold til 1964-lovens § 13, understøttelser i henhold til 1964-lovens § 14 til bevillingshavere, hvis lejemål er bragt til ophør, ægtefællepensioner i henhold til 1972-lovens § 28 og understøttelser i henhold til 1972-lovens § 29 til biografindehavere, hvis lejemål bringes til ophør.

Nedenfor foreslår udvalget hjemmelen til ydelse af sådanne pensioner og understøttelser afskaffet. De allerede tildelte pensioner og understøttelser er fra og med finansåret 1978 overgået fra filminstituttets budget til finanslovens § 26. Pensionsvæsenet, og den citerede bestemmelse om afholdelse af filminstituttets midler må derfor kunne udgå.

5. § 11, stk. 4: Anden støtte. Idé-bank.

§ 11.

Stk. 4. Ministeren for kulturelle anliggender kan i særlige tilfælde godkende, at der af instituttets midler ydes støtte til andre formål end de i stk. 2 og 3 omhandlede til fremme af filmkunsten i Danmark.

En sådan sikkerhedsventil indførtes allerede i 1964-loven og anvendtes under denne lov ret hyppigt. 1972-loven videreførte bestemmelsen, som dog under denne lov har fået mindre anvendelse, da

nogle af de formål, som under 1964-loven blev tilgodeset i henhold til bestemmelsen, efter erfaringerne fra denne periode i 1972-loven blev overført til konkret opregnede støtteformål.

I de senere år er bestemmelsen eksempelvis blevet anvendt til driftsstøtte til Dansk Filmcentrum, som fortrinsvis distribuerer film fra workshoppen, og til tilskud til biografer til anskaffelse af 16 mm udstyr.

Udvalget finder, at der fortsat er behov for en sådan sikkerhedsventil og foreslår bestemmelsen opretholdt, dog i konsekvens af det i kapitel II.A. anførte ændret, således at ordene "til fremme af filmkunsten i Danmark" ændres til "til fremme af filmkunst og filmkultur i Danmark."

Udvalget skal i denne forbindelse specielt pege på et felt, hvor bestemmelsen kunne finde anvendelse. Som berørt i kapitel VI. om filmskolen og kapitel VIII. om workshoppen synes der på hele det område, som kunne kaldes teknisk ekspertise eller know how, at findes nogle behov, som under de bestående forhold inden for filminstitutionerne og branchen som helhed er blevet hjemløse.

Under de i tidligere tider bestående produktionsforhold, hvor der var flere studier end de tre, som er tilbage, og der fandtes en række produktionsselskaber, som kontinuerligt kunne holde en vis stab af teknikere beskæftigede, foregik uddannelsen som en slags, ganske vist uformel, mesterlære. De gamle i faget havde samlet rutine og erfaringer, som de under samarbejdet på produktionerne gav videre til de unge.

I dag er der færre produktioner, og produktionsholdene sammensættes i langt højere grad end før fra gang til gang, således at der ikke danner sig sammentømrede hold med en vis samlet sum af erfaring, der for hver produktion udvikles og "genbruges". Samtidig sker der en stadig fornyelse af de tekniske hjælpemidler, som skal beherskes, for at produktionerne kan forløbe gnidningsfrit.

Det synes derfor nødvendigt på en eller anden måde at forstærke

og samle bestræbelserne på at holde styr på den tekniske viden og kunnen, der faktisk findes, og at gøre den tilgængelig, ikke mindst for nye instruktører og teknikere, således at problemer, der allerede er løst ved en anden lejlighed, ikke skal fremstå som nye i den enkelte produktion.

Dette leder frem til tanken om at etablere en idé-bank - som på grund af sin stærkt praktisk orienterede karakter i nogen grad falder uden for film skolens virkeområde.

Arbejdsområdet for denne idé-bank skulle være følgende:

- 1) I et arkiv og bibliotek skulle der foregå en løbende oplagring af materiale inden for det filmtekniske område: film der indeholder tekniske prøver, instruktionsfilm, rapporter fra studierejser, tidsskrifter - både dansk og udenlandsk materiale.
- 2) Gennemførelse af filmtekniske forsøg, herunder omsætning af udenlandske erfaringer til dansk praksis.
- 3) Udbredelse af kendskab til erhvervede erfaringer gennem produktion af instruktionsfilm, gennem fremstilling eller oversættelse af skriftligt materiale og ved at gøre indsamlet materiale tilgængeligt for filmarbejdere og film skoleelever.
- 4) Afholdelse af seminarer om filmtekniske emner, gerne i samarbejde med faggrupperne.

Idé-banken burde formentlig være en afdeling af film skolen, men placeres på Det danske Filmstudie, der skulle tage sig af den daglige drift og regnskabsføring.

Den økonomiske ramme anslås af udvalget til 250.000 kr.

6. § 21 og § 22; Danske og co-producerede film.

§ 21. Ved en dansk film forstås i denne lov en film, der er indspillet på dansk med overvejende dansk kunstnerisk og teknisk personale.

Stk. 2. Afgørelsen af, om en film opfylder betingelserne i stk. 1, træffes af ministeren for kulturelle anliggender efter indhentet udtalelse fra filminstitutts bestyrelse.

Stk. 3. Ministeren for kulturelle anliggender kan undtage fra betingelserne i stk. 1, når særlige omstændigheder taler derfor.

§ 22. Ministeren for kulturelle anliggender kan efter indhentet udtalelse fra filminstitutts bestyrelse godkende en film som delvis sidestillet med en dansk film (co-produceret film), jfr. § 11, stk. 2.

Stk. 2. Godkendelse af en co-produceret film som delvis sidestillet med en dansk film, kan meddeles, såfremt:

- 1) filmen er optaget ved et samarbejde mellem en eller flere udenlandske producenter og mindst én dansk producent, hvorved forstås
  - a) en person, der har bopæl her i landet, eller
  - b) et aktieselskab, der er registreret her i landet, eller
  - c) en statslig eller kommunal institution eller
  - d) et andet her i landet hjemmehørende selskab med begrænset ansvar herunder selskaber med vekslende medlemstal eller vekslende kapital, foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne har bopæl her i landet, eller
  - e) et udenlandsk aktieselskab, der har indregistreret filial i aktieselskabsregistret, eller et andet udenlandsk selskab med begrænset ansvar, for så vidt filialbestyreren har bopæl her i landet,
- 2) den danske producents kapitalindsats udgør mindst 25 pct. af de samlede omkostninger ved filmens produktion,
- 3) den danske producents andel i filmens indtægter svarer til kapitalindsatsen, og
- 4) der er et rimeligt forhold mellem den danske og den udenlandske producents ind-

flydelse på produktionen og mellem indsatsen fra huer side af arbejde såvel i kunstnerisk som i teknisk henseende.

Stk. 3. Til en co-produceret film, jfr. stk. 1, kan støtte efter bestemmelserne i § 11, stk. 2, nr. 5 og 7, kun ydes i forhold til den danske producents kapitalindsats. Til sådanne film kan der endvidere ydes støtte efter bestemmelsen i § 11, stk. 2, nr. 11.

Stk. 4. Ministeren for kulturelle anliggender kan undtage fra bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m.v. her i landet efter stk. 2 bortfalder i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

Regler om, hvilke film der kan betragtes som danske, og om, at co-producerede film kan sidestilles med danske film i relation til ydelse af støtte, fastsattes første gang i 1964-loven, men uddybedes væsentligt i 1972-loven. Ændringerne i loven af 1977 havde alene til formål at bringe bestemmelserne i overensstemmelse med retstilstanden efter Danmarks indtræden i EF.

Udvalget har intet at bemærke til den gældende lovs definition af begrebet danske film og foreslår bestemmelsen herom opretholdt uændret.

Hvad angår co-produktioner må det erkendes, at disse ikke har fået den betydning, man havde forestillet sig ved indførelsen af regler herom. Der er siden 1964 kun fremkommet få film i co-produktion mellem danske og udenlandske producenter, og der synes i øjeblikket ikke at være tendenser til, at begrebet co-produktion vil få nogen større betydning for dansk film i den kommende tid.

Der synes dog ikke at være nogen grund til ikke at bevare mulighederne for at sidestille co-produktioner med danske film. Udvalget har ikke i den sparsomme praksis grundlag for at foreslå de gældende regler ændret og foreslår således i det hele den gældende lovs regler opretholdt uændret.

Der findes en dansk-fransk co-produktionsaftale, jfr. udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 126 af 28. oktober 1975 (Lovtidende C) af aftale af 27. juni 1975 med Frankrig vedrørende forbindelserne på filmens område.

7. § 23: Straffebestemmelser.

§ 23. Overtrædelse af § 1, stk. 1, § 5 og § 20, stk. 3, straffes med bøde.

Stk. 2. I de forskrifter, der udfærdiges af ministeren for kulturelle anliggender i medfør af § 20, stk. 5, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. For overtrædelse, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Udvalget har ingen bemærkninger til disse straffebestemmelser, som foreslås opretholdt.

B. Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.a. § 24: Ikrafttrædelse. Bevillingsafgift.

§ 24. Loven træder i kraft den 1. juli 1972. Kapitel 4 og 5 træder dog først i kraft den 1. oktober 1972.

Stk. 2. Lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer ophæves. Kapitel 4, bestemmelserne i kapitel 6 om filmrådet samt § 30 ophæves dog først den 1. oktober 1972.

Stk. 3. Den i § 24 i lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer fastsatte bevillingsafgift svares sidste gang for perioden indtil 30. juni 1972. I de tilfælde, hvor regnskabsåret ikke falder sammen med perioden 1. juli - 30. juni, betales der afgift med et forholdsmæssigt beløb, beregnet efter biografernes overskud pr. 30. juni 1972.

Stk. 4. Til brug ved beregning af den i stk. 3 omhandlede bevillingsafgift skal bevillingshaveren senest den 15. august 1972 afgive en indberetning om biografens drift og kapitalforhold pr. 30. juni 1972. Indberetning afgives på skemaer, der foranlediges udleveret af ministeriet for kulturelle anliggender.

Stk. 3 og 4 bortfalder som uaktuelle. Som stk. 1 og 2 må indsættes bestemmelser om den nye lovs ikrafttrædelsestidspunkt og om bortfald af lov nr. 236 af 7. juni om film og biografer, jfr. lovbe-

kendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977 som ændret ved lov nr. 585 af 19. december 1980.

b. § 25: Bevilling - tilladelse.

§ 25. Den, som ved lovens ikrafttræden har bevilling til at drive biograf, har efter dette tidspunkt tilladelse til offentlig filmforevisning, uden at ansøgning herom er nødvendig

Da tilladelsessystemet foreslås opretholdt, er der ikke behov for nogen overgangsbestemmelse herom.

c. § 26: Biograf i lejede lokaler.

§ 26. En bevillingshaver, der ved lovens ikrafttræden driver biograf i lejede lokaler, kan i indtil 5 år efter dette tidspunkt modsætte sig, at lokalerne benyttes til biografdrift af andre;. Dette gælder dog ikke, hvis han ophører med at drive biograf, hvis lejemålet er bragt til ophør som følge af hans misligholdelse af lejeaftalen, hvis han har opsagt denne, eller hvis retten til indsigelse er frafaldet af ham ved lejemålets ophør.

Bestemmelsen er efter sit indhold udløbet i 1977 og kan udgå.

d. § 27: Ældre pensioner m.v.

§ 27. Filminstituttet har efter lovens ikrafttræden fortsat pligt til at udrede de pensioner og understøttelser, der er tildelt i medfør af §§ 13 og 14 i lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer.

Forpligtelsen til at udrede de i bestemmelsen nævnte pensioner og understøttelser er fra og med finansåret 1978 overtaget af statskassen under finanslovens § 26. Pensionsvæsenet.

Der bør i en ny overgangsbestemmelse fastslås, at de nævnte pensioner og understøttelser og ligeledes de i henhold til 1972-lovens §§ 28 og 29 tildelte pensioner og understøttelser fortsat udredes af statskassen.

e. § 28: Ægtefællepension.

§ 28. Dør en biografindehaver, som ved lovens ikrafttræden havde bevilling til at drive biograf, og som ved sin død i alt har drevet biograf i mindst 10 år, er hans eller hendes ægtefælle, såfremt denne ikke får tilladelse til biografdrift, berettiget til en pension, der udredes af filminstituttet. Denne pension bortfalder, såfremt ægtefællen senere får tilladelse til biografdrift.

Stk. 2. Hvis den afdøde biografindehaver, inden han opnåede bevilling, har været godkendt som leder, medregnes indtil 5 år af den tid, i hvilken han har virket som sådan, ved opgørelsen af hans anciennitet efter stk. 1.

Stk. 3. Nærmere regler om pensionsordningen fastsættes af ministeren for kulturelle anliggender efter forhandling med økonomi- og budgetministeren. 2)

Reglerne om pension til afdøde biografindehaveres ægtefæller stammer helt tilbage til 1938-loven og opretholdtes uændret i 1964-loven. Reglerne var dengang knyttet til biografbevillingssystemet og begrundet i den overskudsafgift, som bevillingshavere indbetalte til filmfonden. Det fandtes rimeligt, at filmfonden til gengæld udredte en pension til bevillingshaveres enker. Skulle bevillingshaveren være en kvinde»var der ikke hjemmel til at yde pension til en efterlevende ægtemand.

Ved 1972-loven afskaffedes bevillingssystemet og overskudsafgiften, men det fandtes fortsat rimeligt som en overgangsordning at udrede pensioner til efterlevende ægtefæller (nu uanset køn) efter biograf-ejere, som ved lovens ikrafttræden i 1972 havde haft bevilling til biografdrift, og som ved deres død havde drevet biograf i mindst 10 år.

2)

De nærmere regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 75 af 28. januar 1974 om biografpensioner og -understøttelser.

Bestemmelsen er siden 1972 kun anvendt få gange, og der er nu gået 10 år siden bevillingssystemets ophævelse, og siden der skete de indbetalinger til filmfonden, som var begrundelsen for pensions-systemet.

Udvalget finder, at der på denne baggrund ikke er grundlag for at opretholde særregler om pensionsordninger for afdøde biografejerers ægtefæller, og bestemmelsen foreslås ophævet.

f. § 29; Understøttelse.

§ 29. Hvis en biografindehaver, der ved lovens ikrafttræden havde bevilling til at drive biograf, må opgive sin biografvirksomhed, fordi lejemålet mod hans eller hendes ønske bringes til ophør, kan ministeren for kulturelle anliggender, såfremt den pågældende i alt har drevet biograf i mindst 10 år, med tilslutning fra finansudvalget tillægge den pågældende en understøttelse, der udredes af filminstitutet. Understøttelsen vil endvidere efter indehaverens død, ligeledes med tilslutning fra finansudvalget, kunne tillægges hans eller hendes ægtefælle. Understøttelsen bortfalder, hvis biografindehaveren eller ægtefællen senere får tilladelse til biografdrift andetsteds.

Stk. 2. Hvis biografindehaveren, inden han opnåede sin bevilling, har været godkendt som leder, medregnes indtil 5 år af den tid, i hvilken han har virket som sådan, ved opgørelsen af hans anciennitet efter stk. 1.

Stk. 3. Nærmere regler om beregning af understøttelserne fastsættes af ministeren for kulturelle anliggender efter forhandling med økonomi- og budgetministeren. 3)

Muligheden for at yde understøttelse til biografejere, hvis lejemål for biograflokalerne mod deres vilje opsiges, indførtes i 1964-loven og videreførtes som en overgangsbestemmelse i 1972-loven for biografejere, som havde biografbevilling ved lovens ikrafttræden i 1972.

3) Se note 2).

Bestemmelsen anvendtes nogle få gange under 1964-loven, og de i kraft af denne lovs bestemmelse tildelte understøttelser er ovenfor foreslået videreført, men den har under 1972-loven aldrig fundet anvendelse.

Bestemmelsen foreslås derfor nu ophævet.

g. § 30: Filminstituttets finansiering.

§ 30. I filminstituttet indgår indtil den 1. april 1975 den i § 6 omhandlede billetafgift, jfr. dog § 8.

Stk. 2. Fra det tidspunkt, hvor filminstituttets likvide formue er opbrugt, afholdes de med instituttets virksomhed forbundne udgifter af statskassen.

Bestemmelsen, som ikke længere er aktuel, kan ophæves.

h. § 31: Færøerne og Grønland.

§ 31. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft i Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bestemmelsen foreslås opretholdt uændret.

i. § 32: Lovens revision.

§ 32. Forslag til revision af loven fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1981-82.

Der foreslås revision efter 5 år.

X. Forholdet til institutioner uden for filmlovens område.

A. Danmarks Radio.

1. Danmarks Radio og spillefilmen.

a. Publikumsinteressen.

At fjernsynets fremkomst betød et vendepunkt for biografforevisningen af film er almindeligt kendt og skal ikke nærmere omtales her. Når talen er om dansk films økonomiske krise, vil det imidlertid være på sin plads at minde om, at denne i og for sig ikke kan kædes sammen med en manglende interesse hos publikum for at se film i almindelighed eller danske film i særdeleshed.

Må man kan meget vel hævde, at publikums interesse er så stor som nogensinde, men at fjernsynet har grebet ind i distributions- og forevisningsmønsteret på en måde, der ganske har ændret det økonomiske grundlag for produktionen.

Fjernsynet konkurrerer med biograferne om publikums gunst med et bredt udbud af programmer. Blandt disse indtager spillefilm - dvs. film der primært er produceret med biografforevisning for øje - imidlertid en særstilling. I Fritidsundersøgelsen 1975 blev de deltagende personer blandt andet spurgt, hvilke kategorier af programmer de (næsten) altid så. Den største tilslutning registreredes for TV-avisen (60%) for nyhedsprogrammet "Aktuelt" (35%) og for film (33%).¹⁾

I 1980 viste dansk fjernsyn ikke mindre end 112 spillefilm. Langt de fleste, 81, havde tidligere været vist i biografen, og deres alder viste meget stor spredning. Ifølge Danmarks Radios løbende seerfrekvensundersøgelser, som omfattede 11 af de viste film, var det gennemsnitlige seertal til disse film 1,3 mill. - svingende fra 666.000 til 3.007.000, det vil sige fra 16 til 71% af den voksne befolkning, her regnet som personer på 13 år og derover. Hertil kan i øvrigt føjes, at en undersøgelse i 1976 viste at 45% af den voksne befolkning alene kunne modtage dansk fjernsyn, 31% kunne også se svensk og 22% tysk fjernsyn. Man tør heraf slutte, at der

1)

"Fritid 1975" af P-H. Kühl og Inger Koch-Nielsen.
(Socialforskningsinstituttets meddelelse nr. 14, 1976)

i over halvdelen af landet var et fjernsynsudbud af film, der i hvert fald var betydeligt større end det danske udbud alene.

Overføres seerfrekvensundersøgelsernes gennemsnitstal uden videre på de 112 i dansk fjernsyn viste film, når man et publikumstal på 145,6 mill., hvortil vil kunne lægges et ukendt tal for de i svensk og tysk fjernsyn viste film, der uden tvivl også har et stort publikum.

Til sammenligning viste biograferne i 1980 2.154 forskellige film. Antallet af forestillinger var 365.458, antallet af solgte billetter udgjorde 15.943.000. Aldersmæssigt lå hovedvægten meget tydeligt på film fra de seneste 4-5 år. På grund af de forskellige opførelsesmåder er TV's og biografernes publikumstal ikke direkte sammenlignelige, men de giver et indtryk af størrelsesordenen og illustrerer samtidig det paradoks, at filmproduktionens hovedindtægter tilvejebringes af det mindretal af filmens publikum, som biografgængerne udgør.

Fjernsynet begyndte faste udsendelser i 1954. I 1953 var antallet af solgte biografbilletter det største nogensinde herhjemme, nemlig 59 mill. Målt i seere og biografgængere tilsammen kan publikumsinteressen for biografilm med nogen ret siges at være tredoblet idag.

b. Radiolovens bestemmelser.

I henhold til loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 421 af 15. juni 1973) er det Danmarks Radios opgave "at udsende radiofoni- og fjernsynsprogrammer, der omfatter nyhedsformidling, oplysning, underholdning og kunst ..." (lovens § 7), og radiatorådet har den endelige afgørelse i programspørgsmål (§ 9, stk. 2). Det er derfor klart, at Danmarks Radio ikke efter loven har nogen pligt til at befordre dansk film som sådan, og at det beror på Danmarks Radio selv - i sidste instans radiatorådet - i hvilket omfang Danmarks Radio ved at placere indkøbs- og produktionsordrer i filmbranchen skal være med til at holde hjulene igång. I øjeblikket skønnes

Danmarks Radio årligt at tilføre filmbranchen taget under ét omkring 25 mill. kr. I forhold til de midler, der i øvrigt fra det offentliges side sættes i dansk film, er der tale om et meget væsentligt bidrag.

Det er da også udvalgets opfattelse, at Danmarks Radio af hensyn til seerne, der omfatter danske programmer med særlig interesse, og som en dansk kulturinstitution, der principielt må præstere den størst mulige danske egenproduktion, nødvendigvis må acceptere et medansvar for at holde filmproduktionen i live, men om en bestemt juridisk forpligtelse er der ikke tale. At der herhjemme kun findes ét fjernsynsforetagende., nemlig Danmarks Radio, sætter dette forhold særligt i relief.

c. Forbindelsen mellem Danmarks Radio og branchen.

1° Indkøb af film.

Da TV's behov for biograffilm tilsyneladende er umætteligt, skulle man mene, at filmproducenterne ved salg af ældre film til Danmarks Radio kunne indtjene meget betydelige bidrag til finansieringen af produktionen af nye film. Dette er ikke tilfældet, viser den hidtidige udvikling. Tydeligvis har producenter og filmudlejere ikke haft styrke til overfor fjernsynet at hævde de priser, der i betragtning af biografforevisningens tilbagegang havde været nødvendige for at sikre det økonomiske grundlag for ny filmproduktion.

Navnlig i fjernsynets første år var filmbranchens forhold til det nye medium problemfyldt. Men det er stadigvæk en klar interesse for producenter og biografer at holde nye film borte fra TV, indtil disse er udspillede i biograferne. Til den ende har de fleste danske producenter sluttet sig sammen i I/S Danske Filmproducenter, der varetager deres interesser over for Danmarks Radio. Mellem interessentskabet og Danmarks Radio er der indgået en aftale der blandt andet indebærer en forståelse om, at Danmarks Radio viser omkring 10 danske film om året, og at Danmarks Radio sigter på at holde det samlede antal viste film på 110. De 10 danske film skal ikke nød-

2)

På linie hermed henstiller udvalget **til** Danmarks Radios overvejelse at deltage i finansieringen af filmskolen, se kapitel VI.C.

vendiguis stamme fra interessentskabets pulje, men producenter tilsluttet interessentskabet vil under alle omstændigheder højst sælge lo film pr. år i de to år, som den nuværende aftale dækker fra 1. april 1980. Prisen pr. film er i aftaleperioden 200.000 kr., hvilket dækker én forevisning og én såkaldt "snap-reprise", det vil sige genudsendelse inden for de nærmeste 14 dage.

I betragtning af mange af disse films alder er det klart, at producenterens indtægter fra Danmarks Radio er en marginal ekstra indtægt, som ikke oprindeligt er indgået i kalkulationen af produktio-
 nerne. På grund af det ændrede produktionsmønster kan man heller ikke forvente, at disse beløb i fuldt omfang vil blive kanaliseret over i nye produktioner, idet flere af de selskaber, som i sin tid producerede de pågældende film, ikke længere er producerende.

Filmlovudvalget kan ikke anbefale, at Danmarks Radio pålægger sig selv yderligere restriktioner med hensyn til antallet af foreviste film eller lignende, da dette ikke væsentligt vil kunne ændre det fundamentale konkurrenceforhold mellem fjernsynskiggeri og biografbesøg, og iøvrigt også ville betyde en tilsidesættelse af hensynet til den del af befolkningen, som ikke har mulighed for at gå i biografen. Derimod kan man anbefale, at fjernsynet i fortsættelse af sin hidtidige kurs undlader at optræde som en direkte konkurrent til biograferne, når det gælder at hjemtage udenlandske film, som ville have chancer i det almindelige biografrepertoire. Man ser også gerne, at fjernsynet fortsat viser hensyn ved valget af tidspunkt for visningen af de danske film, således at visse ugedage og tidspunkter søges undgået, og udsendelse navnlig sker i forbindelse med højtiderne. 4)

2. Entrepriser.

Man kan ikke med rimelighed påstå, at Danmarks Radio ikke lader arbejde udføre i entreprise "ude i byen". Dette har netop i de senere år i stigende grad været tilfældet, blandt andet for nogle af de mest populære seriers vedkommende ("Matador", "En by i provinsen"

3) Se bilag 13.

4)

Der bør omvendt også tages hensyn til Danmarks Radios interesser med hensyn til importstøttede film, se kapitel III.A.3.

m.fl.), men gælder også mindre produktioner. Under hensyn til, at der faktisk findes ledig kapacitet, både af filmarbejdere og studiefaciliteter, skal udvalget i dansk films, men for så vidt også i dansk fjernsyns egen interesse anbefale, at Danmarks Radio, i endnu højere grad end tilfældet er, gør brug af disse ressourcer.

3 Produktion.

Det er et vigtigt led i Danmarks Radios virksomhed vedrørende dansk film, at Danmarks Radio også deltager i finansieringen af biografilm med henblik på at kunne vise disse i fjernsynet. Det har i en årrække været et udtalt ønske fra filmfolks side at nå til "ordnede forhold" på dette felt, og efter flere fejlslagne initiativer besluttede kulturministeren i 1978 at bringe Danmarks Radio, filminstituttet og producentinteresser sammen i et udvalgsarbejde, som i 1980 resulterede i en co-produktionsaftale mellem de to institutioner (formelt undertegnet i 1981). Udvalgets indstilling, aftalen og en tilhørende standardaftale for den enkelte produktion er optrykt som bilag til denne betænkning.

Balndt aftalens punkter skal fremhæves, at de to parter hver skyder lige store beløb - for tiden 4 mill. kr. om året - ind i en fond for produktion af film. Midlerne skal anvendes både til finansiering af projekter, hvori der er privat kapital, og om fornødent til fuld finansiering af egnede projekter. Foreløbig i en forsøgsperiode på 4 år skal 25% anvendes til børnefilm; det er antagelig på dette område, fuld finansiering i første række bliver aktuel. Danmarks Radio har ret til at vise filmene første gang 18 måneder efter biografpremieren. Fondens indtægter skal genanvendes til produktion af film. Den daglige administration ligger i filminstituttet.

Aftalen må anses som et betydningsfuldt skridt til sikring af et kontinuerligt engagement fra Danmarks Radios side i dansk spillefilmproduktion.

Se bilag 14, 15 og 16 .

Det siger sig selv, at aftalens eksistens ikke er til hinder for, at Danmarks Radio fortsat køber forevisningsrettigheder til danske film produceret uden for aftalens regie, evt. på et så tidligt tidspunkt, at der bliver tale om et reelt bidrag til finansieringen af produktionen.

2. Danmarks Radio og kortfilmen

På kortfilmens område er forholdene helt anderledes end på spillefilmens, fordi de omstændigheder, hvorunder kortfilm typisk vises, er anderledes. Den rent privat finansierede kortfilm - for eksempel til reklame-, oplysnings- eller instruktionsbrug - står ikke i noget konkurrenceforhold til fjernsynets udsendelser, og det samme gælder for den kortfilm, som produceres for offentlige midler, specielt filmcentralens.

Mellem Danmarks Radio og Statens Filmcentral er der ligefrem tale om indlysende fælles interesser i den størst mulige produktion og spredning af såvel oplysende som friere kunstneriske kortfilm. Da kortfilmen typisk er en "brugsfilm", anvendelig i en eller anden sammenhæng, viser erfaringen, at forevisningen i fjernsynet - evt. løsrevet fra en bredere sammenhæng overhovedet - er en fortrinlig reklame for filmen. Brugere har herved fået lejlighed til at gennemse filmen og bestemme sig for, om den vil passe ind i vedkommende forenings, institutions m.v. virksomhed. Effekten af en TV-visning bliver derfor let den modsatte af, hvad man umiddelbart skulle forvente, nemlig en øget efterspørgsel fra brugerne.

Som tidligere nævnt (kapitel II.B.2.b.) har Danmarks Radio og Statens Filmcentral formaliseret deres samarbejde om kortfilmproduktion i en overenskomst af 1973, der lægger rammerne om produktion og anvendelse af film, som de finansierer i fællesskab. Siden 1981 udgør det fra hver side indskudte beløb 850.000 kr. pr. år. Det er i samme afsnit omtalt, at Danmarks Radio hvert år i alt viser ca. 10 af filmcentralens produktioner. Her kan det tilføjes, at der

6) Se bilag 17.

i 1981 af Landscentralen for undervisningsmidler blev stillet 400.000 kr. til rådighed for en samproduktion mellem filmcentralen og Danmarks Radios Undervisningsafdeling.

Udvalget har ligeledes tidligere (kapitel II.B.3) berørt de problemer, som består for afsætningen af "frie" kortfilm dels til Statens filmcentral, dels til Danmarks Radio.

Med hensyn til Danmarks Radio må det ligesom for filmcentralens vedkommende gælde, at selve spørgsmålet om køb af en film suverænt afgøres af Danmarks Radio ud fra en vurdering af filmens kvalitet og dens anvendelighed i den samlede programlægning. Men udvalget skal som sin opfattelse understrege, at det forekommer urimeligt, at Danmarks Radio tilbyder en pris på indtil 500 kr. pr. minut for et produkt, der efter samstemmende oplysninger fra kortfilmproducenternes organisationer står producenten i gennemsnitligt 10.000 kr. pr. minut.

Når beslutningen om anskaffelse er truffet, må det under hensyn til den moralske forpligtelse, der påhviler Danmarks Radio til at medvirke til at holde en leveringsdygtig dansk filmproduktion i live og til at præstere den størst mulige nationale egenproduktion, forekomme udvalget helt naturligt, at Danmarks Radio betaler endog betydeligt mere for danske kortfilm. Sammenligninger med indkøbsprisen for udenlandske kortfilm er i denne forbindelse irrelevante, dels fordi den er fastsat på et langt større marked, dels fordi der jo til indkøbsprisen skal lægges udgifter i form af bearbejdning, tekstning m.m. Heller ikke den pris, som Statens Filmcentral tager for TV-visning af sine produktioner - 100 kr. pr. minut - er noget anvendeligt udgangspunkt.

Udvalget må imidlertid erkende, at problemet om prisfastsættelsen ikke kan løses inden for filmlovens rammer. Det er radiatorådets ansvar, om der på dette punkt - ligesom med hensyn til Danmarks Radios brug af andre former for dansk kunst - fra Danmarks Radios side følges en acceptabel politik.

Der forhandles om nye priser (januar 1982).

3. "Frikøb" af Danmarks Radios programmer.

Et spørgsmål, som må tiltrække sig interesse i forbindelse med Danmarks Radios virksomhed under gennemgangen af filmlovgivningen, er, i hvilket omfang der foreligger muligheder for at udsende programmerne i en normal film- eller videodistribution.

Det er givet, at visse fjernsynsprogrammer er egnede til forevisning uden for fjernsynet, idet der kan konstateres en mangel på film til sådan forevisning med et indhold som de pågældende programmer. Udvalget sigter hermed dels til programmer, der svarer til Statens Filmcentrals udbud af kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål eller med overvejende kunstnerisk sigte, dels til programmer, der egner sig til forevisning for børn - herunder specielt de yngste aldersklasser - hvad enten disse programmer har overvejende fiktionspræget eller oplysende indhold.

Problemerne i denne forbindelse er både af rettighedsmæssig og af rent praktisk karakter.

Med en ændring af § 17 i ophavsretsloven i 1977 (lov nr. 240 af 8. juni 1977) er der imidlertid skabt særlige rammer for en generel løsning af problemerne vedrørende udnyttelsen af TV-udsendelser i den egentlige undervisningssektor, og udvalgets betragtninger har **derfor i første række** de øvrige grupper af programmer for øje.

Rettighedsmæssigt består problemet i al korthed deri, at Danmarks Radio selv - hvad enten der er tale om egen eller fremmed produktion - i overensstemmelse med sit formål, "at udsende . . . fjernsynsprogrammer" og i henhold til overenskomster og kontrakter kun har ret til at udnytte programmerne i fjernsynsvirksomheden. Enhver anden udnyttelse - ofte betegnet som "sekundær udnyttelse" - vil således være uberettiget, så længe man ikke særskilt har tilforhandlet sig retten hertil.

Da der er tale om programmer af en karakter, der i hvert fald inden for et lille sprogområde som det danske i helt overvejende grad kun synes at have udbredelsesmuligheder i en ikke-kommerciel distribution, forekommer det nærliggende, at der er grundlag for

ad frivillighedens vej at erhverve ("frikøbe") rettighederne til en sådan distribution.

Særlig for programmer af udenlandsk oprindelse gælder det yderligere, at der af Danmarks Radio ydes en indsats i form af bearbejdning, tekstning m.m., som vil blive udnyttet mere rationelt, hvis en sekundær udnyttelse kan aftales.

Praktisk består problemet i, at der ikke idag eksisterer noget forhandlingsapparat, der sikrer, at retten til en sekundær udnyttelse løbende kan erhverves, når et egnet program produceres eller anskaffes af fjernsynet.

Udvalget foreslår på denne baggrund, at der optages et samarbejde mellem Danmarks Radio og Statens Filmcentral om løsningen af disse problemer. Som retningslinier for samarbejdet, der nærmere må drøftes imellem de to institutioner, vil udvalget skitsere følgende ordning:

1) Udenlandske programmer.

Når Danmarks Radio ved gennemsyn af programmet skønner dette egnet også i en filmcentral-distribution, søger Danmarks Radio at få option på ikke-kommerciel distribution i Danmark og underretter filmcentralen. Såfremt programmet er i landet, gives der filmcentralen adgang til gennemsyn. Filmcentralen må så, inden optionen udløber, afgøre, om man vil erhverve distributionsrettigheder og træffe aftale med leverandøren.

Filmcentralen betaler til Danmarks Radio eller vedkommende arbejds-tagere en andel af udgiften til bearbejdning m.v. Hvad enten denne beror på generel overenskomst eller på individuel aftale, giver Danmarks Radio filmcentralen adgang til med vedkommende at enes om et tillæg for de tilfælde, hvor den sekundære udnyttelse bliver aktuel.

2) Danske programmer.

Hvis Danmarks Radio vil lade et program fremstille i entreprise, som skønnes egnet for Statens Filmcentral, gives der filmcentralen underretning og dermed mulighed for at "købe sig ind" i produktionen på et tidligt tidspunkt. Man tænker her på programmer, som ikke produceres under co-produktionsaftalen.

Også med hensyn til programmer, som produceres ved Danmarks Radios egne medarbejdere, er det udvalgets opfattelse, at Danmarks Radio bør give filmcentralen lejlighed til at erhverve distributionsretten.

For både udenlandske og danske programmets vedkommende går udvalget ud fra, at filmcentralen ikke skal betale Danmarks Radio nogen andel i generalomkostninger eller vederlag for retten til sekundær udnyttelse.

Man er klar over, at en ordning som den skitserede i begyndelsen kan medføre praktiske problemer, som der ikke her er grund til at komme ind på, og foreslår derfor, at den i første omgang udtrykkeligt betegnes som et forsøg, eksempelvis for en tre års periode.

I øvrigt forestiller udvalget sig, at Statens Filmcentral som et led i samarbejdet med Danmarks Radio under en sådan ordning stiller sine fuldt finansierede produktioner vederlagsfrit til rådighed for fjernsynet. Ligeledes bør filmcentralen for sin del underrette Danmarks Radio, når man indkøber udenlandske film, som kunne være egnede i dansk fjernsyn, således at en dansk versionering evt. kan koordineres.

B. Landscentralen for undervisningsmidler.

1. Historie og lovbestemmelser.

På filmens område er det et igennem en årrække omdiskuteret spørgsmål, hvorledes opgavefordelingen mellem Landscentralen for undervisningsmidler og Statens Filmcentral skal være.

Som omtalt i kapitel II.B. og III.B. er det i henhold til filmlovens § 17 filmcentralens opgave, dels at producere og indkøbe kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål og kortfilm med overvejende kunstnerisk sigte, dels at distribuere sådanne film i det omfang, distributionen ikke varetages af andre organer. Medens produktions- og indkøbsfunktionen således klart er henlagt til filmcentralen, er der samtidig åbnet mulighed for, at distributionen i et eller andet omfang kan henlægges til andre.

Ved lovens tilblivelse i 1972 blev det i bemærkningerne til lovforslaget oplyst, at der hermed sigtedes til den landscentral, som dengang endnu var på planlægningsstadiet. Bl.a. hed det i disse bemærkninger: "... må det forventes, at langt den største del af filmcentralens nuværende distributionsfunktioner til sin tid vil blive henlagt under den planlagte landscentral for undervisningsmidler. Det er imidlertid endnu et uafklaret spørgsmål, i hvor vid udstrækning landscentralen vil kunne overtage den del af filmcentralens nuværende distribution, der ikke direkte vedrører skoler og andre uddannelsessteder...".

Landscentralloven kom til i 1973 (lov nr. 419 af 13. juni 1973) og pålægger i § 6 landscentralen en række katalogiseringsopgaver m.v. samt at gøre indstilling til undervisningsministeren om indgåelse af aftaler om fremskaffelse af programmateriale til undervisningsformål med Danmarks Radio, filmcentralen eller andre producenter (§ 6, nr. 4). Med denne del af bestemmelsen var det hensigten, at lade landscentralen træffe afgørelse om, hvilke produktioner og indkøb filmcentralen skulle foretage på undervisningsområdet. Endvidere var det tanken, at der skulle indgås en aftale, der afstak beløbsrammer herfor og fastlagde samarbejdsformer, som sikrede landscentralen indflydelse på virksomheden.

Bestemmelsen pålægger også landscentralen at "foretage distribution af film, bånd og lignende materialer til skoler og andre undervisningsinstitutioner" (§ 6, nr. 6). Ved udformingen af denne del af bestemmelsen havde man forestillet sig at samle virksomheden i undervisningsministeriets båndcentral og filmcentralens distribution med tilhørende teknisk tjeneste i landscentralen, medens spørgsmålet om den fremtidige betjening af filmcentralens brugergrupper uden for undervisningsvæsenet skulle løses ved forhandlinger med det formål at samle flest mulige administrative og ekspeditions-mæssige rutiner i landscentralen - uden at de hidtidige aftagere skulle lide skade. Denne samling af distributioner - der jo også ville omfatte en kommende videodistribution af TV-programmer - forventedes i øvrigt at ville give landscentralen afgørende indflydelse på udviklingen med hensyn til lyd- og billedoptagelser inden for undervisningsområdet.

Der var med andre ord både i filmloven og landscentralloven lagt op til en overførsel af filmcentralens distribution til landscentralen. Det var dog ikke til bunds afklaret, om en sådan ordning i alle henseender ville være hensigtsmæssig. Der var således ikke taget stilling til, om det i realiteten var ønskeligt at adskille filmcentralens produktion og indkøb, hvoraf kun en ringe del er direkte undervisningsrettet, fra distributionen, hvoraf ikke desto mindre omkring 80 % sker til undervisningssektoren. Det var heller ikke afgjort, hvad der skulle blive af distributionen til andre brugergrupper, om end det umiddelbart kunne se ud til, at denne skulle forblive filmcentralens ansvar, skønt alle brugere trækker på den samme beholdning af film.

På længere sigt syntes den logiske konsekvens at måtte være, at den statslige kortfilm-distribution i sin helhed ville blive inkorporeret i uddannelsesapparatet.

For at gennemdrøfte det fremtidige samarbejde mellem filmcentral og landscentral nedsattes der af undervisningsministeriet og kulturministeriet en arbejdsgruppe. Denne gruppe nåede til, at det ikke var muligt at dele distributionen i én for undervisningsinstitutioner og én for andre brugere, ligesom filmbeholdningen ikke lod sig dele i undervisningsfilm og andre film. Herudover fandt

gruppen, at hensynet til brugerne talte for én samlet distribution af film, bånd (herunder i fremtiden videobånd) og andre undervisningsmaterialer, men den kunne ikke enes, om landscentralen eller filmcentralen burde stå for den samlede distribution, der i og for sig måtte kunne ligge lige godt i begge institutioner. Derimod afviste gruppen tanken om et fælles organ under de to institutioner som uhensigtsmæssig ud fra administrative, budgetmæssige og kompetencemæssige betragtninger.

Drøftelserne mandede ud i, at man foreløbig skulle opretholde status quo, således at filmcentralen beholdt filmdistributionen, og landscentralen beholdt bånddistributionen, men det blev bestemt, at en samarbejdsaftale skulle indgås, der tilsikrer landscentralen den afgørende indflydelse på den tekniske udvikling vedrørende lyd- og billedprogrammets brug i undervisningen. Aftalen af 29. maj 1978 - bestemmer da også udtrykkeligt, at landscentralen fastlægger de tekniske standarder og normer i undervisningen (§ 8).

Endvidere blev det bestemt, at de to institutioner skulle etablere et lokalfællesskab, samt at administrationsdepartementet skulle anmodes om gennem to år at følge udviklingen i de to institutioners distributionsafdelinger med henblik på, om en sammenlægning eller andre ændringer ville indebære en rationaliseringsgevinst.

Det viste sig imidlertid umuligt at finde lokaler, som begge institutioner anså for egnede, og i løbet af 1978 måtte kravet herom opgives, hvilket dog også må ses i sammenhæng med de strukturelle overvejelser, som filmlovens forestående revision gav anledning til. Hermed faldt også en væsentlig del af baggrunden for en vurdering ved administrationsdepartementet bort, og departementet gik ikke ind i den omtalte undersøgelse.

Fastholdelsen af status quo er foreløbig bestemt for tiden frem til filmlovens revision (se aftalens § 7). Under filmlovudvalgets arbejde har undervisningsministeren i februar 1980 nedsat et udvalg, der skal vurdere landscentralens virksomhed og stille forslag om, i hvilket omfang denne skal opretholdes og - i bekræftende fald - eventuelt ændres. Udvalget har tilendebragt sit arbejde i januar 1982.

1) Se bilag 18.

Man kan således konstatere, at både kulturministeriet og undervisningsministeriet nu ønsker, at spørgsmålet om den mest hensigtsmæssige ordning for bl.a. distributionen af kortfilm og andre billed-lydprogrammer tages op til ny vurdering. Derimod er der ikke sat spørgsmålstejn ved den ordning, at filmcentralen er statens organ for produktion af kortfilm, men heller ikke ved, at der i et tilfælde af permanent samarbejde som på undervisningsfilmens område - hvor der fra landscentralens side for tiden stilles omkring 1,1 mio kr. til rådighed pr. år - opbygges en formel organisation til varetagelse af ordregiverens interesser, som det er sket ved oprettelse af et pædagogisk arbejdsudvalg. Dette udvalg udtaler sig både om det samlede årlige produktions- og anskaffelsesprogram, som filmcentralen skal fremlægge på undervisningsområdet, og om de enkelte produktions- og anskaffelsesforslag, ligesom det rådgiver filmcentralen om tilknytning af pædagogisk ekspertise og om samordningen med andre anskaffelser af undervisningsmaterialer for offentlige midler (aftalens § 13).

2. Udvalgets drøftelser og forslag.

a. Produktion.

Idag er gangen for de filmproduktioner, landscentralen lader foretage (herunder i øvrigtogså anskaffelser af udenlandske film), overordentlig tung.

Projekterne behandles i filmcentralens programredaktion, og man indhenter det pædagogiske arbejdsudvalgs råd og vejledning vedrørende de enkelte projekter og den samlede årlige plan for undervisningsproduktion, herunder om inddragelse af faglig og pædagogisk sagkundskab. Endvidere skal produktionsplanen godkendes i landscentralens styrelse og af undervisningsministeren.

Efter filmlovudvalgets opfattelse resulterer de fastlagte procedurer i en bureaukratisering af produktionen af kortfilm for undervisningsministeriets midler, som er uforholdsmæssigt belastende og i det lange løb kan befrygtes direkte at forringe denne del af

dansk kortfilmproduktions kvalitet. Udvalget mener, at det er undervisningsministeriets gode ret at opstille retningslinier for denne produktion, men det ville være værd at overveje, om et eller flere led i behandlingen kunne udgå.

b. De nuværende distributioner.

Filmlovudvalget vil ikke tage stilling til, hvor den nuværende distribution af lydbånd - undervisningsministeriets båndcentral - for fremtiden bedst kan placeres. Med hensyn til kortfilm og videogrammer er det udvalgets opfattelse, at det er vigtigt at skelne mellem den del af distributionsvirksomheden, som består i at sprede information om, hvilke materialer der er til rådighed hvor, og den del, som er den faktiske daglige brugerkontakt: bestillingsmodtagelse, forsendelse osv.

For informationsarbejdets vedkommende er det indlysende, at landscentralen skal have adgang til at rekvirere alle relevante oplysninger om filmcentralens beholdning af film og at lade disse indgå i sine kataloger m.v. Disse oplysninger må løbende og uden vederlag stilles til rådighed af filmcentralen. Hvis filmcentralen går over til at anvende edb ved trykningen af sit katalog, må programmerne tilrettelægges således, at landscentralen kan udnytte oplysningerne i elektronisk form.

For den egentlige distributions vedkommende har filmlovudvalget svært ved at se, at lydbånd, videobånd og film nødvendigvis skal bestilles og leveres til brugerne fra én enkelt institution. I hvert fald synes det hidtil at have været muligt for undervisningssektorens brugere at finde ud af at bestille lydbånd i båndcentralen og film i filmcentralen, og en samling af disse to distributioner i én forekommer ikke umiddelbart at indebære lettelser af betydning for nogen af parterne. Derimod kan udvalget tiltræde, at filmdistributionen ikke lader sig dele i én for undervisningsfilm (og -brugere) og én for andre film (og brugere).

Med hensyn til videobånd er filmcentralen som tidligere nævnt begyndt at distribuere sine film også overspillet på video. Det er nærliggende at antage, at det meget hurtigt vil være slået fast i brugernes bevidsthed, at filmcentralen varetager denne funktion, hvad enten disse brugere befinder sig i undervisningssektoren eller uden for denne. Som forholdene er idag, må videodistribution endnu opfattes som afledt af filmdistributionen og derfor naturligt hjemmehørende i filmcentralen.

Det er udvalgets bestemte opfattelse, at filmdistributionen skal forblive i filmcentralen, både fordi den fungerer godt - inden for de givne økonomiske rammer - fordi man finder det ønskeligt, at en distribution med bredt kulturelt sigte ikke flyttes bort fra kulturministeriets regie (uanset at undervisningsinstitutioner tegner sig for de fleste bestillinger), og fordi man må lægge vægt på den direkte udveksling af impulser mellem distributionen og produktionen, som denne placering indebærer. Det skal i denne forbindelse på ny påpeges, at de fleste SFC-film produceres uden undervisning for øje, hvorefter det så alligevel viser sig, at de er overordentlig anvendelige i skolen.

c. Distribution af TV-programmer.

Det vil være nødvendigt i denne forbindelse at berøre den eventuelle fremtidige distribution på undervisningsområdet af fjernsynsprogrammer produceret af Danmarks Radio. Fra landscentralens og undervisningsministeriets side er det et ønske, at Danmarks Radio skal stille masterbånd til rådighed, der skal danne grundlag for en produktion i landscentralen af bånd, som har en sådan teknisk kvalitet, at de placeret i amtscentralerne vil kunne bruges som basis for yderligere kopiering til brugerne. Denne levering af masterbånd forudsætter imidlertid forhandlinger og aftaler med rettighedshaverne vedrørende Danmarks Radios programmer, som indtil videre ikke er gennemført. Resultatet er derfor blevet, at alle amtscentraler (÷ Viborg amt) selv under udsendelserne optager ("tapper") programmerne og derefter distribuerer dem inden for amtet. Det er værd at bemærke, at der således decentralt faktisk er etableret en

ordning, som brugerne i undervisningssektoren tilsyneladende kan leve med, i hvert fald indtil videre.

Hvis det imidlertid lykkes for landscentralen at få tilvejebragt det fornødne aftalegrundlag for en distribution på grundlag af masterbånd af fjernsynets undervisningsprogrammer - og evt. andre programmer, som skønnes egnede til undervisningsformål - mener udvalget, at denne distribution meget vel kan ske fra en anden institution end filmcentralen. Hvis man fortsat finder det rigtigt at lade landscentralen selv stå for en distribution i nævneværdigt omfang af undervisningsmaterialer, vil en sådan videodistribution vel kunne oprettes i tilknytning til båndcentralen. Nok så naturligt forekommer det dog at oprette videodistributionen i tilknytning til Danmarks Radios undervisningsafdeling. Udvalget ønsker dog også at pege på, at den kunne knyttes til Statens Filmcentral, ikke mindst under hensyn til, at filmcentralen selv har taget videodistribution op.

d. Distribution af videogrammer udefra.

Videogrammer til undervisningsbrug produceret i udlandet eller af uafhængige danske producenter synes med fordel under de bestående forhold at kunne indgå i filmcentralens distribution - helt på linie med kortfilm, som filmcentralen under den gældende aftale også indkøber for landscentralen (§ 2 og § 6).

e. Sammenfatning.

På produktionens (og øvrige anskaffelsers) område er det udvalgets opfattelse, at der bevidst bør arbejdes hen imod mere forenklede forretningsgange. På distributionens område er det udvalgets mening, at den fremtidige kortfilm- og videodistribution skal tilrettelægges under hensyn til den opgavefordeling, der er en realitet idag. Den bør baseres på de eksisterende institutioner for produktion og distribution af film og video, inden for filmlovens område filmcentralen.

Udvalget vil på denne baggrund foreslå, at det i en ny lov om film ikke som i den gældende skal hedde, at filmcentralen distribuerer i det omfang, opgaven ikke varetages af andre organer. Det må være den almindelige regel, at Statens Filmcentral skal have mulighed for at distribuere film og andre former for levende billeder og lyd, for så vidt som dette anses for en opgave for et centralt placeret statsligt organ.

XI. Udkast til lovændringer.

Forslag

tii

Lov om film

Kapitel 1

Formål

§ 1. Lovens formål er at fremme filmkunst og filmkultur i Danmark.

Stk. 2. Ved film forstås i denne lov levende billeder af enhver art uanset optagelses- og forevisningsform, bortset fra fjernsynsudsendelser.

Kapitel 2

Det danske Filminstitut

§ 2. Det danske Filminstitut har for så vidt angår spillefilm følgende opgaver:

- 1) at yde støtte til udarbejdelse af manuskripter til danske film,
- 2) at yde lån, garanti for lån eller tilskud til produktion af danske film, jfr. §§ 23 og 24, og at fastsætte vilkårene for ydelse af sådan støtte,
- 3) at producere eller være medproducent af danske film,
- 4) at yde hel eller delvis udligning af tab ved produktion af danske film af kunstnerisk kvalitet,
- 5) at yde støtte til import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film og film, der skønnes særligt egnede for børn, og at fastsætte vilkårene for sådan støtte,
- 6) at træffe foranstaltninger, der kan fremme salget og i øvrigt tjene til udbredelse af kendskabet til danske film i udlandet.

Stk. 2. Herudover kan instituttets midler anvendes til følgende formål:

- 1) drift af Den danske Filmskole eller etablering af anden uddannelse og forskning på filmkunstneriske og filmtekniske områder,

- 2) støtte til den selvejende institution Det danske Filmstudie og anden filmstudievirksomhed,
- 3) drift af filmværksteder,
- 4) støtte til indretning eller modernisering af biografteatre,
- 5) ydelse af stipendier inden for filmkunstneriske og filmtekniske områder,
- 6) støtte til udgivelse af publikationer vedrørende film.

Stk. 3. Ministeren for kulturelle anliggender kan i særlige tilfælde godkende, at der af instituttets midler ydes støtte til andre formål end de i stk. 1 og 2 opregnede til fremme af filmkunst og filmkultur.

§ 3. Det danske Filminstitut ledes af en bestyrelse, bestående af 5 medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. 2 medlemmer beskikkes som filmfaglige repræsentanter efter indstilling fra de organisationer, der udgør den almindelige repræsentation for filmproducenterne, filminstruktørerne, filmteknikerne, biografindehaverne og filmudlejerne. For hvert af disse medlemmer udpeges en suppleant. 2 medlemmer beskikkes efter indstilling fra det i § 8 omhandlede repræsentantskab, og 1 medlem udpeges af ministeren. De sidstnævnte 3 medlemmer udpeges blandt personer, der ikke er repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film. Blandt medlemmerne beskikkes ministeren en formand og en næstformand. Beskikkelserne gælder for 4 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan kun ske for én periode. Ingen kan samtidig være medlem af bestyrelsen og af den i § 7 omhandlede filmjury eller

repræsentantskabet eller beklæde de i §§ 6 og 19 omhandlede konsulentstillinger.

§ 4. Bestyrelsen har den almindelige ledelse af filminstitutts virksomhed, fordeler de til rådighed værende midler på de i § 2 nævnte støtteformål, træffer den endelige afgørelse med hensyn til dispositioner i henhold til § 2, stk. 1, nr. 5, jfr. dog § 17, og nr. 6, samt stk. 2, nr. 1-6, og påser, at de af filmkonsulenterne støttede projekter i henhold til § 2, stk. 1, nr. 1-3, ikke strider mod gældende lovgivning.

§ 5. Institutts daglige ledelse forestås af en direktør, som efter indstilling fra bestyrelsen ansættes af ministeren for kulturelle anliggender for 4 år ad gangen. Genansættelse kan finde sted.

Stk. 2. Direktøren ansætter instituttets personale bortset fra de i § 6 nævnte konsulenter.

§ 6. Efter indstilling fra filminstitutts bestyrelse ansætter ministeren for kulturelle anliggender indtil 3 filmkonsulenter, der ikke må være repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film.

Stk. 2. Konsulenterne ansættes for indtil 3 år med mulighed for forlængelse med indtil 3 år ad gangen efter opslag.

Stk. 3. Konsulenterne har den endelige kunstneriske afgørelse med hensyn til dispositioner over de af bestyrelsen i henhold til § 2, stk. 1, nr. 1-3, til rådighed stillede midler, jfr. dog § 17.

§ 7. De midler, der af filminstitutts bestyrelse stilles til rådighed til anvendelse efter § 2, stk. 1, nr. 4, fordeles af en filmjury.

Stk. 2. Filmjuryen består af 3 filmkyndige medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender efter indstilling fra filminstitutts bestyrelse og repræsentantskab. Medlemmerne må ikke være repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand. Medlemmerne beskikkes for 2 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan ikke finde sted. Medlemmer af filmjuryen kan ikke samtidig være

medlemmer af instituttets bestyrelse eller repræsentantskab eller beklæde de i §§ 6 og 19 omhandlede konsulentstillinger.

§ 8. Filminstitutts repræsentantskab har til opgave at følge instituttets virksomhed, foretage indstilling af 2 medlemmer til bestyrelsen, jfr. § 3, foretage indstilling om beskikkelse af medlemmer til filmjuryen, jfr. § 7, modtage beretninger og regnskaber fra filminstitutts bestyrelse og filmjuryen og forelægge disse for ministeren for kulturelle anliggender med de bemærkninger, det ønsker at knytte dertil.

Stk. 2. Repræsentantskabet består af indtil 20 medlemmer, som beskikkes af ministeren for 4 år efter indstilling fra de betydende institutioner, organisationer og interessegrupper inden for dansk spillefilm. Repræsentantskabet vælger blandt sine medlemmer en formand og en næstformand.

§ 9. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter efter indstilling fra henholdsvis bestyrelsen, filmjuryen og repræsentantskabet forretningsordener for de pågældende organer og efter indstilling fra bestyrelsen en instruks for filmkonsulenternes virksomhed.

Kapitel 3

Statens Filmcentral

§ 10. Statens Filmcentrals opgave er at fremme oplysning, uddannelse og kunstnerisk og kulturel aktivitet ved at producere og indkøbe kortfilm og at distribuere sådanne film til undervisningsinstitutioner, biblioteker og andre institutioner, foreninger m.v.

Stk. 2. Filmcentralen virker som central for de i stk. 1 nævnte lånere ved at hjælpe til at fremskaffe informationer og materialer om kortfilm samt ved at udgive eller støtte udgivelsen af oplysende materialer.

Stk. 3. Kortfilmproduktion, som finansieres af statslige institutioner eller institutioner, som overvejende drives for statslige midler, skal forestås af filmcentralen eller gennemføres i samråd med denne efter nærmere af ministeren for kulturelle anliggender fastsatte regler.

Stk. 4. Filmcentralen kan efter anmodning yde kommuner og kommunale institutioner bistand til produktion af kortfilm.

Stk. 5. Filmcentralen kan i særlige tilfælde distribuere spillefilm, herunder spillefilm for børn, spillefilm, som er produceret af Det danske Filminstitut eller med støtte af dette, samt udenlandske spillefilm, som er importeret med støtte af filminstituttet.

§ 11. Statens Filmcentral ledes af en bestyrelse, bestående af 5 medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. 4 medlemmer beskikkes efter indstilling fra det i § 15 omhandlede repræsentantskab, således at 2 medlemmer skal besidde filmfaglig sagkundskab, og 2 medlemmer skal have indsigt i brugerforhold. 1 medlem udpeges af ministeren. For hvert af de 2 førstnævnte medlemmer udpeges en suppleant. De sidstnævnte 3 medlemmer udpeges blandt personer, der ikke er repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næstformand. Beskikkelserne gælder for 4 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan kun ske for én periode. Ingen kan samtidig være medlem af bestyrelsen og af den i § 14 omhandlede programredaktion eller beklæde den i § 19 omhandlede konsulentstilling.

§ 12. Bestyrelsen har den almindelige ledelse af filmcentralens virksomhed, fordeler de til rådighed værende midler på de i § 10 nævnte formål, godkender efter indstilling fra den i § 14 omhandlede programredaktion programpolitikken for filmcentralens produktion og indkøb og påser, at de af programredaktionen foretagne produktioner og indkøb ikke strider mod gældende lovgivning.

§ 13. Filmcentralens daglige ledelse forestås af en direktør, som efter indstilling fra bestyrelsen ansættes af ministeren for kulturelle anliggender for 4 år ad gangen. Genansættelse kan finde sted.

Stk. 2. Direktøren ansætter filmcentralens personale, bortset fra medlemmerne af den i § 14 omhandlede programredaktion.

§ 14. Efter indstilling fra filmcentralens bestyrelse ansætter ministeren for kulturelle anliggender indtil 3 medlemmer af en programredaktion, der ikke må være repræsen-

tanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film.

Stk. 2. Programredaktørerne ansættes for indtil 3 år med mulighed for forlængelse med indtil 3 år ad gangen efter opslag.

Stk. 3. Programredaktionen har inden for den af bestyrelsen årligt godkendte programpolitik den endelige kunstneriske afgørelse med hensyn til dispositioner over de midler, der af bestyrelsen afsættes til produktion og indkøb af kortfilm, jfr. dog § 17.

§ 15. Filmcentralens repræsentantskab har til opgave at følge filmcentralens virksomhed, foretage indstilling af 4 medlemmer til bestyrelsen, jfr. § 11, modtage beretninger og regnskaber fra bestyrelsen og forelægge disse for ministeren for kulturelle anliggender med de bemærkninger, det ønsker at knytte dertil.

Stk. 2. Repræsentantskabet består af indtil 20 medlemmer, som beskikkes af ministeren for 4 år efter indstilling fra de betydende brugergrupper, forskningsorganisationer samt organisationer og interessegrupper inden for dansk kortfilm. Repræsentantskabet vælger blandt sine medlemmer en formand og en næstformand.

§ 16. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter efter indstilling fra henholdsvis bestyrelsen og repræsentantskabet forretningsordener for de pågældende organer og efter indstilling fra bestyrelsen en instruks for programredaktionens virksomhed.

Kapitel 4

Film for børn

§ 17. Af de midler, som det danske Filminstituts bestyrelse i henhold til § 2, stk. 1, nr. 2, 3 og 5, afsætter til produktion, import, distribution og forevisning af spillefilm, og af de midler, som Statens Filmcentrals bestyrelse i henhold til § 10 afsætter til produktion og indkøb af kortfilm, anvendes mindst 25 pct. til film for børn, for så vidt der fremkommer et tilstrækkeligt antal egnede projekter hertil.

§ 18. Der nedsættes af ministeren for kulturelle anliggender et børnefilmråd, som har til opgave at træffe afgørelse om anvendelsen af de i § 17 omhandlede midler og af de

midler, som filminstitutets og filmcentralens bestyrelser i øvrigt afsætter til børnefilmformål.

Stk. 2. Børnefilmrådet består af en af de i § 6 omhandlede filmkonsulenter, udpeget af filminstitutets bestyrelse, et medlem af den i § 14 omhandlede programredaktion, udpeget af filmcentralens bestyrelse, og af den i § 19 omhandlede børnefilmkonsulent.

§ 19. Efter indstilling fra bestyrelserne for filminstitutet og filmcentralen ansætter ministeren for kulturelle anliggender en børnefilmkonsulent, der ikke må være repræsentant for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film.

Stk. 2. Konsulenten ansættes for indtil 3 år med mulighed for forlængelse med indtil 3 år ad gangen efter opslag.

Stk. 3. Konsulenten har til opgave at afgive indstillinger til det i § 18 omhandlede børnefilmråd og i øvrigt at fungere som initiativtagende på børnefilmmrådet.

§ 20. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter efter indstilling fra bestyrelserne for filminstitutet og filmcentralen en forretningsorden for børnefilmrådets og en instruks for børnefilmkonsulentens virksomhed.

Kapitel 5

Det danske Filmmuseum

§ 21. Det danske Filmmuseum har til opgave at sikre bevarelsen af film, filmbilleder og andet materiale vedrørende film, at indsamle og udlåne filmlitteratur og at udbrede kendskabet til filmens historie, bl.a. ved forevisning af film.

Stk. 2. Museet ledes af en direktør, som ansættes af ministeren for kulturelle anliggender.

§ 22. Af enhver dansk film, der forevises offentligt, skal producenten på begæring aflevere en ubrugt kopi til filmmuseet samt et fuldstændigt sæt af de til reklamebrug fremstillede billeder fra filmen mod godtgørelse af fremstillingsudgifterne.

Stk. 2. To år efter en dansk films første offentlige forevisning i Danmark skal produ-

centen vederlagsfrit deponere en god brugt kopi af filmen på museet.

Stk. 3. Negativer til danske film, der har været forevist offentligt, og negativer til de til reklamebrug fremstillede billeder fra filmene må ikke tilintetgøres, forinden de vederlagsfrit har været tilbudt museet, og dette har erklæret ikke at ville overtage dem.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1 og 3 finder tilsvarende anvendelse på film, som ikke har været forevist offentligt, men som har været sat i distribution med henblik på at nå ud til bredere kredse.

Stk. 5. Kopierne, billederne og negativerne må ikke udnyttes forretningsmæssigt af museet.

Stk. 6. Ministeren for kulturelle anliggender kan fastsætte nærmere regler om afleverings-, deponerings- og tilbudspligten, herunder om undtagelser fra disse pligter.

Kapitel 6

Danske og co-producerede film

§ 23. Ved en dansk film forstås i denne lov en film, der er indspillet på dansk med overvejende dansk kunstnerisk og teknisk personale.

Stk. 2. Afgørelsen af, om en film opfylder betingelserne i stk. 1, træffes af ministeren for kulturelle anliggender efter indhentet udtalelse fra filminstitutets bestyrelse.

Stk. 3. Ministeren kan undtage fra betingelserne i stk. 1, når særlige omstændigheder taler derfor.

§ 24. Ministeren for kulturelle anliggender kan efter indhentet udtalelse fra filminstitutets bestyrelse godkende en spillefilm som delvis sidestillet med en dansk film (co-produceret film), jfr. § 2, stk. 1.

Stk. 2. Godkendelse af en co-produceret spillefilm som delvis sidestillet med en dansk film kan meddeles, såfremt:

- 1) filmen er optaget ved et samarbejde mellem en eller flere udenlandske producenter og mindst én dansk producent, hvorved forstås
  - a) en person, der har bopæl her i landet, eller
  - b) et aktieselskab eller anpartsselskab, der er registreret her i landet, eller
  - c) en statslig eller kommunal institution eller

- d) et andet her i landet hjemmehørende selskab med begrænset ansvar, herunder selskaber med vekslende medlems-tal eller vekslende kapital, foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne har bopæl her i landet, eller
- e) et udenlandsk aktieselskab eller anpartsselskab, der har indregistreret filial i aktieselskabs-registeret, eller et andet udenlandsk selskab med begrænset ansvar, for så vidt filialbestyreren har bopæl her i landet,
- 2) den danske producents kapitalindsats udgør mindst 25 pct. af de samlede omkostninger ved filmens produktion,
- 3) den danske producents andel i filmens indtægter svarer til kapitalindsatsen, og
- 4) der er et rimeligt forhold mellem den danske og den udenlandske producents indflydelse på produktionen og mellem ind-satsen fra hver side af arbejde såvel i kunstnerisk som i teknisk henseende.

Stk. 3. Til en co-produceret film kan støtte efter bestemmelserne i § 2, stk. 1, nr. 2 og 4, kun ydes i forhold til den danske producents kapitalindsats. Til sådanne film kan der endvidere ydes støtte efter bestemmelsen i § 2, stk. 1, nr. 6.

Stk. 4. Ministeren kan undtage fra bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m.v. her i landet efter stk. 2 bortfalder i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

Kapitel 7

Offentlig filmforevisning

§ 25. Offentlig forevisning af film må kun ske efter tilladelse. Tilladelsen gives af politimesteren på det sted, hvor offentlig forevisning agtes gennemført, i København af politidirektøren. Tilladelsen giver ret til offentlig forevisning i politikredsen.

Stk. 2. Tilladelsen gives enten til enkeltforestillinger eller til fast biografdrift.

Stk. 3. Tilladelsen er betinget af, at indehaveren kun viser film, som efter de derom gældende bestemmelser må vises ved offentlige forestillinger, og at indehaveren overholder bestemmelserne i lov om filmcensur.

Stk. 4. Den af politimesteren, i København politidirektøren, truffene afgørelse af, om en filmforevisning må anses for offentlig, kan indbringes for ministeren for kulturelle anliggender.

Stk. 5. Ministeren kan bestemme, at visse former for offentlig filmforevisning ikke kræver tilladelse, og fastsætte vilkårene herfor.

§ 26. Personer har ret til at få tilladelse, hvis de:

- 1) har bopæl her i landet,
- 2) er myndige og
- 3) ikke er under konkurs.

Stk. 2. Ansvarlige interessentskaber og kommanditselskaber har ret til at få tilladelse, hvis hver enkelt personligt ansvarlig deltager opfylder betingelserne i stk. 1.

Stk. 3. Aktieselskaber og anpartsselskaber, der er registreret her i landet, har ret til at få tilladelse, når direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i stk. 1. Det samme gælder andre her i landet hjemmehørende selskaber med begrænset ansvar, herunder selskaber med vekslende medlems-tal eller vekslende kapital, foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i stk. 1.

Stk. 4. Kommuner, statslige og kommunale institutioner har ret til at få tilladelse.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m.v. her i landet, jfr. stk. 1-3, bortfalder i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

§ 27. Tilladelse til andre end personer betinges af, at der antages en leder, som opfylder betingelserne i § 26, stk. 1, jfr. stk. 5.

Stk. 2. Der skal gives politimesteren, i København politidirektøren, meddelelse om, hvem der antages som leder.

§ 28. Tilladelsen bortfalder, hvis betingelserne i § 26 ikke længere er opfyldt.

Stk. 2. Tilladelsen kan tilbagekaldes af politimesteren, i København politidirektøren, såfremt indehaveren af tilladelsen ikke overholder bestemmelserne i § 27.

Stk. 3. Tilladelsen kan af ministeren for kulturelle anliggender for en periode af indtil 5 år fratages indehaveren, såfremt denne ik-

ke overholder de i § 25, stk. 3, fastsatte betingelser.

Kapitel 8

Forskellige bestemmelser

§ 29. Kommuner og amtskommuner kan drive virksomhed for filmproduktion og filmudlejning og kan yde støtte i form af tilskud, lån eller garanti for lån til filmproduktion, filmudlejning og biografvirksomhed.

Stk. 2. Dokumenter vedrørende låneforhold i henhold til stk. 1 samt § 2 er fritaget for stempelafgift.

Kapitel 9

Straffebestemmelser

§ 30. Overtrædelse af § 22, stk. 3, og § 25, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 2. I de regler, der måtte blive fastsat af ministeren for kulturelle anliggender i medfør af § 22, stk. 6, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, anpartsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant **bøde-**

ansvar.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 31. Loven træder i kraft den 1982.

Stk. 2. Lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer, jfr. lovbekendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977 som ændret ved lov nr. 585 af 19. december 1980, ophæves.

§ 32. De i medfør af §§ 13 og 14 i lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer og de i medfør af §§ 28 og 29 i lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer tildelte pensioner og understøttelser udredes fortsat af statskassen.

§ 33. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft i Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

§ 34. Forslag til revision af loven fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1986-87.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den gældende lov om film og biografer (lov nr. 236 af 7. juni 1972) blev vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 31. maj 1972 og trådte i kraft 1. juli, for nogle kapitlers vedkommende dog først 1. oktober, 1972 (se Folketingstidende 1971-72, sp. 2466, 2830, 6431 og 6540, A sp. 1749, B sp. 1921 og C sp. 563).

Ifølge lovens § 32 skulle forslag til revision af loven forelægges senest i folketingssamlingen 1976-77. Lov om ændring af lov om film og biografer (lov nr. 238 af 8. juni 1977) vedtoges af folketinget ved 3. behandling den 25. maj 1977 og trådte i kraft den 1. juli 1977 (se Folketingstidende 1976-77, 1. samling sp. 1992 og 2927, A sp. 2081, samt Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 665, 2676, 4795 og 4994, A sp. 3361, B sp. 621 og C sp. 313).

Loven blev med de af ændringsloven følgende ændringer optrykt som bekendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977.

Ifølge § 32 i den således ændrede lov skulle forslag til revision af loven fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1980-81. Ved lov om ændring af lov om film og biografer (lov nr. 585 af 19. december 1980), vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 12. december 1980 blev fristen for lovens revision udskudt til folketingsåret 1981-82 (se Folketingstidende 1980-81, sp. 333., 754, 3758 og 4187, A sp. 715, B sp. 187 og C sp. 141).

Til at forberede lovens revision nedsattes den 20. marts 1979 et udvalg på 7 medlemmer, som fik til opgave at gennemgå loven om film og biografer og vurdere, hvorledes den gældende lov har virket, og om dens bestemmelser er tidssvarende. I kommissoriet fremhævedes, at det særlig påhvilede udvalget at overveje, hvilke former for støtte der er påkrævet for at opretholde dansk film, samt antallet af institutioner på filmens område, fordelingen af opgaver mellem disse og deres indbyrdes stilling.

Lovforslaget bygger på den af dette udvalg til ministeriet afgivne betænkning.

Udviklingen siden vedtagelsen af den gældende lov i 1972 har for så vidt angår spillefilmsituationen i det store og hele været præget af stadigt stigende vanskeligheder for alle grene af den danske filmbranche, særlig udpræget i de sidste 3-4 år. Vanskelighederne kan især henføres til to kendsgerninger, hvis effekt har virket gensidigt forstærkende: de nedadgående tilskuertal i biograferne og de meget kraftigt stigende omkostninger ved produktion af danske film.

Det svigtende biografbesøg er af biografbranchen søgt imødegået ved en vidtgående strukturændring - ombygning af store biografale, som stod halv- eller trekvarttomme, til en række mindre sale - og en koncentration af biografer i bycentre. Denne strukturændring har imidlertid i nogen grad ladet befolkningen i landdistrikterne og de større byers forstæder biografmæssigt i stikken. Til gengæld har der her kunnet konstateres en stigende kommunal forståelse for, at det at sikre den lokale befolkning adgang til en lokal biograf indgår i en kommunes naturlige kulturelle forpligtelser. En del private biografer, som stod foran lukning, er blevet overtaget af kommuner, og andre kommuner har, uden at kunne yde direkte driftstilskud til en privat biograf, på forskellig måde været med til at sikre dennes fortsatte drift.

Udviklingen inden for dansk spillefilmproduktion har medført en opløsning af det tidligere kendte faste mønster, hvorunder et nogenlunde konstant årligt antal film produceredes af 4-5 faste produktionsselskaber, således at produktionen nu forestås af skiftende grupper, som dannes omkring den enkelte filmproduktion, og som ofte i perioden siden den gældende lovs ikrafttræden har måttet konstatere betydelige tab på denne produktion.

Endvidere har udviklingen medført, at hvor der i begyndelsen af perioden foregik en ret betydelig rent privat spillefilmproduktion uden offentlig støtte, og hvor den offentligt støttede filmproduktion var baseret på en nogenlunde ligelig fordeling mellem den private og den offentlige kapitalindsats, forekommer der nu kun ganske enkelte rent private produktioner, og støtten til de statsstøttede

film udgør nu gennemsnitligt omkring 70 pct. af filmenes samlede produktionsomkostninger.

Situationen tegnede sig i 1979 så katastrofal for dansk spillefilmproduktion, som truedes af total standsning, at finansudvalget ved aktstykket nr. 345 af 25. april 1979 bevilgede 5 mill. kr. i finansåret 1979 til forøgelse af støtten til filmproduktion. I finansåret 1980 videreførtes rammeforøgelsen, dog kun med 3 mill. kr., og i 1981 forøgedes rammen med yderligere 9 mill. kr. Ved denne saltvandsindsprøjtning har hjulene kunnet holdes i gang indtil lovrevisionen.

Med hensyn til kortfilm har udviklingen til dels været anderledes. Omkostningsstigningerne ved produktion af kortfilm har været af samme størrelse som for spillefilmens vedkommende, og det har bevirket en nedgang i mulighederne for at producere og indkøbe kortfilm. Men i modsætning til hvad der har været tilfældet for spillefilm har der ikke kunnet konstateres nogen nedgang i publikumsinteressen for kortfilm, men tværtimod en kraftigt stigende efterspørgsel efter disse film fra undervisningsinstitutioner, biblioteker, foreninger m.v. Problemet for Statens Filmcentral, som står for langt størstedelen af kortfilmdistributionen i Danmark, er derfor i første række, at det med de begrænsede midler, der er til rådighed, ikke er muligt at efterkomme efterspørgslen efter kortfilm, dels på grund af manglende muligheder for produktion og indkøb af efterspurgte emner, dels på grund af for få kopier af de til rådighed værende film.

Idet der i øvrigt henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, skal om forslaget i almindelighed bemærkes:

I de tidligere love vedrørende dette område har bestemmelserne om biografdrift haft en fremtrædende placering. De første love fra 1922 og 1933 handlede næsten udelukkende herom, hvilket også gav sig udslag i lovens titel, som var »Lov om biografteatervæsenets ordning«. Samme titel havde loven af 1938, som dog også omhandlede andre forhold end biografteater, medens lovene fra 1964 og 1972 havde titlen »Lov om film og biografer«. Loven af 1964 opretholdt et biografbevillingssystem, medens 1972-loven afskaffede dette system, som afløstes af fri næring for biografdrift, samtidig med, at bestemmelserne om biografer **indskrænkes** væsentligt, og andre regler indtog en betydelig mere fremtrædende rolle i loven.

Det foreliggende lovforslag opretholder nok et tilladelsessystem for biografdrift, og udbygger det på visse punkter i forhold til den gældende lov, men i erkendelse af, at spørgsmålet om **biograf-**

drift i dag lovmæssigt indtager en underordnet plads i forhold til andre filmproblemer, foreslås lovens titel ændret til »Lov om film« og kapitlet om tilladelser til biografvirksomhed flyttet fra den hidtidige placering som nr. 1 til nr. 7.

De tidligere love har ikke defineret ordet film, hvilket heller ikke var nødvendigt på lovenes tidspunkt, da film var et entydigt begreb. I nyere tid har de elektroniske optagelses- og forevisningsmetoder under navnet video haft en næsten eksplosiv udvikling og er trængt ind på mange felter, hvor tidligere den fotografiske film var enerådende. Videoproblemerne er på mange måder identiske med filmproblemerne, og man har derfor fundet det naturligt i lovens kapitel i at fastslå, at ordet film i denne lov omfatter alle former for levende billeder, bortset fra fjernsynsudsendelser, som omfattes af loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 421 af 15. juni 1973).

Ved lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer blev det fastslået, at den ved denne lov oprettede filmfond havde til formål at fremme filmkunsten i Danmark, og dette formål blev i lov nr. 236 af 7. juni 1972 gentaget som det ved denne lov oprettede filminstituts hovedformål. Det kan forekomme for snævert at lade dette formål alene vedrøre filminstituttet, da »fremme af filmkunsten« også må være hovedformål for lovens øvrige bestemmelser. I det foreliggende lovforslag er hovedformålet derfor fastslået i kapitel 1 som gældende for loven i sin helhed.

Samtidig er hovedformålet »fremme af filmkunsten« udvidet til også at omfatte »filmkulturen« i Danmark. Dette er sket ud fra den betragtning, at den hidtidige definition kan lede til en for snæver, »finkulturel« opfattelse af, hvad det er lovens opgave at støtte, men tilsigter ikke nogen ændring i det kvalitetskrav, som hidtil har været gældende, og som fortsat tilsigtes opretholdt.

De hidtidige love har indeholdt et kapitel om filmudlejning, således den gældende lovs kapitel 2. De tidligere love fastslog en række reelle betingelser for udøvelse af virksomhed som filmudlejer. I den gældende lov fastslås imidlertid kun, at man for at virke som filmudlejer skal opfylde de almindeligt gældende betingelser for at udøve næring i Danmark. Det kunne overvejes at fastsætte særlige betingelser for at udøve næring som filmudlejer, og det kunne overvejes at indføre et tilladelsessystem for filmudlejere på linie med tilladelsessystemet for biografere. Man har dog ikke fundet tilstrækkelig anledning til at stramme systemet omkring filmudlejning og har derfor i stedet fun-

det det upåkrævet overhovedet at opretholde et specielt kapitel om filmudlejning.

Børnepublikummets behov for film er katastrofalt dårligt opfyldt. Der importeres en del udenlandske børnefilm, og der produceres med mellemrum enkelte danske børnefilm. Der gøres af børnefilmklubberne en anselig indsats for at skaffe børnene et tilfredsstillende repertoire, men udbudet er af fortvivlende ringe omfang og kvalitet. Det er karakteristisk, at når biograferne i skoleferierne søger at sammensætte et børnefilmrepertoire, sker det oftest ved hjælp af »Far til fire«-filmene fra halvtredserne eller andre ældre børnefilm.

Omend det principielt kan findes **betænkeligt** at kvotere til fordel for en enkelt filmtype, har man fundet, at børnefilmsituationen er sådan, at det er nødvendigt at træffe særlige foranstaltninger for at fremme specielt børnefilm, og har derfor som noget nyt i forhold til den gældende filmlov i et særligt kapitel 4 fastsat, at der af de midler, som i alt anvendes til indkøb, produktion og støtte af produktion af film normalt skal anvendes mindst 25 pct. til børnefilm, og der foreslås i kapitlet fastsat regler om administrationen af disse børnefilmmidler.

De hidtidige love har indeholdt regler om forskellige pensions- og understøttelsesmuligheder for biografejere og afdøde biografejeres ægtefæller. Disse regler fandtes i sin tid rimelige bl.a. under hensyn til de afgifter, som indbetaltes af biografernes indtægter. Efter at disse afgifter forlængst er ophævet, og under hensyn til udbygningen af det almindelige pensions- og understøttelsessystem i landet, findes der ikke at være basis for opretholdelsen af sådanne særregler for et enkelt erhverv.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1. Formål

Som nævnt i de almindelige bemærkninger har man i dette kapitel fundet det naturligt generelt at fastslå, at lovens formål er at fremme filmkunst og det bredere begreb filmkultur i Danmark, og at definere, at der ved film i denne lov forstås enhver form for levende billeder, bortset fra fjernsynssendelser.

Til kapitel 2. Det danske Filminstitut

I dette kapitel er samlet de bestemmelser om Det danske Filminstitut og dets administrative organer, som i den gældende lov findes i kapitel 4. I den gældende lovs formålsbestemmelse (§11) for filminstituttet er opregnet en række opgaver for

instituttet. Disse gentages med visse nedenfor nærmere beskrevne ændringer i lovforslaget, men da visse af den gældende lovs enkeltbestemmelser i praksis har givet anledning til tvivl om, hvorvidt de alene omfattede spillefilm eller også kortfilm, har man for overskuelighedens skyld og for at angive arbejdsdelingen mellem filminstituttet, hvis hovedfelt er spillefilm, og Statens Filmcentral, jfr. kapitel 3, hvis hovedfelt er kortfilm, foretaget en opdeling af filminstituttets formålsbestemmelser i to stykker. Det første stykke handler alene om filminstituttets opgaver vedrørende specielt spillefilm, og det andet de af instituttets opgaver, som ikke specielt er knyttet til spillefilm, men vedrører film i almindelighed.

Ved spillefilm forstås i denne forbindelse fiktionsfilm og andre film bestemt til forevisning i biograferne. Det er imidlertid klart, at der ikke lader sig drage nogen fast grænse mellem disse film på den ene side og på den anden side de kortfilm - dokumentarfilm og korte, novellistiske film, som er Statens Filmcentrals hovedopgave. Grænserne mellem egentlige spillefilm, novellefilm, dokumentarfilm med fiktive indslag og rene dokumentarfilm er lige så flydende som grænserne mellem de forskellige litterære former - roman, novelle, essay osv. Der tilsigtes derfor ikke med lovforslagets opdeling i spillefilm som hørende under filminstituttets område og kortfilm som hørende under filmcentralens område nogen ændring i den hidtidige praksis, som ikke har forhindret, at filminstituttet, når det var hensigtsmæssigt, har bevæget sig ind på kortfilmområdet, og filmcentralen på fiktionsområdet, og at der i øvrigt i grænsetilfældene har fundet et godt og for filmkunsten fremmende samarbejde sted mellem de to institutioner.

Til § 2

Til stk. 1

Til nr. 1

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 4. Den forudgående filmstøtte i form af støtte til udarbejdelse af manuskripter ydes i dag af filminstituttets bestyrelse efter indstilling fra en af de til instituttet i henhold til lovens § 13 knyttede filmkonsulenter. Manuskriptstøtten udbetales efter praksis i 3 rater, efterhånden som arbejdet skrider frem. Hvis manuskriptet derefter danner grundlag for en filmproduktion, indgår manuskriptstøtten i produktionsstøtten og tilbagebetales som en del af denne. Hvis manuskriptet ikke bliver anvendt som grundlag for en film, tilbagebetales støtten ikke, med mindre forfatteren på anden

måde finder anvendelse for manuskriptet, f.eks. til en TV-produktion.

Fremskaffelsen af egnede filmmanuskripter må anses som et meget betydeligt led i den statslige filmstøtteordning. Bestemmelsen, som giver en vid margin for eksperimenter, foreslås opretholdt uændret, og det må i denne forbindelse understreges, at midler til støtte af udarbejdelse af manuskripter, som ikke resulterer i færdige film, ikke bør betragtes som spildt, men som nødvendige omkostninger ved indvindingen af erfaringer, som kommer den danske filmproduktion som helhed til gode.

Til nr. 2

Forslaget indebærer en udbygning af den gældende lovs § II, stk. 2, nr. 5, hvorefter der kan ydes lån eller garanti for lån til produktion af danske og co-producerede film.

Efter filmloven af 1964 kunne der alene ydes garanti for lån til filmproduktion, men denne bestemmelse udvidedes i den gældende lov til også at omfatte ydelse af direkte produktionslån. Forholdene har udviklet sig således, at langt den største produktionsstøtte i dag ydes i form af direkte lån.

Lovene fra 1964 og 1972 byggede på en blandingsekonomi inden for filmproduktion - privat produktion med statsstøtte i form af lån eller garanti for lån - og lovforslaget tilsigter ikke at bryde dette princip. Det må imidlertid erkendes, at det private indslag i filmproduktionen siden 1964-loven er blevet af stadig mindre omfang. Medens som nævnt i de almindelige bemærkninger oprindeligt en række film produceredes på rent privat basis, er det nu en sjældenhed, at dette sker, og medens statsstøtten til støttede film oprindeligt udgjorde gennemsnitlig ca. 50 pct. af filmenes produktionsomkostninger, udgør den nu gennemsnitligt ca. 70 pct.

Når produktionsstøtten ydes som garanti for lån, kautionerer filminstituttet for lånet i et pengeinstitut, og den del af lånet, som ikke er indfriet af den private producent 6 måneder efter filmens premiere eller 12 måneder efter første optagelsesdag, indfries af filminstituttet.

Støtte i form af direkte lån udbetales i rater efter aftale med den indstillende konsulent.

Tilbagebetalingen af produktionslån foregår således, at filmens nettoindtægter først anvendes til dækning af den indskudte privatkapital med et finansieringstillæg og et fortjenestetillæg. Hvad der derefter indkommer af indtægter, fordeles med 90 pct. til filminstituttet (statskassen) og 10 pct. til

producenten, indtil filminstitutts lånebeløb er fuldt tilbagebetalt. Hvad der derefter indkommer, tilgår fuldt ud den private producent. Det må imidlertid tilføjes, at det er yderst sjældent, at film indspiller så store indtægter, at en betragtelig del af instituttets lån tilbagebetales.

For opretholdelsen af en dansk filmkunst og filmkultur må det anses som væsentligt, at der stadig findes private producenter, som er villige til at indskyde kapital og arbejde i en dansk filmproduktion. Interessen herfor har som nævnt været stadig vigende, og for at bevare en privat interesse i filmproduktion må en stimulation i form af en forbedring af den private producents indtjeningsmuligheder anses som nødvendig. Dette kan tænkes at ske i form af en ændring af reglerne om fordeling af filmens indtægter i den private producents favør, ligesom forslagets udvidelse af støttmulighederne til udover lån og garanti for lån også at omfatte muligheden for ydelse af direkte tilskud til filmproduktion - normalt i en kombination af tilskud og lån eller garanti for lån - også tilsigter at animere til en øget privat indsats.

Produktionsstøtten omfatter i dag udgifterne til 10 kopier af filmen, medens lanceringsomkostninger (reklamer m.v.) ikke kan medregnes i filmens udgiftsbudget. For at animere til en øget privat indsats kunne det overvejes at lade også udgifterne til lancering og til et større antal kopier (15-20) indgå i de budgetter, som lægges til grund for ydelsen af støtte. Ved den sidstnævnte foranstaltning ville der tillige kunne opnås en hurtigere og geografisk mere ligelig spredning af filmene, end tilfældet er i dag.

Støtten ydes i dag til enkelte filmprojekter. Det kunne overvejes af afprøve en »producerordning«, indebærende, at en producent, et filmstudie eller en gruppe af filmfolk i stedet for støtte til enkelte filmprojekter for en periode fik tildelt en bevilling, for hvilken der kunne gennemføres en række produktioner.

Tanken med den foreslåede tilføjelse til bestemmelsen, hvorefter filminstituttet fastsætter vilkårene for ydelsen af produktionsstøtte, er at give mulighed for iværksættelse af sådanne forsøgsordninger som oven for beskrevet, og tilføjelsen tilsigter i det hele at muliggøre for institutbestyrelsen at praktisere støttereglerne smidigt og efter den løbende udviklings behov. Tilføjelsen tilsigter endelig at give bestyrelsen mulighed for at fastsætte sådanne vilkår med hensyn til filmenes distribution - herunder navnlig til filmisk svagt forsynede egne af landet og ad andre kanaler end biografer - som

det måtte være naturligt under hensyn til den ydede støttes størrelse.

En forudsætning for opretholdelsen af et dansk produktionsapparat med en kunstnerisk og teknisk stab af rimeligt omfang, et distributionsapparat og et rimeligt antal biografer uden for de største byer vil være, at der opretholdes en årlig produktion af danske spillefilm af et passende omfang - i den løbende debat er ofte nævnt antallet 15-20 film årligt som minimum.

Gennemsnitsomkostningerne ved produktion af en spillefilm i Danmark er i øjeblikket ca. 3,5 mill. kr., hvilket er yderst billigt i forhold til de fleste andre lande. En årlig produktion af 15 film vil således koste ca. 52,5 mill. kr. Regnes der med en privat kapitalindsats og en indsats fra Danmarks Radio til co-produktioner på i alt ca. 14,5 mill. kr., ville finansieringen af 15 film årligt kræve offentlige støttemidler på 38 mill. kr., hvoraf dog en del i form af andel i filmenes indtægter ville vende tilbage. De nuværende støttemidler (finansloven for 1981) udgør ca. 21,5 mill. kr., og finansieringen af 15 film årligt ville således kræve en yderligere offentlig støtte på 16,5 mill. kr.

Det er som nævnt almindeligt, at spillefilm giver så beskedne indtægter, at disse kun rækker til at tilbagebetale en lille del af den offentlige støtte, der er ydet. I finansårene 1975-76 til 1980 ydedes en samlet produktionsstøtte på 60.565.000 kr., hvoraf kun tilbagebetaltes 4.198.000 kr. eller 6,9 pct. De ydede lån, som ikke er blevet tilbagebetalt, er hidtil ikke blevet afskrevet, men står i statsregnskabet opført som et statsligt tilgodehavende. Selv om det kan ske, at en film mange år efter sin premiere stadig kan give indtægter, hører det dog til sjældenhederne, at der efter en relativ kort periodes forløb indgår indtægter af nogen betydning, og det forekommer urimeligt, at statens tilgodehavender således på forlængst udspillede film akkumuleres år for år. Der agtes derfor indført en ordning, hvorefter ikke-tilbagebetalte lån efter et rimeligt åremål, f.eks. 5 år efter en films premiere, endeligt afskrives.

Til nr. 3

I den nugældende lov er der i § 11, stk. 2, nr. 6, hjemmel til at filminstituttet »i særlige tilfælde« kan anvende midler til produktion eller medproduktion af danske film. Ved indførelsen af denne bestemmelse i 1972-loven betonedes det, at instituttets mulighed for at optræde som producent eller medproducent måtte have undtagelsens karakter, nemlig når der var tale om film, som det måtte

anses for ganske særlig ønskværdigt at få produceret, og som de private producenter ikke har kunnet eller villet påtage sig ansvaret for, selv ikke med statslig støtte i form af lån eller garanti for lån.

Hjemmelen for filminstituttets optræden som egentlig filmproducent er kun anvendt ganske enkelte gange. Som udviklingen har været, hvorunder den statslige produktionsstøtte som nævnt har udgjort en stadig større del af filmenes produktionsomkostninger, må det imidlertid ses i øjnene, at det i fremtiden i større omfang vil kunne blive nødvendigt, at filminstituttet optræder som enefinansierende - producent - af spillefilm. Specielt kunne dette tænkes at gøre sig gældende for børnefilm, som, jfr. nedenfor, foreslås undergivet en særordning. Ordene »i særlige tilfælde« foreslås derfor at udgå af bestemmelsen, uden at der her ved er tilsigtet nogen ændring i ønsket om, hvor det overhovedet er muligt, at opretholde en privat indsats inden for filmproduktion.

Til nr. 4

Bestemmelsen om tabsudligning er med en redaktionel ændring identisk med den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 7. Filminstituttets bestyrelse har gennem de senere år ved fordelingen af midler til støtteformål i nogen grad nedprioriteret dette formål til fordel for den forudgående produktionsstøtte. I 1981 har bestyrelsen dog i sin fordeling af instituttets midler afsat 1,1 mill. kr. til tabsudligning imod de foregående år 800.000 kr., men det kan nævnes, at de 9 film, som anmeldtes til at komme i betragtning ved uddelingen i 1981, repræsenterede et samlet tab på 10.351.200 kr.

Som et af midlerne til at animere til en privat kapitalindsats inden for kvalitetsfilm forekommer det rimeligt at opretholde denne støttebestemmelse. Ved ordene »kunstnerisk kvalitet« sigtes der både til film, som ved en bedømmelse af det færdige resultat må siges at opfylde dette kvalitetskrav, og til film, hvor intentionerne om kunstnerisk kvalitet er åbenbare, selv om disse intentioner ikke kan siges at være opfyldt fuldt ud i det færdige produkt.

Til nr. 5

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 8, idet der dog til den gældende bestemmelse er føjet en udtrykkelig hjemmel for filminstituttets bestyrelse til at fastsætte vilkårene for ydelse af støtte til import, distribution og forevisning af film. Hensigten med denne tilføjelse er som med den tilsvarende tilføjelse under nr. 2 at give

instituttets bestyrelse mulighed for ved ydelse af en støtte, uden hvilken den pågældende film sandsynligvis ikke var kommet til landet, at fastsætte sådanne betingelser, som sikrer filmens forevisning for de bredest mulige kredse af befolkningen, herunder ad andre kanaler end biograferne og i egne af landet, som normalt vil blive underforsynet med kvalitetsfilm.

Til nr. 6

Bestemmelsen er med en redaktionel stramning identisk med den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 11, om støtte til udbredelse af kendskabet til danske film i udlandet. Af bevillingen, som af filminstitutets bestyrelse er blevet afsat til dette formål, anvendes størstedelen til tekstning og kopiering af danske film, som deltager i filmfestivaler og filmuger i udlandet, og til selve deltagelsen i festivalerne, sædvanligvis i samarbejde med de andre nordiske lande, hvoraf Cannes- og Berlin-festivalerne er de betydeligste. Herudover anvendes også midler til dækning af fragtomkostningerne ved danske films deltagelse i festivaler, og endelig anvendes et mindre beløb til udgivelse af en publikation om danske film på engelsk, tysk og fransk.

Til stk. 2

I stk. 2 opregnes de af filminstitutets formål, som ikke er knyttet specielt til spillefilm i den ovenfor nævnte forstand.

Til nr. 1

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 1. Den danske Filmskole er drevet siden 1966 med vekslende studieordninger. I de første år var uddannelsen 2-årig inden for 3 linier, instruktørlinien, fotografiinien og lydlinien, senere suppleret med en 4. linie, produktionsledere. Fra 1973 ændredes undervisningen til at omfatte en række kurser, som hver især skulle fremtræde som selvstændige uddannelsestilbud, men i sammenhæng udgøre en hel filmuddannelse. Fra 1975 gik man tilbage til 3 2-årige linier i instruktion, foto og lyd, suppleret med en kursusvirksomhed rettet mod mere specifikke behov. Endelig ændredes skolen fra 1977 til sin nuværende struktur, omfattende 3-årige uddannelser inden for 5 linier, instruktion, foto, lyd, manuskript og klipning. På filmskolen gives endvidere basale filmkurser for personer, der i deres erhverv har brug for en vis praktisk viden, efteruddannelseskurser for professionelle filmfolk, sammenhængende specialkurser, f.eks. i produktionsledere, samt kurser i samarbej-

de med andre uddannelsesinstitutioner, hidtil navnlig Statens Teaterskole. Endelig afholder filmskolen seminarer, f.eks. vedrørende ny teknik, eller seminarer af mere almen karakter, f.eks. omkring en bestemt instruktør.

Filmskolen er henlagt under filminstituttet i den forstand, at instituttets bestyrelse bevilger de årlige udgifter til skolens drift og tager stilling til skolens studieplaner. Denne ordning synes at fungere tilfredsstillende og smidigt, og der forekommer ikke at være grund til at ændre i denne opbygning.

I den gældende lovs bestemmelse om filmskolen siges det, at undervisningen eventuelt kan samordnes med tilsvarende uddannelser på beslægtede områder. Med denne formulering sigtedes til mulighederne for etablering af en fælles uddannelse inden for teater, film og TV. Erfaringerne har vist, at det ikke kan anses for hensigtsmæssigt at etablere en egentlig fælles uddannelse inden for disse medier. Ordene om samordning med tilsvarende uddannelser foreslås derfor udeladt, uden at dette naturligvis vil forhindre en fortsættelse af det i praksis etablerede samarbejde med andre medieuddannelser, navnlig teaterskolen.

Til nr. 2

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 2, som dog i almindelighed taler om anvendelse af filminstitutets midler til drift af filmateliervirksomhed. Formuleringen i den gældende lov sigtede på en egentlig statsdrift af ASA-studierne, som erhvervedes af den daværende filmfond med tilslutning fra finansudvalget i aktstykke nr. 397 af 1. juni 1972. Overvejelserne om driftsformen efter købet resulterede imidlertid i en organisation i form af en selvejende institution under navnet Det danske Filmstudie, idet det erklærede formål med den offentlige erhvervelse af studierne - at virke på forretningsmæssige vilkår uden ubillig konkurrence over for de eksisterende 2 private studier - bedst fandtes at kunne opfyldes i denne form.

Et eventuelt underskud på studiets driftsregnskab dækkes af filminstitutets midler, og Det danske Filmstudie er for så vidt angår ansættelse af personale undergivet de for statsinstitutioner gældende regler.

Der er under den gældende lov ydet støtte også til de to private studier til moderniseringer og apparaturanskaffelser. Hjemmelen til ydelse af støtte også til andre studier end Det danske Filmstudie foreslås nu udtrykkelig lovfæstet.

Med hensyn til apparatur og teknisk bistand foregår der et samarbejde mellem alle 3 studier, og en yderligere udbygning af dette samarbejde, således at f.eks. særligt kostbart og sjældnere anvendt apparatur kun anskaffes af ét af studierne og stilles til rådighed også for de øvrige studier, synes at kunne etableres.

Til nr. 3

Et filmværksted - eller workshop - oprettedes i 1970 i samarbejde mellem den daværende filmfond og Danmarks Radio med det formål at skabe muligheder for filmeksperimenter, der ikke lod sig gennemføre i et almindeligt produktionsmønster.

1972-loven gav på denne baggrund filminstitutets bestyrelse en udtrykkelig hjemmel til af filminstitutts midler at finansiere en »workshop for filmiske forsøg«. I 1974 trak Danmarks Radio sig ud af samarbejdet, og workshoppen er siden blevet drevet alene for filminstitutts midler. I finansåret 1976-77 lukkedes workshoppen ved en tekstanmærkning - nr. 57 - til finanslovens §21, men på finansloven for 1977-78 bevilgedes der atter midler til driften af workshoppen.

I 1977 udvidedes workshoppen, som har hjemsted i København, med en afdeling i Haderslev i et samarbejde mellem kommunen, som stiller en daglig leder og lokaler til rådighed, og filminstituttet, som dækker de øvrige omkostninger. Ved oprettelsen af afdelingen i Haderslev havde institutbestyrelsen forestillet sig denne som indledning til oprettelsen af en mobil afdeling i provinsen, som efter nogle få års virksomhed et sted skulle flytte videre til et nyt. Indtil nu har denne tanke imidlertid ikke vist sig praktisk gennemførlig.

Københavnsafdelingen råder over såvel udstyr til 16 mm film, super 8 mm film og andet fotoudstyr som videomateriel, medens Haderslev-afdelingen alene råder over video-materiel.

Ideen med oprettelsen af en workshop var at stille teknisk udstyr, film og videobånd samt vejledning og teknisk bistand til rådighed dels for professionelle film- og TV-folks eksperimenter med medierne af kunstnerisk eller teknisk art, dels for ikke-professionelle, som ønskede at benytte film- og video-medierne til at udtrykke tanker og synspunkter.

Selv om der til stadighed inden for workshoppens rammer er foregået og stadig foregår professionelle eksperimenter, må tyngdepunktet i workshoppens virksomhed nok siges at være flyttet fra de professionelle eksperimenter dels til assistance til ikke-professionelles brug af medierne, og dels til

professionelle filmfolks anvendelse af udstyret til produktion af film, som ikke kan betegnes som egentlige eksperimenter, men som ikke har kunnet finde plads i den almindelige kortfilm- og video-produktion.

Det forekommer vigtigt at videreføre alle 3 grene af workshoppens virksomhed. Specielt hvad angår ikke-professionelles anvendelse af videoudstyr synes der med videos kraftige fremtrængen at være et stærkt behov for oprettelse af en række lokale workshops rundt om i landet, jfr. herved også den registrerede store interesse for deltagelse i forsøgsordninger med lokal fjernsyn, som den seneste ændring af loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 249 af 27. maj 1981) giver grundlag for.

Oprettelsen af yderligere en række lokale workshops ligger uden for filminstitutts muligheder med de til rådighed værende ressourcer. Der må her være tale om et lokalt behov, som dækkes af lokale ressourcer og med anvendelse af det lokale offentligt ejede video-udstyr, som er til stede i betydeligt omfang. Filminstitutts workshop vil imidlertid kunne yde rådgivning og bistand ved oprettelsen af lokale workshops.

Bestemmelsen i den gældende lov foreslås opretholdt, dog således, at der i stedet for ordet »workshop« anvendes betegnelsen »filmværksted«, og at der benyttes flertalsform i konsekvens af, at der eksisterer to i og for sig uafhængige afdelinger i København og Haderslev, og for at give mulighed for, hvis behov opstår og ressourcerne tillader det, at oprette yderligere filmværksteder i provinsen.

Til nr. 4

Bestemmelsen i den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 9, giver hjemmel til at anvende filminstitutts midler til ydelse af lån eller garanti for lån til indretning eller modernisering af biografer samt til anskaffelse, fornyelse eller modernisering af biografers inventar og tekniske udstyr. Denne bestemmelse er en videreførelse af 1964-lovens tilsvarende bestemmelse om anvendelse af filmfondens midler.

I begyndelsen af denne bestemmelses funktionsperiode afsattes der af filmfondbestyrelsen, senere filminstitutbestyrelsen, betydelige midler til biograf lån, som anvendtes til at muliggøre overgangen til ny teknik, til ombygning af store biografale til flere mindre sale og til udskiftning af nedslidt inventar og materiel i biograferne. At der afsattes betydelige beløb til disse formål, skete til dels på

baggrund af, at de til rådighed værende midler var indbetalt af biograferne selv i form af billet- og bevillingsafgift.

I de senere år har indsatsen på dette område beskrevet en stærkt nedadgående kurve ud fra den betragtning, at biografernes helt påtrængende behov måtte anses for dækket gennem investeringerne i de foregående år, og at det på grund af midlernes knaphed var nødvendigt at koncentrere indsatsen om støtten til filmproduktion. Endvidere har det været opfattelsen, at kommunerne som ansvarlige for de kulturelle aktiviteter i videste forstand i de enkelte kommuner måtte overtage en del af ansvaret for den lokale biografers anvendelighed.

I de seneste år er biograflåne blevet indskrænket til kun at omfatte lån til de tekniske ændringer, der var nødvendige i forbindelse med en beslutning om at distribuere film på en eller to store spoler i stedet for flere små, og fra 1981 er instituttet helt ophørt med at yde lån, og yder nu i stedet et antal mindre tilskud til tekniske forbedringer i biograferne.

Som **forhøddene** er i øjeblikket forekommer det ikke hensigtsmæssigt og muligt at genoplive en massiv statslig låneindsats på biografområdet. Muligheden for ydelse af støtte til indretning og modernisering af biografer bør dog opretholdes, da en indsats på specielle felter fortsat kan tænkes, f. eks. ved en forsøgsrig fremtidig indretning af egentlige video-biografer.

Bestemmelsen foreslås derfor opretholdt i forenklet form og med anvendelse af ordet »støtte« i stedet for de hidtidige »lån eller garanti for lån«, hvorved der åbnes mulighed for at yde støtte også i form af egentlige tilskud.

Til nr. 5

Forslagets bestemmelse er en videreførelse af den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 10, om ydelse af stipendier. Bestemmelsen er i de senere år hovedsagelig anvendt til støtte til studierejser til udlandet for filminstruktører og andre filmarbejdere. Inden for de beskudte midler - på finansloven for 1981 100.000 kr. - som filminstitutets bestyrelse har kunnet afsætte til dette formål, har mulighederne for ydelse af studiestøtte været begrænsede, og der har ikke hidtil været mulighed for inden for filmområdet at etablere arbejdsstipendieordninger, svarende til de fra Statens Kunstfond kendte.

Den gældende bestemmelse foreslås opretholdt, dog således, at ordene »til studier« udgår. Med denne ændring tilsigtes det at holde muligheden

åben for bredere anvendelse af stipendiebegrebet end den nu praktiserede.

Til nr. 6

Forslagets bestemmelse om ydelse af støtte til udgivelse af filmpublikationer er identisk med den gældende lovs § 11, stk. 2, nr. 12. Med hjemmel i denne bestemmelse ydes der af filminstitutets bestyrelse støtte til udgivelse af en række filmtidskrifter og i enkelte tilfælde bøger om film med henblik på nedbringelse af udsalgsprisen.

Til stk. 3

Bestemmelsen, som giver mulighed for i særlige tilfælde at støtte andre formål end de i stk. 1 og 2 specielt opregnede, er med enkelte sproglige ændringer identisk med den gældende lovs § 11, stk. 4, som igen var en videreførelse af en tilsvarende bestemmelse i 1964-loven. Praksis under 1964-loven resulterede i, at forskellige formål, som var blevet støttet i henhold til denne bestemmelse, i 1972-loven som fast etablerede henførtes til de specielt opregnede støtteformål. Bestemmelsen er i de senere år eksempelvis blevet anvendt til ydelse af støtte til Dansk Filmcentrum, som distribuerer film fra workshopen, som ikke distribueres via Statens Filmcentral, og til ydelse af tilskud til biografer til anskaffelse af 16 mm udstyr.

Bestemmelsen har været praktisk og hensigtsmæssig og foreslås bibeholdt. Som eksempel på en mulig fremtidig anvendelse af bestemmelsen kan nævnes, at der foregår overvejelser om etablering af en »idebank« til registrering af løsninger af tekniske problemer inden for filmproduktion, idet opløsningen af det faste produktionsmønster meget nemt risikerer at medføre, at oplysninger om sådanne problemløsninger ellers går tabt. Overvejelserne er endnu på et så forberedende stadi, at etablering af en sådan idebank ikke bør indgå blandt de specielt opregnede formål for filminstitutet, men en forsøgsvis etablering ville, når tiden hertil er moden, kunne ske med hjemmel i denne bestemmelse.

Til § 3

Bestemmelsen er med enkelte sproglige ændringer identisk med den gældende lovs § 12, stk. 1. der forekommer ikke at være grundlag for at ændre bestyrelsens størrelse og sammensætning, som forekommer hensigtsmæssig med sin blanding af brancherepræsentanter og andre sagkyndige.

Til § 4

Denne bestemmelse er ny, idet den gældende lov alene foreskriver nedsættelsen af en bestyrelse og dennes sammensætning, men intet udtaler om bestyrelsens opgaver, hvilket af og til i praksis har skabt tvivl, navnlig med hensyn til bestyrelsens kompetence i forhold til filmkonsulenternes. Det forekommer derfor hensigtsmæssigt i en særlig bestemmelse at foretage en nøjere beskrivelse af bestyrelsens opgaver og kompetence.

Forslaget fastslår dels, at bestyrelsen har den almindelige ledelse af filminstituttets virksomhed og i overensstemmelse med nugældende praksis suverænt fordeler den af ministeriet til rådighed stillede bevillingsramme på de i § 2 opregnede støtteformål, dels fastlægger det kompetencen med hensyn til dispositionerne over bevillingerne til de enkelte støtteformål. Efter bestemmelsen har bestyrelsen den endelige afgørelse med hensyn til dispositioner over bevillingerne i henhold til § 2, stk. 1, nr. 5 (import m.v.) - bortset fra de midler, som i henhold til lovforslagets § 17 skal anvendes til børnefilm - i henhold til nr. 6 (udlandsarbejde) samt i henhold til § 2, stk. 2 (filmuddannelse, filmstudier, filmværksteder, biografstøtte, stipendier og publikationer). For så vidt angår ydelse af tabsudligning i henhold til § 2, stk. 1, nr. 4, er den endelige afgørelse henlagt til den i § 7 nævnte filmjury, og for så vidt angår ydelse af manuskript- og produktionsstøtte i henhold til § 2, stk. 1, nr. 1-3, er den endelige kunstneriske afgørelse nu udtrykkelig i forslagens § 6, stk. 3, henlagt til filmkonsulenterne.

Den sidstnævnte kompetencehenlæggelse er i overensstemmelse med den hidtil i praksis herskende opfattelse, selv om den gældende lov i § 13, stk. 2, alene giver filmkonsulenterne en indstillingsret over for bestyrelsen.

Det betones dog, at konsulenterne alene har den kunstneriske afgørelse, og at det påhviler bestyrelsen at påse, at de af filmkonsulenterne støttede projekter ikke strider mod gældende lovgivning og den i henhold til § 9 fastsatte instruks for konsulenternes virksomhed.

Til § 5

Bestemmelsen er en uddybning af den gældende lovs § 12, stk. 2, og fastslår udtrykkeligt, at instituttets daglige ledelse forestås af direktøren, som ansætter instituttets øvrige personale, bortset fra filmkonsulenterne, som efter § 6 ansættes af ministeren. Man har fundet det hensigtsmæssigt at opret-

holde den nugældende regel om direktørens ansættelse på årsmål, men med mulighed for genansættelse.

Til § 6

Filmkonsulentordningen indførtes ved 1972-loven, hvor filmkonsulenterne afløste det hidtidige filmråd. Den i den gældende lovs § 13 beskrevne ordning foreslås videreført, omend med visse ændringer. Efter den gældende lovs § 13, stk. 1, ansættes der »mindst 2 filmkonsulenter«. I praksis har der kun været ansat 2 konsulenter, som hver har haft rådighed over halvdelen af de afsatte støttemidler, og systemet har været, at ansøgere har skullet kunne henvende sig til hvilken konsulent de ønskede, og i tilfælde af afslag fra den ene kunnet henvende sig til den anden konsulent. En sådan ordning, hvor en filmkonsulent alene bærer ansvaret for en støttebevilling og dermed kan lægge sin egen filmkunstneriske linie, indebærer fordele, medens omvendt en kollegial behandling af støtteansøgninger ville kunne give en mere nuanceret bedømmelse, end hvad der er tilfældet, når ansøgninger kun behandles af en enkelt konsulent. Det kunne derfor overvejes at indføre en kombination af de to systemer, f.eks. således, at en del af støttemidlerne disponeres af et råd af 3 filmkonsulenter, medens resten fordeles med 1/3 til hver enkelt disposition. En sådan ordnings funktionsduelighed og oprettelsen af en yderligere konsulentstilling forudsætter en betydelig forøgelse af støttemidlerne, men muligheden for indførelse af et sådant system er i lovforslaget holdt åben ved at angive antallet af konsulenter til »indtil 3«.

Efter gældende lov skal konsulenterne være uafhængige af brancheinteresser, og de ansættes for indtil 2 år med mulighed for forlængelse for en 2-årig periode.

Kravet om brancheafhængighed kombineret med et nødvendigt krav om kendskab til mediet har i praksis skabt rekrutteringsvanskeligheder. Det må imidlertid anses som nødvendigt at opretholde kravet om fuldstændig økonomisk uafhængighed af filmbranchen, så længe stillingen som filmkonsulent beklædes.

Den nuværende ansættelsesperiode - 2 år med mulighed for forlængelse én gang - har vist sig at være lovlige kort. For en konsulent, der ikke selv har professionel erfaring i filmproduktion, tager det erfaringsmæssigt det meste af det første år at sætte sig ind i selve systemet. Ansættelsesperioden foreslås derfor forlænget til 3 år med mulighed for forlængelse uden begrænsning, men således, at

stillingen altid skal oplås ledig ved udløbet af en 3-års periode.

Svækkelsen af det traditionelle faste produktionsmønster med en begrænset kreds af produktions-selskaber, som varetog den samlede spillefilmproduktion, har bevirket, at konsulenterne sammen med instituttets sekretariat i et vist omfang under en films finansieringsfase har måttet overtage den hidtidige producentfunktion. Da det ikke uden videre kan forventes, at det nødvendige branche- og finansieringskendskab er til stede hos de kvalificerede konsulentemner, overvejes det at supplere konsulentansættelserne ved, at filminstituttet efter behov til et filmprojekt kan knytte en »producer« til varetagelse af instituttets interesser i den tekniske og økonomiske tilrettelægning af det enkelte projekt.

Om konsulenternes endelige kunstneriske afgørelse ved dispositioner over støttebidragene henvises til bemærkningerne til § 4.

Til § 7

Bestemmelsen om en filmjury til fordeling af de til tabsudligning afsatte midler er med enkelte sproglige ændringer identisk med den gældende lovs § 14, som har fungeret tilfredsstillende. Medlemmerne af juryen foreslås i overensstemmelse med hidtidig faktisk praksis beskikket »efter indstilling fra« og ikke som efter gældende lov »efter indhentet udtalelse fra« bestyrelse og repræsentantskab.

Til § 8

Forslagets bestemmelse om filminstituttets repræsentantskab indeholder 2 ændringer i forhold til den gældende lov. For det første foreslås det for at gøre repræsentantskabet mere funktionsdygtigt i selve loven at begrænse medlemstallet, som i dag er ca. 30, til højst 20, og for det andet findes det rimeligt at lade repræsentantskabet selv vælge formand og næstformand i stedet for som nu, hvor disse valg foretages af ministeren.

Til § 9

Som efter den gældende lovs § 16 foreskrives det i bestemmelsen, at der udfærdiges forretningsordener for bestyrelse, filmjury og repræsentantskab. Under hensyn til den selvstændige kompetence, som i forslaget tillægges filmkonsulenterne, findes det endvidere rimeligt, at ministeren efter indstilling fra bestyrelsen udfærdiger en instruks for filmkonsulenternes virksomhed.

Til kapitel 3. Statens Filmcentral

I dette kapitel er samlet de bestemmelser, der afløser den gældende lovs kapitel 5. Der er ved bestemmelseernes udarbejdelse lagt vægt på, at kortfilmen ikke er mindre betydningsfuld for filmkunsten og filmkulturen end spillefilmen. Dette har fundet udtryk i en ny udformning af formålsbestemmelsen for Statens Filmcentral - forslagets § 10 - der præciserer og i nogen grad udvider filmcentralens opgaver, samt i udformningen af en række bestemmelser om ledelse m.v. - forslagets §§ 11-16 - der på grundlag af gjorte erfaringer strammer bestyrelsens sammensætning, fastlægger ledelsesforholdene, lovfæster en programredaktion og indfører et repræsentantskab.

På mange punkter fremkommer der herved en parallelitet mellem filmcentralen og filminstituttet, der svarer til, at disse to institutioner er sideordnede, medens afvigelserne hidrører fra deres forskellige hovedarbejdsfelter: kortfilmen, der i første række henvender sig til ét publikum, og spillefilmen, der henvender sig til et andet.

Forud for forslagets udarbejdelse har spørgsmålet om filmcentralens opretholdelse og fremtidige stilling, dels i forhold til Det danske Filminstitut, dels i forhold til Landscentralen for undervisningsmidler, været overvejet.

I forhold til filminstituttet er man nået til det resultat, at en sammenlægning af de to institutioner ikke er ønskelig. Deres arbejdsopgaver er, som det - foruden af ovenstående - ses af lovforslagets kapitel 2 og 3 og de tilhørende bemærkninger, på flere måder væsensforskellige, idet instituttet i første række er et støtteorgan på sit område, medens filmcentralen er et produktions-, indkøbs- og distributionsorgan på sit. Der vil derfor næppe være nogen rationaliseringsgevinst ved en sammenlægning, da funktionerne samlet i én institution skulle udføres af et personale, som ikke ville være mindre end det, som idag er fordelt på to institutioner, idet en sammensmeltning af funktioner ikke vil være hensigtsmæssig.

Da grænsen mellem spillefilm og kortfilm ikke er skarp, vil det derimod som nu være de to institutioners pligt at arbejde sammen, således at der ikke med hensyn til produktioner af film i grænseområdet opstår noget tomrum, ligesom det vil ses af forslagets § 10, stk. 4, at filmcentralens distributionsapparat skal kunne tage sig af spillefilm, som filminstituttet har støttet produktionen eller importen af, men hvis distribution ikke fungerer.

På børnefilmens område foreslås nogle helt specielle samarbejdsforanstaltninger, som det fremgår af kapitel 5.

I forhold til landscentralen er udgangspunktet et andet, idet man faktisk ved udformningen af 1972-lovens § 17 forudså en overførelse af filmcentralens distribution på undervisningsområdet til landscentralen. Filmcentralen skulle distribuere kortfilm »i det omfang distributionen ikke varetages af andre organer«, og hermed sigtedes til landscentralen, der oprettedes ved lov nr. 419 af 13. juni 1973.

Imidlertid førte de efterfølgende drøftelser mellem undervisningsministeriet, kulturministeriet, landscentralen og filmcentralen på distributionens område kun frem til enighed om, at filmcentralens distribution ikke burde deles i to - én for undervisningsinstitutioner og en for andre brugere - men til uenighed om, hvilken af de to institutioner der så burde løse opgaverne. Udgangen blev, at filmcentralens distribution skulle forblive, hvor den var, foreløbig indtil film- og biografiovens revision - det vil sige det foreliggende lovforslag - at der skulle indgås en aftale om samarbejdet mellem landscentral og filmcentral om produktion, indkøb og distribution af kortfilm på undervisningsområdet, at der skulle søges etableret et lokalefællesskab, og at administrationsdepartementet skulle følge de to distributioner, der blev følgen heraf, i en periode. I landscentralen var nemlig blevet inkorporeret undervisningsministeriets båndcentral, der distribuerer optagelser af Danmarks Radios radioprogrammer på undervisningsområdet.

Samarbejdsaftalen blev undertegnet den 29. maj 1978. Et lokalefællesskab lykkedes det derimod ikke at etablere, og dermed faldt forudsætningen for administrationsdepartementets medvirken bort.

Da det imidlertid ikke idag forekommer indlysende, at der vil være fordele forbundet hverken med, at landscentralen overtager filmcentralens distributionsopgaver, eller med et lokalefællesskab, går man i dette forslag ind for, at filmcentralen fortsat skal være det statslige organ for distribution af kortfilm, også til undervisningsinstitutioner, jfr. forslagens § 10, stk. 1.

Til § 10

Bestemmelsen afløser den gældende lovs § 17, som fastsætter, at Statens Filmcentral skal »producere og indkøbe kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål og kortfilm med overvejende kunstnerisk sigte« samt »distribuere sådanne film i det

omfang, distributionen ikke varetages af andre organer«.

Til stk. 1

Denne del af § 10 afløser umiddelbart den nuværende § 17, men i stedet for som denne alene at karakterisere de film, der skal tilvejebringes, har man fundet det klarere at beskrive filmcentralens opgave således, at filmcentralen fremstår som en institution med folkeoplysende og i bred forstand kulturelt formål. Herved skulle slægtskabet mellem filmcentralens og folkebibliotekernes arbejde træde i forgrunden, samtidig med at man undgår det indtryk, at filmcentralen beskæftiger sig med tre kategorier af film, der uden videre lader sig adskille: undervisnings- oplysende og (overvejende) kunstneriske film, hvad der er en meget stærk forenkling.

Det må nemlig anses for en væsentlig medvirkende årsag til dansk kortfilms høje stade idag og til filmcentralens i international sammenligning enestående position, at vi herhjemme har et centraliseret statsligt engagement i produktion, indkøb og distribution af alle typer kortfilm - siden 1972 samlet i filmcentralen. Før dette tidspunkt blev afgørelserne om, hvilke kortfilm der skulle produceres for statslige midler, ganske vist truffet i andre organer, nemlig under loven om biografteater-væsenets ordning af 1938 i Dansk Kulturfilm og Ministeriernes Filmudvalg og under loven om film og biografer af 1964 i de kortfilmråd, der disponerede over bevillinger fra filmfonden, men allerede siden slutningen af 1950'erne har filmcentralen dog stået for den teknisk-administrative produktionsledelse vedrørende disse produktioner.

Som hidtil skal filmcentralen producere og indkøbe kortfilm. Produktionerne foregår i den form, at projekterne udføres af private kortfilmproducenter på grundlag af en kontrakt. Udenlandske kortfilm indkøbes som færdige film, medens danske kortfilm - udover de af filmcentralen fuldfinansierede - enten kan indkøbes som færdige film eller vil kunne produceres i forskellige mellemformer, der svarer til tilskud eller anden delvis finansiering på projekt- eller produktionsstadiet, hvorved filmcentralen sikrer sig ret til senere at lade den færdige film indgå i sin distribution.

Det er således med rette, at man ikke i forbindelse med filmcentralen opererer med »støtte« eller »lån« til kortfilmproduktion, således som for filminstitutets vedkommende angående spillefilm, idet filmcentralen betaler for en modydelse.

At producere en kortfilm koster ca. 400.000 kr., at indkøbe og bearbejde en udenlandsk kortfilm koster ca. 50.000 kr. Filmcentralens egen bevilling hertil er omkring 6 mill. kr. og skønnes langt fra at dække behovet i en alsidig og tidssvarende produktions- og anskaffelsespolitik, tilrettelagt under hensyn til kvalitetskrav og de mange forskelligartede brugerinteresser. Dog må det også siges, at de beløb, som filmcentralen er i stand til at betale for dansk producerede kortfilm - hvoraf der købes langt flere end udenlandske - er foruroligende små og overhovedet ikke står i forhold til produktionsprisen. Dette er yderst betænkeligt, fordi den »fri« kortfilmproducents hjemmemarked normalt kun består af filmcentralen og Danmarks Radio. Det er derfor ikke urealistisk at antage, at en fordobling af filmcentralens produktions- og indkøbsbevilling er påkrævet.

Endvidere skal filmcentralen distribuere kortfilm »og andet materiale«, det vil sige ledsagemateriale vedrørende en film, der kan være til nytte for den, som ønsker at forevise den. Som noget nyt nævnes for tydelighedens skyld nogle hovedeksemplere på steder, hvor filmcentralens film vises, af hvilke undervisningsinstitutioner tegner sig for omkring 80 pct. af forevisningerne.

Distributionen foregår fra filmcentralens hovedkontor i København og fra et kontor i Århus, der betjener Danmark vest for Lillebælt, nogenlunde ligeligt fordelt på de to kontorer. Antallet af udlån er over 250.000 kr. pr. år, hvilket anslås at svare til et tilskuertal på ca. 13 mill. Antallet af afslag er ca. 100.000. Antallet af filmtitler i kataloget er knap 1.300, antallet af kopier ca. 14.000; det er mangelen på kopier, der er den væsentlige grund til det høje afslagstal.

Prisen for at låne en film er for tiden 15 kr. (+ moms) pr. styk, eller i abonnement 500 kr. (+ moms) for lån af indtil 45 film. Den lave pris understreger filmcentralens funktion som et serviceorgan på linie med folkebibliotekerne. Udlånet sker til forevisning på ikke-kommercielt grundlag, det vil sige uden entré.

Som det fremgår af bestemmelsen, når den sammenholdes med § 1, stk. 2, vil filmcentralen kunne producere og distribuere på video, i det omfang **dette** skønnes mere hensigtsmæssigt end at benytte sig af film. Det må forventes, at produktionen også i fremtiden normalt vil foregå på 16 mm film, idet man herved sikrer sig det bedste basismateriale for den videre kopiering, som kan være enten til film eller video.

Endnu er forevisning af 16 mm film også den bedst egnede i lidt større forsamlinger, medens

videoforevisning på det nuværende stadium af udviklingen fortrinsvis egner sig i den lille gruppe, f.eks. en skoleklasse. Filmcentralen har i efteråret 1981 åbnet en distribution på video med foreløbig 90 af sine titler, i den form at låntageren - f.eks. en amtscentral for undervisningsmidler, et bibliotek eller en uddannelsesinstitution - mod at betale fremstillingsomkostningerne modtager en videokopi af filmen til permanent anvendelse blandt sin kreds af filmbrugere (deponering).

Med hensyn til det arbejde, som filmcentralen udfører for Grønlands Oplysningsforbund med at erhverve og bearbejde spillefilm til visning i Grønland, er bestemmelserne ikke til hinder for en fortsættelse, så længe det er et ønske fra grønlandsk side.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny og tilsigter at understrege filmcentralens opgave som formidler af information om kortfilm. Filmcentralen kan i kraft af sin erfaring og sit kontaktnet til institutioner i udlandet skaffe brugere med specielle behov adgang til eksisterende tilgængeligt materiale, ligesom filmcentralen kan tilvejebringe oplysning om, hvorvidt film eller materiale vedr. et givet emne kan skaffes. For den enkelte bruger kan det være vanskeligt selv at skaffe sig viden og at finde den rette fremgangsmåde ved tilvejebringelsen af udenlandske kortfilm. Filmcentralen kan endvidere med de begrænsninger, der sættes af institutionens kapacitet, udgive eller støtte udgivelse af publikationer om kortfilm i almindelighed eller enkelte produktio-

77/ stk. 3

Den 31. august 1959 udsendte statsministeriet til de øvrige ministerier en cirkulæreskrivelse, hvorefter blandt andet statslig (kort)filmproduktion bør foretages gennem filmcentralen, og det samme bør tilstræbes for produktion, som iværksættes af helt eller delvis statsfinansierede institutioner. Formålet hermed er at inddrage filmcentralens ekspertise i ethvert statsligt engagement i filmproduktion, så at man opnår både pris- og kvalitetsmæssigt tilfredsstillende film.

En regel af dene art forekommer så vigtig, at det i selve loven bør fastslås, at kortfilmproduktion, som finansieres af statslige institutioner eller overvejende statsligt finansierede institutioner, skal forestås af filmcentralen eller gennemføres i sam-

råd med denne. Regler om de nærmere enkeltheder vil blive udsendt af kulturministeren.

Formålet skal som hidtil være at sikre, at statens sagkundskab på kortfilmområdet på det tidligst mulige tidspunkt bliver inddraget ved vurdering af tilbud, indgåelse af kontrakter og teknisk tilrettelæggelse - i nogle tilfælde således at filmcentralen træder ind på den finansierende institutions vegne og påtager sig den teknisk-administrative produktionsledere i forhold til det private produktionsselskab, i andre tilfælde således at filmcentralen optræder som rådgiver for institutionen.

Også institutioner, som i mindre grad finansieres af statsmidler, vil kunne indhente råd i filmcentralen. En bestemmelse herom er ikke påkrævet.

Til stk. 4

Denne regel er ny. Inden for den kommunale sektor findes der ikke noget organ med filmcentralens sagkundskab, og det forekommer rimeligt, at filmcentralen i det omfang, der fremsættes ønsker herom, kan yde kommunale instanser de samme tjenester, som der i den statslige sektor erfaringsmæssigt er et behov for.

Til stk. 5

Også denne regel er ny, idet der ikke i den gældende lov er hjemmel for, at filmcentralen kan distribuere spillefilm, hvilket dog ikke i praksis fuldstændig har udelukket en sådan distribution.

Det bør imidlertid i selve loven stå, at filmcentralen kan påtage sig en vis distribution af spillefilm, uagtet at dens hovedarbejdsfelt skal forblive kortfilm. Filmcentralen må ikke udvikle sig til en konkurrent til de private udlejningsselskaber, men der er tilfælde, hvor de økonomiske udnyttelsesmuligheder vedrørende en film må anses for så små, at intet udlejningsselskab vil tage filmen op, eller hvor disse muligheder må anses for udtømte. I sådanne tilfælde vil filmcentralen uden skade kunne påtage sig en distribution af ikke-kommerciel karakter, hvad der er særlig nærliggende med hensyn til de i bestemmelsen opregnede typer af film:

Bømemfilm har uanset kvalitet erfaringsmæssigt ofte en publikumsappel, der er utilstrækkelig til at bære biografforevisning, idet de eksempelvis kun henvender sig til begrænsede aldersklasser eller har en længde, der gør det upraktisk for biograferne at vise dem. Ikke desto mindre er der faktisk fra børnefilmklubber, børneinstitutioner og biblioteker

over hele landet en betydelig efterspørgsel efter gode børnefilm, og filmcentralens afslagstal for denne kategori af film ligger højere end gennemsnittet. Med de foranstaltninger, der agtes gennemført for at tilgodese behovet for børnefilm, jfr. kapitel 4, aktualiseres filmcentralens funktion på dette område, der vil kunne bidrage til en optimal udnyttelse af de i produktion og import involverede statsmidler.

For de spillefilms vedkommende, som produceres af, eller med støtte fra filminstituttet, eller til hvis import der er ydet støtte, vil det nogen tid efter premieren kunne vise sig, at distributionen går i stå og ikke genoptages, og at der heller ikke sikres nogen såkaldt »alternativ« distribution (dvs. til foreninger, institutioner og andre lukkede forevisninger). Også i denne situation kan det være et bidrag til en fornuftig udnyttelse af de anvendte statsmidler, at filmcentralen overtager distributionen, hvorved filmen meget muligt vil kunne nå et publikum, der tæller tusinder, som ellers ikke ville have fået mulighed for at se den, da der ikke var det nødvendige kommercielle grundlag herfor.

Endelig vil det i enkeltstående tilfælde i øvrigt kunne forekomme, at en spillefilm er i landet uden at der kan opnås distributionsmuligheder. En sådan film vil det være tilladeligt, at filmcentralen tager i distribution.

Det må i alle de omtalte tilfælde bero på filmcentralens programredaktion, om en film anses for at have tilstrækkelig kvalitet og brugerinteresse til, at en optagelse i distributionen er ønskelig.

Til § 11

Bestemmelsen afløser den gældende lovs § 18, stk. 1, som fastsætter, at filmcentralens ledelse består af 11 medlemmer, hvoraf kulturministeren selv udpeger det ene, mens de øvrige 10 udpeges efter indstilling fra forskellige organisationer og myndigheder.

Denne bestyrelse indførte ved loven af 1972, særligt under hensyn til at det da blev filmcentralens opgave at afgøre, hvilke kortfilm der skulle produceres. Denne opgave havde hidtil påhvilet et kortfilmråd under den daværende filmfond.

Bestyrelsens sammensætning skønnes at være noget uhensigtsmæssig. Dels er den forholdsvis stor, dels forekommer brugersiden at være uegalt repræsenteret, dels vil de enkelte medlemmer naturligt kunne opfatte det som deres opgave at varetage netop deres organisations eller myndigheds specifikke interesser over for den institution, som bestyrelsen skal være ledelse for.

Dette er baggrunden for, at bestyrelsen foreslås reduceret til fem medlemmer, og at det pålægges det i § 15 foreslåede repræsentantskab at indstille de fire af medlemmerne, således at disse ligeligt kan repræsentere filmfaglig sagkundskab og brugersynspunkter, men uden at de medbringer noget mandat fra en enkelt organisation eller myndighed. De vil for den sags skyld kunne hentes helt uden for filmfolkenes og brugernes egne kredse.

For at nedsætte muligheden for habilitetsproblemer foreslås de specielt filmkyndige medlemmer og det af ministeren selv på egen hånd udpegede medlem udvalgt blandt personer, der ikke aktuelt er repræsentanter for eller økonomisk interesseret i produktions-, udlejnings- eller forevisningsvirksomheder, ligesom ingen skal kunne være medlem og samtidig sidde i den i § 14 omhandlede programredaktion eller være børnefilmkonsulent, jfr. § 19. Bestemmelsen kommer således til at ligne § 3 om filminstitutets bestyrelse, hvilket også er tilfældet for den nydannelses vedkommende, som består i, at genbeskikkelse for en ny periode umiddelbart kun kan ske én gang.

Det vil i øvrigt være rimeligt at forudsætte, at det medlem, der beskikkes som formand, ikke er repræsentant for eller økonomisk interesseret i produktions-, udlejnings- eller forevisningsvirksomhed.

Til § 12

Denne bestemmelse er ny og skal ses som en parallel til § 4 om filminstitutets bestyrelse. Også for filmcentralens vedkommende er det fundet hensigtsmæssigt på ét sted samlet at fastslå, at bestyrelsens funktion ligger på det overordnede og principielle ledelsesplan, hvilket yderligere modsætningsvis belyses af § 13 om den daglige ledelse, der påhviler direktøren, og § 14 om de enkelte produktioner og indkøb, der påhviler programredaktionen.

Det skal på linie hermed være henlagt til bestyrelsen endeligt at afgøre, hvorledes fordelingen af midlerne mellem henholdsvis produktion/indkøb og distribution skal være, ligesom det i overensstemmelse med hidtidig praksis er bestyrelsens endelige afgørelse at afstikke hovedretningslinierne for programpolitikken efter indstilling fra programredaktionen. På dette sidste punkt får bestyrelsen en funktion, som er særegen for filmcentralen sammenlignet med filminstitutet, som står i forbindelse med, at filmcentralen er orienteret mod en række faste brugergrupper og disses behov.

§ 17 medfører, at mindst 25 pct. af de afsatte midler udgår til produktion og indkøb af børnefilm. Med hensyn til lovligheden af produktioner og indkøb skal bestyrelsen have ansvaret, på samme måde som filminstitutets bestyrelse. Da prøvelsen af lovligheden primært angår, om filmen efter gældende lovgivning vil kunne vises, opstår der ikke noget spørgsmål om lovligheden med hensyn til distributionen som sådan.

Til § 13

Bestemmelsen er en uddybning af den gældende lovs § 18, stk. 2, opbygget helt parallelt med forslaget § 5 om filminstitutets direktør.

Til § 14

Bestemmelsen er ny, idet der ikke i den gældende lov har været nogen regel om, hvordan man inden for filmcentralen træffer afgørelse om produktion og indkøb af film. Der er tale om lovfæstelse af en ordning, som har været praktiseret i en årrække på den måde, at filmcentralens bestyrelse på eget initiativ har delegeret afgørelsen af de mange enkeltsager om produktion og indkøb til en programredaktion.

Denne har bestået af to programredaktører ansat for to år ad gangen, direktøren og endnu én af de faste medarbejdere. Den her foreslåede programredaktion består kun af de nu indtil tre programredaktører, der ansættes for op til tre år ad gangen med mulighed for genansættelse efter opslag.

Ligheden med opgavernes fordeling ved filminstitutet mellem bestyrelse, direktør og filmkonsulenter er åbenbar, jfr. særlig § 6, og det kan derfor være påkrævet at understrege, at for filmcentralens vedkommende nødvendiggør den store spredning i lånernes interesser en velovervejet produktions- og anskaffelsespolitik. Programredaktionen udarbejder forslag til denne politik, som fastlægges af bestyrelsen. Programredaktionen er i modsætning til filmkonsulenterne et kollektivt organ, og den må forene et godt kendskab til kreative filmfolk med kontakter til pædagogiske kredse, forskning og samfundsdebat. Filmcentralens direktør bør fortsat deltage i programredaktionens møder.

Når den endelige kunstneriske afgørelse efter bestemmelsen træffes af programredaktionen, bør det tilføjes, at der ikke nødvendigvis altid er tale om kunstneriske afgørelser i bogstavelig forstand. Programredaktionen tager stilling til spørgsmål om produktion og anskaffelse af film ud fra en kvali-

tetsvurdering, som vel kan gå på kunstneriske elementer, men også på, om en film egner sig til at opfylde et behov hos brugerne.

Til § 15

Bestemmelsen er ny. Der har ikke hidtil været noget repræsentantskab, men man finder det nyttigt at indføre et sådant på linie med filminstitutets, jfr. forslaget § 8, samtidig med at bestyrelsen er foreslået indskrænket fra 11 til fem medlemmer, jfr. § 11.

Der skal ved sammensætningen tilstræbes en rimelig balance mellem filmbrugere og filmskabere samt en forbindelse til forskningen. Indstillinger tænkes indhentet fra: Undervisningsministeriet, Udenrigsministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, bestyrelsen for Det danske Filminstitut, Danmarks Radio, Danmarks Biblioteksforening, Sammenslutningen af danske video- og kortfilmproducenter, Sammenslutningen af danske filminstruktører, Dansk filmfotograf forbund, Filmarbejderforeningen, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Danmarks Lærerforening, film lærerforeningerne, Danske Børnefilmklubber, Dansk Kunstråd, forskningsrådene samt Socialforskningsinstituttet.

Denne kreds kan ændres i takt med eventuelle organisatoriske ændringer blandt de indstillingsberettigede, herunder tilkomst af nye organer.

Til § 16

Den gældende lovs § 18, stk. 3, hjemler kun fastsættelse af en forretningsorden for bestyrelsen. Den foreslåede bestemmelse omhandler også de forskrifter for repræsentantskab og programredaktion, som bør udarbejdes i medfør af, at de indføres i loven. Der henvises til bemærkningerne til § 9.

Til kapitel 4. Film for børn

I den gældende lov nævnes film for børn kun ét sted, nemlig i § 11, stk. 2, nr. 8, hvorefter der kan ydes støtte til import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film og film, der skønnes særligt egnede for børn. Dette har naturligvis ikke forhindret, at lovens øvrige bestemmelser som omfattende alle kategorier af film har fundet anvendelse også på børnefilm.

En klar definition af begrebet børnefilm lader sig næppe give. »Børn« er i denne forbindelse flere aldersgrupper - spændende fra de allermindste til de 14-16 årige - med hver sine behov, men med det fællestræk, at disse behov langt fra dækkes, og i det omfang de dækkes sker dette for en stor dels vedkommende gennem TV.

Også typemæssigt dækker begrebet børnefilm et stort felt fra de længere, biografegnede, ofte fiktionssprægede film til de kortere, eventuelt dokumentarprægede film, som væsentligst distribueres ad andre veje end gennem biografene - børnefilmklubber, biblioteker m.v. Organisatorisk hører den førstnævnte type børnefilm under filminstitutets område, den sidstnævnte under Statens Filmcentral.

Grænserne mellem de forskellige kategorier børnefilm er naturligvis flydende, hvortil kommer, at film, som er produceret for et voksenpublikum, i mange tilfælde kan ses med udbytte også af børn, i de ældre aldersgrupper, ligesom det omvendte naturligvis også kan være tilfældet.

I lovforslaget bruges benævnelsen »film for børn« for herved at tilkendegive, dels at der hermed tænkes på film, som er produceret med særligt henblik på et børnepublikum, dels at der tænkes på alle arter af børnefilm og på film for børn i alle aldre.

Det må af mange grunde anses for væsentligt, at der opretholdes en dansk produktion af kvalitetsfilm for børn, og at børn ikke blot henvises til film i TV og importerede udenlandske børnefilm. Den i den seneste tid stærke fremvækst af video-»hjemmebiografer« forstærker ønsket om produktion af kvalitetsbørnefilm som en modvægt mod det voldsprægede repertoire, som i hvert fald i nogen grad synes at præge udbudet på videomarkedet.

Der er heller ingen tvivl om, at bestyrelserne for filminstituttet og filmcentralen har haft opmærksomheden rettet mod behovet for børnefilm. Da børnepublikummet som nævnt må opdeles efter alder i flere grupper med hver sit behov, må det imidlertid for børnespillefilmernes vedkommende konstateres, at udsigterne til en økonomisk rentabel produktion af den enkelte børnefilm har været så ringe, at kun få producenter har ønsket eller turdet investere i børnefilm, samtidig med at der har været en mangel på kvalificerede projekter.

For så vidt angår ikke-spillefilmene, har de begrænsede midler og størrelsen af de øvrige behov gjort, at produktionen er blevet beskedent.

I erkendelse af, at der her foreligger et væsentligt, forsømt område, er problemerne om film for børn taget op i et særskilt kapitel i lovforslaget.

Til § 17

Problemerne vedrørende film for børn er så sammenhængende, at det findes hensigtsmæssigt, at de behandles under ét, hvad enten det drejer sig om produktion af danske film, indkøb af udenlandske film, distribution eller forevisning af film for børn.

I bestemmelsen fastsættes det, at der af de midler, som af bestyrelsen for filminstitutet afsættes til produktionsstøtte, produktion, støtte til import, distribution og forevisning af spillefilm og af bestyrelsen for Statens Filmcentral til produktion og indkøb af kortfilm skal anvendes mindst 25 pct. til film for børn.

Det kan vel betragtes som principielt betænkeligt således at kvotere til fordel for en bestemt slags film, men dette anses ud fra den ovenfor beskrevne børnefilmsituation som nødvendigt, i hvert fald i en periode. For at forhindre, at bestemmelsen tvinger til at anvende en bevilling af en bestemt størrelse til film for børn, uanset at der i et enkelt år ikke findes rimeligt kvalificerede projekter hertil, foreslås det dog ved en tilføjelse at fastslå, at bestemmelsen kun skal anvendes, for så vidt der fremkommer et tilstrækkeligt antal egnede projekter til film for børn. Er dette ikke tilfældet, vil det resterende beløb kunne anvendes til voksenfilm.

Til § 18

Film for børn foreslås som ovenfor nævnt behandlet som en enhed med hensyn til produktion af danske film, indkøb af udenlandske film og støtte til import, distribution og forevisning. Denne helhedsbetragtning giver sig også udslag i forslagens organisatoriske bestemmelser om film for børn.

Tilstk. 1

Der foreslås nedsat et børnefilmråd, som træffer afgørelse i alle spørgsmål vedrørende film for børn, og som ud fra en samlet vurdering kan prioritere inden for de forskellige støttemuligheder.

Til stk. 2

Børnefilmrådet foreslås for at gøre det så handedygtigt som muligt begrænset til 3 medlemmer,

men rådet forudsættes under sin virksomhed at opretholde en snæver kontakt med interesserede brugerkrede, børnefilmklubber, Danmarks Radio m.v.

For at understrege, dels at varetagelsen af børnefilminteresserne er et fællesanliggende mellem filminstitutet og Statens Filmcentral, dels at støtte til film for børn skal ske ud fra samme kvalitetsvurderinger, som gælder for støtten til voksenfilm, foreslås som to af medlemmerne en af filminstitutets konsulenter efter indstilling fra instituttets bestyrelse og et medlem af filmcentralens programredaktion efter indstilling fra filmcentralens bestyrelse.

Som det tredje medlem foreslås den i § 19 omhandlede børnefilmkonsulent, som således får den dobbelte opgave at være medlem af det besluttede råd og indstillende til det og i øvrigt opsøgende og initiativtagende vedrørende alle spørgsmål om film for børn.

Til § 19

Tilstk. 1

Filminstitutet har i perioder haft ansat en halvdags børnefilmkonsulent. For at understrege dette områdes betydning foreslås stillingen udvidet til en heltidsstilling, og i erkendelse af, at dette område er et grænseområde mellem filminstitutet og filmcentralen foreslås stillingen besat efter fælles indstilling fra bestyrelserne for de to institutioner. Som for filminstitutets konsulenter og medlemmerne af filmcentralens programredaktion foreslås det fastsat, at børnefilmkonsulenten under sin ansættelsesperiode skal være uafhængig af brancheinteresser.

Til stk. 2

Ansættelsesperioden på 3 år og mulighed for genansættelse foreslås for børnefilmkonsulenten fastsat som for filminstitutets konsulenter og medlemmerne af Statens Filmcentralens programredaktion.

Til stk. 3

Opgaven for børnefilmkonsulenten foreslås fastsat som dels at afgive indstillinger til børnefilmrådet, hvoraf konsulenten selv er medlem, og dels i det hele at virke som initiativtagende på børnefilmområdet.

Til § 20

Som for de øvrige filmorganer i kapitlerne 2 og 3 findes det rimeligt, at der udfærdiges en forretningsorden for børnefilmrådets og en instruks for børnefilmkonsulentens virksomhed. For at understrege, at der er tale om et fællesområde for Det danske Filminstitut og Statens Filmcentral foreslås forretningsorden og instruks udfærdiget efter fælles indstilling fra de to institutioners bestyrelser.

Til kapitel 5. Det danske Filmmuseum

Til § 21

Bestemmelsen svarer med en enkelt redaktionel ændring til den gældende lovs § 19.

Det danske Filmmuseum har fire hovedfunktioner:

I. Filmarkiv

Filmmuseets samlinger af film omfattede ved udgangen af 1980 ca. 9.000 titler. Museets hovedfelt er danske film, men samlingen rummer også takket være et godt samarbejde med filmudlejere og filmarkiver i udlandet en lang række kopier af udenlandske film.

For så vidt angår danske film indeholder museets samling ca. 250 stumfilm, hvilket må antages at være alt, hvad der er bevaret af den danske produktion fra årene mellem 1900 og 1930 på i alt ca. 1.700 film. Praktisk taget alt, hvad der siden 1930 er produceret af spillefilm i Danmark og de fleste bevaringsværdige kortfilm samt et repræsentativt udsnit af reportagefilm, eksperimentalfilm, tegne-, dukke- og trickfilm m.v. indgår i samlingen.

Hele den danske stumfilmproduktion og produktionen af danske tonefilm fra årene 1930-1952 er fremstillet på nitratbasis, dvs. at de undergår en langsom kemisk nedbrydning, som vil ende i fuldstændig ødelæggelse.

Ved særbevillinger i 1950'erne og 1960'erne overførtes hele den danske stumfilmproduktion, som opbevaredes af museet, til sikkerhedsmateriale. Tilbage på nitratbasis findes imidlertid ca. 250 tonefilm fra årene 1930-52, som - hvis de ikke overføres til sikkerhedsmateriale - i løbet af nogen tid vil gå til grunde.

Udgifterne ved at fremstille masterkopier på sikkerhedsmateriale på basis af de eksisterende nitratnegativer, eller - i de tilfælde hvor negativer ikke længere eksisterer, men kun kopier på nitratbasis - at trække såkaldte dupnegativer af kopierne, vil være ca. 4,5 mill. kr. Ved en sådan investering vil materialet kunne sikres for eftertiden. Såfremt man samtidig fremstiller en brugskopi på sikkerhedsmateriale, og filmene derfor vil kunne

benyttes til forevisning, vil udgifterne blive omkring det dobbelte. Udgifterne vil i begge tilfælde kunne fordeles over en årrække.

2. Filmforevisning

Filmmuseet har eget biografikale i tilknytning til sine øvrige lokaler i St. Søndervoldstræde. Da museets film og øvrige materiale ikke må udnyttes forretningsmæssigt, sker forevisning kun ved forestillinger uden offentlig adgang, dvs. at interesserede må tegne abonnement på forhånd. I 1980 vistes i museets biograf 283 film ved i alt 414 forestillinger. Medlemstallet var ved udgangen af 1980 3.885 og tilskuertallet 26.428. Antallet af tilskuere ved museets filmforevisninger er i stadig stigning.

I Århus virker som en slags filial af museets forevisningsvirksomhed »Århusstudenternes Filmklub«, hvor i 1980 35 film ved 47 forestillinger forevistes for i alt 2.515 tilskuere.

I 1980 har filmmuseet yderligere til forevisninger i filmklubber o. l. udlånt ca. 1.300 film, ligesom museet har stillet ca. 100 film til rådighed for undervisning og forskning.

3. Bibliotek

Museets bibliotek, der er autoriseret som dansk hovedfagbibliotek for film- og fjernsynslitteratur, omfattede ved udgangen af 1980 ca. 31.400 bøger og tidsskriftårgange og ca. 34.600 udklipsmapper, hvortil kommer en del drejebøger og noder til filmmusik. Antallet af registrerede ekspeditioner (udlån, kopiudleveringer m.v.) androg i 1980 ca. 23.500.

4. Udstillingsvirksomhed

Museet har en lille permanent udstilling af genstande, der illustrerer dels filmens tekniske og kunstneriske udvikling, dels de former for billedfremvisning, der kan betragtes som historiske forløbere for filmen. Denne udstilling havde i 1980 ca. 8.500 besøgende. Hertil kommer, at museet bidrager til en række særudstillinger rundt om i landet i forbindelse med andre arrangementer.

Ud over at varetage de ovennævnte hovedfunktioner udsender museet tidsskriftet »Kosmorama« og diverse andre publikationer med tilknytning til museets virksomhed.

Til § 22

Bestemmelsens stk. 1, 2 og 5 er med enkelte sproglige ændringer identiske med den gældende lovs § 20, stk. 1,2 og 4. Bestemmelserne om afle-

vering mod godtgørelse af udgifterne af en ny kopi af film og filmbilleder, om deponering af en god, brugt kopi efter 2 års forløb og om, at materiale, som i kraft af lovens bestemmelser kommer i museets besiddelse, ikke må udnyttes forretningsmæssigt af dette, forekommer hensigtsmæssige og har i den forløbne tid virket på rimelig måde, således at der ikke forekommer at være grundlag for ændringer.

Med hensyn til stk. 1 skal dog bemærkes, at kraftige omkostningsstigninger ved kopifremstilling har bevirket, at der er sket en udhuling af museets bevilling til anskaffelse af ubrugte kopier. Der kan således nu kun anskaffes ganske enkelte kopier, medens bevillingen ved denne bestemmelses indførelse i 1964 gav museet mulighed for at anskaffe ubrugte kopier af ca. halvdelen af den danske spillefilmproduktion.

Det må anses for rimeligt, at museet sættes i stand til at erhverve ubrugte kopier af den årlige danske spillefilmproduktion. Dette vil kræve en forhøjelse af museets indkøbsbevilling på ca. 150.000 kr. årligt.

Til stk. 3

Forslagets bestemmelse betegner en lille udvidelse i forhold til gældende lovs § 20, stk. 3.

Ifølge den gældende bestemmelse må negativer til danske film, som har været forevist offentligt, ikke tilintetgøres, forinden de vederlagsfrit har været tilbudt museet, og dette ikke har ønsket at overtage dem.

Det forekommer rimeligt og ikke byrdefuldt for producenterne, at bestemmelsen udvides til også at omfatte negativer af de billeder, som fremstilles til reklamebrug for filmene, jfr. at også stk. 1 sidestiller filmen selv og reklamebillederne.

Til stk. 4

Den foreslåede bestemmelse er ny i forhold til gældende lov, som kun omfatter film, som har været forevist offentligt, først og fremmest i biografene. Det er naturligvis også klart, at museets interesse først og fremmest er knyttet til sådanne film. Der forekommer imidlertid film, som ikke forevises offentligt, men som ud fra et museums-synspunkt må anses for lige så bevaringsværdige som de offentligt foreviste film. Der tænkes her navnlig på dokumentarfilm og andre former for kortfilm, som alene har været forevist i foreninger, filmklubber og ved andre lukkede forestillinger. Er sådanne film produceret alene med rent privat

forevisning for øje, bør de ikke omfattes af lovens bestemmelser, men er de, som det siges i forslaget, sat i distribution med henblik på at nå ud til bredere kredse, forekommer det rimeligt, at sådanne film omfattes af bestemmelserne i stk. 1 om afleveringspligt.

Til stk. 6

Efter gældende lovs § 20, stk. 5, fastsætter ministeren for kulturelle anliggender regler om afleveringspligten, dvs. pligten i henhold til stk. 1. Sådanne regler er aldrig fastsat, da der ikke er fundet tilstrækkeligt behov herfor. Bestemmelsen foreslås ændret til, at ministeren - hvis der findes behov herfor - kan fastsætte nærmere regler. Samtidig foreslås bestemmelsen i forhold til den gældende udvidet til at omfatte både afleveringspligten i stk. 1, deponeringspligten i stk. 2 og tilbudspligten i stk. 3.

Endvidere foreslås det fastsat, at ministeren kan fastsætte undtagelser fra disse pligter. Der tænkes herved på sådanne film - reklamefilm, videooptagelser af forskellig art osv. - som hidtil formelt, da de har været vist offentligt, har været omfattet af lovens bestemmelser om aflevering, deponering m.v., men som klart falder uden for museets interesseområde, og over for hvilke lovens bestemmelser derfor heller ikke i praksis er blevet gjort gældende. Det forekommer rimeligt, at der åbnes mulighed for, at der i de af ministeren udfærdigede nærmere bestemmelser søges fastsat klart definerede undtagelser fra lovens bestemmelser om filmproducenters forpligtelser i forhold til filmmuseet.

Til kapitel 6. Danske og co-producerede film

I kapitlet fastsættes betingelserne for, at film kan betragtes som danske med den virkning, at de omfattes af lovens øvrige bestemmelser, herunder navnlig bestemmelserne om støtte til film.

Endvidere indeholder kapitlet regler om godkendelse af spillefilm som delvis sidestillede med danske film, når de er optaget i et samarbejde mellem en eller flere udenlandske producenter og mindst én dansk producent og i øvrigt opfylder en række betingelser om forholdet mellem den danske og udenlandske kapitalindsats, mellem den danske og udenlandske andel i **entréindtægterne**, mellem den danske og udenlandske indflydelse på produktionen og mellem dansk og udenlandsk arbejdsindsats i filmproduktionen.

De nugældende regler om disse forhold forekommer at have virket tilfredsstillende. Ganske

vist er de forventninger om co-produktioner mellem danske og udenlandske producenter, som næredes ved indførelse af regler herom i 1964, ikke blevet opfyldt, idet der kun er frembragt et yderst beskedent antal co-produktioner siden da. Dette forhold kan dog ikke tilskrives reglerne, som er særdeles liberale, og reglerne bør derfor opretholdes for det tilfælde, at forholdene skulle ændre sig således, at der opstår en større interesse for co-produktion af film.

Kapitlet er i det hele med enkelte redaktionelle ændringer identisk med kapitel 7 i den gældende lov.

Til kapitel 7. Offentlig filmforevisning

Som nævnt i de indledende bemærkninger til lovforslaget har reglerne om biografdrift indtaget en meget central placering i film- og biograflovgivningen frem til den nugældende lov. I de hidtidige love var fastsat regler om et biografbevillingssystem, som indebar, at biografdrift kun kunne udøves af den, som efter opslag havde fået tildelt en bevilling hertil, siden 1933 udstedt af ministeren i København, Frederiksberg og købstæderne, og i øvrigt af vedkommende amtmænd. Til bevillingerne var knyttet en lang række betingelser.

Loven af 1972 ændrede denne ordning til et i princippet frinæringssystem. Efter den gældende lov kræves en tilladelse, nu udstedt af politiet, til at drive biograf, men enhver, der opfylder de objektive betingelser at have bopæl her i landet, at være myndig og ikke at være under konkurs, har krav på at få udstedt en sådan tilladelse. Ved lovens ændring i 1977 er bopælskravet bortfaldet i det omfang, EF-reglerne gør dette nødvendigt. Såfremt tilladelsen udstedes til andre end enkeltpersoner, skal den betinges af, at der antages en leder af biografen. Tilladelsen bortfalder, hvis de objektive betingelser ikke længere er opfyldt, men kan i øvrigt kun tilbagekaldes, hvis en indehaver, som ikke er en enkeltperson, ikke opfylder betingelsen om antagelse af en leder.

Baggrunden for det tidligere bevillingssystem var navnlig frygten for dannelsen af biografkæder, som kunne tænkes at dominere markedet og bevirke en sænkning af kvalitetsniveauet i biografene. Erfaringerne siden 1972-lovens ophævelse af bevillingssystemet synes at vise, at denne frygt var ubegrundet. Der er vel opstået visse kædedannelser af mindre omfang, men der synes ikke at kunne påvises skadevirkninger for publikum i form af en almindelig niveausænkning, vel tværtimod. Der forekommer derfor ikke at være grundlag for genind-

førelse af indskrænkninger i den frie adgang til at drive biograf.

Det kunne diskuteres, om der overhovedet er grund til at opretholde et særligt polititilladelsessystem for biografdrift, da de betingelser, som stilles i den gældende lov, svarer til de betingelser, som efter næringsloven i almindelighed kræves for at udøve næring her i landet, og da den registrering, som sker ved udstedelse af polititilladelser, alligevel sker i Det centrale Virksomhedsregister under Danmarks Statistik.

Når ordningen imidlertid foreslås opretholdt, skyldes det dels, at det kan have en politimæssig betydning, at der skal søges tilladelse til oprettelse af et nyt forlystelsesetablissement i politikredsen, således at ansøgere i denne forbindelse kan gøres opmærksom på f.eks. brandlovgivningens krav, dels, og navnlig, at den igangværende udvikling på video-området - og lovforslaget omfatter som ovenfor beskrevet også offentlig forevisning af video-optagelser - gør det påkrævet at indføre en mulighed for sanktioner mod personer, som i strid med ophavsretslovgivningen offentligt foreviser film eller video-optagelser, hvortil de ikke har ret til offentlig forevisning. En sådan rimelig sanktion synes at være muligheden for en tilbagekaldelse for en periode af tilladelsen, kombineret med bødeansvar for offentlig forevisning uden tilladelse.

Samtidig foreslås der indført en mulighed for tilbagekaldelse af en tilladelse ved overtrædelse af bestemmelserne i loven om filmcensur.

Biografdrift er i Danmark - i modsætning til f.eks. Norge, hvor biografdrift helt overvejende er en kommunal virksomhed - i alt væsentligt baseret på privatøkonomisk virksomhed. Dog drives i Danmark ca. 30 biografteatre som kommunale, hovedsagelig som fortsættelse af en virksomhed fra før bevillingssystemets ophævelse. I de senere år er der imidlertid også forekommet kommunale overtagelser af private biografteatre, som ellers var i fare for lukning.

Det mest karakteristiske træk i udviklingen inden for biografteaterhvervet i nyere tid har været en stadig nedgang i tilskuertallet. Biografbesøget kulminerede i 1959 med 59 mill. solgte billetter og har siden været dalende med kortere stabile perioder ind imellem, således at man i 1980 nåede helt ned på 15,9 mill. solgte billetter. De væsentligste årsager til denne stadig nedgang må søges i 1960'ernes og 1970'ernes ændrede forbrugsmønstre og det stærkt forøgede antal andre tilbud inden for underholdnings/kulturområdet, herunder især fra TV.

Udviklingen har navnlig ramt landbiograferne, biograferne i de mindre provinsbyer og i de større byers omegn, hvilket igen hænger sammen med den stigende motorisering og deraf følgende mobilitet i denne periode, kombineret med et ret stift distributionsmønster, som indebærer, at eftertragtede film først kommer op i de større byers centrumsbiografer. Også en række biografer i de større byer er dog blevet ramt af krisen inden for erhvervet.

Stærkt medvirkende til biografkrisen i de senere år har også været den formindskede produktion af danske film. Hvor man tidligere gik ud fra, at ca. 1/3 af biografernes entreindtægter stammede fra danske film, er disses andel af de samlede entreindtægter faldet til i 1979 og 1980 at udgøre henholdsvis 22 og 23 pct., og denne udvikling har igen især ramt landbiograferne og de store byers omegnsbiografer, hvis repertoire traditionelt i særlig grad har været baseret på danske film.

Et væsentligt led i biograferhvervets kamp for at overleve krisen har været en ændring af strukturen gennem de senere år i København og de større provinsbyer, hvor en række store biografale er blevet ombygget til flere, i et enkelt tilfælde mange, mindre sale, ofte af forskellig størrelse. Disse ombygninger har ofte været kombineret med andre moderniseringer, indretning af cafeteria, bar, udstillinger m.v. Denne biografombygning har bevirket, at der i dag findes flere biografale end nogensinde tidligere - ved udgangen af 1980 475 - men der er samtidig sket og sker stadig lukning af mange biografer. Det kan således nævnes, at ved udgangen af 1980 havde 75 (27 pct.) af landets 275 kommuner ingen biograf.

Et andet forsøg på at modvirke biografkrisen er det abonnementsforsøg, som i 1981 under navnet »Filmklub Fyn« med succes er gennemført i de fynske biografer i samarbejde mellem biografer, filmudlejere, amtskommunen, filminstituttet og kulturministeriet. Der er grund til at forvente, at dette forsøg vil blive fulgt op af yderligere abonnementsordninger i samarbejde mellem filmbranchens forskellige grene.

En egentlig statslig indsats til opretholdelse af landets biografer ud over den, som er en følge af indsatsen for en øget produktion af danske film, synes ikke realistisk. Opretholdelsen af et rimeligt antal biografer må dels ske ved et samarbejde i fælles interesse mellem filmbranchens forskellige grene - producenter, filmudlejere og biografere - gennem en filmlejefastsættelse, som tillader biografernes overlevelen og gennem abonnementsordnin-

ger og andre foranstaltninger til stimulering af publikumsinteressen, og dels ved en øget kommunal forståelse for, at det at give den lokale befolkning adgang til at se film indgår i en kommunes naturlige kulturelle aktiviteter.

Med henblik herpå foreslås bestemmelsen om kommuners adgang til selv at drive biograf opretholdt, ligesom det i kapitel 8 foreslås at give kommuner adgang til at yde støtte til bl.a. biografdrift.

Til § 25

Forslagets stk. 1-2 og 4-5 svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende lovs § 1. Ved disse bestemmelser foreslås som nævnt i de indledende bemærkninger til kapitlet det hidtidige tilladessystem opretholdt.

I stk. 3 foreslås det som ligeledes nævnt i de indledende bemærkninger som noget nyt fastsat, at den givne tilladelse til biografdrift skal betinges af, at biografere kun viser film, som må vises ved offentlige forestillinger, og overholder bestemmelserne i loven om filmcensur (lovbekendtgørelse nr. 211 af 30. maj 1980). Det beror i dag oftest på tilfældigheder, om politiet får kendskab til overtrædelser af filmcensurlovens bestemmelser om forevisning af film for børn og om pligten til i annoncer og på forevisningsstedet at oplyse publikum om aldersgrænser for adgangen til at se en film. Det forekommer rimeligt at foreskrive, at det i selve tilladelsen skal fastslås, at filmcensurlovens regler skal overholdes og (i § 28, stk. 3) at give mulighed for tilbagekaldelse af tilladelsen, såfremt dette påbud ikke overholdes.

Til § 26

Denne bestemmelse, som fastsætter de objektive betingelser for opnåelse af biograftilladelse, og bestemmer, at ud over enkeltpersoner har selskaber, kommuner, statslige og kommunale institutioner ret til at få tilladelse, svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende lovs § 2.

Til § 27

Bestemmelsen, som fastsætter, at en tilladelse til andre end enkeltpersoner skal betinges af, at der antages en leder, er identisk med den gældende lovs § 3.

Til § 28

Stk. 1 og 2 om tilladelsens bortfald og muligheden for dens tilbagekaldelse ved politiets foranstaltning svarer til den gældende lovs § 4.

Til stk. 3

Som nævnt i de indledende bemærkninger til kapitlet foreslås der som noget nyt indført en hjemmel til tilbagekaldelse af en biograftilladelse, såfremt indehaveren overtræder betingelserne om ikke offentligt at forevise film eller video-optagelser, som efter de ophavsretlige bestemmelser ikke må forevises offentligt, og ikke at overtræde bestemmelserne i filmcensurloven.

Overtrædelse af begge betingelser kan tænkes at ske under ret undskyldelige omstændigheder. Det foreslås derfor kun, at tilladelsen »kan« og ikke skal tilbagekaldes i tilfælde af overtrædelse, og det er tanken, at tilbagekaldelse kun skal ske ved grovere og gentagne overtrædelser, som er klart konstaterbare ved domstolsafgørelse eller ved den pågældende biografejers egen erkendelse af overtrædelse. For at sikre en ensartet praksis foreslås ti 1-bagekaldelsesretten tillagt kulturministeren. Endvidere foreslås fratagelsesmuligheden begrænset til en 5-års periode.

Til kapitel 8. Forskellige bestemmelser

Til § 29

Til stk. 1

Som det fremgår af bemærkningerne til kapitel 7 synes der at være en voksende forståelse for, at sikringen af den lokale befolknings adgang til filmforevisninger indgår i en kommunes naturlige kulturelle opgave, hvilket har givet sig udslag i kommunale overtagelser af private biografer, som var truet af lukning. I nogle tilfælde har i øvrigt også lukningen af en kommunal biograf sikret private biografers overlevelsesmulighed. I § 26, stk. 4, foreslås derfor den hidtidige adgang for kommuner til at drive biograf opretholdt.

Kommuner har endvidere i en række tilfælde indirekte støttet private biografer ved afholdelse af kommunale arrangementer i biografen, ydelse af støtte til filmklubber, som har anvendt biografen som forevisningssted, og på anden måde, f. eks. ved at fremme aktiviteter som møder, undervisning m.v. i biografers lokaler. En del kommuner har også ønsket at yde direkte økonomisk støtte i form af lån eller driftstilskud til private biografer i kommunen, men har været afskåret herfra i kraft af den såkaldte »kommunalfuldmagt«, der udelukker kommunal støtte til private erhvervsvirksomheder.

Det forekommer rimeligt at give kommuner, der som et led i de kulturelle aktiviteter ønsker at sikre befolkningens adgang til filmforevisninger, andre muligheder for at opnå dette formål end ved at enten at yde indirekte støtte eller ved at overtage biografen som kommunal. Derfor foreslås nu hjemmel for ydelse af direkte støtte til private biografer i form af lån, garanti for lån eller driftstilskud.

Sikringen af en rimelig filmforevisningsmulighed for lokalbefolkningen synes i filmsammenhæng at være den mest nærliggende kommunale opgave, men såfremt der opstår et kommunalt ønske om ligeledes at kunne støtte de øvrige filmaktiviteter - filmproduktion og -udlejning - bør dette være muligt, og der foreslås derfor ligeledes indført hjemmel for ydelse af kommunal støtte i form af lån, garanti for lån eller tilskud til disse virksomheder.

Til stk. 2

Det har i praksis virket belastende, at pantebreve og gældsbreve, som udstedes i de låneforhold, som hjemles i loven, er underkastet bestemmelserne om stempelafgift. Det forekommer rimeligt, at der i disse tilfælde af offentlige lån sker fritagelse for kravet om stempelafgift.

Til kapitel 9. Straffebestemmelser

Kapitlet svarer til den gældende lovs kapitel 8. Det forekommer rimeligt, at der hjemles bødestraf for at tilintetgøre negativter til danske film og filmbilleder uden at have tilbudt dem til filmmuseet og for uden tilladelse at drive biografvirksomhed. Endvidere forekommer det rimeligt, at der i de af ministeren for kulturelle anliggender fastsatte bestemmelser om afleverings-, deponerings- og tilbudspligt over for filmmuseet kan fastsættes bødestraf for overtrædelser.

Til kapitel 10. Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Til § 31

Lovens ikrafttrædelsestidspunkt foreslås fastsat til . . . . . med samtidig ophævelse af den gældende lov.

Til § 32

Som nævnt i de almindelige bemærkninger foreslås de hidtidige særlige pensions- og understøttelsesordninger for biografejere og efterladte efter

biografejerne ophævet, men de i kraft af den hidtidige lovgivning tildelte pensioner og understøttelser foreslås fortsat udredt af statskassen.

Til § 33

Der foreslås optaget en lovbestemmelse om, at loven ved kgl. anordning kan sættes i kraft i Grønland med de afvigelser, der følger af de særlige grønlandske forhold.

Til § 34

Den gældende lov af 7. juni 1972 skulle ifølge sit indhold optages til revision senest i folketingsåret 1976-77. Dette skete også, og den således reviderede lov skulle herefter optages til revision senest i folketingsåret 1980-81. Denne revision blev udskudt til samlingen 1981-82.

Loven foreslås nu revideret senest i folketingsåret 1986-87.

B I L A G

Ministeriet for kulturelle anliggenders bekendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977.

Bekendtgørelse af Lov om film og biografer.

Herved bekendtgøres lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer med de ændringer, der følger af lov nr. 238 af 8. juni 1977.

Kapitel 1.

Tilladelser.

§ 1. Offentlig forevisning af film må kun ske efter tilladelse. Tilladelsen gives af politimesteren på det sted, hvor offentlig filmforevisning agtes gennemført, i København af politidirektøren, i overensstemmelse med §§ 2-4. Tilladelsen giver ret til offentlig forevisning i politikredsen.

Stk. 2. Tilladelsen gives enten til enkeltforestillinger eller til fast biografdrift.

Stk. 5. Den af politimesteren, i København politidirektøren, truffene afgørelse af, om en filmforevisning må anses for offentlig, kan indbringes for ministeren for kulturelle anliggenders.

Stk. 4. Ministeren for kulturelle anliggenders kan bestemme, at visse former for filmforevisning ikke kræver tilladelse, og kan fastsætte vilkårene herfor.

§ 2. Personer har ret til at få tilladelse, hvis de:

- 1) har bopæl her i landet,
- 2) er myndige og
- 3) ikke er under konkurs.

Stk. 2. Ansvarlige interessentskaber og kommanditselskaber har ret til at få tilladelse, hvis hver enkelt personligt ansvarlig deltager opfylder betingelserne i stk. 1.

Stk. 3. Aktieselskaber, der er registreret her i landet, har ret til at få tilladelse. Det samme gælder andre her i landet hjemmehørende selskaber med begrænset ansvar (her-

under selskaber med vekslende medlemstal eller vekslende kapital), foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i stk. 1.

Stk. 4. Kommuner, statslige og kommunale institutioner har ret til at få tilladelse.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m. v. her i landet, jfr. stk. 1-3, bortfalder i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

§ 3. Tilladelse til andre end personer skal betinges af, at der antages en leder, som opfylder betingelserne i § 2, stk. 1, jfr. stk. 5.

Stk. 2. Der skal gives politimesteren, i København politidirektøren, meddelelse om, hvem der antages som leder.

§ 4. Tilladelsen bortfalder, hvis betingelserne i § 2 ikke længere er opfyldt.

Stk. 2. Tilladelsen kan tilbagekaldes af politimesteren, i København politidirektøren, såfremt indehaveren af tilladelsen ikke overholder bestemmelserne i § 3.

Kapitel 2.

Filmudlejning.

§ 5. Virksomhed som filmudlejer kan kun udøves af personer, der opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 2. Ansvarlige interessentskaber og kommanditselskaber kan udøve virksomhed ved filmudlejning, hvis hver enkelt person-

ligt ansvarlig deltager opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 3. Aktieselskaber, der er registreret her i landet, kan udøve virksomhed ved filmudlejning. Det samme gælder andre her i landet hjemmehørende selskaber med begrænset ansvar (herunder selskaber med vekslende medlemstal eller vekslende kapital), foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 4. Udenlandske aktieselskaber kan kun drive virksomhed ved filmudlejning her i landet, såfremt selskabet har indregistreret filial i aktieselskabsregistret. Det kræves endvidere for disse selskaber og andre udenlandske selskaber med begrænset ansvar, at filialbestyreren opfylder betingelserne i § 2, stk. 1.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m. v. her i landet, jfr. stk. 1-4, bortfalder i det omfang, De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

Kapitel 3.

Billetafgift.

§§ 6-10. (Ophævet).

Kapitel 4.

Det danske filminstitut og dets administrative organer.

§ 11. Det danske filminstitut har til opgave at virke til fremme af filmkunsten i Danmark.

Stk. 2. Filminstitutts midler kan efter bestemmelse af instituttets bestyrelse anvendes til følgende formål:

1) drift af filmskolen eller etablering af anden uddannelse på filmkunstneriske og filmtekniske områder, eventuelt samordnet med tilsvarende uddannelser på beslægtede områder,

2) drift af filmateliervirksomhed,

3) drift af en workshop for filmiske forsøg,

4) udarbejdelse af filmmanuskripter,

5) lån eller garanti for lån til produktion af danske film og co-producerede film, jfr. §§ 21 og 22,

6) i særlige tilfælde produktion eller medproduktion af danske film,

7) hel eller delvis udligning af tab ved produktion af danske film og co-producerede film af kunstnerisk kvalitet, jfr. §§21 og 22,

8) import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film, og film, der skønnes særligt egnede for børn,

9) ydelse af lån eller garanti for lån til indretning eller modernisering af biografer samt til anskaffelse, fornyelse eller modernisering af biografers inventar og tekniske udstyr,

10) stipendier til studier på filmkunstneriske og filmtekniske områder,

11) foranstaltninger, der kan tjene til udbredelse af kendskabet til kunstnerisk værdifulde danske og co-producerede film i udlandet, herunder eksport af sådanne film,

12) udgivelse af publikationer vedrørende film.

Stk. 3. Af filminstitutts midler afholdes endvidere:

1) udgifterne ved instituttets administration og de med repræsentantskabets og filmjuryens virksomhed forbundne udgifter samt

2) de i §§ 27-29 nævnte pensioner og understøttelser.

Stk. 4. Ministeren for kulturelle anliggender kan i særlige tilfælde godkende, at der af instituttets midler ydes støtte til andre formål end de i stk. 2 og 3 omhandlede til fremme af filmkunsten i Danmark.

§ 12. Der nedsættes en bestyrelse for instituttet, bestående af 5 medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. 2 medlemmer beskikkes som filmfaglige repræsentanter efter indstilling af de organisationer, der udgør den almindelige repræsentation for filmproducenterne, filminstruktørerne, biograferne, filmudlejerne og filmarbejderne. For hvert af disse medlemmer udpeges en suppleant. 2 medlemmer beskikkes efter indstilling af det i § 15 omhandlede repræsentantskab, og 1 medlem udpeges af ministeren, alle 3 blandt personer, der ikke er repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næstformand. Samtlige beskikkelser gælder for 4 år. Umid-

delbar genbeskikkelse kan kun ske tor én periode. Ingen kan samtidig være medlem af bestyrelsen <g af filmjurven eller repræsentantskabet eller beklæde de i § 13 omhandlede konsulentstillinger.

Stk. 2. Til instituttets virksomhed er knyttet et sekretariat, hvis leder efter indstilling af bestyrelsen ansættes af ministeren for kulturelle anliggender for 4 år ad gangen. Genansættelse kan finde sted.

§ 13. Efter indstilling fra filminstitutets bestyrelse ansætter ministeren for kulturelle anliggender mindst 2 filmkonsulenter, der ikke må være repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film.

Stk. 2. Filmkonsulenterne har til opgave at fremkomme med indstilling til filminstitutets bestyrelse om fordelingen af de midler, der af bestyrelsen afsættes til anvendelse efter § 11, stk. 2, nr. 4, 5 og 6.

Stk. 3. Konsulenterne ansættes for indtil 2 år. Umiddelbar genansættelse kan kun ske for indtil 2 år.

§ 14. De midler, der af filminstitutets bestyrelse stilles til rådighed til anvendelse efter § 11, stk. 2, nr. 7, administreres af en filmjury.

Stk. 2. Filmjuryen består af 3 filmkyndige medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender efter indhentet udtalelse fra filminstitutets bestyrelse og repræsentantskab. Medlemmerne må ikke være repræsentanter for eller ansat eller økonomisk interesseret i virksomheder for produktion, udlejning eller forevisning af film. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand. Medlemmerne beskikkes for 2 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan ikke finde sted. Ingen kan samtidig være medlem af filmjuryen og af instituttets bestyrelse eller repræsentantskabet eller beklæde de i § 13 omhandlede konsulentstillinger.

§ 15. Der nedsættes et repræsentantskab, som har til opgave at følge instituttets virksomhed, foretage indstilling af 2 medlemmer til bestyrelsen, jfr. § 12, afgive udtalelse om beskikkelse af medlemmer til filmjuryen, jfr. § 14, modtage indberetninger og regn-

skaber fra filminstitutets bestyrelse og filmjuryen og forekvege disse for ministeren for kulturelle anliggender med de bemærkninger, det ønsker at knytte dertil.

Stk. 2. I repræsentantskabet skal de betydende institutioner, organisationer og interessegrupper inden for dansk film være repræsenteret.

Stk. 3. Medlemmerne af repræsentantskabet beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender for 4 år. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næstformand.

§ 16. Ministeren fastsætter efter indstilling fra henholdsvis repræsentantskabet, filminstitutets bestyrelse og filmjuryen forretningsordenen for de pågældende organer.

Kapitel 5.

Statens filmcentral.

§ 17. Statens filmcentral har til opgave at producere og indkøbe kortfilm til undervisnings- og oplysningsformål og kortfilm med overvejende kunstnerisk sigte samt distribuere sådanne film i det omfang, distributionen ikke varetages af andre organer.

§ 18. Filmcentralen ledes af en bestyrelse bestående af 11 medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. Af medlemmerne udpeges 10 efter indstilling fra henholdsvis undervisningsministeriet, udenrigsministeriet, Amsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, filminstitutets bestyrelse, Danmarks Radio, Danmarks Biblioteksforening, Dansk Kulturfilm, Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre og fra Sømmenslutningen af danske Kortfilmproducenter i samråd med Sømmenslutningen af danske Filminstruktører. Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næstformand. Medlemmerne beskikkes for 4 år.

Stk. 2. Filmcentralens daglige ledelse forestås af en direktør, ansat af ministeren for kulturelle anliggender efter indstilling fra bestyrelsen for 4 år ad gangen. Genansættelse kan finde sted.

Stk. 3. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter efter indstilling fra bestyrelsen forretningsordenen for denne.

Kapitel 6.

Det danske filmmuseum.

§ 19. Det danske filmmuseum har til opgave at sikre bevarelsen af film, filmbilleder og andet materiale vedrørende film, at indsamle og udlåne filmlitteratur og at udbrede kendskabet til filmens historie, bl. a. ved forevisning af film.

Stk. 2. Filmmuseet ledes af en direktør ansat af ministeren for kulturelle anliggender.

§ 20. Af enhver dansk film, der forevises offentligt, skal producenten på begæring aflevere en ubrugt kopi til det danske filmmuseum samt et fuldstændigt sæt af de til reklamebrug fremstillede billeder fra filmen mod godtgørelse af udgifterne ved fremstillingen af kopi og billeder.

Stk. 2. To år efter en dansk films første offentlige forevisning i Danmark skal producenten vederlagsfrit deponere en god brugt kopi af filmen på det danske filmmuseum.

Stk. 3. Negativer til danske film, der har være forevist offentligt, må ikke tilintetgøres, forinden de vederlagsfrit har været tilbudt museet og dette har erklæret ikke at ville overtage dem.

Stk. 4. Kopierne, billederne og negativerne må ikke udnyttes forretningsmæssigt af museet.

Stk. 5. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter regler om afleveringspligten.

Kapitel 7.

Danske og co-producerede film.

§ 21. Ved en dansk film forstås i denne lov en film, der er indspillet på dansk med overvejende dansk kunstnerisk og teknisk personale.

Stk. 2. Afgørelsen af, om en film opfylder betingelserne i stk. 1, træffes af ministeren for kulturelle anliggender efter indhentet udtalelse fra filminstituttets bestyrelse.

Stk. 3. Ministeren for kulturelle anliggender kan undtage fra betingelserne i stk. 1, når særlige omstændigheder taler derfor.

§ 22. Ministeren for kulturelle anliggender kan efter indhentet udtalelse fra filminstituttets bestyrelse godkende en film som

delvis sidestillet med en dansk film (co-produceret film), jfr. § 11, stk. 2.

Stk. 2. Godkendelse af en co-produceret film som delvis sidestillet med en dansk film kan meddeles, såfremt:

1) filmen er optaget ved et samarbejde mellem en eller flere udenlandske producenter og mindst én dansk producent, hvorved forstås

- a) en person, der har bopæl her i landet, eller
- b) et aktieselskab, der er registreret her i landet, eller
- c) en statslig eller kommunal institution eller
- d) et andet her i landet hjemmehørende selskab med begrænset ansvar herunder selskaber med vekslende medlemstal eller vekslende kapital, foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvis direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne har bopæl her i landet, eller
- e) et udenlandsk aktieselskab, der har indregistreret filial i aktieselskabsregistret, eller et andet udenlandsk selskab med begrænset ansvar, for så vidt filialbestyreren har bopæl her i landet,

2) den danske producents kapitalindsats udgør mindst 25 pct. af de samlede omkostninger ved filmens produktion,

3) den danske producents andel i filmens indtægter svarer til kapitalindsatsen, og

4) der er et rimeligt forhold mellem den danske og den udenlandske producents indflydelse på produktionen og mellem indsatsen fra hver side af arbejde såvel i kunstnerisk som i teknisk henseende.

Stk. 3. Til en co-produceret film, jfr. stk. 1, kan støtte efter bestemmelserne i § 11, stk. 2, nr. 5 og 7, kun ydes i forhold til den danske producents kapitalindsats. Til sådanne film kan der endvidere ydes støtte efter bestemmelsen i § 11, stk. 2, nr. 11.

Stk. 4. Ministeren for kulturelle anliggender kan undtage fra bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 5. Kravet om bopæl eller hjemsted m. v. her i landet efter stk. 2 bortfalder i det omfang. De europæiske Fællesskabers regler gør det nødvendigt.

Kapitel 8.

Straffebestemmelser.

§ 23. Overtrædelse af § 1, stk. 1, § 5 og § 20 stk. 3, straffes med bøde.

Stk. 2. I de forskrifter, der udfærdiges af ministeren for kulturelle anliggender i medfør af § 20, stk. 5, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. For overtrædelse, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Kapitel 9.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

§ 24. Loven træder i kraft den 1. juli 1972. Kapitel 4 og 5 træder dog først i kraft den 1. oktober 1972.

Stk. 2. Lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer ophæves. Kapitel 4, bestemmelserne i kapitel 6 om filmrådet samt § 30 ophæves dog først den 1. oktober 1972.

Stk. 3. Den i § 24 i lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer fastsatte bevillingsafgift svares sidste gang for perioden indtil 30. juni 1972. I de tilfælde, hvor regnskabsåret ikke falder sammen med perioden 1. juli—30. juni, betales der afgift med et forholdsmæssigt beløb, beregnet efter biografernes overskud pr. 30. juni 1972.

Stk. 4. Til brug ved beregning af den i stk. 3 omhandlede bevillingsafgift skal bevillingshaveren senest den 15. august 1972 afgive en indberetning om biografens drift og kapitalforhold pr. 30. juni 1972. Indberetning afgives på skemaer, der foranlediges udleveret af ministeriet for kulturelle anliggender.

§ 25. Den, som ved lovens ikrafttræden har bevilling til at drive biograf, har efter dette tidspunkt tilladelse til offentlig filmforevisning, uden at ansøgning herom er nødvendig.

§ 26. En bevillingshaver, der ved lovens ikrafttræden driver biograf i lejede lokaler, kan i indtil 5 år efter dette tidspunkt modsætte sig, at lokalerne benyttes til biografdrift af andre. Dette gælder dog ikke, hvis han ophører med at drive biograf, hvis leje-

målet er bragt til ophør som følge af hans misligholdelse af lejeaftalen, hvis han har opsagt denne, eller hvis retten til indsigelse er frafaldet af ham ved lejemålets ophør.

§ 27. Filminstituttet har efter lovens ikrafttræden fortsat pligt til at udrede de pensioner og understøttelser, der er tildelt i medfør af §§ 13 og 14 i lov nr. 155 af 27. maj 1964 om film og biografer.

§ 28. Dør en biografindehaver, som ved lovens ikrafttræden havde bevilling til at drive biograf, og som ved sin død i alt har drevet biograf i mindst 10 år, er hans eller hendes ægtefælle, såfremt denne ikke får tilladelse til biografdrift, berettiget til en pension, der udredes af filminstituttet. Denne pension bortfalder, såfremt ægtefællen senere får tilladelse til biografdrift.

Stk. 2. Hvis den afdøde biografindehaver, inden han opnåede bevilling, har været godkendt som leder, medregnes indtil 5 år af den tid, i hvilken han har virket som sådan, ved opgørelsen af hans anciennitet efter stk. 1.

Stk. 3. Nærmere regler om pensionsordningen fastsættes af ministeren for kulturelle anliggender efter forhandling med økonomi- og budgetministeren.

§ 29. Hvis en biografindehaver, der ved lovens ikrafttræden havde bevilling til at drive biograf, må opgive sin biografvirksomhed, fordi lejemålet mod hans eller hendes ønske bringes til ophør, kan ministeren for kulturelle anliggender, såfremt den pågældende i alt har drevet biograf i mindst 10 år, med tilslutning fra finansudvalget tillægge den pågældende en understøttelse, der udredes af filminstituttet. Understøttelsen vil endvidere efter indehaverens død, ligeledes med tilslutning fra finansudvalget, kunne tillægges hans eller hendes ægtefælle. Understøttelsen bortfalder, hvis biografindehaveren eller ægtefællen senere får tilladelse til biografdrift andetsteds.

Stk. 2. Hvis biografindehaveren, inden han opnåede sin bevilling, har været godkendt som leder, medregnes indtil 5 år af den tid, i hvilken han har virket som sådan, ved opgørelsen af hans anciennitet efter stk. 1.

Stk. 3. Nærmere regler om beregning af understøttelserne fastsættes af ministeren for kulturelle anliggender efter forhandling med økonomi- og budgetministeren.

§ 30. I filminstituttet indgår indtil den 1. april 1975 den i § 6 omhandlede billetafgift, jfr. dog § 8.

Stk. 2. Fra det tidspunkt, hvor filminstituttets likvide formue er opbrugt, afholdes de med instituttets virksomhed forbundne udgifter af statskassen.

§ 31. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft i Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

§ 32. Forslag til revision af loven fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1980-81.

Lov nr. 238 af 8. juni 1977 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. juli 1977.

Ministeriet for kulturelle anliggender, den 22. september 1977.

Niels Matthiasen.

/ J. Harder Rasmussen.

Lov nr. 585 af 19. december 1980

Lov om ændring af lov om film og biografer

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

I § 32 i lov om film og biografer, jfr. lovbe- ændres »folketingsåret 1980-81« til: »folke-
kendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977, tingsåret 1981-82«.

Givet på Christiansborg slot, den 19. december 1980

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R

/ LISE ØSTERGAARD

FILMLOVUDVALGET

København, den 7. juni 1979

Adr: Kulturministeriet

KG/kz

Nybrogade 2

1203 København K

Telf: ol 13 93 01, lok. 49

Den 20. marts har ministeren for kulturelle anliggender ned-sat et udvalg, der skal forberede revisionen af loven om film og biografer. Det hører med til udvalgets opgaver at holde sig i kontakt med de myndigheder, organisationer m.v., der har interesse i film- og biografforhold, og at give dem lejlighed til at fremføre deres synspunkter. Det er formålet med denne skrivelse at indlede dette samarbejde.

Hvis De har kommentarer til den nuværende lov eller forslag til ændringer, vil vi meget gerne høre fra Dem. Vi er også interesseret i oplysninger eller materiale, De evt. kan ligge inde med, og som De mener kan have betydning for vores arbejde.

- ./.. Endelig vil vi bede Dem hjælpe os ved at gennemse vedlagte adressatliste og lade os vide, hvis der er nogen, vi har glemt.

Det er meningen, at udvalgets arbejde skal gennemføres inden for ca. 1 år. De vil senere høre fra os igen, og de der ønsker det, vil få mulighed for at mødes med udvalget til en drøftelse.

- ./.. Som bilag til denne skrivelse medfølger - foruden adressatlisten - loven om film og biografer, udvalgets kommissorium og en oversigt over udvalgets sammensætning.

Med venlig hilsen

B. Hedemand

formand

Til de på vedlagte liste nævnte adressater.

Adressatliste 7. juni 1979

Foreningen af danske Filmproducenter
 Sammenslutningen af danske Kortfilmproducenter
 Danske Film
 Animationsfilm Sammenslutningen
 ITVA Denmark
 Dansk Audio-Visuelt Selskab

Det danske Filmstudie
 Nordisk Films Studier A/S
 Risby Studierne A/S

Sammenslutningen af danske Filminstruktører
 Filmgruppe 77
 Fællesforbundet for teater, film & tv
 Filmarbejderforeningen
 Dansk Skuespiller forbund
 Dansk Artist forbund
 Filmtoneimesterforeningen
 Dansk Filmfotografforbund
 Fotografisk Landsforbund
 Dansk Forfatterforening
 Danske Dramatikeres Forbund
 Danske Populærautorer
 Dansk Komponist-Forening

Foreningen af Filmudlejere i Danmark
 Erhvervenes Filmcenter
 Kommune film
 Foreningen af danske Videogramdistributører

Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre
 Biografteater-Foreningen for København og Omegn
 Biografteaterforeningen for Købstæderne
 Biografteaterforeningen for Provinsen
 Foreningen af ambulante biograger i Danmark
 Sammenslutningen af artcinemas i Danmark
 Danske Biografers Samvirke
 Kommunale Biografers Samvirke

Foreningen af godkendte Biografledere i Danmark
Biograf-Inspektør-Foreningen
Film- og Forlystelsesfunktionærernes Forbund
Danmarks Biblioteksforening
Sammenslutningen af danske Filmklubber
Landsforeningen Danske Børnefilmklubber
Dansk Filmlærerforening
Danmarks Filmamatører
Den danske Filmskole
Filminstituttets Workshop - København
Filminstituttets Workshop - Haderslev
Statens Filmcentral
Det danske Filmmuseum
Statens Filmcensur
Dansk Kulturfilm
Udenrigsministeriet
Forsvarsministeriets Oplysnings- og Velfærdstjeneste
Statens Informationstjeneste
Undervisningsministeriet
Landscentralen for undervisningsmidler
Institut for Filmvidenskab, Københavns Universitet
Handelsflådens Velfærdsråd
Amtsrådsforeningen i Danmark
Kommunernes Landsforening
Danmarks Radio
Bibliotekstilsynet
Nationalmuseet
Statens Museumsnavn
Arbejdsgruppen om børn og kultur
Rigsarkivet
Landbrugsrådet

Adressat tilføjet efter 7. juni 1979.

FILMLOVUDVALGET
 Kulturministeriet
 Nybrogade 2
 1203 København K
 Tlf: (01) 13 93 01 lokal 49

København,
 den 9. november 1981

Film- og biograflovens revision

Den 7. juni 1979 henvendte udvalget sig til en række organisationer m.v. med anmodning om kommentarer til den nuværende filmlov eller forslag til ændringer, og vi har modtaget en række svar herpå, som er blevet drøftet under udvalgets arbejde.

Vi oplyste dengang, at det var meningen at gennemføre udvalgets arbejde inden for et år - hvilket desværre på grund af stoffets omfang viste sig umuligt - og at adressaterne senere ville høre fra os igen, og at de der ønskede det, ville få mulighed for at mødes med udvalget til en drøftelse.

./.

Udvalget har nu udarbejdet de vedlagte første udkast til betænkningsafsnit, og vi udbeder os kommentarer til disse til brug ved udvalgets videre arbejde.

Vi vil på grund af tidspres og for at være sikker på den præcise forståelse af kommentarer så vidt muligt udbede os sådanne skriftligt. Hvis det findes nødvendigt, vil vi - som nævnt i brevet af 7. juni 1979 - imidlertid være villig til at afholde møde med organisationer m.v., der måtte ønske det.

Udvalgets tidspres gør, at vi beklager at være nødsaget til at anmode om svar senest 14 dage fra dato.

Med venlig hilsen

B. Hedemand

./.

Til de på vedlagte liste
nævnte adressater

B. Hedemand
 formand

Oversigt over de idag udsendte udkast
til kapitler af udvalgets betænkning

- I. Indledning

- H.A. Filmproduktion og støtte hertil: Spillefilm

- II.B. Filmproduktion og støtte hertil: Kortfilm

- III.A. Filmdistribution: Spillefilm

- III.B. Filmdistribution: Kortfilm (herunder forevisning)

- IV. Filmforevisning: Spillefilm

- IX. Øvrige lovbestemmelser

DET DANSKE FILMINSTITUT

TILSAGN OM MANUSKRIFTSTØTTE

I:

Filminstituttets bestyrelse har efter indstilling fra filmkonsulent _____ bevilget støtte til udarbejdelse af manuskript til spillefilmprojektet _____ med kr. _____.

Manuskriptstøtten udbetales i rater efter aftale med filmkonsulenten i hvert enkelt tilfælde.

- ./.. 1. rate, kr. _____, vil kunne udbetales, når vedlagte genpart ./.. af nærværende skrivelse samt skema til brug ved udfyldelse af oplysningsseddel er Filminstituttet i hænde i underskrevnen stand.
2. rate kan påregnes udbetalt, når arbejdet af konsulenten skønnes halvt gennemført.
3. rate udbetales, når arbejdet er afleveret og godkendt af konsulenten.

II;

- a. Manuskriptforfatteren er herefter berettiget til indenfor en frist af 12 måneder at tilvejebringe filmens produktionsmuligheder uden støtte fra FI.
- b. Udnyttes denne ret ikke, har Filminstituttet adgang til indenfor 3 år fra manuskriptforfatterens opgivelse af den under a) nævnte ret, eller fra udløb af fristen for udnyttelse af denne, mod betaling af et beløb, der sammen med den udbetalte manuskriptstøtte udgør max. kr. 60.000, at erhverve retten til iværksættelse af produktion af en spillefilm over det nævnte manuskript enten som egenproduktion eller ved bevilling af støtte til produktion af en sådan spillefilm.

Filminstituttet er berettiget til indenfor den ovennævnte 3 års periode at lade foretage bearbejdelse af det færdige og godkendte projekt.

- c. Udnytter Filminstituttet den under b) nævnte ret, konverteres manuskriptstøtten til produktionsstøtte og vil være at tilbagebetale efter de herom gældende regler.

- d. Såfremt Filminstituttet ikke ønsker at erhverve rettigheder til produktion af en film baseret på ovennævnte manuskript, eller har Filminstituttet ikke inden udløbet af ovennævnte frist udnyttet den erhvervede ret, er manuskriptforfatteren frit stillet med hensyn til udnyttelse af filmrettighederne.

III:

Hvis et med støtte af Filminstituttets midler tilvejebragt stof udnyttes på anden måde end den under II.b) nævnte, vil den del af den udbetalte støtte, der overstiger kr. 20.000, være at tilbagebetale.

IV:

Det er en forudsætning for bevillingen, at det færdige manuskript er afleveret til Filminstituttet senest den_____.

V:

Undertegnede, der er modtager af ovennævnte manuskriptstøtte, bekræfter herved at være bekendt med de for Filminstituttets manuskriptstøtte gældende vilkår, som er beskrevet i ovennævnte til-/sagskrivelse samt i den medsendte produktionsstøttevejledning.

Dersom manuskriptet udarbejdes på grundlag af materiale, hvor tredjemand er indehaver af rettighederne, erklærer undertegnede at have indgået bindende skriftlig aftale om udnyttelsen af disse rettigheder, samt at denne aftale er godkendt af Det danske Filminstitut.

den / 198

Manuskriptstøtten er B-indkomst og vil ved udgangen af kalenderåret blive oplyst til skattevæsenet.

Juni 1980

KL/r

DET DANSKE FILMINSTITUT

PRODUKTIONSSTØTTEVEJLEDNING

I henhold til lov om film og biografer, paragraf 11 stk. 2, kan Filminstituttets bestyrelse efter indstilling fra konsulenterne bidrage til produktion af danske spillefilm i form af direkte lån, garanti for lån, merproduktion og egenproduktion.

Konsulenterne indstiller til bestyrelsen, hvilke projekter de skønner bør igangsættes (jfr. nedenstående retningslinjer).

PRODUKTIONSSTØTTEVILKAR:

1. Støttemodtager

Støtte ydes til filmens producent, som må dokumentere at være indehaver af de for filmens distribution nødvendige rettigheder.

2. Ansøgninger

Til brug for konsulenternes indstilling til bestyrelsen fremlægges et af producenten udarbejdet budget og finansieringsplan (budgetskema rekvireres på Filminstituttet).

Ansøgningen skal endvidere indeholde så detaljeret en redegørelse som muligt for den konkrete tilrettelæggelse af produktionen (produktionsplan), ligesom manuskript eller drejebog skal vedlægges ansøgningen. Samtidig med konsulentens indstilling til bestyrelsen forelægges et af Filminstituttets sekretariat godkendt budget, og på grundlag af dette budget fastsættes produktionsstøttens endelige størrelse.

Det er en forudsætning for bevilling af produktionsstøtte, at der samtidig med indsendelse af det endelige budget forelægges dokumentation for den private kapitals tilstedeværelse, herunder at kreditter er opnået i overensstemmelse med finansieringsplanen.

- 1) Konsortialkontrakt
  - 2) Udlejerkontrakt
  - 3) Laboratoriekontrakt samt
  - 4) Oplysning om evt. aftaler, hvorved trediemand erhverver andel i filmens fremtidige indtægter, eller hvorved producentens ret til frit at disponere over filmen begrænses, skal forelægges Filminstitutts sekretariat.
3. Bevilling

Støtten bevilges i forhold til produktionsbudgettet. Til en i co-produktion med udlandet produceret film kan støtte kun ydes i forhold til den danske producents kapitalindsats. Budgettet skal normalt indeholde udgifterne til indtil 10 kopier og 20 trailers.

Af filmens fortekster samt reklamemateriale af enhver art skal det fremgå, at filmen er produceret med støtte af Det danske filminstitut. Denne oplysning skal fremtræde med samme type tekst som de øvrige credits.

Støtten kan udbetales på to måder:

- a) som RENTEFR I LAN
- b) som GARANTI FOR LAN

Filminstituttet kautitionerer i et pengeinstitut for et lån til produktion af den pågældende film. Kautionen omfatter foruden lånets hovedstol normale bankrenter og udgifter i forbindelse med lånet.

Den del af garantien, som ikke er indfriet af producenten 6 måneder efter filmens premiere - respektive 12 måneder efter første optagelsesdag - indfries af Filminstituttet over for banken på basis af reviderede regnskaber over filmens indtægter og udgifter for ovennævnte perioder.

Producenten er endvidere forpligtet til på anfordring at meddele Filminstituttet alle oplysninger om aftaler og regnskaber, som vedrører filmen.

Ved bevillingen af støtten (incl. eventuel manuskriptstøtte) fastsættes produktionsomkostningerne (afregningstallet).

En eventuel budgetoverskridelse vil ikke ændre Filminstitutts støtte.

Producenten er forpligtet til at sikre en støttet film såvel biograf- som alternativ distribution. Har producenten ikke 18 måneder efter premieren iværksat alternativ distribution, er Filminstituttet berettiget til at foranledige dette gjort i overensstemmelse med de retningslinjer, som fremgår af afsnit 8 ("Retningslinjer for distribution af filminstitutstøttede film").

4. Udbetaling

Støtten udbetales i rater efter aftale med den indstillende filmkonsulent i henhold til en af Filminstituttet godkendt likviditetsplan for den samlede finansiering. Likviditetsplanen forelægges Filminstituttet sammen med den endelige produktionsplan. Den private andel af filmens finansiering skal være forbrugt, inden Filminstitutts andel i finansieringen kommer til udbetaling. Raterne frigøres til udbetaling på grundlag af en costrapport, som skal være Filminstituttet i hænde 8 dage for udbetalingstidspunktet. Til fyldestgørelse af forpligtelserne over for Filminstituttet meddeles der instituttet transport i spilleindtægterne - dog således at instituttet respekterer den i finansieringsplanen godkendte prioriteringsorden (se senere eksempel).

5. For udbetaling af sidste rate indsendes til brug for instituttets PR-arbejde 20 plakater, 100 s/h pressefotos (13 x 18), 1 komplet farvebilledsæt (18 x 24), kreditliste, synopsis, 3 billeder*og instruktorbibliografi.

* af instruktoren

6. Regnskab

Umiddelbart efter afslutningen af filmproduktionen og senest 2 måneder efter udbetalingen af sidste rate af produktionsstøtten indsendes til instituttet et endeligt regnskab for filmen, opstillet på samme måde som budgettet. En statsautoriseret revisor skal ved sin påtegning dokumentere, at de i regnskabet opførte beløb alene hidrorer fra den pågældende film, og at dette er aflagt i overensstemmelse med reglerne i nærværende vejledning.

Er produktionsomkostningerne blevet mindre end budgetteret, nedsættes instituttets støtte forholdsmæssigt og skal i det omfang, udbetalingen har fundet sted, tilbagebetales straks.

PRODUCENTEN/UDLEJEREN FREMSENDER DET FORSTE HALVE ÅR EFTER PREMIEREN MÅNDELIGT OPGØRELSE OVER FILMENS INDTÆGTER TIL FILMINSTITUTTET - DE FOLGENDE TO ÅR KVARTALSVIS OG DEREFTER ÅRLIGT, INDTIL FILMINSTITUTTETS STØTTE ER TILBAGEBETALT. VED DENNE INDTÆGTSOPGØRELSE MEDREGNES A L L E INDTÆGTER HIDRORENDE FRA SALG OG DISTRIBUTION, SÅVEL INDENLANDSKE SOM UDENLANDSKE.

6.b. Revision

Produktionsregnskabet med balance skal revideres af en statsautoriseret revisor. Produktionsregnskabet skal opstilles på det af Det danske Filminstitut fortrykte produktionsregnskabs-skema. Til det fortrykte produktionsregnskabs-skema skal tilføjes en balance, hvoraf det tydeligt fremgår, hvorledes filmen er finansieret. Under produktionsregnskabets afsnit III, Gager, og afsnit IV, Skuespillergager, skal de enkelte funktioner angives med navn. Har samme person flere funktioner, skal dette specificeres på en særskilt specifikation. Afsnit III, Gager, og afsnit VI, Atelierleje - materiel leje. skal angives med antal uger. Uanset gager er aftalt som ugeion eller som engangsvederlag, skal det faktiske antal ugers beskæftigelse angives. Er nogle af funktionerne under afsnit III, Gager, faktureret til producenten, skal dette fremgå af produktionsregnskabet. Den statsautoriserede revisor skal af producenten overdrages ét eksemplar af produktionsstøttevejledningen.

7. Afregning (tilbagebetaling)

Afregning sker efter en af instituttet fastsat rækkefølge, således at filmens nettoindtægter (bruttoindtægter minus normale salgs- og distributionsomkostninger) først anvendes til tilbagebetaling af den indskudte private kapital. Privatkapitalen tilskrives derefter et finansieringstillæg på 20% samt et fortjenestetillæg på 20% af den investerede privatkapital. Yderligere indtægter fordeles med 90% til Filminstituttet og 10% til producenten, når det angår salg i Danmark, medens udlandssalg fordeles med 50% til Filminstituttet og 50% til producenten. Denne "fordelingsnøgle" anvendes, indtil Filminstituttets støtte er tilbagebetalt, hvorefter samtlige indtægter tilfalder producenten.

Eksempel:

Produktionsomkostninger	kr. 2.000.000
Produktionsgaranti/lån	kr. 1.300.000
Prioritetsrækkefølge ved tilbagebetaling af filmens indtægter:	
1. Producenten	kr. 700.000
2. Finansieringstillæg 20%	kr. 140.000
3. Fortjeneste 20%	kr. 140.000
4. 90% til Filminstituttet - dog max sideløbende med 10% til producenten	kr. 1.300.000

8. Retningslinjer for distribution af filminstituttstøttede film
 Producenten er forpligtet til at sikre den støttede film, såvel biograf som alternativ distribution.

Producenten er forpligtet til at sikre, at den støttede film udlejes til C-biografer til en maksimal filmleje på 25%. C-biografer er defineret af Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre.

Alternativ distribution af filmen iværksættes, når producenten under hensyn til biografdistributionen finder det formålstjenligt. Alternativ distribution skal dog senest påbegyndes 18 måneder efter filmens biografpremiere, medmindre producenten kan dokumentere, at filmen i de 6 seneste på hinanden følgende måneder har indspillet mindst 10.000 kroner i filmleje i danske biografer.

Såfremt producenten ikke selv ved udløbet af ovennævnte frist kan sikre filmens alternative distribution, kan filmen - efter beslutning i Filminstituttets bestyrelse - distribueres til dette formål ved Filminstituttets foranstaltning. I så fald afholder Filminstituttet alle omkostninger ved en sådan distribution, herunder særligt lanceringsmateriale m.v.

Sidstnævnte bestemmelse træder ligeledes i kraft, når en privat alternativ distribution af en støttet film måtte ophøre.

Ved biografdistribution forstås det internationale begreb "theatrical distribution" samt TV, og ved alternativ distribution forstås "non-theatrical distribution".

Filminstituttets bestyrelse kan dispensere fra ovenstående bestemmelser.

Producenten kan, hvis han ønsker at lade filmen distribuere i 16 mm kopier, ansøge Filminstituttet om støtte til fremstilling af indtil 3 stk. 16 mm kopier.

Ansøgninger herom behandles direkte af Filminstituttets bestyrelse. Evt. støtte vil blive ydet efter samme retningslinjer som tidligere udbetalt produktionsstøtte.

Salg af rettigheder til videocassette må tidligst ske 18 måneder efter biografpremiere.

9. Bortfald af bevilget støtte

En bevilget produktionsstøtte bortfalder, såfremt producenten ikke overholder de i nærværende vejledning fastsatte regler. Bestyrelsen forbeholder sig ret til at tilbagekalde den bevilgede støtte, såfremt projektets udformning og/eller planen for dets gennemførelse afviger væsentligt fra det grundlag, hvorpå støttetilsgn er meddelt.

Såfremt det ved endelig dom fastslås, at den færdige film ikke lovligt kan vises offentligt i Danmark, kan bestyrelsen tilbagekalde den bevilgede støtte og forlange udbetalte beløb tilbagebetalt.

Nærværende almindelige vilkår for ydelse af produktionsstøtte kan i forbindelse med bestyrelsens behandling af den enkelte ansøgning suppleres med specielle vilkår.

Det danske filminstitut

Store Søndervoldstræde
1419 København K
Telefon: (01) 57 65 00

Telex: 31465
Telegramadresse: Filminst

Januar 1981

KL/r

DET DANSKE FILMINSTITUT

RETNINGSLINIER FOR FILMINSTITUTTETS FILMKONSULENTER

§ 1:

Filmkonsulenterne har til opgave at fremkomme med indstilling til filminstituttets bestyrelse om fordeling af de midler, som af bestyrelsen bevilges til manuskript- og produktionsstøtte, jfr. § 11, stk. 2, nr. 3 og 4, i lov om film og biografer. Filmkonsulenterne skal virke aktivt og opsøgende med henblik på tilvejebringelse af egnede manuskripter og igangsættelse af produktion af kvalitetsfilm, ligesom filmkonsulenterne bør kunne rådgive ansøgere med hensyn til endelig udformning af et projekt, hvortil der søges støtte, og følge et igangsat projekt.

§ 2:

Filmkonsulenterne skal i deres virksomhed iagttage kravet om alsidighed.

§ 3:

Henvendelser, der ikke er rettet til en bestemt filmkonsulent, tilstilles begge konsulenter, som indbyrdes træffer aftale om, hvem der behandler sagen.

Når dette er sket, gives ansøgeren meddelelse om, hvilken filmkonsulent der behandler den pågældende ansøgning.

Det forudsættes, at filmkonsulenterne løbende orienterer hinanden og instituttets sekretariat om deres arbejde.

§ 4:

Ansøgninger om manuskript-, research- eller produktionsstøtte forudsættes drøftet mellem ansøgeren og filmkonsulenten, inden indstilling afgives til filminstituttets bestyrelse.

Såfremt denne drøftelse medfører, at den behandlende filmkonsulent ikke finder at kunne indstille projektet til støtte, har ansøgeren adgang til at anmode den anden filmkonsulent om at behandle sagen. Kan ej heller denne filmkonsulent indstille projektet til støtte,

kan ansøgeren forlange, at én eller begge filmkonsulenter udarbejder en negativ indstilling til bestyrelsen herom.

Afslag på ansøgninger skal meddeles ansøgeren skriftligt af konsulentent.

§ 5:

Når en indstilling forelægges institutbestyrelsen, kan denne pålægge den indstillende filmkonsulent at foretage fornyet behandling af en ansøgning.

§ 6:

Såvel positive som negative indstillinger fra filmkonsulenterne til institutbestyrelsen skal være begrundet.

§ 7:

Indstilles et projekt til støtte, skal indstillingen indeholde oplysning om:

- a) hvor det drejer sig om manuskriptstøtte;
beløbets størrelse,
antallet af rater, hvori dette udbetales, samt
frist for arbejdets aflevering.
- b) hvor det drejer sig om produktionsstøtte;
beløbets størrelse,
finansierings- og likviditetsplan,
tidspunktet for produktionens igangsætning
og dennes påregnede varighed.

§ 8:

Filmkonsulentent gennemgår forud for indstilling til institutbestyrelsen om bevilling af produktionsstøtte den økonomiske, juridiske og praktiske side af projektet med instituttets sekretariat.

§ 9:

Filmkonsulenten forelægger på et bestyrelsesmøde egne indstillinger for instituttets bestyrelse, som kan forlange enhver oplysning til belysning af projektet.

Medfører dette at beslutningstagen udsættes til et senere møde, meddeles dette ansøgeren.

§ 10:

Filmkonsulenten indstilling til instituttets bestyrelse tilstilles ansøgeren sammen med instituttets svar på ansøgningen.

7. januar 1977

FIB/jl

STATENS FILMCENTRAL

September 1979

Beskrivelse af programredaktionens arbejds- og kompetenceområde

Statens Filmcentrals direktør har over for bestyrelsen ansvar for Statens Filmcentrals programmæssige virksomhed ved filmproduktioner, anskaffelser, bearbejdelser og konsultativ virksomhed.

I alle økonomiske, administrative og produktionsmæssige spørgsmål er direktøren ansvarlig over for bestyrelsen.

Programredaktionen består af Statens Filmcentrals direktør, en heltidskonsulent samt to programredaktører.

Det pålægges programredaktionen at følge filmloven vedrørende Statens Filmcentrals opgaver, herunder at programvirksomheden er af alsidig, kunstnerisk, kulturel og oplysende art.

Programredaktionen udarbejder handlingsplan for den programmæssige virksomhed for et år ad gangen. Når planen er godkendt af bestyrelsen, iværksætter direktøren efterhånden dispositionerne indenfor de af bestyrelsen vedtagne budgetrammer.

Programredaktionen mødes efter behov, almindeligvis en gang ugentlig. Medlemmerne forelægger forslag til produktioner, anskaffelser, bearbejdelser og konsultative foranstaltninger m.v., og redaktionen foretager på grundlag heraf og under hensyn til budgetrammerne en prioritering, der danner grundlag for beslutning om iværksættelse af aktiviteterne.

I programredaktionens arbejde indgår:

1. Opsøgende virksomhed, udarbejdelse og fremlæggelse af egne idéer og forslag til Statens Filmcentrals program og detaljeret planlægning af godkendte projekters gennemførelse ved valg af manuskriptforfatter, instruktør, producent etc.

2. Vurdering og eventuel bearbejdelse og videreudvikling af udefra kommende idéer og forslag til Statens Filmcentrals produktion og/eller støtte til kunstneriske og kulturelle kortfilm.
3. Kunstnerisk og redaktionel tilrettelægning og sagsbehandling samt godkendelse af produktionsprogrammernes gennemførelse i alle faser - fra idé og manuskript til færdig film - gennem detailldrøftelser med de udførende instanser for hver enkelt produktion - manuskriptforfatter, instruktør, producent etc.
4. Kontrol med produktionernes gennemførelse i overensstemmelse med indgåede kontrakter og godkendte budgetter m.v.
5. Medvirken ved udarbejdelse af budget og regnskab for Statens Filmcentrals samlede programvirksomhed.
6. Medarbejderskab ved varetagelse af institutionens interesser i forhandlinger af enhver art om kortfilmspørgsmål med andre instanser, herunder Danmarks Radio og officielle eller private sponsorer og medsponsorer.
7. Aflevering af programredaktionens færdige produkter til institutionens distributionsafdeling, koordination af programredaktionens arbejde med Statens Filmcentrals distributionsafdeling iøvrigt samt andre distributionskanaler (biografer, TV, udland m. v.).
8. Deltagelse i festivalarbejde og lignende arrangementer samt opgaver omkring Statens Filmcentrals udadvendte virksomhed, arbejde m.v.

Afskrift.

Statsministeriet
Slotsholmsgade 10, K.

København, den 31/8 1959
j.nr. 90⁹/1959

Som et led i en omorganisering af den statslige og statsligt støttede filmvirksomhed er pr. 1. april 1959 gennemførelsen af den filmproduktion, der besluttes af Dansk Kulturfilm og Ministeriernes Filmudvalg, blevet henlagt til Statens Filmcentral, der herefter råder over den i så henseende fornødne sagkyndige bistand. Af hensyn til fordelene ved en centralisering af statens engagementer med de erhvervsdrivende foretagender inden for filmbranchen skal man efter aftale med finansministeriet og justitsministeriet anmode de respektive ministerier om at drage omsorg for, at enhver produktion af film og udførelse af filmtekniske arbejder for statslige midler - herunder så vidt muligt også arbejder af den nævnte art, som iværksættes af institutioner, der helt eller delvis drives ved statslige tilskud - fremtidig foregår gennem Statens Filmcentral (adresse: Vestergade 27, København K.) På samme måde bør indkøb af forevisningsapparater og andet filmapparat ske gennem eller efter samråd med Statens Filmcentral.

Det bemærkes, at der fremtidigj forinden der rettes henvendelse til de bevilgende myndigheder om afholdelse af udgifter til filmformål af den nævnte art, bør være indhentet en udtalelse fra Statens Filmcentral om den påtænkte disposition, ligesom det vil være hensigtsmæssigt, at der ved planlægning af sådanne filmarbejder tidligst muligt søges kontakt med filmcentralen om de herhenhørende spørgsmål.

P.m.v.

sign. Elkjær Larsen /

sign. Morten Eskesen

Samtlige øvrige ministerier.

DET DANSKE FILMINSTITUT

VEJLEDNING VEDRØRENDE STØTTE TIL IMPORT AF KUNSTNERISK VÆRDIFULDE FILM - HERUNDER BØRNEFILM.

(jfr. § 11, stk. 2, nr. 8, i bekendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977 af lov om film og biografer)

Filminstituttets besyrelse kan i medfør af ovennævnte bestemmelse yde støtte til "import, distribution og forevisning af kunstnerisk værdifulde film."

GENERELLE VILKÅR FOR YDELSE AF STØTTE TIL IMPORT AF KVALITETSFILM

1. Importør

Importstøtte kan ydes til enhver importør af kvalitetsfilm.

2. Ansøgning

Ansøgningen stiles til Filminstituttet. Følgende oplysninger skal gives:

a) credits

b) specificeret angivelse af hvilke distributionsrettigheder importøren erhverver, samt at rettighedsperioden for Danmark mindst andrager 3 år fra kontraktens underskrivelsesdato. Det skal klart fremgå af kontrakten, at man erhverver rettigheder til 35 mm, 16 mm og videorettigheder til anvendelse med danske undertekster.

Dersom TV-rettighederne ikke erhverves, er det et vilkår, at sælgeren/producenten kontraktlig forpligter sig til ikke at udnytte disse i Danmark indenfor kontraktperioden.

c) en dansk tekstet kopi af filmen skal kunne deponeres på Det danske Filmmuseum ved licensperiodens udløb.

3. Ansøgningsfrist

Ansøgning om støtte til import af kvalitetsfilm kan behandles løbende inden for et finansår, således at man på bestyrelsesmøderne i marts, juni, september og december kan behandle ansøgninger der er indsendt inden den 15. i månederne umiddelbart inden ovennævnte.

4. Støtteform

Importstøtten ydes i form af et fast tilskud på kr. 25.000 til hel eller delvis dækning af udgifter i forbindelse med

- a) kopi
- b) oversættelse
- c) tekstning

Beløbet udbetales, når kopi af underskreven købskontrakt fremsendes til Filminstituttet, og det af kontrakten fremgår, at rettigheder er erhvervet i overensstemmelse med denne vejlednings pkt. 2 b) og d). Endvidere ydes et tilskud på op til kr. 15.000 til hel eller delvis dækning af udgifter i forbindelse med lancering. Tilskuddet udbetales ved fremsendelse af bilag samt eksemplar af fremstillet materiale. Det er en forudsætning for støtte, at importøren sikrer en så bred og omfattende udlejning som mulig.

5. Rapport

- a) importøren skal give Filminstituttet underretning om teater og premieredato senest 8 dage før denne.
- b) én gang om året (pr. 1. november) forpligter importøren sig til at indsende en samlet opgørelse over antallet af spillesteder samt samlet antal tilskuere, idet der som bilag til opgørelsen skal medsendes originaler (som returneres) eller fotokopier af de individuelle spilleopgørelser. Dette gælder både for filmens 35 mm og 16 mm distribution.

6. Distributionsform

Importøren forpligter sig til at sikre den støttede film egentlig biograf- såvel som 16 mm og evt. anden form for distribution. 16 mm og anden form for distribution kan iværksættes umiddelbart efter støtte tiisagnet, men skal dog påbegyndes senest 18 måneder efter filmens biografpremiere.

Har importøren TV-rettighederne til filmen, forpligter importøren sig til kun at sælge filmen til Danmarks Radio under forudsætning af, at den tidligst vises i TV 3 år efter dens Danmarkspremiere.

7. Tekster

Det skal af filmens prægede tekster samt i reklamematerialet tydeligt fremgå, at filmen er importeret med støtte fra Det danske filminstitut.

8. Børne film

Ved børnefilm kan der ydes såvel mindre som større støttebeløb afhængig af filmlængde, dansk versionering m.m.

Filminstituttets bestyrelse kan dispensere fra ovenstående bestemmelser. Misligholdelse af de i denne vejledning anførte bestemmelser og regler medfører tilbagekaldelse af udbetalt støtte.

Denne støttevejledning træder i kraft 1. januar 1981.

O V E R E N S K O M S T

mellem

DET DANSKE FILMINSTITUT, FORENINGEN AF DANSKE FILMPRODUCENTER og
FORENINGEN AF FILMUDLEJERE I DANMARK.

Underskrevne er dags dato enedes om:

1) at følgende begreber

ikke-offentlige visninger,
non-theatrical rights,
non-commercial rights,
alternativ distribution

betrages som synonyme og defineres som visninger af levende bil-
leder i alle former og formater

- a) hvor offentlig adgang ikke er tilladt,
- b) hvor der ikke må opkræves entre,
- c) hvorom der ikke må tilgå pressen information, og
- d) hvor der ikke må annonceres, plakateres eller på anden måde
bekendtgøres overfor en ubestemt kreds.

Man er enige om fremtidigt at betegne disse visninger som "ikke-
offentlige visninger".

2) Alle andre visninger er at betragte som

offentlige -,
theatrical -,
commercial -,
biograf-visninger.

Man er enige om fremtidigt at betegne disse visninger som "offent-
lige visninger".

København, den 8.juni 1979

Det Danske Filminstitut

Foreningen af Danske Filmproducenter

F. Aabye

E. Toft

Foreningen af Filmudlejere i Danmark

E. Toft

Aj/bn

Afskrift

2.kt.j.nr. 4202-1-73

V e d t æ g t e r

for den selvejende institution "Det danske Filmstudie".

§ 1.

Institutionens navn er "Det danske Filmstudie".

Dens hjemsted er Kgs. Lyngby.

Institutionen er selvejende.

§ 2.

Institutionens formål er at drive filmateliervirksomhed i de Det danske Filminstitut tilhørende filmstudier, beliggende Blomstervænget 52 i Kgs. Lyngby (matr.nr. 52 mf og 22 rc).

§ 3.

Institutionen ledes af en bestyrelse bestående af 7 medlemmer udpeget af ministeren for kulturelle anliggender for 3 år ad gangen. Af medlemmerne udpeges 3 efter indstilling fra bestyrelsen for Det danske Filminstitut og 1 efter indstilling fra de fast ansatte medarbejdere ved "Det danske Filmstudie".

Blandt medlemmerne beskikker ministeren en formand og en næstformand.

§ 4.

Institutionens midler tilvejebringes ved udlejning af studiefaciliteter og tjenesteydelser.

Institutionen kan endvidere modtage private og offentlige tilskud, herunder tilskud fra Det danske Filminstitut, jfr. § 11, stk. 2, nr. 2, i lov nr. 236 af 7.juni 1972 om film og biografier.

Optagelse af lån kan kun finde sted efter godkendelse fra filminstitutstets bestyrelse og ministeriet for kulturelle anliggender.

§ 5.

Institutionens midler kan anbringes i værdipapirer i overensstemmelse med de af justitsministeriet til enhver tid fastsatte regler for anbringelse af midler, der tilhører legater m.v. under offentlig bestyrelse eller offentligt tilsyn, for tiden justitsministeriets bekendtgørelse nr. 332 af 16. september 1966, og i bank og sparekasse.

Institutionens midler kan endvidere anbringes i fast ejendom, der tjener institutionens formål.

Køb og salg af fast ejendom kan kun finde sted efter godkendelse fra filminstituttets bestyrelse og ministeriet for kulturelle anliggender.

Institutionens aktiver skal lyde på institutionens navn og så vidt muligt noteres som tilhørende denne.

For institutionens forpligtelser hæfter kun denne.

§ 6.

Institutionens daglige drift varetages af en direktør, ansat af bestyrelsen for Det danske Filminstitut efter indstilling fra bestyrelsen for Det danske Filmstudie.

Bestyrelsen for Det danske Filmstudie kan meddele direktøren prokura. Der udarbejdes en instruks for direktøren.

§ 7.

Bestyrelsen skal drage omsorg for, at institutionen drives efter forretningsmæssige principper, således at økonomisk balance tilstræbes, men på en sådan måde, at der ikke påføres de øvrige danske filmstudier ubillig konkurrence.

Forretningsorden for bestyrelsen og ændringer heri skal forelægges filminstituttets bestyrelse og ministeriet for kulturelle anliggender til godkendelse.

§ 8.

Regnskabsåret er finansåret.

Arsregnskabet skal underskrevet af bestyrelsen indsendes til filminstituttets bestyrelse og ministeriet for kulturelle anliggender inden udgangen af juni måned. Revisionen af institutionens virksomhed foretages efter reglerne for den statslige revision. Det kan efter nærmere aftale bestemmes, at regnskabsaflæggelsen skal følge de inden for staten gældende regler.

§ 9.

I tilfælde af institutionens opløsning tilfalder institutionens formue Det danske Filminstitut til anvendelse af film-instituttets bestyrelse i overensstemmelse med reglerne i lov nr. 236 af 7.juni 1972 om film og biografer.

§ 10.

Nærværende vedtægter samt senere ændringer heri skal godkendes af ministeriet for kulturelle anliggender.

MINISTERIET FOR KULTURELLE ANLIGGENDER, den 28.februar 1974.

E. Thrane

Eva Paulsen
fm.

DET DANSKE FILMINSTITUT

13.11.1981

RETNINGSLINIER FOR FILMINSTITUTTETS WORKSHOP'SPAR 1.

Filminstituttets Workshop's er oprettet med det formål at muliggøre produktion af film/video, der har karakter af filmiske forsøg, eller der ikke kan gennemføres som kommerciel produktion, samt at yde teknisk assistance til ikke-professionelle, der ønsker at ytre sig gennem film/TV-mediet. Her tænkes på grupper og enkeltpersoner, der mener at kunne udtrykke sig klarere og med større effekt ved hjælp af film/video.

PAR 2.

Adgang til medlemskab af Workshop har enhver, der har fået godkendt et projekt.

Medlem er de på oproduktionsaftalen anførte medarbejdere. I tilfælde hvor der kun ydes delvis støtte (lån af udstyr i et begrænset tidsrum), opnås ikke medlemskab.

Medlemsskab har virkning fra bevillingsdato og 24 måneder frem.

Bevilling af 1. kopi indebærer ikke fortsat medlemskab.

PAR 3.

Medlemsmøde afholdes mindst 1 gang årligt. Medlemsmøde indkaldes ved udsendelse af dagsorden med to ugers varsel. På medlemsmødet har hvert Projekt kun een stemme. Der udsendes referat af medlemsmødet.

PAR 4.

På medlemsmødet træffes beslutning ved almindelig stemmeflerhed, med mindre andet er bestemt i nærværende retningslinier eller senere godkendte ændringer heraf. Der kan stemmes ved fuldmagt. Hvert stemmeberettiget medlem kan kun afgive stemme på 2 fuldmagter.

PAR 5.

Valg af medlemmer til arbejdsudvalget foretages skriftligt ved almindelig stemmeflerhed.

Kandidatforslag til arbejdsudvalget skal være Workshop'en i hænde senest 3 uger for valget, forsynet med kandidatens accept. Kandidater kan ikke opstilles på selve mødet.

Valgbare er alle medlemmer.

PAR 6.

I forbindelse med etablering af Workshop udpeger Filminstituttets bestyrelse et arbejdsudvalg på 5 personer, fortrinsvis blandt personer med tilknytning til eller interesse for Workshop-produktion.

Herefter vælges 5 arbejdsudvalgsmedlemmer blandt medlemskredsen een gang årligt. Umiddelbart genvalg til arbejdsudvalget kan ske een gang. I forbindelse med valg til arbejdsudvalget vælges 2 suppleanter.

PAR 7.

Arbejdsudvalgets arbejdsopgaver er at tage stilling til indkomne projektansøgninger.

PAR 8.

Den daglige ledelse af Workshop varetages af en produktionsleder, jvf. instruks for daglig leder, som ansættes af Filminstituttets bestyrelse.

En af Filminstituttets bestyrelse ansat teknisk sagkyndig har ansvar for Workshop's tekniske materiel, som er placeret i København.

Som professionel bistand for Workshop-medlemmer kan Filminstituttets bestyrelse efter indstilling fra den daglige leder tilknytte Workshop et nærmere fastsat antal konsulenter.

PAR 9.

Den daglige leder udarbejder i samarbejde med Filminstituttets sekretariat årsbudget, som godkendes af Filminstituttets bestyrelse.

Den daglige leder udarbejder i samarbejde med arbejdsudvalget halvårligt beretning og regnskab for gennemførte produktioner, som forelægges Workshop's medlemmer og Filminstituttets bestyrelse til godkendelse. Regnskabet skal være i overensstemmelse med de for statsinstitutioner gældende regler.

PAR 10.

Forslan til produktion af film med støtte af Workshop's midler forelægges arbejdsudvalget, der indenfor den ramme, der af Filminstituttets bestyrelse er afsat til produktion, træffer beslutning om forslaget's gennemførelse og i bekræftende fald vilkårene herfor (budget, konsulentbistand, tidsfrist for gennemførelse m.v.)

Ansøgning indgives på et af Filminstituttets bestyrelse godkendt skema.

Månedlig beretning om hvilke projekter, der har modtaget støtte og afslag, indgives til Filminstituttet af den daglige leder. Filminstituttets bestyrelse fastsætter for det enkelte finansår ramme for, hvor meget budgettet for et enkelt projekt maksimalt må andrage.

Ved bevilling oprettes produktionsaftale mellem ansøger og Workshop. Det understreges, at udbetaling af den del af nærværende bevilling, som ikke er sket i indeværende finansår, (inden 31.12.19..) kun kan ske, såfremt der på finansloven for det følgende finansår er optaget bevilling til drift af Filminstituttets Workshop. Det er endvidere en forudsætning, at Filminstituttets bestyrelse på instituttets budget for finansåret 19..

har afsat midler til drift af Workshop. Såfremt bestyrelsen ikke bevilger midler til fortsat drift af Workshop, skal der dog afsættes et beløb, der er tilstrækkeligt til at dække færdiggørelse af igangsatte produkter, som uden at det skyldes producentens forsømmelighed, ikke er blevet afsluttet i finansåret 19..

Arbejdsudvalget kan standse et igangværende projekt, hvis de ovenfor nævnte vilkår ikke overholdes. Når et projekt er færdiggjort, tager arbejdsudvalget stilling til, om der skal bevilges midler til fremstilling af en standardkopi.

PAR 11.

Producenten/produktionsholdet har ophavsret til film/video, der produceres med støtte af Workshop's midler.

PAR 12.

Producenten/produktionsholdets arbejdsindsats i forbindelse med produktion af film/video i Workshop honoreres ikke af Workshop's midler.

PAR 13.

Eventuelle indtægter ved salg eller distribution af film/video produceret med støtte af Workshop's midler fordeles således:

På basis af et efterkalkuleret budget dækkes

1. produktionsholdets andel (jfr. skylderklæring)
2. Workshop's indskud (råfilm, videotape, laboratorium, teknisk og administrativ assistance m.v.)

PAR 14.

Alle, der arbejder i Workshop, er forpligtet til at respektere nærværende generelle og eventuelle specielle regler (forretningsordenen for arbejdsudvalget og retningslinier for konsulenterne). Overtrædelse kan efter institutbestyrelsens afgørelse medføre udelukkelse fra Workshop i kortere eller længere tid.

PAR 15.

Der udarbejdes en forretningsorden for arbejdsudvalget, retningslinier for konsulenterne og instruks for den daglige leder.

FORRETNINGSORDEN FOR WORKSHOP'S ARBEJDSUDVALG

PAR 1.

Arbejdsudvalget er over for Filminstituttets bestyrelse og Workshop's medlemmer ansvarlig for, at virksomheden udøves i overensstemmelse med de af institutbestyrelsen fastsatte retningslinier for Workshop med eventuelt senere godkendte ændringer heraf.

PAR 2.

Arbejdsudvalgsmøde afholdes mindst 1 gang månedligt og indkaldes skriftligt med angivelse af dagsorden senest 4 dage før mødedatoen. Der tages referat af arbejdsudvalgsmøder og dette tilsendes deltagerne.

PAR 3.

Ethvert Workshop-medlem har adgang til at overvære arbejdsudvalgsmøder. På begæring af blot et arbejdsudvalgsmedlem skal mødet lukkes eller beslutning vedr. de i par 5 omhandlede sager udsættes.

PAR 4.

Arbejdsudvalgsmødet er beslutningsdygtigt, når mindst 4 medlemmer er tilstede, jfr. dog nedenfor par 5 og 6.

Beslutning træffes ved almindelig stemmeflerhed, medmindre andet er foreskrevet.

I tilfælde af stemmelighed udsættes behandlingen af projektet til et senere møde.

Ved afbud fra arbejdsudvalgsmedlemmer indkaldes suppleanten.

PAR 5.

Til beslutning om standsning af produktioner samt om bevilling til fremstilling af standardkopi fordres tilstedeværelse og enighed af samtlige arbejdsudvalgsmedlemmer/suppleanter.

PAR 6.

Til beslutning om igangsættelse af arbejdsudvalgsmedlemmers egne projekter fordres enighed af mindst 4 tilstedeværende arbejdsudvalgsmedlemmer.

Arbejdsudvalgsmedlemmer og deres suppleanter kan ikke deltage i afstemning om bevilling til egne projekter.

PAR 7.

Arbejdsudvalgsmedlemmer kan ikke honoreres for konsulentbistand i Workshop, bortset fra læsning af manuskripter.

13.11.1981

INSTRUKS FOR DEN DAGLIGE LEDER AF WORKSHOPPAR 1.

Den daglige leder har til opgave at bistå arbejdsudvalget i dets arbejde og at tilrettelægge forretningsgangen i Workshop, således at de af Filminstituttets bestyrelse fastsatte retningslinier for virksomheden overholdes.

PAR 2.

Den daglige leder er ansvarlig for overholdelse af det af Filminstituttets bestyrelse godkendte budget.

PAR 3.

Den daglige leder udarbejder dagsorden, leder arbejdsudvalgets møder og tager referat af disse.

PAR 4.

Det påhviler den daglige leder at forberede ansøgninger om projektstøtte til forelæggelse på arbejdsudvalgets møder og at være ansøgere behjælpelig med udformning af ansøgning der indgives på et af Filminstituttets bestyrelse godkendt skema.

Den daglige leder er ansvarlig for gennemførelse af arbejdsudvalgets beslutning om bevilling af produktionsstøtte.

PAR 5.

På grundlag af en af Filminstituttets sekretariat udarbejdet inventarliste oprettes kartotek over det Workshop tilhørende tekniske materiel, hvori udlån registreres, ligesom forbrug af materiel og arbejdstid registreres for hver enkel produktion.

PAR 6.

Den daglige leder udarbejder i samarbejde med Filminstituttets sekretariat budget for Workshop og udarbejder i samarbejde med arbejdsudvalget halvårlig beretning og regnskab for gennemførte produktioner til Filminstituttets bestyrelse, endelig udarbejder den daglige leder den i retningslinier for Workshop par 10 omhandlede månedlige rapport.

PAR 7.

Større afregninger sker gennem Filminstituttets sekretariat, som udarbejder regnskab for Workshop. Den daglige leder foretager ugentlig kontering, samt afregning af à conto udbetalinger af mindre løbende udgifter.

PAR 8.

Den daglige leder har ansvaret for Workshop's inventar og tekniske materiel.

RETNINGSLINIER FOR WORKSHOP'S KONSULENTERPAR 1.

Med det formål at sikre den bedst mulige udnyttelse af Workshop's ressourcer (bevillinger og apparatur) samt et tilfredsstillende produktionsforløb kan Workshop's daglige leder knytte et antal konsulenter til Workshop.

PAR 2.

Konsulenterne skal godkendes af Filminstituttets bestyrelse. Konsulenterne forudsættes at have dokumenteret erfaring i filmproduktion.

PAR 3.

Arbejdsudvalgsmedlemmer, Workshop's daglige leder og den tekniske sagkyndige, jfr. retningslinier for Workshop par 8, stk. 2 kan ikke honoreres for konsulentbistand.

PAR 4.

Konsulenterne lønnes med timebetaling, som fastsættes af Filminstituttets bestyrelse efter indstilling fra den daglige leder. Afregning til konsulenterne sker på grundlag af timesedler, der godkendes på et arbejdsudvalgs møde.

PAR 5.

Udgiften til konsulentbistand må ikke overstige 50% af budgettet for en produktion.

O V E R E N S K O M S T

mellem

DANMARKS RADIO og I/S DANSKE FILMPRODUCENTER

Mellem Danmarks Radio (DR) og I/S Danske Filmproducenter (I/S) er indgået følgende overenskomst, gældende for et tidsrum af to år fra 1. januar 1960 til 31. december 1981.

§ 1. Filmvalg

DR er for hvert aftaleår berettiget - men ikke forpligtet - til indtil 10 (ti) visninger af danske spillefilm, frit valgt indenfor I/S's repertoireiiste som førstegangsudsendelser eller egentlige genudsendelser.

§ 2. Snaprepriser

Snaprepriser., hvorved forstås genudsendelse indenfor 28 dage efter første visning afsluttet senest kl. 18 af de i § 1 nævnte spillefilm, medregnes ikke i de i § 1 nævnte ti visninger.

§ 3. Brudstykker

Stk. 1. DR er endvidere berettiget til indenfor overenskomstperioden at vise brudstykker fra danske spillefilm.

Stk. 2. Et brudstykke må højst have en sammenhængende spilletid på 10 minutter, og der må fra én film ikke vises mere end sammenlagt 15 minutter indenfor samme fjernsynsudsendelse.

Stk. 3. Brudstykkerne må ikke anvendes til serialisering. (Se protokollatets stk. 6.)

§ 4. Vederlag

Stk. 1. For de i § 1 nævnte visninger betaler DR som følger:

- a) Førstegangsendelse inclusive retten til én snapreprise . . . . . kr. 200.000,-
- b) Egentlig genudsendelse . . . . . kr. 100.000,-

Stk. 2. For anvendelse af brudstykker betaler DR kr. 2000,- pr. påbegyndt minut. Betalingen pr. brudstykke er dog mindst kr. 6000,-.

DR har ret til at genudsende programmer, hvori indgår brudstykker, og betaler herfor for egentlig genudsendelse 50% af betalingen for første udsendelse. For snapreprise er betalingen inkluderet i betalingen for første udsendelse.

Brudstykker fra I/S's repertoireliste til brug i nyheds- og aktualitetsudsendelser eller til bolysning af et aktuelt debateme i andre udsendelser kan, uanset foranstående betalingsbestemmelser, efter skriftligt bekræftet aftale med vedkommende filmproducent - formidlet af I/S - stilles til rådighed for DR blot mod erlæggelse af et ekspeditionsgebyr, p.t. kr. 300,-.

Stk. 3. Brudstykker fra I/S's repertoireliste til brug for filmorienterende programmer og til præsentationsprogrammer stilles vederlagsfrit til rådighed for DR mod erlæggelse af et ekspeditionsgebyr, p.t. kr. 300,-.

Stk. 4. "Frosne" billeder fra film afregnes som faste billeder og ikke som brudstykker.

Stk. 5. DR afregner med frigørende virkning direkte til I/S indenfor 8 bankdage.

§ 5. Materialer

Stk. 1. Såfremt der eksisterer en teknisk tilfredsstillende og fuldstændig kopi af den valgte film (respektive brudstykke), stilles denne gratis til rådighed for DR. DR betaler iøvrigt I/S for afholdte, dokumenterede udgifter til fremstilling af kopier og andet

teknisk materiale. I/S er dog forpligtet til på forhånd at meddele DR hvilke udgifter, der i det enkelte tilfælde vil påløbe, således at DR på forhånd skal kunne tage stilling til, hvorvidt man ønsker materialet fremstillet. Kopier og tekniske materialer - uanset om de er fremstillet for DR's regning - tilhører producenten og tilstilles I/S efter endt brug. DR er ansvarlig for skader på udlånte kopier og irateriale.

Stk. 2. DR skal være berettiget til en teknisk prøve-kørsel af filmen mindst en måned før udsendelse.

§ 6. Repertoireliste

Stk. 1. I/S forsyner hvert år senest 15. januar DR med den i § 1 nævnte repertoireliste over de film, som I/S kan stille til rådighed for visning i fjernsynet i det kommende kalenderår. Repertoirelisten udarbejdes efter følgende regler:

- a) Ingen film kan optages på repertoirelisten førend tidligst 18 måneder efter filmens premiere.
- b) 18 måneder til 5 år efter filmens premiere kan en film optages på repertoirelisten, hvis producenten anmoder herom, og filmens distributør er indforstået dermed. I/S's bestyrelse træffer den endelige afgørelse, men vil, med mindre ganske særlige forhold gør sig gældende, som hovedregel ikke modsætte sig en optagelse på repertoirelisten, såfremt det dokumenteres, at filmen ikke i 12 på hinanden følgende måneder har indspillet i filmleje i danske biografer et beløb, der modsvare 25% af den indtægt, producenten vil kunne opnå ved filmens visning i dansk fjernsyn.
- c) 5 år efter premieren har producenten ret til efter eget ønske at forlange sin film optaget på repertoirelisten.

- d) Ingen producent er imidlertid forpligtet til at lade sin film optage på repertoirelisten de første 10 år efter premieren.
- e) Efter 10 år fra premieren vil en film automatisk blive optaget på repertoirelisten, med mindre producenten modsætter sig dette under dokumenteret påberåbelse af fortsat indtægt ved biografvisning, (filmen skal i de seneste 12 på hinanden følgende måneder have indspillet mindst 12½% af den indtægt, producenten ville kunne opnå ved filmens visning i dansk fjernsyn) - planlagt remake eller nært forestående repremiere.

Stk. 2. For anvendelse af brudstykker gælder ovennævnte begrænsninger ikke.

§ 7. Ophavsrettigheder

I/S friholder DR for ethvert økonomisk krav, der måtte blive rejst i anledning af fjernsynets visning af film og brudstykker fra I/S's repertoireliste i henhold til denne overenskomst.

§ 8. Annoncering

Det skal af udsendelserne - disses annoncering i programmer og foromtale - fremgå, at filmene er stillet til rådighed af I/S. Efter nærmere aftale om formuleringen heraf lader I/S selv fremstille for- og eventuel sluttekst, som DR forpligter sig til at anvende.

§ 9. Programerklæring

DR tilkendegiver iøvrigt at være velvilligt indstillet overfor yderligere samarbejde med filmbranchen ved stimulering af film- og biografinteressen gennem fjernsynets filmorienterede programmer og ved produktionsaftaler mod interesserede producenter om indlejning, bestilling af film og indgåelse af co-produktionsaftaler, jfr. protokollatets stk. 3 og stk. 4.

§ 10. Ophør

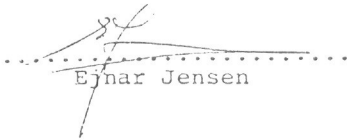
Stk. 1. Nærværende overenskomst gælder som ovenfor nævnt for et tidsrum af to år fra overenskomstens ikrafttræden og bortfalder uden opsigelse.

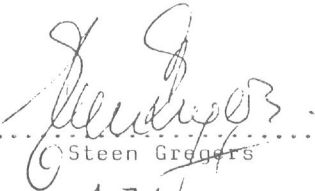
Stk. 2. Parterne er enige om, at man i god tid inden ophørstidspunktet vil optage forhandling om eventuel fornyelse af overenskomsten.

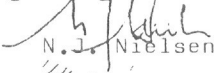
Søborg, den 17. december 1979

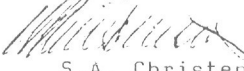
For DANMARKS RADIO

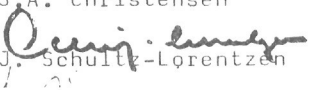
For I/S DANSKE FILMPRODUCENTER

Ejnar Jensen

Steen Greger

N.J. Nielsen

S.A. Christensen

J. Schulte-Lorentzen

Nina Crone

P R O T O K O L L A T

til

den mellem Danmarks Radio (DR) og I/S Danske Filmproducenter (I/S) under 17. december 1979 indgåede overenskomst om samarbejde i perioden 1. januar 1980 til 31. december 1981.

Stk. 1. DR har under forhandlingerne givet udtryk for, at man ikke i aftaleperioden forventer at programsætte mere end ialt ca. 10 danske spillefilm pr. aftaleår.

Stk. 2. DR og I/S er enige om, at det i overenskomstens § 4 fastsatte vederlag i stor udstrækning opfattes som en kompensation for de tab, DR's visning af danske spillefilm påfører den private filmsektor.

I denne forbindelse har I/S givet udtryk for et ønske om, at DR tilstræber ikke at programsætte de i overenskomstens § 1 nævnte visninger på mandage, fredage eller søndage og ej heller i skolernes efterårsferie, ligesom DR i videst muligt omfang vil programsætte de nævnte visninger følgende dage: Skærtorsdag, Langfredag, Påskelørdag, Påskedag, Pinselørdag, Pinsedag, 23. juni, 16.-25. december samt 31. december.

I/S har endvidere under forhandlingerne givet udtryk for ønske om, at DR i overenskomstperioden begrænser antallet af viste spillefilm til ca. 220.

Stk. 3. I/S har overfor DR tilkendegivet, at DR's forøgede sendetid og antal visninger af serie- og spillefilm har haft en indflydelse på biografbesøget i den forstand, at den enkelte film spilles kortere tid og premierernes antal dermed forøges, og idet DR har forståelse for denne problematik, vil DR bestræbe sig på at øge frekvensen og

dermed aktualiteten af de filmorienterede programmer. DR vil derudover være indstillet på at udsende flere underholdende udsendelser, baseret på danske og udenlandske filmaktualiteter.

Stk. 4. DR erklærer at være indstillet på, af de for 1980 og forventelig 1981 på DR's budget til forskellige former for filmproduktion udenfor DR afsatte midler, at anvende en så stor del som muligt til co-produktion af danske spillefilm.

Stk. 5. Parterne er enige om, at danske spillefilm i overenskomstens forstand defineres således:

En film primært fremstillet til biografdistribution og af en længde, der som regel bør overstige 2000 m, svarende til en spilletid på 75 minutter og derover, og som er overvejende dansksproget (oprindeligt eller eftersynkroniseret).

Stk. 6. Til belysning af det i overenskomstens § 3, stk. 3, anvendte udtryk "serialisering" anføres eksempelvis: en almindelig spillefilm på 90 minutter, som uden (nævneværdig) bearbejdelse opdeles og udsendes i 6 fortløbende afsnit a 15 minutter.

Stk. 7. I/S har overfor DR tilkendegivet, at man vil arbejde positivt for i videst muligt omfang at tilføje repertoirelisten nye film indenfor de i overenskomstens § 6, stk. 1 b) givne regler.

Stk. 8. DR har under forhandlingerne erklæret sig rede til ved co-produktionsaftaler at acceptere den i § 6, stk. 1 a) nævnte 18 måneders regel, såfremt dette måtte være et ønske fra co-producentens side.

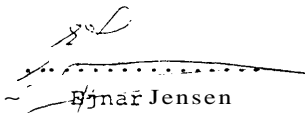
Stk. 9. Da producenter tilsluttet I/S allerede har aftale med Handelsflådens Velfærdsråd om levering af film til danske skibe, kan programmer, hvori indeholdes de i § 6 omhandlede film, ikke distribueres i medfør af overenskomsten mellem DR, Handelsministeriet og Kassettedvalget om TV til søfarende, med mindre der

i programmerne kun er benyttet brudstykker af værkerne, men DR og I/S er enige om at kunne optage forhandlinger med Handelsministeriet og Kassetteudvalget om en eventuel indpasning af den dansk-norske ordning om filmdistribution til danske skibe i den distribution, som etableres i forbindelse med overenskomsten om TV til søfarende.

Søborg, den 17. december 1979

For DANMARKS RADIO

For I/S DANSKE FILMPRODUCENTER

Ejnar Jensen

Steen Grejers

N. J. Nielsen

S. A. Christensen

3. Schultz-Lorentzen

Nina Crone

Co-produktionsudvalget

København, den 24. april 1980

SC/kz

Til kulturminister Lise Østergaard.

Kulturminister Niels Matthiasen nedsatte ved skrivelse af 24. november 1978 udvalget angående Danmarks Radios og film-instituttets samarbejde om filmproduktion.

Udvalget fik følgende kommissorium:

Det er udvalgets opgave med udgangspunkt i en analyse af det hidtidige samarbejde mellem Danmarks Radio og Det danske film-institut vedrørende produktion af film at overveje og fremsætte forslag til den fremtidige tilrettelæggelse af dette samarbejde. Udvalget forventes herunder udover spørgsmålet om fordelingen af udgifter og indtægter ved et sådant samarbejde at behandle spørgsmål om muligheden for finansiering gennem en særlig fond, om ophavsretlige problemer i forbindelse med samarbejdet, om muligheden for co-produktion af novellefilm og den tidsmæssige fordeling af de co-producerede films forevisning i biograf og TV.

Udvalget forventes endelig at udarbejde udkast til en co-produktionsaftale mellem Danmarks Radio og Det danske Filminstitut.

Til medlemmer af udvalget beskikkes:

Direktør Finn Aabye, Det danske Filminstitut
Produktionsleder Nina Crone
Kontorchef 3. Hedemand, ministeriet for kulturelle anliggender,
formand
Programdirektør Hans Jørgen Jensen, Danmarks Radio
Filminstruktør Hans Kristensen
Programchef Bjørn Lense-Møller, Danmarks Radio
Programchef Mogens Vemmer, Danmarks Radio

Forhistorie

Der er tidligere flere gange forsøgt etableret aftaler mellem Danmarks Radio og filminstituttet om co-produktion af film og anvendelsen af disse i biograf og fjernsyn.

I 1973 påbegyndtes en række forhandlinger om etablering af en co-produktionsaftale og en fællesaftale mellem på den ene side Danmarks Radio og på den anden side filminstituttet og producent- og interesseorganisationerne.

Da dette forsøg ikke lykkedes videreførtes forhandlingerne fra efteråret 1974 alene mellem Danmarks Radio og filminstituttet. Producent- og interesseorganisationerne blev løbende holdt orienteret om drøftelserne.

Danmarks Radio og filminstituttet nåede i efteråret 1975 til enighed om et udkast til en co-produktionsaftale, som forelagdes for filminstituttet-s repræsentantskab. Repræsentantskabet tog imidlertid forbehold overfor udkastet, især fordi det gav Danmarks Radio ret til at få sit indskud tilbagebetalt på lige fod med en eventuel tilbagebetaling af filminstituttets indskud, således at Danmarks Radio havde chance for at vise film gratis.

Da der herefter ikke kunne indgås en aftale på det foreliggende grundlag nedsattes under filminstituttet et udvalg, der skulle arbejde på at skabe grundlag for genoptagelse af forhandlingerne. Dette udvalg fremlagde i januar 1977 et udkast til samarbejdsaftale mellem Det danske Filminstitut og Danmarks Radio til fremme af produktion og distribution af danske fiktionfilm. Den væsentligste ændring i forhold til udkastet fra 1975 var et forslag om, at der etableredes en fond, hvori eventuelle overskud skulle indgå.

Dette udkast forelagde kulturministeriet for finansministeriet, som svarede, at der ikke kunne afsættes ekstra bevillinger til formålet - uden at tage stilling til selve fondstanken.

Der skete herefter ikke videre med hensyn til indgåelse af en formel samarbejdsaftale, hvilket ikke har forhindre, at der i tiden før og efter udvalgets nedsættelse er gennemført flere co-produktioner med DR involveret, baseret på ad hoc aftaler.

Udvalgets overvejelser.

Udvalget har holdt to møder. Filminstruktør Erik Balling har deltaget i en af disse, hvori han har redegjort for sine erfaringer med og givet

en vurdering af co-produktioner mellem Danmarks Radio og film-instituttet.

Udvalget har haft lejlighed til at gennemgå de foreliggende udkast til co-produktionsaftaler, udvalgte ad hoc aftaler om co-produktioner, aftalerne mellem Danmarks Radio og Statens Filmcentral om co-produktioner på kortfilmområdet, den svenske aftale om co-produktioner mellem Sveriges Radio og Svenska Film-institutet samt aftalen mellem Norsk Rikskringkasting og Norske Film og Videogram Producenters Forening om TV-visning af norske spillefilm.

På baggrund af drøftelser af dette materiale, analyser af det hidtidige samarbejde mellem Danmarks Radio og filminstituttet og af problemerne i forbindelse med co-produktioner samt ud fra en vurdering af det fremtidige behov og den gensidige værdi af et formaliseret samarbejde har udvalget udarbejdet vedlagte udkast til aftale mellem Danmarks Radio og Det danske Filminstitut om produktion af film og anvendelsen af disse. Denne aftale skulle fastlægge overordnede rammer for det fremtidige samarbejde.

For hvert enkelt projekt skal der udarbejdes en særlig aftale. Udvalget har udarbejdet et udkast til en standardaftale om co-produktioner mellem det danske Filminstitut, Danmarks Radio og en eller flere private producenter

Udkastet vedlægges.

Ifølge udkastet til den generelle co-produktionsaftale oprettes der en fond til finansiering af filmproduktion. I denne fond indgår lige store indskud fra Danmarks Radio og filminstituttet, eventuelle indtægter fra co-producerede film samt indtægter ved forvaltningen af fondens midler.

Ved at oprette en fond undgår man de problemer vedrørende Danmarks Radios eventuelle andel i overskud, som førte til 1975-aftalens forlis.

Andre fordele ved fonden er, at bevillingerne i tilfælde af mangel på velegnede projekter kan overføres til senere finansår og at det vil være muligt at akkumulere midler til realisering af særligt store projekter.

Fondens midler tænkes anvendt til produktion af spillefilm og novellefilm. Udvalget finder, at novellefilm hidtil har været et forsømt område indenfor dansk filmproduktion. Dette forhold kan fonden være ned til at råde bod på, hvorved der sikres mulighed for med mindre økonomisk risiko at udvikle og afprøve talenter fra såvel filmbranchen som TV.

Udvalget forestiller sig, at der ved udvælgelsen af projekter tilsigtes en genreæssig alsidighed.

Son et forsøg foreslår udvalget, at der i erkendelse af den herskende r.s.r.gel på egnede bornefilm i en periode på 4 år anvendes 25% af de til rådighed væren- de midler til produktion af film, der direkte er rettet med et bœrr.epublikum.

Det foreslås i udkastet til co-produktionsaftalen, at de co-pro- ducerede film normalt tidligst kan udsendes i TV 18 måneder efter biografpremieren. Denne frist kan dog fraviges efter gen- sidig overenskomst mellem parterne. Novellefilm og film sor. di- rekte er rettet mod et bœrnepublikum kan dog vises i dansk fjern- syn før visning i danske biografier, hvis parterne er enige herom.

Aftalen giver Danmarks Radio ret til vederlagsfrit at udsende filmen samt genudsende den inden 28 dage fra første visning.

Danmarks Radio har ret til yderligere genudsendelser af co- producerede film for den pris, som på genudsendelsestidspunktet normalt betales for andre genudsendelser af danske film. Udvalget har drøftet om der for denne anvendelse skal ydes særlig betaling til medvirkende kunstnere, eventuelle rettighedshavere og andre involverede. Udvalget har fundet, at den bedste løsning vil være, at Danmarks Radios betaling for disse genudsendelser fuldt ud indgår i fonden, idet fonden herved får de bedste muligheder for at øge antallet af produktioner og dette vil fremme erhvervsmu- lighederne for de berørte grupper.

I standardaftalen skitseredes aftalegrundlaget, som udvalget for- venter det vil være ved en normal co-produktion.

Deltager en privat producent foreslår udvalget, at det beløb, som fonden har deltaget i produktionen med, tilbagebetales således:

Filmens nettoindtægter anvendes først til tilbagebetaling af den indskudte private kapital. Privatkapitalen tilskrives derefter et finan ieringstillæg på 20% og dernæst indrømmes der producen- ten en fortjeneste på 20% af den investerede privatkapital. Det- te svarer til filminstituttets produktionsstøttevilkår.

Son noget nyt foreslås yderligere indtægter delt mellem producenten og co-produktionsfonden i samme forhold som deres indskud.

I filminstituttets produktionsstøttevilkår deles yderligere indtægter uanset producentens andel af udgifterne med 10% til producenten og 90% til filminstituttet indtil produktionsstøtten er tilbagebetalt, hvorefter alle herefter tilkommende indtægter tilfalder producenten.

Ved den forslåede ordning håber udvalget at skabe et øget incitament for private producenter til at påtage sig en større del af financieringen af co-producerede film, hvilket atter vil give co-produktionsfonden mulighed for at muliggøre produktionen af flere film.

B. Hedemand

B. Hedemand
formand

Søren Clausen

/Søren Clausen
sekretær

A F T A L E

mellem Danmarks Radio og Det danske Filminstitut
om produktion af film og anvendelse af disse

Nærværende aftale mellem Danmarks Radio og Det danske Film-
institut indgås i erkendelse af

at der mellem parterne er en fælles kulturpolitisk interesse i at
sikre, at der inden for det begrænsede danske sprogområde opret-
holdes en så stor og varieret spillefilmproduktion som muligt,
at et samarbejde mellem parterne også vil muliggøre en udvikling af
hidtil forsømte områder inden for dansk filmproduktion, dels film,
der direkte er rettet mod et børnepublikum, dels novellefilm,
hvorved der sikres en mulighed for med en mindre økonomisk risiko
at udvikle og afprøve talenter fra såvel filmbranchen som TV, og
at den i aftalen instituerede fond vil muliggøre, at indtægter fra de
for fondsmidler producerede film indgår i fonden til ny filmproduk-
tion, og at ikke forbrugte midler det ene år forbliver i fonden til
anvendelse til filmproduktion på et senere tidspunkt.

Det er ved aftalens indgåelse forudsat

at co-produktioner ikke påvirker antallet og omfanget af Danmarks Radios
normale egenproduktion af dramatiske udsendelser.

§ 1. Danmarks Radio og Det danske Filminstitut opretter i fællesskab
en fond, hvis formål er at finansiere produktion af film - med
eller uden trediemand som co-produktionspartner.

§ 2. Danmarks Radio og Det danske Filminstitut indskyder for hvert år lige store beløb i fonden, med mindre der for de pågældende år aftales andet.

Stk. 2. I fondens første regnskabsår 1980 indskyder parterne hver 4 mill.kr.

Stk. 3. Ikke anvendte midler overføres til følgende regnskabsår.

Stk. 4. Parterne drøfter hvert år inden den 1. marts, hvor store tilskud der skal søges tillagt fonden i det kommende regnskabsår. Kan parterne ikke nå til enighed, fastsættes tilskuddet i overensstemmelse med det forslag, som giver det mindste indskud.

Stk. 5. Parternes årlige indskud indbetales snarest muligt efter regnskabsårets begyndelse til fonden.

Stk. 6. Fondens andel af indtægter ved udnyttelse af film, som er finansieret for fondens midler, indgår i fonden.

Stk. 7. Ved co-produktioner med trediemand indgår eventuelle overskud i henhold til en aftalt fordelingsnøgle i fonden.

Stk. 8. Renteindtægter og andre indtægter ved forvaltningen af fondens midler indgår i fonden.

§ 3. Fondens midler anvendes til produktion af spillefilm og novellefilm.

Stk. 2. 25% af de til rådighed værende midler anvendes - foreløbig for en forsøgsperiode på 4 år - til produktion af film, der direkte er rettet mod et børnepublikum.

§ 4. Forslag til co-produktioner drøftes så tidligt under planlægningen som muligt mellem de personer, som henholdsvis Danmarks Radio og Det danske Filminstitut bemyndiger hertil.

Stk. 2. For hver produktion udarbejdes en aftale om samarbejdet herunder om eventuelle trediemænds deltagelse som produktionspartnere. Aftalen underskrives af Danmarks Radio, Det danske Filminstitut samt eventuelle andre co-produktionspartnere.

§ 5. Det danske Filminstitut fører produktions- og regnskabsmæssige tilsyn med de iværksatte produktioner.

Stk. 2. Det danske Filminstitut forestår administrationen af fondens midler i samarbejde med Danmarks Radio.

§ 6. For film, hvis produktion helt eller delvist er finansieret af fonden, skal rettighederne dels til biografdistribution dels til en udsendelse i dansk TV og til en genudsendelse inden 28 dage fra første visning være frikøbte, så ingen yderligere udgifter vil komme til at påhvile Danmarks Radio eller Det danske Filminstitut, jfr. § 9, stk. 1, sidste punktum.

Stk. 2. Rettigheder til "ikke-offentlige visninger", som defineret i overenskomst af 8. juni 1979 mellem Det danske Filminstitut, Foreningen af Danske Filmproducenter og Foreningen af Filmudlejere i Danmark, skal ligeledes frikøbes.

Stk. 3. Det danske Filminstitut påser, at de nødvendige rettigheder til filmens produktion og udnyttelse i henhold til denne aftale er sikret.

§ 7. Hvis der ud over Danmarks Radio og Det danske Filminstitut deltager andre co-produktionspartnere, ejer disse filmens originale basismateriale og betales for dets opbevaring. Hvis der ikke deltager andre co-produktionspartnere, tilhører basismaterialet i fællesskab Danmarks Radio og Det danske Filminstitut.

Stk. 2. Det originale billed- og lydnegativ skal deponeres hos et anerkendt laboratorium eller på Det danske Filmmuseum og må ikke fjernes derfra eller benyttes på anden måde end forudsat i samarbejdsaftalen uden fuld enighed mellem parterne.

Stk. 3. Der skal med henblik på TV-visning sikres Danmarks Radio mulighed for at overspille co-producerede film til videobånd fra en ny kopi af filmen.

§ 8. Det er en betingelse for, at fondens midler kan anvendes til produktion af en film, at denne sikres såvel biograf som alternativ distribution, og at den tilbydes til TV i de øvrige nordiske lande på de dér gældende vilkår for visning af danske film.

Stk. 2. Det danske Filminstitut fører tilsyn med distributionen af de gennem fonden producerede film.

Stk. 3. Er der ikke senest 18 måneder efter premieren iværksat alternativ distribution, jfr. stk. 1, er Det danske Filminstitut berettiget til at foranledige dette gjort.

- § 9. De samproducerede film kan tidligst 18 måneder efter biografpremiere i Danmark udsendes omkostningsfrit af dansk TV. I forbindelse med denne førsteudsendelse har Danmarks Radio ligeledes ret til en omkostningsfri genudsendelse inden 28 dage fra første visning, jfr. § 6, stk. 1.

Sik. 2. Udsendelse via nordiske og andre udenlandske TV-organisationer kan først finde sted, når eventuelle aftaler om biografdistribution for det pågældende land er udløbet, og tidligst samtidig med filmens første udsendelse i dansk fjernsyn.

Stk. 3. Fristerne i stk. 1 og 2 for udsendelse i TV kan fraviges efter gensidig overenskomst mellem parterne.

- § 10. Novellefilm og film, som direkte er rettet mod et børnepublikum, kan, når parterne er enige herom, udsendes i dansk fjernsyn før visning i danske biografier eller før udløbet af 18 månedersfristen i § 9.

- § 11. Danmarks Radio har ret til yderligere genudsendelser af samproducerede film for den pris, som Danmarks Radio på udsendelsestidspunktet normalt betaler for tilsvarende genudsendelse af danske film, som er produceret uden bidrag fra co-produktionsfonden. Betaling for disse genudsendelser indgår i fonden.

Stk. 2. Sådanne genudsendelser må tidligst finde sted 18 måneder efter forrige visning i dansk TV, medmindre parterne er enige om at fravige denne frist.

- § 12. Denne aftale træder i kraft den 17. september 1980.

- § 13. Aftalen kan af en af parterne opsiges med 6 måneders varsel til udløbet af et regnskabsår.

§ 14. Ved fondens ophør skal projekter, som det er besluttet at indspille, fuldføres.

Stk. 2. Hvis der efter afslutning af alle projekter, som efter stk. 1 skal fuldføres, er uforbrugte fondsmidler, deles disse samt løbende indtægter af de co-producerede film, jfr. § 2, stk. 6-8, lige mellem Danmarks Radio og Det danske Filminstitut.

Aftalen har virkning fra den 17. september 1980.

København, den 20/1/1981

H. Jørgen Jensen
Danmarks Radio

København, den 21. januar 1981

F. Aabye
Det danske Filminstitut

Udkast
til

standardaftale om co-produktioner mellem Det danske Filminstitut, Danmarks Radio og en privat producent.

§ 1. Mellen Det danske Filminstitut

.....(Producenten)
og Danmarks Radio er der truffet aftale om,
at co-produktionsfonden deltager i produktionen
af filmen

på de i den generelle co-produktionsaftale gældende
vilkår og iøvrigt på nedenstående vilkår.

§ 2. Filmen produceres på basis af det for Det danske
Filminstitut og Danmarks Radio fremlagte manuskript

med .... som instruktør og med den
fastlagte rollebesætning. Premieren i danske biogra-
fer finder sted i.....

§ 3. Co-produktionsfonden deltager i produktionen med....
.....kr. i henhold til den godkendte finansie-
ringsplan.

§ 4. Det danske Filminstitut fører tilsyn med produktionens
gennemførelse, og påser at bestemmelserne i den gene-
relle co-produktionsaftale er opfyldt, herunder at de
nødvendige rettigheder er sikret og de nødvendige be-
tingelser er opfyldt, for at filmen kan ucr.yttes i hen-
hold til nærværende aftale.

S t k. 2 . Der må ikke i filmen forekomme noget, der frem-
træder som reklame for enkeltpersoner, firmac-r, produk-
term.v.

S t k. 3 . Det skal af filmens fortekster fremgå, at der er
tale om en produktion med støtte fra co-produktionsfen-
den.

- § 5. Til brug for førsteudsendelsen i dansk TV stiller producenten vederlagsfrit en korrekt (farve-)lyssat film-**kopi** til rådighed for Danmarks Radio ved overspilning til TV-bånd. Denne overspilning af film/lyd til TV-bånd finder efter nærmere aftale sted snarest **muligt** efter filmens færdiggørelse.

Stk. 2. Producenten garanterer Danmarks Radio ret til når som helst at trække kopier af originalmaterialet. Kopiomkostninger i denne forbindelse betales af Danmarks Radio til gældende laboratoriepris.

- § 6. Genudsendelser af filmen over Danmarks Radios sendere - udover snaprejsen i forbindelse med førsteudsendelsen - kan finde sted mod den betaling, som på genudsendelsestidspunktet er fastsat for genudsendelse af danske spillefilm i overenskomsten mellem I/S Danske Filmproducenter og Danmarks Radio.

Stk. 2. Ved genudsendelser i henhold til § 11 i den generelle co-produktionsaftale giver Danmarks Radio meddelelse til Det danske Filminstitut, producenten og I/S Danske Filmproducenter om datoen for genudsendelsen med 4 måneders varsel.

- § 7 o Umiddelbart efter afslutningen af filmproduktionen og senest 2 måneder efter udbetalingen af sidste rate af produktionsstøtten, indsendes til Det danske Filminstitut et endeligt regnskab for filmen, opstillet på samme måde som budgettet. En statsautoriseret revisor skal ved sin påtegning dokumentere, at de i regnskabet opførte beløb alene hidrører fra den pågældende **film**, og at dette er aflagt i overensstemmelse med reglerne i Det danske Filminstituts produktionsstøttevejledning.

Stk. 2. Er produktionsomkostningerne blevet mindre end budgetteret nedsættes co-produkt for sfondens støtte forholdsmæssigt.

Stk. 3. Producenten/udlejeren fremsender det første naive år efter premieren månedligt opgørelse over filmens indtægter til Det danske Filminstitut - de følgende to

är kvartalsvis og derefter årligt. Ved denne indtægtsopgørelse medregnes alle indtægter hidrørende fra salg og distribution, såvel indenlandske som udenlandske.

§ 8. Tilbagebetaling sker således, at filmens nettoindtægter (filrr.leje og andre salgsindtægter minus normale salgs- og distributionsomkostninger) først anvendes til tilbagebetaling af den indskudte private kapital.

St k. 2 . Privatkapitalen tilskrives derefter et finansieringstillæg på 20%.

Stk. 3 . Dernæst indrømmes der producenten en fortjeneste på 20% af den investerede privatkapital.

Stk. 4 „ Yderligere indtægter fordeles mellem producenten og co-produktionsfonden i samme forhold som deres indskud .

Stk. 5, I overensstemmelse med den generelle co-produktionsaftale indgår indtægter fra yderligere genudsendelser, jfr. § 6, dog fuldt ud i co-produktionsfonden.

§ 9 o I øvrigt finder Det danske Filminstituts almindelige vilkår for ydelse af produktionsstøtte anvendelse.

§ 10. Eventuel uenighed om indholdet af nærværende aftale afgøres ved almindelig voldgift.

O V E R E N S K O M S T

mellem DANMARKS RADIO (DR) og STATENS EILMCENTRAL (SE)

§ 1.

Mellem Danmarks Radio (DR) og Statens Eilmcentral (SE) indgås her ved aftale om et samarbejde om filmproduktioner, hvis udførelse med fordel for begge parter kan ske ved fællesproduktion, og hvis resultat anvendes såvel i filmdistribution som i TV.

§ 2.

Så tidligt som muligt under planlægningen af de fremtidige produktioner vil parterne gøre hinanden opmærksom på de emner, der måtte egne sig for et samarbejde. Emnerne behandles af en programkomité på fire medlemmer (to fra hver samarbejdspartner), der repræsenterer de involverede interesser på alle kunstneriske og økonomiske områder.

§ 3.

De af programkomitéen behandlede og accepterede planer realiseres i et for den enkelte produktion nærmere aftalt samarbejde mellem parterne. Den praktiske gennemførelse af produktionen finder sted i overensstemmelse med SF's sædvanlige forretningsgang. Således søges produktionerne placeret hos en privat filmproducent, hvis forkalkulationer og afsluttende regnskaber godkendes af DR og SF. Produktionskontrakten underskrives af såvel DR som SF.

§ 4.

Stk. 1. Filmene optages i 16 mm eller 35 mm i sort/hvid eller farve efter nærmere aftale i hvert enkelt tilfælde. Optagelserne sker i normalt billedformat og med 25 billeder pr. sekund.

Stk. 2. DR og SF betaler hver 400.000 kr. plus moms pr. finansår. Udgifterne til en films tekniske færdiggørelse til distribution henholdsvis i TV og som film dækkes dog særskilt af henholdsvis DR og SF.

§ 5.

Stk. 1. Filmens originale basismateriale tilhører DR og SF i fællesskab. Det opbevares af DR og må kun anvendes til fremstilling af duplikatbasismateriale. Hver part lader på egen bekostning fremstille duplikatbasismateriale og kan på grundlag heraf fremstille kopier efter behov.

Stk. 2. Alt brugbart film- og lydmateriale tilhører DR/SF og opbevares af DR. Begge parter har - forudsat gensidig accept i det konkrete tilfælde - fri rådighed til benyttelse af dette materiale til nye produktioner, og de har fri ret til med respekt af ophavsretslovens § 3 i nye produktioner at anvende klip fra den færdigredigede film.

1) Pr. 1. januar 1981: 850.000 kr.

§ 6.

Alle rettigheder såvel til kommerciel som ikke-kommerciel forevisning og anden udnyttelse af de co-producerede film tilsikres uden forbehold DR/SF ved indgåelse af den enkelte produktionskontrakt og deles herefter som nedenfor anført mellem parterne.

§ 7.

Stk. 1. Alle TV-rettigheder ejes (i Danmark og udlandet) af DR, og indtægterne for distribution i TV tilfalder DR.

Stk. 2. Rettigheder til anden distribution (i Danmark og udlandet) ejes af SF, og indtægterne for denne distribution tilfalder SF. Parterne holder hinanden løbende underrettet om eventuelle salgsaftaler.

§ 8.

Parterne træffer i hvert enkelt tilfælde aftale om, hvem der først skal vise filmen offentligt.

§ 9.

Nærværende aftale genoptages til revision senest 1. september 1974. 2)

København, den 11. april 1973.

For DANMARKS RADIO

For STATENS FILMCENTRAL

sign. (Ejnar Jensen)

sign. (Svend Aage Lorentz)

2) Aftalen er hvert år blevet forlænget.

Aftale om samarbejde mellem Landscentralen for
undervisningsmidler og Statens Filmcentral

mellem

på den ene side undervisningsministeriet og
landscentralen

og

på den anden side ministeriet for kulturelle
anliggender og filmcentralen.

§ 1

Denne aftale indgås under henvisning til § 17 i lov-
bekendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977 om film
og biografer og til § 6, nr. 4 og 6, i lov nr. 419 af
13. juni 1973 om en landscentral for undervisningsmidler.

§ 2

Stk. 1. Samarbejdet mellem Landscentralen for undervis-
ningsmidler og Statens Filmcentral omfatter produktion
af film til undervisningsformål samt fremskaffelse af
film, som er produceret af trediemand.

Stk. 2. Samarbejdet omfatter endvidere versionering
og bearbejdelse af film til undervisningsbrug.

Stk. 3. Samarbejdet kan tillige omfatte fremstilling af
materialer, som knytter sig til de af aftalen omfattede
film.

Stk. 4. Samarbejdet omfatter endelig distribution af film
til undervisningsformål, jfr. §§ 7-9.

§ 3

Stk. 1. Hvert år inden finansårets begyndelse indgår under-
visningsministeriet efter indstilling fra landscentralen
aftale med filmcentralen om produktion og fremskaffelse
af film m.v. til undervisningsbrug, herunder om tilveje-
bringelse af bevilling til levering og **vedligeholdelse**

af kopier af de ovennævnte film m.v. Fornøden pædagogisk rådgivning forudsættes søgt gennem landscentralen, jfr. § 13, stk. 3.

Stk. 2. Filmcentralen og landscentralen aftaler nærmere retningslinier for proceduren ved behandlingen af produktionsforslag, herunder for tidsfrister og for de i § 13 nævnte pædagogiske arbejdsudvalgs inddragelse i behandlingen af produktionsforslaget. Undervisningsministeriet kan fastsætte en frist for forelæggelse af produktionsforslag for undervisningsministeriet.

§ 4

Stk. 1. På grundlag af den af undervisningsministeriet godkendte plan for produktion og fremskaffelse overføres ved finansårets begyndelse de budgetterede midler til filmcentralen.

Stk. 2. Filmcentralen holder løbende landscentralens styrelse underrettet om midlernes anvendelse.

Stk. 3. Filmcentralen aflægger regnskab over for landscentralen for udnyttelsen af bevillingen, når produktion og indkøb er afsluttet. Eventuelle udnyttede beløb tilbagebetales, medmindre der er truffet aftale med undervisningsministeriet om udnyttelse af besparede beløb til produktion, indkøb eller andre formål.

§ 5

Stk. 1. Filmcentralen indgår kontrakter om produktion og indkøb af film og har det teknisk-administrative ansvar for produktion, versionering, indkøb og kopi-fremstilling.

Stk. 2. Filmcentralen og landscentralen aftaler retningslinier for rettighedsforholdene vedrørende de film, som filmcentralen producerer eller erhverver til undervisningsformål. Fravigelser af disse retningslinier i enkelte tilfælde må forelægges landscentralen til godkendelse.

stk • 3 • Ansvaret for den filmiske gennemførelse med hensyn til kvantitet og kvalitet påhviler filmcentralen.

§ 6

Filmcentralen holder sig orienteret om den udenlandske produktion af undervisningsfilm og hjemtager relevante film til bedømmelse i samarbejde med landscentralen.

§ 7

Foreløbig indtil film- og biograflovens revision i folketingsåret 1980-81 varetager filmcentralen den centrale distribution af film som hidtil.

§ 8

Ændringer i filmcentralens gældende distributionsvilkår og -former forelægges landscentralen til udtalelse. Til sikring af en hensigtsmæssig filmdistribution fastsætter landscentralen efter udtalelse fra filmcentralen tekniske standarder og normer vedrørende lyd- og billedprogrammernes brug i undervisningen.

§ 9

Efter forhandling om vilkårene vil hele filmcentralens beholdning af film kunne registreres løbende ved hjælp af edb i samarbejde med landscentralen og efter samme principper, som gælder for landscentralens registrering af oplysninger om undervisningsmidler.

§ 10

Der etableres snarest muligt lokalefællesskab mellem de to institutioner.

§ 11

Inden for det planlagte lokale fællesskab mellem filmcentralen og landscentralen søges i øvrigt det praktiske samarbejde udviklet, hvor det kan være hensigtsmæssigt, fortrinsvis på de distributions- og driftstekniske områder.

§ 12

Stk. 1. Spørgsmål af fælles interesse for de to institutioner drøftes direkte mellem institutionerne.

Stk. 2. Såfremt der om de i stk. 1 nævnte spørgsmål ikke kan opnås enighed mellem de to institutioner, kan spørgsmålet indbringes for undervisningsministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender, som derefter i fællesskab træffer afgørelse om spørgsmålet.

§ 13

Stk. 1. Til at rådgive og vejlede filmcentralen, jfr. § 3, stk. 1, nedsætter landscentralens styrelse et eller flere pædagogiske arbejdsudvalg og fastsætter efter forudgående drøftelse med filmcentralen forretningsordenen for arbejdsudvalget/-ene.

Stk. 2. Arbejdsudvalget afgiver til landscentralens styrelse udtalelse om det samlede produktionsforslag og udtaler sig om de enkelte forslag til produktion og anskaffelse.

Stk. 3. Arbejdsudvalget rådgiver filmcentralen om tilknytning af fornøden pædagogisk ekspertise ved behandlingen af de enkelte produktioner og anskaffelser, om behovsprioritering og evaluering, jfr. § 3, stk. 1.

Stk. k. Arbejdsudvalget kan endvidere over for filmcentralen og landscentralen fremsætte forslag til koordinering af filmfremskaffelsen med andre materialefremskaffelser for offentlige midler - herunder programproduktion, som sker i Danmarks Radios undervisningsårdeling.

§ 14

Denne aftale kan af undervisningsministeriet eller ministeriet for kulturelle anliggender opsiges med ét års varsel til et finansårs udløb.

København, den 29. maj 1978

Undervisningsministeriet

Ritt Bjerregaard / Kaj Larsen

Ministeriet for kulturelle anliggender

Kiels Matthiasen / J. Harder Rasmussen

Landscentralen for undervisningsmidler

lb Granerud / Knud-E. Hauberg-Tychsen

Statens Filmcentral

t .Sv.Aa..Lorentz. m ./.. Axel Jepsen

Protokollat til aftale mellem undervisningsministeriet, ministeriet for kulturelle anliggender, Landscentralen for undervisningsmidler og Statens Filmcentral.

1.

Ordvalget i aftalen om samarbejde mellem landscentralen og filmcentralen skal ikke udelukke, at de årlige produktionsaftaler vil kunne omfatte videogrammer.

2.

Uden for undervisningsområdet medfører aftalen ingen ændring med hensyn til filmcentralens produktions-, indkøbs- og distributionsvirksomhed i henhold til film- og biograflovens § 17.

København, den 29. maj 1978

Undervisningsministeriet

. Ritt. Bjerregaard . . . / . Kaj Larsen

Ministeriet for kulturelle anliggender

Kiel.s Matthiæseri . . / . . J. Harder Rasmussen

Landscentralen for undervisningsmidler

. . . Ib Granerud . . . . . / . . Knud-E. Hauberg-Tychsen

Statens Filmcentral

Sv. Aa. Lorentz / Axel Jepsen

Lovregister

Lov nr. 236 af 7. juni 1972 om film og biografer
som ændret ved lov nr. 238 af 8. juni 1977 =
lovbekendtgørelse nr. 517 af 22. september 1977.

Lov nr. 585 af 19. december 1980 om ændring af
lov om film og biografer.

Min.f.kult.anl.s cirkulære nr. 147 af 30. juni 1972
om udstedelse af tilladelse til offentlig forevisning
af film. (Til politidirektøren i København og politimestrene).

Min.f.kult.anl.s bekendtgørelse nr. 75 af 28. januar 1974
om biografpensioner og -understøttelser.

Min.f.kult.anl.s bekendtgørelse nr. 249 af 20. maj 1974
om visse offentlige filmforevisninger.

Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 126 af 28. oktober 1975
(Lovtidende C) af aftale af 27. juni 1975 med Frankrig vedrøren-
de forbindelserne på filmområdet.

Utrykte forskrifter:

Statsministeriets cirkulæreskrivelse af 31. august 1959
(om statsinstitutioners samarbejde med Statens Filmcentral
angående filmproduktion m.v. - Til samtlige øvrige mini-
sterier).

Forretningsorden for Det danske Filminstituts
repræsentantskab af 16. oktober 1972.

Forretningsorden for Det danske Filminstituts
bestyrelse af 4. oktober 1973.

Forretningsorden for filmjuryen af 9. november 1973.

Vedtægter for den selvejende institution
Det danske Filmstudie af 28. februar 1974. 3)

- 1) Se bilag 1.
- 2) Se bilag 8.
- 3) Se bilag 11.

Forretningsorden for Statens Filmcentrals
bestyrelse af 12. september 1974.

Forretningsorden for Det danske Filmstudies
bestyrelse af 31. august 1977.

Lov nr. 135 af 29. marts 1969 om filmcensur
som ændret ved lov nr. 169 af 14. maj 1980 =
lovbekendtgørelse nr. 211 af 30. maj 1980.

Justitsministeriets cirkulære nr. 120 af 16. juni 1969
om filmcensur. (Til politiet).

Minf.kult.anl.s bekendtgørelse nr. 349 af 28. juli 1980
om censurering af film og videogrammer.

Lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten
til litterære og kunstneriske værker
som ændret ved lov nr. 174 af 21. marts 1973 -
lovbekendtgørelse nr. 130 af 15. april 1975.

Lov nr. 240 af 8. juni 1977 om ændring af ophavsretsloven.

Min.f.kult.anl.s bekendtgørelse nr. 402 af 6. april 1979
om opbevaring og benyttelse af optagelser af radio- og
fjernsynsudsendelser, som er foretaget inden for under-
visningsvirksomhed.

Lov nr. 421 af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Lov nr. 249 af 27. maj 1981 om ændring af lov om radio- og
fjernsynsvirksomhed. (Lokale radio- og fjernsynsforsøg m.v.).

Lov nr. 419 af 13. juni 1973 om en landscentral for
undervisningsmidler.

Lov nr. 239 af 12. juni 1975 om amtscentraler for
undervisningsmidler.

Litteratur

Beretning og regnskab.

- København, Det danske Filminstitut, årlig.

Beretning om en gennemgang af regnskaberne for filminstitutts workshop.

Beretning fra rigsrevisor fremsendt til folketinget i henhold til § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

- København, Statsrevisoratet, 1976. 19 s. - (De af folketinget valgte statsrevisorer; nr. 1 - 1975-76).

Biblioteker og filmklubber kan ikke erstatte biografer.

Af Aksel Rasmussen. - Bogens Verden, København 1980, nr. 7. s. 368-371.

Biografer og film 1980.

- I: Statistiske Efterretninger, København 1981, nr. A 34, s. 1048-1060.

Børn og biografer. En rapport om biografernes forevisninger af film for børn.

Af Jette Forchhammer og Jan Helmer-Petersen. - København, Børnefilmudvalget, 1976. 153 s.

Børn og Film.

Af Anne Lise Andreasen. - København, Kulturministeriets Arbejdsgruppe om Børn og kultur, 1979, 64 s. - (Børn-kultur-samfund, 4).

- Litteraturliste s. 64.

Børnefilm i Norden.

- København, Sekretariatet for Nordisk Kulturelt Samarbejde, 1979. 44 s. - (NU A 1979:16). - Litteraturliste s. 31-34.

Cinema and the State.

Report of the Committee on Culture and Education (Rapporteur: Joop Voogd) and Documents relating to the Lisbon Symposium of 14-16 June 1978. - Strasbourg, Council of Europe, 1979, 228 s. - (Doc. 4306 - E).

Dansk Film. Sophienholm.

Af S. Brøgger, C. Hesselberg og A. Skytte (red.)
- Lyngby-Tårnbæk Kommune, 1981, 157 s.

Dansk Films Situation.

- I: Ny Politik, København, 1979, nr. 1, s. 7-15, (tema).

Dansk filmøkonomiske udvikling 1974-1977.

Af Jacob Eriksen. - København, Foreningen af danske Filmproducenter og Det danske Filminstitut, 1978. 40 s.

Dansk kultur-statistik 1960-1977: Danish cultural statistics.

- København, Danmarks Statistik og Kulturministeriet, 1979. 140 s.

Dansk spillefilm ud af krisen.

Socialdemokratiets kulturudvalgs indstilling om dansk spillefilm. - København, 1979. 11 s.

Film bør man se i biografen.

Af Kirsten Kirstein. - Bogens Verden, København, 1980, nr. 7, s. 371-375, .

Film og biblioteker. Filmformidling gennem folkebibliotekerne - nu og i fremtiden.

Betænkning afgivet af en arbejdsgruppe nedsat af Bibliotekstilsynet den 14. december 1973. - København, Bibliotekscentralen, 1977. 91 s.

Filmen og samfunnet.

- Oslo, Kirke- og Undervisningsdepartementet, 1981. 227 s.

- (St.meld. nr. 17 (1981-02)). (Stortingsmeldingen er trukket tilbage ved St.meld. nr. 34 (1981-82)).

Filmkulturen i Norden: Ett seminarium om filmkulturens ställning i Norden.

- Stockholm, Nordiska Rådet/Nordiska Ministerrådet, 1978. 141 s.

- (NU B 1978:15) .

Folkebiblioteket som videoformidler.

Af Anna Johansen. - Bibliotek 70, København, 1981, nr. 20, s. 496-499.

Fritid 1975.

Af Inger Koch-Nielsen og P.-H. Kühl. - København, Socialforskningsinstituttet, 1976. 100 s. - (Meddelelse; nr. 14).

Import og distribusjon av spillefilm.

Utredning fra det utvidede Filmråd (Norsk Filmråd + 3 spesielt oppnevnte representanter). - Oslo, Universitetsforlaget, 1978. 195 s. - (NOU 1978:41). - Litteraturliste s. 195.

Kulturens Børn: En kultursociologisk rapport om ligheder, uligheder og muligheder i de 9-12 åriges hverdag.

Af Jette Forchhammer og Jan Helmer-Petersen. - København, Kulturministeriets Arbejdsgruppe om Børn og Kultur, 1980. 445 s.
- Litteraturliste om børn og film s. 218-219.

Kulturpolitisk redegørelse, november 1977.

- København, Ministeriet for kulturelle anliggender, 1978, (25 s.). - (Information fra kulturministeriet, april 1978).

Kulturpolitisk redegørelse, april 1981.

- København, Ministeriet for kulturelle anliggender, 1981. (14 s.). - (Information fra kulturministeriet, oktober 1981).

Det lokale kulturliv og kommunen.

Af Steen Bengtsson. - Esbjerg, Sydjysk Universitetsforlag, 1981. 159 s. - Litteraturliste m.m. s. 152-154.

Om den danske filmbranche 1945-1979.

Af Niels Jørgen Dinnesen. - I: Troeisen, Anders (red.): Levende billeder af Danmark. - København, Medusa, 1980. S. 13-37.
- Litteraturliste s. 37.

Placering og distribution af undervisningsmaterialer.

- København, Udvalget vedr. Placering af Undervisningsmaterialer, Landscentralen for Undervisningsmidler, Bibliotekscentralen, 1978, 168 s.

Rapport i anledning af filmlovkonferencen 5. februar 1981.

2 bind. - København, Institut for Filmvidenskab, 1981. 189 s.
- Bd.1: Konferenceindlæg, alternativer og oplæg. Bd.2: Baggrundsartikler og bilag.

Räddning av den äldre nordiska filmen: De nordiska filmarkivens gemensamma ansökan till Nordisk Kulturfond.

- Stockholm, Det danske filmmuseum, Finlands filmarkiv/Soumen elokuva-arkisto, Norsk filminstitutt, Svenska filminstitutet, 1972. 220 s.

SFC. Statens Filmcentral 1973, 1974, 1975, 1976...

. - København, Statens Filmcentral, 1976. 24 s.

SFC: Statistik over udlejning af 16 mm film.

- København, Statens Filmcentral, årlig.

Statens Filmcentral. Et 40-årigt filmens folkebibliotek på vej ind i 80'erne.

Af Axel Jepsen. - København, Aften- og ungdomsskolen 1980, januar, s, 25-27.

Statens Filmcentral 1976, 1977, 1978 - tal og titler.

- København, Statens Filmcentral, 1979. 16 s.

Den svenska filmpolitiken. Lägesbeskrivning och probleminventering.

- Stockholm, Utbildningsdepartementet, 1979. 42 s. - (DsU 1979:5).

Uprofessionelle billeder. For en demokratisering af medierne.

Af Erik Thygesen (red.). - København, Informations forlag, 1980. 252 s. - Litteraturliste s. 250-251.

Tidsskrifter:

Biograf-Nyt

Dansk Video Tidsskrift

Film-UV

Kosmorama

Levende Billeder

MacGuffin

Pråsen

Teater, Film & TV

Tusind Øjne

